

Scholengroep
BRUSSEL

Jaarverslag 2020

Griet De Becker en Kaat Moens

GO! SCHOLENGROEP BRUSSEL Oudstrijderslaan 200,
1140 Evere

VOORWOORD

Het hoeft niet meer gezegd: 2020 was een zeer bijzonder jaar. Terugblikkend kunnen we niet om het coronavirus heen. De draconische en vaak wisselende veiligheidsmaatregelen noodzaakten onze scholen, internaten en kinderdagverblijven om snel en flexibel te schakelen. Om de veiligheid te verzekeren werden klassen opgesplitst, organiseerden scholen afzonderlijke speeltijden en werd afstands- en contactonderwijs gecombineerd. De CLB medewerkers verzetten veel extra werk voor contactonderzoek.

Maar de pandemie creëerde ook kansen. In versneld tempo versterkten we onze digitale kennis en vaardigheden. Dit zorgde ervoor dat we de kwaliteit van onze werking konden verzekeren, met bijzondere aandacht voor onze kwetsbare en kansarme kinderen en jongeren. De vele goede praktijkvoorbeelden in deze 3de editie van het jaarverslag illustreren dat.

Naar goede gewoonte geeft het jaarverslag een zeer uitgebreid en gedetailleerd overzicht van cijfers, tabellen en grafieken. Omdat we de voorbije jaren verder investeerden in dataverzameling kunnen we vandaag beter en met meer diepgang focussen op data-analyse. Hierdoor zullen we de efficiëntie en effectiviteit van onze beleidsvoering nog verbeteren om de strategische doelstellingen van het Beleidsplan 2023 te realiseren.

Maar cijfers zeggen niet alles; ze zijn maar een deel van ons GO! Scholengroep Brussel-verhaal. Ze zijn ook het resultaat van de dagdagelijkse inzet van alle medewerkers. Vanuit de specifieke Brusselse context kiezen we bewust voor kwaliteit, verbinding, openheid, gelijke kansen en meertaligheid. Deze pijlers vormen het fundament om samen met onze externe partners verder te investeren in de toekomst van de scholengroep.

Ik nodig u uit om terug te kijken op het bijzondere jaar 2020. Een jaar waarin kwaliteit en betrokkenheid meer dan ooit centraal stonden.

Ik wens u een boeiende leeservaring!

Julien Meganck

Voorzitter van de Raad van Bestuur

INLEIDING

In dit jaarverslag wordt eerst de **algemene organisatie** van GO! Scholengroep Brussel toegelicht. De missie, visie en strategie komen aan bod en ook de samenstelling van de Raad van Bestuur, het College van directeurs en Dagelijks bestuur. Om een beeld te krijgen van de grootte van GO! Scholengroep Brussel volgt een overzicht van het aantal instellingen en lerenden per onderwijsniveau.

De belangrijkste gebeurtenissen voor GO! Scholengroep Brussel in 2020 worden beschreven in de **nieuwsflash**. Zo opende de scholengroep een nieuwe basisschool GO! Eugene Laermans. Het coronavirus had in 2020 een enorme impact op de werking van de instellingen van GO! Scholengroep Brussel. Per onderwijsniveau worden een aantal prachtige initiatieven beschreven.

De **onderwijsniveaus** van GO! Scholengroep Brussel worden van **jong naar oud** overlopen: de kinderdagverblijven, het leerplichtonderwijs (basis en secundair onderwijs) en het niet-leerplichtonderwijs (volwassenonderwijs, deeltijdskunstonderwijs en internaten). Elk onderwijsniveau wordt aan de hand van eenzelfde structuur besproken. Eerst komen de *leerlingencijfers*, het aantal instellingen en het marktaandeel aan bod. De *organisatie en het beleid* van het onderwijsniveau wordt toegelicht. De *belangrijkste gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020* worden uitgelegd. Elk onderwijsniveau werd in 2020 geconfronteerd met het *coronavirus* en speelde in op de noden van deze pandemie op instellingsniveau. Omwille van het unieke van elk onderwijsniveau worden een aantal *specifieke thema's* besproken. Tot slot blikken we voor elk onderwijsniveau vooruit en komen *toekomstige uitdagingen en ambities* aan bod. De belangrijkste *conclusies* vindt u per onderwijsniveau in de gele kaders.

We hanteren eenzelfde structuur voor de bespreking van **GO! CLB Brussel** en de ondersteunende diensten van de instellingen, het **algemeen directoraat** van GO! Scholengroep Brussel. Afsluitend vindt u de **contactgegevens** van de leidinggevenden en directieleden van alle instellingen van GO! Scholengroep Brussel.

Doorheen het jaarverslag wordt de voortgang van het strategisch plan toegelicht. Er werd voor gekozen dit na de 'kinderdagverblijven', na het onderdeel 'onderwijs' en na het 'algemeen directoraat' terug te koppelen in de blauwe kaders.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	2
INLEIDING	3
INHOUDSOPGAVE.....	4
LIJST MET AFKORTINGEN	9
ALGEMENE ORGANISATIE GO! SCHOLENGROEP BRUSSEL.....	11
1. Missie.....	11
2. Visie	11
3. Strategie	12
4. Structuur.....	13
5. Organigram.....	14
6. GO! Scholengroep Brussel in cijfers	15
NIEUWSFLASH 2020	16
1. Projecten	16
2. Impact van het coronavirus.....	22
2.1 GO! Scholengroep Brussel algemeen	22
2.2 Kinderdagverblijven.....	24
2.3 Basisonderwijs.....	25
2.4 Secundair onderwijs	27
2.5 Internaten.....	29
2.6 Volwassenonderwijs.....	33
KINDERDAGVERBLIJVEN	35
1. Kinderdagverblijven in GO! Scholengroep Brussel.....	35
2. Evolutie bezettingscijfers.....	36
3. Marktaandeel	36
4. Organisatie en beleid.....	37
5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	37
6. Coronavirus	40
7. Specifieke thema's.....	41
7.1 Opvolging zorginspectie	41
7.2 Doorstroom kinderdagverblijven – kleuteronderwijs	42
8. Toekomstige uitdagingen en ambities	46
9. Conclusie kinderdagverblijven	47
10. Strategisch plan (kinderdagverblijven).....	48
LEERPlichtONDERWIJS: BASISONDERWIJS.....	49

1. Basisscholen in de scholengemeenschappen.....	49
2. Evolutie leerlingcijfers	50
3. Marktaandeel	52
4. Organisatie en beleid.....	54
5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	54
6. Coronavirus	54
7. Specifieke thema's.....	57
7.1 Ondersteuning interne partners	57
<i>Extra pedagogische ondersteuning</i>	57
<i>Pedagogische ondersteuning talenbeleid</i>	58
7.2 Ondersteuning externe partners.....	60
<i>Onderwijscentrum Brussel</i>	60
<i>Pedagogische Begeleidingsdienst (PBD)</i>	61
7.3 Kleuterparticipatie.....	62
7.4 Uitsluitingen	63
7.5 Beroepen en klachten	63
7.6 Doorstroom	63
7.7 Getuigschriften basisonderwijs	67
8. Toekomstige uitdagingen en ambities	70
9. Conclusie basisonderwijs.....	71
LEERPLICHTONDERWIJS: SECUNDAIR ONDERWIJS	73
1. Secundaire scholen in de scholengemeenschap	73
2. Evolutie leerlingcijfers	74
3. Marktaandeel	76
4. Organisatie en beleid.....	80
5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	80
6. Coronavirus	80
7. Specifieke thema's.....	83
7.1 Ondersteuning interne partner: pedagogische ondersteuning talenbeleid	83
7.2 Ondersteuning externe partners.....	84
7.3 Duaal leren	84
7.4 Vroegtijdige schoolverlaters.....	84
7.5 Uitsluitingen	86
7.6 Beroepen en klachten	86
7.7 Doorstroom	86
7.8 Participatiegraad en studiesucces secundair onderwijs	89

8. Toekomstige uitdagingen en ambities	92
9. Conclusie secundair onderwijs	93
NIET- LEERPLICHTONDERWIJS: VOLWASSENENONDERWIJS	95
1. Evolutie leerlingcijfers	95
2. Organisatie en beleid.....	96
3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	96
4. Toekomstige uitdagingen en ambities	97
5. Conclusie volwassenonderwijs.....	99
NIET-LEERPLICHTONDERWIJS: DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS	100
1. Evolutie leerlingcijfers	100
2. Organisatie en beleid.....	100
3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	101
4. Toekomstige uitdagingen en ambities	101
5. Conclusie deeltijds kunstonderwijs.....	102
NIET-LEERPLICHTONDERWIJS: INTERNATEN.....	103
1. Evolutie cijfers	103
2. Visie en Organisatie.....	104
3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	105
4. Toekomstige uitdagingen en ambities	105
5. Conclusie internaten	106
CENTRUM VOOR LEERLINGENBEGELEIDING.....	107
1. Organisatie en beleid.....	107
2. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	107
3. Toekomstige uitdagingen en ambities	108
4. Conclusie CLB.....	109
STRATEGISCH PLAN (onderwijs).....	110
ALGEMEEN DIRECTORAAT.....	112
1. Algemeen secretariaat	112
<i>Project Positieve Grensverleggende Interactie (PPGI)</i>	112
1.1 Visie en organisatie	112
1.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	112
1.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	114
2. Centrale keuken.....	115
2.1 Visie en organisatie	115
2.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020.....	115
2.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	116

3. Communicatie	116
3.1 Visie en organisatie	116
3.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	116
3.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	117
4. Financiën	117
4.1 Visie en organisatie	117
4.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	117
4.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	118
5. ICT	118
5.1 Visie en organisatie	118
5.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	118
5.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	119
6. Infrastructuur	120
6.1 Visie en organisatie	120
6.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	120
6.3 Toekomstige uitdagingen en ambitie	125
6.4 Leerlingenvervoer	126
<i>Organisatie en beleid</i>	126
<i>Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020</i>	126
<i>Toekomstige uitdagingen en ambities</i>	126
7. Integrale kwaliteitszorg	126
7.1 Visie en organisatie	126
7.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	127
<i>Resultaten onderwijsinspectie 2.0</i>	127
7.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	128
7.4 Internationalisering	129
<i>Visie en organisatie</i>	129
<i>Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020</i>	129
<i>Toekomstige uitdagingen en ambities</i>	130
8. Personeel	130
8.1 Visie en organisatie	130
8.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	131
8.3 Toekomstige uitdagingen	133
8.4 General Data Protection Regulation (GDPR)	134
9. Preventie	135
9.1 Visie en organisatie	135

9.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020	135
9.3 Toekomstige uitdagingen en ambities	135
10. Welzijn	136
10.1 Coaching	136
<i>Visie en organisatie</i>	136
<i>Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020</i>	136
<i>Toekomstige uitdagingen en ambities</i>	136
10.2 GO! Brussels dares to care!	136
<i>Visie en organisatie</i>	136
<i>Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020</i>	136
<i>Toekomstige uitdagingen en ambities</i>	137
10.3 Vertrouwenspersonen.....	138
14. Conclusie algemeen directoraat GO! Scholengroep Brussel.....	139
15. Strategisch plan (algemeen directoraat).....	142
AFSLUITEND WOORD VAN DE ALGEMEEN DIRECTEUR.....	145
BRONNENLIJST.....	146
LIJST VAN GRAFIEKEN EN TABELLEN	147
CONTACTGEGEVENS LEIDINGGEVENDEN EN COLLEGE VAN DIRECTEURS	149
1. Leden Dagelijks bestuur 2021-2024	149
2. Kinderdagverblijven.....	150
3. Basisonderwijs	151
4. Secundair onderwijs	153
5. Volwassenonderwijs.....	154
6. Deeltijds kunstonderwijs	154
7. Internaten.....	154

LIJST MET AFKORTINGEN

AD	Algemeen directeur
AGAPE	Grieks voor 'in een vriendschappelijk sfeer samen een maaltijd nemen' Agapè (αγάπη) is een Grieks woord. De agapè-maaltijd wordt vaak omschreven als een maaltijd onder vrienden die gezamenlijk wordt gebruikt, waarin de onderlinge verbondenheid tot uiting komt.
AGODI	Agentschap voor Onderwijsdiensten
ASO	Algemeen secundair onderwijs
BHG	Brussel Hoofdstedelijk Gewest
BHV	Bewoonbaarheid, hygiëne en veiligheid
BaO	Basis Onderwijs
BS	Basisschool
BSA	Beginsituatieanalyse
BSO	Beroepssecundair onderwijs
BuSO	Buitengewoon secundair onderwijs
CLB	Centrum Leerlingenbegeleiding
CLIL	Content and Language Integrated Learning
CLIMOB	Content & Language intègrent Meertalig Onderwijs in Brussel
CLW	Centrum Leren en Werken
CNG	Compressed Natural Gas
CODI	Coördinerend directeur
COOVI	Centrum voor Onderricht en Opzoekingen der Voedings- en chemische Industrie
CvD	College van directeurs
CVO	Centrum voor Volwassenenonderwijs
DBSO	Deeltijds beroepssecundair onderwijs
DKO	Deeltijds Kunstonderwijs
FT	Fulltime
GDPR	General Data Protection Regulation
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GOK	Gelijke onderwijskansen
haccp	Hazard Analysis – Critical Control Point (Gevarenanalyse – Kritische controlepunten)
HR	Human Resources
HHR	Huishoudelijk reglement
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IKZ	Integrale kwaliteitszorg
IPO	Internaat met permanente openstelling
K1,2	Eerste/ tweede kleuterklas
K&G	Kind en gezin
KDV	Kinderdagverblijf
KPI	Key prestatie-indicator
KS	Kleuterschool
KSO	Kunst secundair onderwijs
LG	Leidinggevende
lIn	Leerlingen
LO	Lichamelijke opvoeding
LS	Lagere school
MPI	Medisch Pedagogisch Instituut

mIn	Miljoen
NT2	Nederlands als tweede taal
OGO	Officieel gesubsidieerd Onderwijs
OKI	Onderwijs kans armoede indicator
OV	Opleidingsvorm
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
PDCA	Plan, Do, Check, Act
PPGO!	Pedagogisch project van het gemeenschapsonderwijs
RC	Regio coördinator
RvB	Raad van Bestuur
SD	Strategisch doel
SES	Sociaaleconomische status
SGE	Scholengemeenschap
SGR	Scholengroep
SGR8	GO! Scholengroep Brussel
SO	Secundair onderwijs
STEAM	Science, Technology, Engineering, Arts en Mathematics
TSO	Technisch secundair onderwijs
VET	Vocational Education and Training
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VGO	Vrij gesubsidieerd onderwijs
VO	Volwassenenonderwijs
VTE	Voltijdsequivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VZW	Vereniging zonder winstoogmerk
WG	Werkgroep
WO	Woord
ZOCO	Zorgcoördinator

ALGEMENE ORGANISATIE GO! SCHOLENGROEP BRUSSEL

1. Missie

GO! Scholengroep Brussel benut samen met een breed netwerk van partners alle troeven en uitdagingen van de wereldstad Brussel om elk kind, elke leerling, elke cursist in een veilige omgeving een uitstekende vorming te bieden zodat ze maximaal doorgroeien tot actieve burgers.

2. Visie

We zorgen voor een aangepast kwaliteitsvol aanbod voor elk kind, elke leerling en elke cursist.

- ✓ We combineren praktijkkennis en wetenschappelijke kennis om inclusieve en uitdagende leeromgevingen te creëren waarin elkeen zich maximaal kan ontwikkelen.
- ✓ We streven naar een brede ontplooiing op cognitief, psychomotorisch en sociaal-emotioneel vlak.
- ✓ We hanteren een dynamische benadering waarbij diverse methoden gecombineerd worden om duurzame antwoorden te geven op de complexe uitdagingen van een superdiverse meertalige grootstad.
- ✓ We ondersteunen en faciliteren innovatie in de pedagogische werking.
- ✓ We evalueren en verbeteren de kwaliteit van ons aanbod aan de hand van systematische dataverzameling en analyse.

We vergroten ons marktaandeel opdat zoveel mogelijk burgers van ons aanbod kunnen genieten.

- ✓ We bereiken zoveel mogelijk kinderen, leerlingen en cursisten en geven hen alle kansen om door te groeien tot actieve burgers.
- ✓ We zijn van in de wieg een betrouwbare partner met een breed en divers aanbod en bieden kansen op een stabiele (school)loopbaan waarbij het leren in de verschillende levensfasen vlot in elkaar overvloeit.
- ✓ Als een van de marktleiders laten we onze stem horen en geven we mee vorm en richting aan het maatschappelijk debat.

We faciliteren een collegiaal professioneel beleid waarbij optimaal kansen worden geboden.

- ✓ We faciliteren de kwaliteitsvolle uitvoering van de kerntaken van onze medewerkers.
- ✓ We geven vertrouwen aan onze medewerkers en zetten sterk in op het welbevinden van elkeen.
- ✓ We creëren voor onze medewerkers een werkomgeving die ook een leeromgeving is.
- ✓ Medewerkers van de ondersteunende diensten, de kinderdagverblijven, de scholen, de DKO' s, het CLB en de CVO' s werken constructief samen.
- ✓ We evalueren en verbeteren onze interne werking aan de hand van systematische dataverzameling en analyse.

We creëren samen met een breed netwerk van partners een uitdagende en gezonde leer-, werk- en leefomgeving.

- ✓ We geven deze leeromgeving vorm samen met de lerende, de ouders/thuisomgeving en andere relevante partners.
- ✓ We geven onze kinderen, leerlingen, ouders, cursisten en personeelsleden een stem in het beleid en bestuur van onze scholengroep.
- ✓ We gaan duurzame samenwerkingen aan om succesvolle doorstroming naar de arbeidsmarkt, vervolgopleidingen, levenslang leren en het hoger onderwijs te faciliteren.
- ✓ We werken samen met sociale en culturele middenveldorganisaties om actief burgerschap te stimuleren.
- ✓ We delen onze expertise met en laten ons inspireren door partners op regionaal, nationaal en internationaal niveau.

3. Strategie

Rekening houdend met onderwijsvernieuwingen en outputgegevens heeft GO! Scholengroep Brussel het beleid tot 2023 uitgetekend. Ontwikkelingen en de eigen beleidsagenda maken dit plan dynamisch.

Het beleid steunt op 8 strategische doelen:

- SD 1 Het optimaliseren van de doorstroming tussen de verschillende onderwijsniveaus teneinde via longitudinale leertrajecten maximale onderwijseffectiviteit te genereren.
- SD 2 Het bevorderen, ontwikkelen en bewaken van de kwaliteit van ons onderwijs opdat de attesten, certificaten, getuigschriften en diploma's als ijkpunt gelden binnen de Vlaamse gemeenschap in het algemeen en de hoofdstedelijke regio in het bijzonder.
- SD 3 Het versterken van het talenbeleid van onze instellingen teneinde leerlingen en cursisten in professioneel en maatschappelijk opzicht voor te bereiden op de Brusselse en Europese meertalige realiteit.
- SD 4 Het effectief vormgeven aan het gelijke kansenbeleid teneinde de voorwaarden te creëren waarbinnen leerlingen en cursisten hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen.
- SD 5 Het uitbouwen van de scholengroep als een lerende organisatie en het professionaliseren van alle actoren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te oefenen.
- SD 6 Het voeren van een efficiënt en duurzaam financieel en materieel beleid teneinde de nodige middelen te kunnen vrijmaken voor het onderwijsproces.

- SD 7 Partnerschappen/samenwerkingsverbanden ondersteunen de innovatieve praktijken, de ontwikkeling en de modernisering van de instellingen en geven impulsen aan het beleid.
- SD 8 Het voeren van een efficiënt en duurzaam HR-beleid teneinde de kwaliteit te verzekeren binnen al de instellingen.

Deze strategische doelen worden door werkgroepen en ondersteunende diensten omgezet in operationele doelen en bijhorende acties. Drie tot vier tussentijdse evaluaties per jaar bewaken de voortgang ervan. Elke directeur maakt deel uit van één van deze werkgroepen en tekent zo mee het beleid uit van GO! Scholengroep Brussel.

De operationele doelen, gekoppeld aan verschillende onderwerpen in dit jaarverslag, geven u een stand van zaken van de voortgang van de verschillende werkgroepen. U vindt deze telkens terug met volgend logo in de blauwe kaders. In dit jaarverslag wordt de voortgang van de relevante strategische doelen afzonderlijk besproken voor de kinderdagverblijven, het onderwijs en het algemeen directoraat.

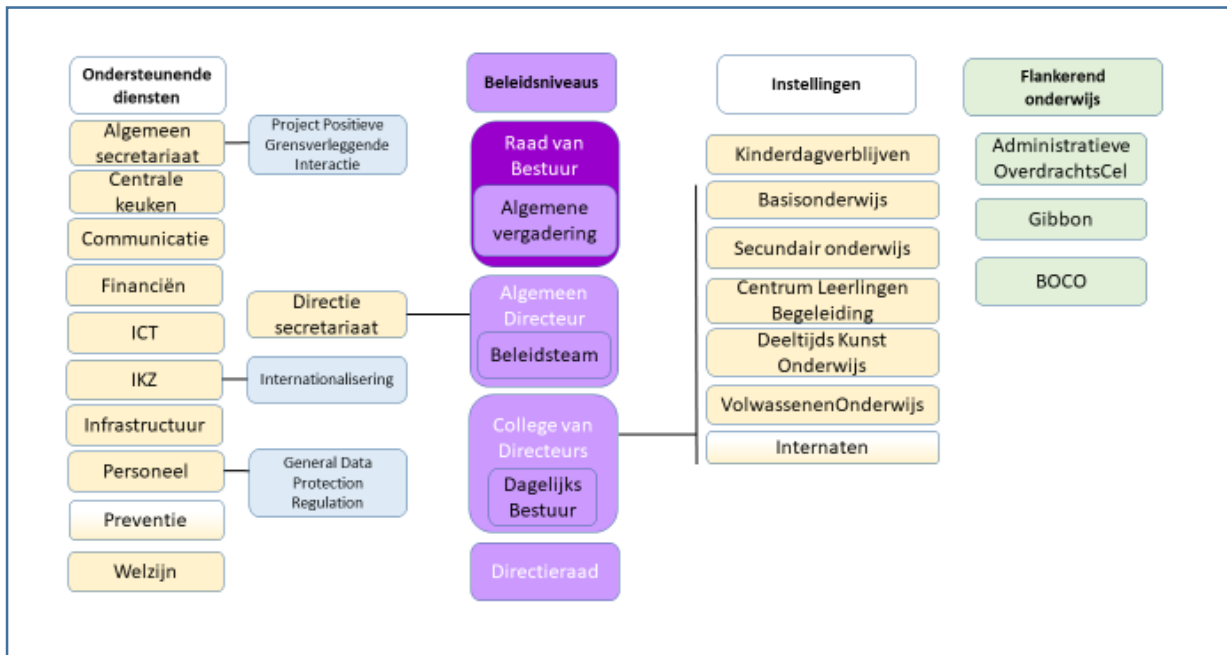
4. Structuur

De **Raad van Bestuur** wordt verkozen voor een periode van 4 jaar en is bevoegd voor / neemt eindbeslissingen over: algemeen beleid, pedagogisch beleid, personeels- materieel- en financieel beleid van de SGR. De leden van de RvB zijn: Julien Meganck (voorzitter), Luc Crahaij (ondervoorzitter), Katrien Bonneux, Els Consuegra, Rita De Boeck, Filip Moeykens, Ivo Van Akelijen, Ludy Van Buyten en Luc De Boever. Frank Noten sluit aan als expert.

Het **College van Directeurs** dat door de algemeen directeur wordt voorgezeten, bestaat uit meer dan 70 directeurs van alle instellingen van de scholengroep. Het is vooral bevoegd voor het pedagogisch beleid en het personeelsbeleid.

Omwille van de grootte van dit College van Directeurs en in het kader van een meer werkbare samenstelling, worden per onderwijsniveau een aantal leden verkozen uit dit College en afgevaardigd naar het **Dagelijks Bestuur** dat de bevoegdheden uitoefent namens het College. Het Dagelijks Bestuur is als volgt samengesteld: 3 vertegenwoordigers uit het basisonderwijs, 1 uit het secundair niveau, 1 uit het buitengewoon onderwijs, 1 uit het deeltijds kunstonderwijs, 1 uit het CLB en 1 vertegenwoordiger uit het volwassenenonderwijs.

5. Organigram

6. GO! Scholengroep Brussel in cijfers

In het jaarverslag wordt steeds de telling op 1 februari 2020 gehanteerd als referentiedatum. Voor verschillende soorten instellingen is 1 februari echter niet de referentiedatum voor tellingen, in deze gevallen wordt de datum van telling weergegeven. Op 1 september 2020 opende de nieuwe basisschool GO! Eugeen Laermans haar deuren, deze leerlingen konden op 1 februari 2020 logischerwijs nog niet meegeteld worden.

In 2000 werd GO! Scholengroep Brussel opgericht. De **belangrijkste cijfers** op een rijtje.

31 kinderdagverblijven
met **1043** kindplaatsen (01/11/2020)

39 basisscholen met **9488** leerlingen
4126 kleuters
5363 lagere schoolkinderen

17 secundaire scholen met **6261** leerlingen
6054 voltijds secundair onderwijs
207 deeltijds beroepssecundair onderwijs

15749 leerlingen in kleuter lager, secundair en deeltijds beroepssecundair onderwijs

5 instituten voor deeltijds kunstonderwijs met **3955** leerlingen (1/10/2020)
5 internaten en **1** IPO met **297** internen
1 centrum voor volwassenenonderwijs met **6796** hoofdelijke cursisten (**25422** inschrijvingen)

1 centrum voor leerlingenbegeleiding
1 centrale keuken
Netoverschrijdende samenwerking met Zaveldal en Kasterlinden

311 761,11 m² vloeroppervlakte
282 gebouwen
129 percelen met een totaaloppervlakte van **687.206,85 m²**
85 domeinen

NIEUWSFLASH 2020

Onder 'Projecten' vindt u een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen voor GO! Scholengroep Brussel in 2020. Vervolgens vindt u per onderwijsniveau een chronologisch overzicht van de vele initiatieven die genomen werden als gevolg van de pandemie.

1. Projecten

Inhuldiging nieuw schoolgebouw GO! Basisschool Balder

Het nieuwe schoolgebouw van GO! Basisschool Balder in Sint-Gillis werd op 15 januari feestelijk ingehuldigd in aanwezigheid van Brussels minister van Nederlandstalig onderwijs, Sven Gatz. Dankzij de nieuwbouw, die mede dankzij de steun van de VGC gebouwd werd, konden alle kleuterklassen en de 1ste graad van de lagere school ontubbelen. De school heeft nu een totale capaciteit van 182 kinderen. Het fonkelnieuwe gebouw telt 4 verdiepingen met 11 klassen waarvan 7 in het kleuteronderwijs en 4 in de lagere afdeling. Vanop het dakterras, dat ook dienst zal doen als buitenspeelplaats, kunnen de leerkrachten en kinderen genieten van een indrukwekkend uitzicht op Brussel. Volgens Kim Lagast, directeur van de school, nodigt de indeling van het nieuwe gebouw uit om vernieuwend samen te werken over de klassen heen. De polyvalente ruimtes waaronder de refter, de turnzaal en de opvang, kunnen zeer functioneel ingezet worden om de band met de buurt te versterken.

Vierde editie tweejaarlijkse studiedag basisonderwijs

Op woensdag 12 februari konden 800 enthousiaste leerkrachten van het kleuter- en lager onderwijs hun kennis verruimen tijdens inspirerende workshops rond actuele onderwijs- en opvoedkundige thema's. De workshops vonden plaats in 5 verschillende scholen: BSKA Etterbeek, BS De Kleine Geuzen, BS Unescoschool, BS 't Plantzoentje en KA-Hiel.

Er was veel interesse voor welzijn, outdoor learning, digitalisering en diversiteit.

Voor het samenstellen van het programma reikten scholen onderwerpen en vragen aan die hen bijzonder interesseren en bezighouden. Op basis van deze informatie werd gezocht naar goede praktijkvoorbeelden in onze scholengroep. Voor een aantal thema's werden ook externe sprekers uitgenodigd.

Dit resulteerde in een breed en divers programma dat inspeelde op de uiteenlopende interesses en verwachtingen. Zo was er aandacht voor pedagogische thema's waaronder zelfregulerend leren, co-teaching en flexibele leertrajecten. De workshops rond digitalisering met thema's als 'werken met tablets en digitale keuzeborden' en creatief leren programmeren, bewijzen het belang ervan en ook

de ruime interesse van leerkrachten om hiermee aan de slag te gaan. Verder was er ook aandacht voor 'omgaan met diversiteit' en het 'onthaal van anderstalige nieuwkomers'. De sessies rond 'welzijn' en 'outdoor learning' kregen opvallend veel belangstelling. In alle workshops werd gestreefd naar een evenwichtige mix van theorie, praktijk en interactie.

De vele inzichten en praktijkvoorbeelden zullen onze leerkrachten inspireren om versterkt in te zetten op kwaliteitsvol modern onderwijs!

Dag van de academies 2020

Op zaterdag 15 februari 2020 startte vorig academiejaar de dag van de academies. Dit is de jaarlijkse campagne van en voor alle academies voor deeltijds kunstonderwijs in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk gewest. Het thema van 2020 was 'De kracht van steAm'. We kennen het allemaal Science Technology Engineering en Mathematics. De energie -of beter gezegd de stoom- die mensen krijgen en de emoties die ze voelen als ze samen een opvoering voorbereiden of een tentoonstelling maken, is bijzonder. Een van de activiteiten in RHoK Academie was de Live-Happening bij de afdeling Schilderkunst: Schilderen bij livemuziek. Een zangstem die onze studenten inspireerde tijdens het schilderen.

COOVI haalt goud en zilver op nationale AEHT Cornet Trophy

Op 21 februari vond de jaarlijkse nationale AEHT-wedstrijd plaats. 16 leerlingen uit 8 hotelscholen namen dit jaar deel aan de wedstrijd.

Elke Blommaert, leerling 6 Technische hotel behaalde samen met haar teamgenoot uit Talentenschool Turnhout (GO!) goud in de categorie 'zaal'. Zij straalden door hun gastvrijheid en vakkennis en werden beloond voor het prima runnen van een zaal met oog voor alle details. Naast de gouden medaille kreeg Elke een certificaat en een ticket voor de internationale AEHT-wedstrijd, die in november zal plaatsvinden in Aveiro, Portugal.

Marilou Pozzi, ook 6de Technische hotel en haar teamgenoot uit Coloma Mechelen behaalden een zilveren medaille in de categorie keuken. Hun creativiteit en teamwork waren van een zeer hoog niveau.

COOVI is trots op deze leerlingen en hun coach Johnny Delplace. Het resultaat van deze wedstrijd is ook een opsteker voor de hele school die kan rekenen op een professioneel team in alle afdelingen.

Nieuwe gebouwen voor GO! Freinet Basisschool De Telescoop

Met de opening van een eerste Freinet school in Laken speelt GO! Scholengroep Brussel in op de toenemende vraag van jonge ouders naar alternatieve en vernieuwende onderwijsmethodes. Naast GO! Basisschool de Klimpaal in Molenbeek en GO! Basisschool de Boomhut in Alsemberg, wordt GO! De Telescoop de derde Nederlandstalige Freinet school van GO! Scholengroep Brussel. De nieuwbouw kadert in de ambitie van de Vlaamse Gemeenschapscommissie om minstens 3.000 extra plaatsen te creëren in het Nederlandstalig basisonderwijs van het Brussels Gewest. De nieuwe school zal plaats bieden aan 200 kinderen.

Foto: architectenbureau URA

Vernieuwende onderwijsmethoden

De school zal vernieuwende onderwijsmethoden toepassen om een gepersonaliseerd leertraject voor elk kind te verzekeren. Kinderen zullen leren rekenen volgens de 'ijsbergmethode' en hun lees- en luistervaardigheid ontwikkelen volgens de 'Lezen Is Top (LIST)' methode.

"Het is onze kernopdracht om kwalitatief onderwijs te bieden en kinderen voldoende zelfredzaam te maken. Daarom kiezen we bewust voor innovatieve onderwijsmethoden die niet alleen gericht zijn op het aanleren van technieken. Zo zetten we vanuit de LIST methode sterk in op leesvaardigheid en leesplezier. De kinderen starten de dag met een half uur lezen in een zelf gekozen boek. Zo ontwikkelen we gemotiveerde lezers die hun leesvaardigheid gebruiken om te leren én te lezen voor hun plezier. ", aldus directeur Rob Huijghe.

Ouders actief en creatief betrokken

Centraal in de aanpak van Freinet staat de nabijheid en de verbinding tussen ouders, leerkrachten en leerlingen. Dat varieert van een atelier met creatieve workshops voor leerlingen en hun ouders tot het wekelijks voorstellen van individuele talenten. Zo droegen de kinderen naar aanleiding van de 'Week van de poëzie' een zelf geschreven gedicht voor aan hun ouders.

Brussel en de wereld ontdekken

De GO! Freinet Basisschool De Telescoop geniet van de voordelen van de grootstedelijke context om kinderen de wereld met een andere bril te leren zien. Leerkrachten trekken er dan ook regelmatig op uit met hun klas om Brussel beter te leren kennen.

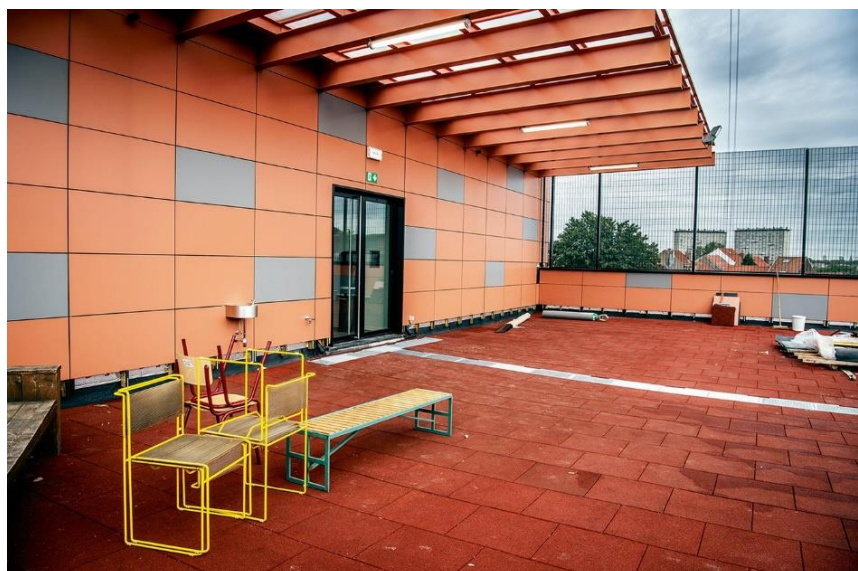
"Ik overweeg om een leerlijn 'Brussel ontdekken' te ontwikkelen die extra mogelijkheden biedt om creatief les te geven. Zo is het perfect mogelijk om bijvoorbeeld wiskunde te integreren in wat je op straat ziet.", aldus Rob Huijghe.

Nieuwe school genaamd naar Belgische kunstschilder versterkt sociale cohesie en draagt bij tot opwaardering buurt

De nieuwe school, Eugeen Laermans, biedt plaats aan 220 leerlingen. De nieuwbouw is het resultaat van een co-financiering van het Departement Onderwijs, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het GO! De school bevindt zich nabij het Weststation op de voormalige industriële site waar de prestigieuze EKLA woontoren gevestigd is. Naast de school is ook de bouw van een nieuw kinderdagverblijf gepland. Hiermee bouwt GO! Scholengroep Brussel verder aan de opwaardering van de op één na armste wijk van België en zorgt het voor een versterkte sociale cohesie in de omgeving. De nieuwe school werd op 1 september 2020 in gebruik genomen. Helaas kon de officiële inhuldiging wegens de coronacrisis nog niet doorgaan. Uitstel is zeker geen afstel.

Kunstzinnige kleurenpalet

Als ode aan de Molenbeekse schilder maakte het architectenbureau Licence to Build bewuste kleurenkeuzes. De gevelbekleding met motief in keramische tegels keert terug over de hele EKLA-site om het een uniforme identiteit te geven. Het schoolgebouw onderscheidt zich met toetsen in sprankelend oranje. Ook in het gebouw kregen elke verdieping en functie hun eigen kleur: zonnig geel voor de kleuters, frisgroen voor de lagere school en rustgevend blauw voor alle zorgfuncties.

Nieuw gebouw voor GO! Basisschool De Iris

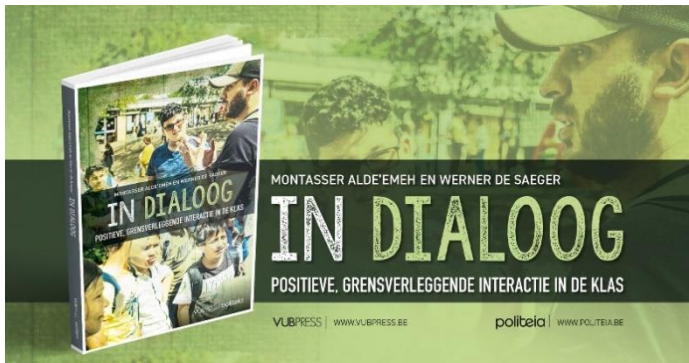
Op dinsdag 15 september vond de inhuldiging van de nieuwbouw van GO! Basisschool De Iris in Ukkel plaats in aanwezigheid van minister Sven Gatz, Raymonda Verdyck, afgevaardigd bestuurder van het GO!, en Julien Meganck, voorzitter van de Raad van Bestuur van GO! Scholengroep Brussel.

Het architectenbureau B-ild koos voor een uniek architecturaal concept waarbij het bestaande schoolgebouw behouden bleef en de nieuwbouw er als een tafel overheen geplaatst werd. De basisschool ligt samen met het atheneum

op hetzelfde domein dat op 15 september ook officieel werd ingehuldigd als 'Campus Kalevoet'. De nieuwbouw kon gezet worden mede dankzij de financiële steun van de Taskforce Capaciteit Brussel, de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het schoolbestuur.

GO! Scholengroep Brussel bundelt vier jaar kritische gesprekken met leerlingen in publicatie 'In Dialoog'

Op 8 oktober kondigde GO! Scholengroep Brussel de publicatie aan van het boek 'In Dialoog' van de auteurs Montasser AlDe'eme, arabist, islamoloog en jihadisme-onderzoeker en Werner de Saeger, expert religieus recht. Met dit boek versterkt en verdiept het GO! Brussel zijn diversiteitsbeleid in het kader van het Project Positieve Grensverleggende Interactie (PPGI!). Hiermee wil GO! Scholengroep Brussel directies en schoolteams beter leren omgaan met conflicten en discussies die kunnen ontstaan uit de grote diversiteit aan achtergronden in de klas. GO! Scholengroep Brussel zet hiervoor versterkt in op kritisch leren denken om de weerbaarheid van zijn leerlingen én onderwijzend personeel te vergroten.

GO!4cTy vervangt lyceum Martha Somers en neemt intrek in nieuw schoolgebouw

Sinds 3 november 2020 nam de school zijn intrek in de oude Sint-Michel fabriek te Sint-Jans-Molenbeek. Dit project werd mede ondersteunt door de Vlaamse Gemeenschapscommissie. GO!4cTy is het vroegere Lyceum Martha Somers. De school verhuisde naar de Picardstraat 172, vlak bij de site van Thurn en Taxis. Het gloednieuw gebouw met 2 sportzalen en een turnzaal, volledig uitgeruste labo's, nieuw meubilair, een uitgebreide ICT-infrastructuur en de mooiste speelplaats van Brussel biedt plaats aan 700 leerlingen.

De vorige naam van de school Lyceum Martha Somers was niet langer geschikt. Met de nieuwe naam GO! 4cTy verduidelijken we dat we computervaardigheden een centrale plaats geven in ons pedagogisch project. Ons nieuwe schoolgebouw en de infrastructuur is daarop afgestemd.

Agape installeert 600 zonnepanelen en levert stroom voor 93 huishoudens

De installatie van de zonnepanelen kadert in de duurzaamheidsstrategie van Agape, de centrale keuken van GO! Scholengroep Brussel en leverancier van koelverse maaltijden voor scholen en kinderdagverblijven. De 600 zonnepanelen zijn goed voor een jaarlijkse energieopbrengst van ongeveer 190.000 kWh energie. Hiermee verduurzaamt Agape niet alleen de eigen werking maar levert het ook stroom voor 93 huishoudens. De zonnepanelen werden op 25 november geïnstalleerd op het dak van de gebouwen, gelegen in de Antoon Van Osslaan 1 in Neder-Over-Heembeek.

Duurzaamheid staat centraal in de werking van Agape. Zo zijn de koelverse maaltijden bereid met seizoensproducten uit de korte keten. Ook voor de verpakking trekt Agape de duurzame kaart. In de plaats van plastic bakjes, kiest het voor zakverpakkingen die niet alleen recycleerbaar zijn maar ook tien keer minder grondstoffen nodig hebben voor de productie ervan. Door de maaltijden slechts één keer per week in scholen en kinderdagverblijven te leveren, vermijdt Agape overbodige ritten en verlaagt het zijn ecologische voetafdruk. Bovendien volgen de chauffeurs een cursus eco-driving en recent investeerde het bedrijf in CNG-voertuigen.

GO! CVO Brussel leidt nieuwe postmedewerkers van BPOST op

Werkzoekenden uit onze regio die een carrière bij bpost ambiëren, kunnen sinds kort bij GO! CVO Brussel terecht. In samenwerking met het postbedrijf bieden wij een unieke opleiding van twee semesters aan. Op het einde van dit traject behaalt de cursist niet alleen een diploma secundair onderwijs, hij/zij heeft ook een vast contract bij bpost op zak.

Vanaf september 2021 zal dat Aanvullende algemene vorming en de nieuwe opleiding polyvalent post- en pakketmedewerker worden. De inhoud van de modules zijn zoveel als mogelijk afgestemd op de job bij bpost. We zetten ook maximaal in op duaal leren: leren op de werkplek.

Het unieke aan deze opleiding is de intensieve samenwerking met bpost. Cursisten spenderen evenveel leertijd op de werkvloer als in het klaslokaal. Dat werkt motiverend en dat zorgt er ook voor dat de opleiding heel praktijkgericht is. Ook de aanwervingsbelofte van bpost maakt dit project uniek.

Geslaagde cursisten krijgen een vast contract als postmedewerker of als medewerker van een sorteercentrum.

2. Impact van het coronavirus

In dit tweede deel van de nieuwsflash geven we per onderwijsniveau een chronologisch overzicht van de initiatieven die genomen werden onder invloed van de pandemie.

2.1. GO! Scholengroep Brussel algemeen

GO! Scholengroep Brussel lanceerde een gedeeld platform voor leerkrachten en directeurs

Een dertigtal Brusselse basis- en secundaire scholen delen op hetzelfde platform creatieve, educatieve initiatieven en tools. Zo blijven leerlingen betrokken bij hun school. Leerlingen van het kleuter-, basis- en secundair onderwijs vinden er een overzicht van creatieve opdrachten en digitale tools om de aangeleerde leerstof in te oefenen. De schoolteams delen er ook ideeën om de interactie met de ouders en feedback aan de leerlingen te versterken.

GO! Scholengroep Brussel zoekt creatieve oplossingen voor leerlingen die thuis moeten studeren, maar zonder internet of computer zitten

Het is geen schoolvakantie en het leren gaat verder, maar toch zitten de kinderen thuis. Dat vergt zowel van de leerkrachten als van de leerlingen een inspanning. GO! Scholengroep Brussel zet daarom alle middelen in, van sociale media, whatsapp, sms en rechtstreeks telefonisch contact tot papieren werkbundels, om het afstandslernen te verzekeren.

Bijzondere aandacht gaat uit naar de kinderen die thuis geen internet hebben. Zij kunnen niet enkel papieren werkbundels ophalen aan de school of toegestuurd krijgen per post, maar hebben ook de mogelijkheid om tablets of laptops uit te lenen. GO! Scholengroep Brussel vraagt voor hen gratis internet. In dertien gemeenten kunnen de kinderen intussen op het publieke netwerk van Telenet en Proximus.

Uitgeleende laptops en gratis internet voor kwetsbare kinderen

Met de sluiting van de scholen wordt van leerlingen verwacht dat zij een aantal taken thuis afwerken. Dat is niet voor iedereen vanzelfsprekend, vooral niet bij kansarme gezinnen. Daarom worden er verschillende initiatieven genomen om ook die kinderen aan de slag te houden.

Bij GO! Scholengroep Brussel kunnen leerlingen zonder laptop er een lenen. Daarnaast proberen de leerkrachten zo veel mogelijk contact te houden met hun leerlingen. "Ik merk dat ouders echt wel nood hebben aan dat telefoontje", zegt Lotte De Wagter, directeur van basisschool GO! De Kleurdoos.

“Mijn kleuterjuf van de tweede kleuterklas belt de hele voormiddag ouders op, ook om eens te vragen hoe het gaat. Het lijkt soms of zij de enige persoon is die ze horen.”

De scholengroep zet ook in op contact met de meest kwetsbare groepen. “Ondanks de enorme druk die deze crisis veroorzaakt, zijn we erin geslaagd om in een recordtempo te zorgen voor opvang en afstandsleren”, zegt algemeen directeur Jurgen Wayenberg. “Ik ben dan ook zeer trots om vast te stellen dat onze leerkrachten en directeurs hun uiterste best doen om voldoende persoonlijk contact te houden met kwetsbare of kansarme leerlingen en hun ouders.”

Tijdens de paasvakantie verzekert GO! Scholengroep Brussel in 29 scholen opvang voor kinderen van ouders met een essentieel beroep of kinderen met een kwetsbare thuissituatie

Voor de organisatie van de opvang houdt de scholengroep strikt rekening met de richtlijnen rond het intact houden van de contactbubbels. Daarom wordt de opvang verdergezet in de scholen waar dit de voorbije weken ook reeds werd voorzien.

Tijdens de paasvakantie worden er echter geen taken en herhalingsoefeningen meer gegeven. Er gaat enkel aandacht naar spel en ontspanning. “Hoewel in veel scholen slechts een klein aantal kinderen opgevangen moet worden, is het noodzakelijk om de contactbubbels te behouden. Daarom is het ook van groot belang om met eenzelfde pool van leerkrachten en opvoeders verder te werken”, vertelt Jurgen Wayenberg, algemeen directeur GO! Scholengroep Brussel.

De 38 basisscholen en 17 secundaire scholen die tot GO! Scholengroep Brussel behoren, zullen dit jaar geen eindexamens organiseren. Dat bevestigt het gemeenschapsonderwijs aan onze redactie.

“Uitzonderlijke tijden vragen om uitzonderlijke maatregelen”, zegt Karin Struys van GO! Scholengroep Brussel. “We hebben met een algemene consensus beslist dat onze scholen dit jaar geen eindexamens organiseren. Op die manier willen we maximaal inzetten op het lesgeven op maat. Leerlingen die al een achterstand hebben, mogen niet achtergelaten worden.”

Krijgt dan iedereen zomaar een A-attest op het einde van het jaar? “Nee, zo simpel is het niet. We gaan attesten toekennen op basis van permanente evaluatie. De scores die de leerlingen halen op de taken die ze nu thuis moeten maken, zullen verrekend worden met de rapporten die ze in de loop van het schooljaar gekregen hebben.”

De richtlijn van GO! Scholengroep Brussel is dus duidelijk: geen eindexamens dit jaar. En aan die beslissing kan zelfs het departement onderwijs niet tornen. “Scholen mogen autonoom beslissen of ze al dan niet examens organiseren. Alleen staat in zowat alle schoolreglementen dat die examens ook effectief plaatsvinden. Daarom werkt het departement onderwijs nu met man en macht aan een nooddecreet. Dat moet alle scholen in staat stellen hun reglement in sneltempo aan te passen zodat ze geen examens moeten organiseren.”

GO! Scholengroep Brussel denkt trouwens ook aan een zomerschool in de maand augustus voor leerlingen die een leerachterstand hebben opgelopen. “We zijn dat idee zeker genegen. Als we de leerlingen die het echt nodig hebben, de twee laatste weken van augustus naar de zomerklass kunnen sturen, begint iedereen op 1 september met gelijke kansen. Daar moeten we voor gaan.”

Heropening van de scholen wordt maatwerk

GO! Scholengroep Brussel is tevreden met de versoepelingen in het plan voor de heropening van de scholen op 15 mei. Maar er heerst wel nog onduidelijkheid over de organisatie van de opvang van leerlingen.

Op 15 mei heropenen de scholen opnieuw de deuren, zo ook de 38 basisscholen en 17 secundaire scholen die deel uitmaken van GO! Scholengroep Brussel. De koepel van het gemeenschapsonderwijs zegt tegen dan klaar te zullen zijn voor de heropstart, maar zit wel nog met vragen rond de opvang van leerlingen. “Het is nog niet duidelijk hoe we dat op een veilige manier georganiseerd moeten krijgen”, zegt Karin Struys van GO! Scholengroep Brussel.

Een dag proefdraaien met een beperkt aantal leerjaren op vrijdag 15 mei met daarna een weekend om te evalueren, om vervolgens een doorstart te maken op maandag. Zo ziet het draaiboek voor de heropening van de scholen 'post-lockdown' er momenteel uit.

“De richtlijn is nu om in het basisonderwijs eerst voorrang te geven aan het zesde leerjaar en daarna aan het eerste en tweede leerjaar. In het secundair onderwijs zal in eerste instantie enkel het zesde middelbaar bevolkt worden. Die strategie en volgorde is voor ons zeker aanvaardbaar. Tijdens het overleg daarover gisteren werd duidelijk dat scholen autonoom moeten kunnen kiezen wanneer zij welke voorkeursleerjaren opnieuw openstellen”, legt Karin Struys van GO! Scholengroep Brussel uit.

“De reden daarvoor is dat de verzadigingscapaciteit voor elke school verschillend is. Als scholen merken dat ze bijvoorbeeld de afstandsregels niet kunnen respecteren, dan moeten zij de kans hebben om te wachten met het toelaten van leerlingen, of klassen opnieuw kunnen sluiten.”

Ondanks heropstart bedrijven nauwelijks meer kinderen in opvang op school

Van de 9488 leerlingen die de 38 basisscholen van GO! Scholengroep Brussel rijk zijn, moest er voor 220 kinderen opvang worden voorzien. Dat komt neer op 2,32% en is een stijging van amper 0,6% in vergelijking met de week ervoor. Op maandag 27 april vonden toen 163 leerlingen of 1,72% hun weg naar een opvanglokaal.

Voor het secundair onderwijs is de toename helemaal verwaarloosbaar. Verspreid over 17 middelbare scholen kwamen er 22 leerlingen naar school op een totaal van 6261, ofwel een schamele 0,35%. Dat is 0,09% meer dan op 27 april toen 16 leerlingen of 0,26% van alle leerlingen niet thuis konden blijven.

2.2 Kinderdagverblijven

31 kinderdagverblijven houden vanop afstand contact met de kinderen.

De kinderdagverblijven in Brussel ondernemen creatieve initiatieven met kinderen en hun ouders. Daarmee willen ze helpen om de terugkeer naar het kinderdagverblijf vlotter te laten verlopen.

“Hiermee ondersteunen we vanop afstand de psychosociale ontwikkeling van kindjes die sinds de lockdown niet naar de kinderopvang komen. Daarnaast kunnen we door regelmatig te bellen of mailen met de ouders goed inschatten wie extra ondersteuning nodig heeft”, vertelt Sabine Winters, directeur kinderdagverblijven GO! Scholengroep Brussel.

In het kinderdagverblijf De Kleurdoos in centrum Brussel lezen de begeleiders bijvoorbeeld verhaaltjes voor met Kamishibai, een vorm van Japans verteltheater, en delen dat op Facebook. Kinderdagverblijf De Zonnewijzer in Woluwe gaf ouders dan weer de opdracht om samen met hun kind een paasmandje te knutselen.

Kinderdagverblijf 't Plantzoentje in Laken stuurt dagelijks opgenomen liedjes en een activiteit van de dag naar de ouders. In kinderdagverblijf Comenius in Koekelberg mailen de begeleiders tekeningen van de aanwezige kindjes samen met een kort tekstje naar de ouders en kindjes die thuis zijn. Met al deze initiatieven wil GO! Scholengroep Brussel, zodra de maatregelen het toelaten, de terugkeer van de kinderen naar het kinderdagverblijf ook zo vlot mogelijk laten verlopen.

2.3 Basisonderwijs

Atelier op school voor het maken van mondmaskers

Leerkrachten van **GO! Basisschool Nellie Melba** in Anderlecht startten een atelier om samen met de leerlingen in de opvang op school mondmaskers te maken. Ze verzamelden hiervoor katoenen stoffen in een veelheid aan kleuren en leuke prints. Een eerste lading mondmaskers ging al naar Familiehulp.

Corona versnelt digitaal leren: 'Instructiefilmpjes maken we ook al voor volgend jaar'

Instructiefilms zijn het nieuwe normaal in het onderwijs. In de **GO! Unescoschool in Koekelberg** stomen de juffen van het zesde jaar video's klaar voor alle vakken. Die nemen ze beslist mee naar de volgende schooljaren. Zo'n instructiefilm neemt niet alleen een stuk van het werk over, maar helpt ook om alle leerlingen aan boord te houden. Sommige zijn zelfs heuse kunstwerkjes.

Preteaching loopt vlot in basisonderwijs

Ondanks wat problemen op maandag zijn de basisscholen van GO! Scholengroep Brussel ondertussen vlot aan de slag met preteaching. Ook de kwetsbare groepen worden relatief goed bereikt.

De initiatieven om kwetsbare gezinnen een laptop te bezorgen, schoten de laatste weken als paddenstoelen uit de grond. Veel scholen zetten ook zelf een uitleensysteem op en providers als Proximus en Telenet maakten gratis internet beschikbaar. Voorlopig lijkt dat ook resultaat te boeken. "Ondanks wat problemen op maandag, kunnen onze scholen momenteel zo goed als iedereen bereiken", zegt Pascal Onderdonk, coördinerend directeur basisonderwijs van GO! Scholengroep Brussel. "Bij minder dan 5 procent is dat niet het geval. We merken ook dat het dan ligt aan een veranderd e-mailadres of gsm-nummer. Laptops blijven echter nog altijd welkom en ook eind deze week zullen we er nog een aantal uitdelen."

Er waren op voorhand heel wat vragen over het nieuwe systeem van lesgeven. “Maar dat wordt met de nodige creativiteit opgelost”, zegt Onderdonk. “Bij de oudere leerlingen merken we dat lesgeven via het internet best lukt, maar bij jongere kinderen gaat dat moeilijker. Er wordt dan soms geschoven met de lessen zodat ouders die thuis werken hun kinderen ook kunnen begeleiden bij de lessen. Bij de leerkrachten was er ook bezorgdheid, maar ik merk dat er veel technische schroom overwonnen is. De directies hebben kwetsbare gezinnen er ook van kunnen overtuigen van het belang om de lessen te volgen. Sommigen komen zelfs in zeer kleine groepjes naar school daarvoor.”

Een opvallend probleem kwam ondertussen naar voor. “We merken dat nog weinig mensen een printer in huis hebben”, zegt Onderdonk. “Het merendeel van de lesbundels wordt dus opgehaald in de school of uitgedeeld in de bussen. Als laatste redmiddel rekenen we op de post.”

Schaarbeekse school haalt kwetsbare kinderen toch naar de klas: “Sommige kinderen hebben die structuur nodig”

Afstandsonderwijs is nog steeds de regel, maar in basisschool GO! De Muziekladder in Schaarbeek is beslist om daar toch voor een klein deel van af te stappen. Een aantal leerlingen uit kwetsbare gezinnen krijgt er sinds het einde van de paasvakantie opnieuw les op school. “We hebben dit gedaan vanuit onze grote bezorgdheid om die kinderen”, zegt de directie. “Voor een kleine groep is dat perfect op te vangen.”

Op dinsdag had de school 16 leerlingen in huis, onder wie ook de kinderen in de opvang wiens ouders essentiële beroepen uitvoeren. “Dat is vrij veel voor een school met 173 kinderen en kleuters”, zegt directrice Marinka Van Ingelgom. “Na de paasvakantie hebben we dan ook beslist om een aantal leerlingen uit kwetsbare groepen uit te nodigen om terug naar school te komen. Een aantal van hen heeft dat met open armen ontvangen. Afstandsonderwijs kan voor veel leerlingen werken, maar sommige kinderen hebben de structuur van de school nodig. Je ziet dat aan de glimlach op hun gezicht als ze hier aankomen. We hebben dit gedaan vanuit onze grote bezorgdheid om die kinderen. Voor zover ik weet, zijn wij ook de enige school in Brussel die dit doet. Voor zo’n kleine groep werkt dat trouwens perfect om dat hier op school op te vangen.”

Voor de grootste groep werkt het leren op afstand wel heel vlot. We bereiken zo’n 95 procent van onze ouders. We gebruiken ook een platform dat in 32 talen beschikbaar is om het contact met thuis te vergemakkelijken. Toch is het niet voor iedereen vanzelfsprekend. Het is niet omdat we leerlingen een laptop kunnen geven, dat ze ook meteen weten hoe ze daarmee moeten werken.

De uitdaging voor de school blijft wel om de veiligheidsmaatregelen te respecteren. “Maar dat lukt vrij goed”, zegt Van Ingelgom. “De leerlingen zitten elk in een hoek van de klas en we hebben hier dozen met handschoenen en ontsmettingsgel staan. We houden alle groepen ook echt gescheiden en aan het einde van elke dag wordt alles ontsmet.”

Les én opvang: de puzzel wordt complexer

Ruben Wiedijk, Freinetschool De Boomhut, Alsemberg: “De werking van onze school vloekt ergens met de richtlijnen. Van hoekenwerk naar klassieke rijen. Van ontdekken naar stilzitten op je stoel, met kinderen van het eerste en tweede.”

“Preteaching loopt vlotter dan verwacht en ook de noodopvang hebben we onder controle. Binnenkort wordt de puzzel complexer: noodopvang, les op school én afstandsonderwijs. Op dit moment brengen we in kaart hoeveel kinderen vanaf 15 mei naar school komen. Als ouders hun kinderen thuis kunnen opvangen, vragen we nadrukkelijk om dat te doen. Met de richtlijnen rond social distance wordt

opvang helaas ook geen pretje, voor kinderen die er ongetwijfeld naar uitkijken om weer samen te spelen.”

“Ik bracht een groepje leraren samen om de heropstart voor te bereiden. Onze klusjesman – die ook preventieadviseur is – bekijkt of handen wassen overal vlot kan. Het poetspersoneel staat voor een titanenklus. Misschien moeten leraren hun klas deels zelf ontsmetten? En onze lokalen zijn te klein om voldoende leerlingen met een leraar samen te zetten. Op zoek naar creatieve oplossingen dus.”

Kleuters weer naar school: 'Coronavirus uitgelegd met glitter'

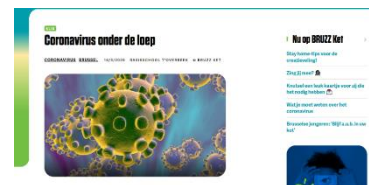
Omdat een heropstart van de kleuterschool gepaard gaat met heel wat gevoelens begint juf Els van de GO! Kasteel Beiaardschool de eerste dag met een kringgesprek. "Het is belangrijk om met de kleuters over deze crisis te spreken". Uiteraard nemen zij ook de juiste voorzorgsmaatregelen. Zo legt juf Els aan de kleuters met glitter uit hoe het coronavirus wordt verspreid.

Eerste schooldag voor leerlingen uit GO! Basisschool T'Overbeek, ze volgen het nieuws over het coronavirus op de voet

Het zesde leerjaar mocht vrijdag al de spits afbijten in GO! basisschool T'overbeek in Ganshoren voor de eerste proefdag voor het onderwijs. Voor de kinderen en de leerkrachten betekende dat een spannende start. “Maar ze hebben de nieuwe regels al heel goed gevolgd”, zegt directrice Lydia D’hont.

14 kinderen tekenden vrijdagmorgen present in de T'overbeek voor hun eerste les sinds de lockdown begon. “We hebben de leerlingen ontvangen en hen meteen een testje gegeven over de nieuwe regels”, zegt D’hont. “Ze kregen de uitleg over afstand houden en hoe de pijlen voor de looprichtingen werken. Daarna hebben ze in de klas een gesprek gevoerd over de laatste weken en hoe ze dat thuis beleefd hebben. Het was erg spannend, maar ik heb toch ook veel lachende gezichten gezien.”

De leerlingen van het zesde leerjaar vertellen in een aantal artikels op de website van Bruzzket over het coronavirus.

Brusselse kinderen weer naar school: 'Precies de eerste schooldag'

Na meer dan twee maanden thuis door de coronacrisis, mochten heel wat Brusselse kinderen vandaag weer naar school. Voor de basisscholen is dat het eerste, tweede en zesde leerjaar. In GO! basisschool De Mozaïek in Schaarbeek kwamen 50 van de 74 leerlingen opdagen. Zij kregen een warme ontvangst. “Heel leuk, precies de eerste schooldag”.

2.4 Secundair onderwijs

GO! Technisch Atheneum Jette lanceerden de 'LO challenges'

Nu we allemaal thuis moeten blijven, is het belangrijk om voldoende te blijven bewegen. De oefeningen kunnen allemaal met huis-, tuin- en keukenmateriaal uitgevoerd worden op een kleine oppervlakte. Een paar voorbeelden: in 30 seconden pompen waarbij je zoveel mogelijk afwisselend één hand op een blad houdt, jongleren met kousen, zo veel en zo snel mogelijk over een lijn trippelen.

Dagelijks posten de leerkrachten een 'LO challenge' op de instagrampagina en de facebookpagina van de school. Ze doen een oefening voor en dagen dan de leerlingen uit om het beter te doen.

De leerlingen kunnen hun filmpje doorsturen op de instagrampagina van de school of ze posten het zelf op sociale media met #lochallenge.

Leerlingen van Kunsthumaniora Brussel maakten een 'coole' corona-rap

Of hoe een crisis de creativiteit kan aanwakkeren... Bekijk de videoclip en geniet!

<https://www.youtube.com/watch?v=bFqV-cGsPrU&feature=youtu.be>

Virtuele opendeurdagen

Om leerlingen van het 6de leerjaar basisonderwijs en hun ouders voldoende te informeren en te ondersteunen bij hun schoolkeuze, organiseren **GO! COOVI Secundair Onderwijs** en **GO! Kunsthumaniora Brussel** een virtuele opendeurdag.

Hiervoor breidden ze hun website uit met toepassingen voor een virtueel bezoek aan het schoolgebouw, filmpjes en getuigenissen van de verschillende opleidingen en chatrooms. Ze doen dat elk op hun eigen creatieve manier.

Voor GO! Kunsthumaniora Brussel geeft directeur, Serge Algoet, in een filmpje op de website www.kunsthumaniorabrussel.be uitgebreid informatie over het ruime aanbod van opleidingen in podiumkunsten en de toelatingsproeven. David De Decker, beheerder van het internaat De Muze van de kunsthumaniora, vertelt over de visie en opvoedkundige aanpak van het internaat.

GO! COOVI Secundair Onderwijs organiseert op 3 juni een 360° virtuele rondleiding. Met een teasing filmpje op de website <http://coovi.be/secundair-onderwijs> kondigt de school de online opendeurdag aan. Op 3 juni krijgt de bezoeker toegang via een link op de website en/of Facebookpagina van de school en komt eerst op de chatroom van het onthaal. Daar wordt hij doorverwezen naar de chatrooms van de verschillende opleidingen. De vakleerkrachten, leerlingbegeleiding en directie zijn op 3 juni in de school aanwezig om vanuit verschillende lokalen de vragen in de chatrooms te beantwoorden.

Op de eerste schooldag in het GO! Technisch Atheneum in Jette kwamen alle lockdown-verhalen samen.

Vrijdagochtend 8 uur: de eerste leerlingen druppelen binnen in het Technisch Atheneum in Jette. Iedere klas kreeg een eigen tijdslot waarop ze mocht langskomen. Vandaag verwelkomt het Atheneum alleen de 77 leerlingen uit het zesde jaar tso en het zevende jaar bso. Wie met een eigen mondmasker de school binnenwandelt, krijgt aan het onthaal toch een chirurgisch exemplaar. “We weten niet of hun mondmasker aan de vereisten voldoet”, zegt een leerkracht. “We nemen het zekere voor het onzekere.”

“Ik draag mijn mondmasker ook buiten de schoolmuren”, zegt Johanna Vanhamme uit het zevende jaar thuis- en bejaardenzorg. “Ik kom met het openbaar vervoer naar school. Op de bus draagt niet iedereen een masker of houden sommigen geen afstand. Binnen de school zelf vertrouw ik er wel op dat iedereen de richtlijnen zal respecteren.”

De klas van het specialisatiejaar thuis- en bejaardenzorg is verspreid over twee lokalen. In één ervan vallen meteen de twee lege schoolbanken op. Voor klastitularis Vanessa Huygens is het gissen naar de oorzaak van de afwezigheid van de twee leerlingen. “Deze eerste schooldag is niet vrijblijvend”, zegt ze. “Al zullen we nog niet meteen sancties geven. We wachten af hoe het volgende week evolueert.”

“Sommige leerlingen dagen niet op omdat ze de voorkeur geven aan hun studentenjob”, weet Huygens. “Door het afstandsonderwijs konden ze de afgelopen weken hun uren flexibel invullen en wat bijverdienen.”

Dat deed Morgane, zij was de voorbije weken aan de slag in een woonzorgcentrum. “Het waren moeilijke weken”, zegt ze. “Veel mensen daar waren dementerend. Ze missen hun familie en je krijgt hun moeilijk uitgelegd waarom ze niet langskomen.”

In de klas komen alle verhalen over de coronacrisis en de lockdown bovendrijven. Jinane is de oudste van zeven kinderen. Op school vindt ze weer wat ademruimte. “We hebben maar één computer en moesten soms op hetzelfde moment voor school werken. Als oudste help ik mijn broertjes en zusjes met huiswerk. Ik was tegelijkertijd leerling en leerkracht.” Prakriti vond het dan weer handig dat ze de ramadan thuis kon beleven. “Ik kon ’s avonds langer opblijven om nog wat te eten en overdag meer rusten om energie te sparen tijdens het vasten.”

De klas reageert met gemengde gevoelens op de heropening van de school. “Opnieuw met zoveel anderen in contact komen vind ik moeilijk”, zegt Johanna, die samenwoont met haar oma. “Ook al word ik zelf niet ziek, ik kan mijn oma wel besmetten. Ik zou het mezelf niet vergeven, mocht dat gebeuren.” Ook Anthony vindt het te vroeg om weer naar school te gaan. “Er sterven nog dagelijks mensen aan covid-19. De cijfers zijn nog altijd vrij hoog, vind ik. Ik had nog gewacht tot in juni.”

Tijdens het infomoment met de klastitularis wordt nog duidelijk hoe de pauzes voor de leerlingen zullen verlopen. “Jullie mogen tijdens de pauzes rondhangen bij de grote boom op de speelplaats”, legt adjunct-directeur Annelies Piu uit. “Ook in de eetzaal ga je samenzitten met deze helft van de klas. We hebben de tafels in groepjes geplaatst zodat je nog kunt praten met elkaar”, zegt ze. En wat met vrienden uit de andere klassen? “Die horen niet in dezelfde klasbubbel, dus die zullen aan een andere tafel moeten zitten.”

Zelf hebben de leerlingen nog veel vragen over taken en toetsen. “Onze school heeft besloten om geen examens te organiseren in juni”, zegt adjunct-directeur Piu. “De periode voor de lockdown is representatief genoeg om leerlingen te beoordelen. En uiteindelijk is leren belangrijker dan evalueren.”

2.5 Internaten

Hoe het internaat een belangrijke rol speelde voor kinderen tijdens corona

In 1 dag tijd beslisten de 4 internaten van GO! Scholengroep Brussel om te blijven doen wat ze altijd al deden: een warme plek creëren voor kinderen.

“Wanneer je weet dat sommige gasten beter geen afstandsonderwijs thuis volgen, doe je er alles aan om het internaat open te houden”, zegt internaat-beheerder David De Decker.

Internaatbeheerder David en zijn collega Marjolena Berisha blikken terug op de coronamaanden.

13 maart 2020 – Schorsing van de lessen

David: “Internaten leken hun deuren te moeten sluiten. Elke collega had meteen iemand in gedachten die beter niet thuis kon blijven. Opvoeders belden, berichtten en mailden me: “Wij moeten toch openblijven!?” Voor een vijftal gasten was er geen plan B. De preciaire opvoedingssituaties waar structuur, ruimte, rust of soms ook veiligheid ontbreken, kennen we. Schoolwerk kan er nauwelijks een plek krijgen. Bij ons op internaat wel.”

“Veel jongeren kozen zelf voor een lockdown in het internaat in plaats van thuis. Voor hen zijn we een rustpunt.”

© Illias Teirlinck

14 maart 2020 – Sluiten is geen optie

Marjonela: “In minder dan 24 uur beslisten we samen met GO! Scholengroep Brussel om noodopvang te organiseren op 1 locatie. Alles praktisch rond krijgen, was onze eerste zorg. Leerlingen tussen 2,5 en 21 jaar verhuizen naar 1 locatie? Voor dat scenario hadden we geen draaiboek. Hoe de Covid-maatregelen toepassen, kwam op de tweede plaats.

Duidelijke richtlijnen over hoe we er als internaat mee om moesten, waren er op dat moment nog niet. Preventieadviseurs uit GO! Scholengroep Brussel zochten mee naar antwoorden. Die hulp deed deugd. Zo konden wij ons focussen op onze hoofdplicht: een thuis creëren voor alle internen. De snelheid waarin het ons lukte versterkte ons teamgevoel.”

15 en 16 maart 2020 – Het eerste weekend van de ‘lockdown’

David: “Zodra we zeker wisten: ‘dit lukt ons’, polsten we bij leerlingenbegeleiders, jeugdrechters, het CLB in welke gezinnen het welzijn en de gelijke onderwijskansen van kinderen onder druk stonden. Een derde van onze normale bezetting kon beter niet thuis in quarantaine. Wel of niet op internaat? Ook de gasten kregen een stem in deze beslissing. Velen verkozen zelf het internaat. Voor hen een rustpunt dat oplucht. Meer dan ooit beseffen we dat je beter niet óver jongeren, maar sámen met hen beslist. Gemis naar hun ouders is er altijd.

Maar door hen mee te laten kiezen voor het internaat, kunnen ze er beter mee om. We kregen ook aanvragen van leerlingen die normaal niet op internaat zitten. Zo werd ons internaat een ‘noodhotel’ voor een groep van 30 kinderen/jongeren.”

“Dankzij de afstand vonden zowel ouders als de kinderen moed voor een nieuwe start met elkaar.”

© Illias Teirlinck

Marjonela: “Opvoeders, internaatbeheerders, poetspersoneel, koks uit de verschillende internaten bundelden de krachten in 1 team. Zo konden we niet alleen van zondagavond tot vrijdag, maar ook tijdens de weekends en de paasvakantie open zijn. Voor 3 van de 4 internaten was weekendwerk nieuw. We wachtten niet op een draaiboek maar schreven er zelf een. Alle taken stemden we met het

team af in 1 week. Samen vingen we de verhuis, het poetswerk, het opmeten van de lokalen, de was, de zoektocht naar speelgoed op. De beste teambuilding ooit! Een leraar uit onze hotelschool Coovi besloot om ons internaat te versterken. Haar hulp in de keuken was welkom, want opeens moesten wij 3 maaltijden per dag serveren.”

17 maart 2020 – 3 weken niet naar school

David: “Bezoekrecht door ouders wilden we zo snel mogelijk garanderen. Contact met ouders maximaliseren, is altijd ons doel. Ook in coronatijd willen we niet op een eiland leven. Samen met onze zorgpartners beslisten we snel dat bezoek op veilige afstand in de tuin moest kunnen, met mondmasker aan. Veel kinderen hebben een gekwetst contact met hun familie. Weglopen van hun problemen konden ons gasten letterlijk niet meer. Maar ook mentaal werden ze harder geconfronteerd met hun complexe situatie thuis. Door opeens 24 uur op 24, 7 dagen op 7 met hen samen te leven, konden we werken aan een pleister voor de relatie met hun ouder(s). Individueel en op hun tempo. Ook wij leerden ouders beter kennen. Dankzij de afstand vonden zowel ouders als de kinderen moed voor een nieuwe start met elkaar. Voor zorgvragen waar we geen antwoord op vonden, klopten we aan bij het CLB. Het gevoel dat achter jou een sterk kwalitatief netwerk staat, is super waardevol.”

“Ons team is gegroeid in hoe je leerlingen motiveert voor taken en hoe je ze opvolgt.”

© Illias Teirlinck

6 april – Paasvakantie op internaat

David: “Ook tijdens de paasvakantie bleven we doen wat we altijd doen: zorg op maat bieden. Maar tijdens corona moesten we toch een maatje groter draaien. Lockdown op internaat betekent vuile was die niet proper terugkeert, meer traantjes voor het slapengaan, mails uit 13 scholen opvolgen, jongeren helpen om zich te leren vervelen ... In wat goed en fout liep, betrokken we de kinderen en jongeren. Uitdagingen voor ons internaat vertaalden we samen naar leerkansen: de oudsten babysitten op de kleintjes, tieners leerden van A tot Z hun was doen, kinderen leerden een dagschema maken. Door niks speciaals of extra's te organiseren, zijn ze toch zelfstandiger geworden.”

20 april – Ontwaken met preteaching

Marjonela: “Preteaching draaide de eerste week in de soep. Door de vele spelletjes die we tijdens de vakantie speelden, zat school ver weg. Hen motiveren voor preteaching was moeilijk. Niemand zag in dat dit echt schoolwerk was. ‘Dit is toch geen school?’, was hun repliek, ‘We zitten hier net zoals gisteren?’ We botsten op problemen waar je in eerste instantie niet aan denkt. Op het moment dat we dan toch iedereen in de online les kregen, stootten we op de grenzen van ons internet. Opvoeders stapten constant uit hun rol. Om alle laptops te installeren, werden ze ICT'ers. Maar ook projectmanager: voor een groep kinderen uit 13 scholen moest elke dag uitgezocht worden wie wat moest doen, hoe en tegen wanneer. Eenmaal aan het werk, werd je leraar en moest je brein springen van cijferoefeningen naar wortels in julienne snijden om ten slotte over te schakelen naar het Frans. Eenmaal we geroutineerd waren, haalden we steeds meer deadlines voor school.”

© Illias Teirlinck

“Lockdown op internaat betekent vuile was die niet proper terugkeert, meer traantjes voor het slapengaan, jongeren helpen om zich te leren vervelen ...”

David: “Dagelijks kwam er een leraar of leerlingenbegeleider langs. Hun werk leerden we beter kennen. De leerproblemen die er ook voor corona al waren, kwamen niet alleen meer aan het licht, ze stonden ook onder druk. Nood aan hulp, zagen de scholen in. Een paar jongeren volgden een individueel zorgtraject op school. Ze ontdekten dat leraren hun supporters zijn en slagen nog mogelijk was. De relatie met de scholen is nu hechter. Dat gevoel is nieuw, maar zal het verschil maken voor hun rapport.”

Marjonela: “Als huiswerkbegeleiders zijn onze teams gegroeid. Hoe je de gasten motiveert voor taken en hoe je ze opvolgt bijvoorbeeld. Competenties die we in de toekomst verder zullen inzetten. Wij zijn vooral expert in opvoeden en waren dit niet in onderwijzen. Dat school veel meer is dan de helft van de punten halen, daar twijfelt geen enkele collega nog aan.”

15 mei – Heropstart van enkele scholen

Marjonela: “Veel tijd om de leerlingen voor te bereiden op de heropstart, was er niet. De ene was blij, de ander was bang om opnieuw de metro te nemen. En de thuisblijvers waren jaloers dat anderen hun vrienden konden terugzien. Sowieso is er een nieuwe dynamiek nu en die is fijn.”

Brusselaars in de frontlinie: Adèle De Vestel, opvoedster in een internaat

Bij het begin van de 'lockdown' werd het pijnlijk duidelijk. Voor een gedeelte van de kinderen op internaat was er geen 'kot' om naar terug te gaan. De GO! Scholengroep Brussel besloot om voor hen open te blijven. Doordeweeks, in het weekend en tijdens de vakantie. “Ik maakte me fameus zorgen om een paar jongeren,” vertelt opvoedster Adèle De Vestel.

Adèle De Vestel is in Brussel geboren. Haar Franstalige ouders sturen haar naar het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, waarna ze psychologie studeert aan de VUB. Na haar studies gaat ze als zelfstandig psycholoog aan de slag met kinderen en jongeren.

Sommige jongeren ziet ze helaas nooit terug als de tien - terugbetaalde - sessies achter de rug zijn. In september vorig jaar begint ze daarom als opvoedster in De Muze, het internaat van de GO! Kunsthumaniora Brussel in Laken. Nu kan ze elke jongere die het nodig heeft ondersteunen, zonder dat daar een prijskaartje aan hangt.

Toen het nieuws over de lockdown bekend werd gemaakt, was het voor De Vestel wel even bang afwachten. “De jongeren kregen heel even te horen dat ze naar huis moesten. Dat zagen sommigen echt niet zitten. Ook ik maakte me fameus zorgen om een paar jongeren. Het was dus wel een opluchting dat GO! Scholengroep Brussel de beslissing nam om open te blijven. Gelukkig is er een grote tuin en kregen we van het Vertrouwenscentrum Kindermishandeling een grote hoeveelheid spelmaterialen. Ook doen we aan sport en was er al eens een filmavond. We proberen creatief te zijn

en te luisteren naar de jongeren om te zien wat ze willen. Ondertussen kennen alle jongeren elkaar. Het is een grote familie geworden. De groten spelen soms met de kleintjes.”

Het coronavirus laat ook de jongeren niet onberoerd. “Soms maken ze zich wel zorgen omdat wij, personeelsleden, naar huis gaan. Ze zijn bang dat wij het coronavirus meebrengen. Ze vragen zich af of ze nog mogen blijven als één iemand het heeft. Het is moeilijk om op hun vragen antwoord te geven. 'Hebben jullie al een plan?' vragen ze. 'Misschien de directeur,' zeg ik dan (lacht).”

“Maar als iemand ziek wordt, zetten we die in quarantaine. Dat is zeker nodig, want we worden niet getest en hebben weinig beschermend materiaal. De kleine kindjes begrijpen niet wat social distancing is, die hangen aan je been. Ik beland niet in het ziekenhuis, vertel ik mezelf.”

De Vestel doet er op haar beurt alles aan om zelf niet besmet te raken. “Ik zie enkel mijn man en mijn hondje. Ik was mijn handen vaak en ik ga niet naar de winkel, mijn man doet inkopen.”

Toch is het volgens De Vestel wel gelukt om een veilige sfeer te scheppen in het tijdelijke internaat.

En wat na de crisis? “Voor veel zorgberoepen is het altijd hard werken, hopelijk wordt dat onthouden,” zegt De Vestel. De crisis laat ook zien dat er te weinig budget is voor bijzondere jeugdzorg. “Om kwetsbare jongeren te helpen, is er meer nodig dan applaus. Er zijn te lange wachtlijsten en hulpverlening is te duur. Het onderwijs vangt dat in feite op. Want nu zijn wij crisisopvang geworden voor jongeren in uitzonderlijke thuissituaties.”

2.6 Volwassenonderwijs

Het Brusselse centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) zet hun praktijkopleidingen verder via interactief afstandsonderwijs.

Meekijken in de kookpotten van de leerkracht of thuis aan de slag met een doos domotica. Het volwassenenonderwijs van GO! CVO Brussel wil hun bijna 7.000 cursisten bij de les houden met een vernieuwd concept onder de titel 'les in a box'.

“In onze voedingsopleidingen namen de leerkrachten video’s op in de stijl van Jeroen Meus”, zegt directeur Harald De Mynck van GO! CVO Brussel. “Voor een aantal lessen bereiden we een doos met ingrediënten voor die de cursisten op school kunnen afhalen. Vandaar de naam ‘les in a box.’”

De bedoeling is dat de cursisten thuis een eigen praktijklokaal kunnen inrichten en de lessen vanop afstand kunnen volgen. Zo kunnen slagers in spe een tomohawk steak leren garen in hun eigen keuken en zien de aspirant-koks hoe ze groenten kunnen sueren of rafraïcheren. Wie elektriciteit studeert, kan een box met demomateriaal ophalen om thuis verder te oefenen. De cursisten toerisme kunnen dan weer virtuele gidsbeurten houden via het internet.

Met de online lessen wil GO! CVO Brussel zo toegankelijk mogelijk zijn. Cursisten zonder internetabonnement kunnen gratis gebruik maken van WiFree, of de afstandslessen via hun smartphone volgen.

“Soms is niet enkel infrastructuur maar ook digitale geletterdheid een spelbreker”, zegt directeur De Mynck. “Onze leerkrachten laten zich van hun meest creatieve kant zien om iedereen vooruit te helpen, ook de cursisten die nog niet zo vlot met de computer werken. Met hen houden we contact via laagdrempelige platformen zoals Whatsapp en Facebook.”

Drempels verlagen met de smartphone

De opleiding Nederlands Tweede Taal (NT2) voor anderstaligen stond voor een moeilijke taak tijdens de coronacrisis: afstandsonderwijs op poten zetten voor mensen die niet vertrouwd zijn met het Nederlands en een beperkte digitale kennis hebben. Het Brusselse GO! Centrum voor Volwassenenonderwijs slaagde erin met laagdrempelige apps op de smartphone, videochatten en ... een digitaal bezoek van de huisarts.

Met bijna 7000 cursisten uit 140 landen komt bijna de hele wereld over de vloer bij GO! CVO Brussel. Dat vraagt om een bijzondere aanpak. “Die superdiversiteit heeft ons geleerd om ook een grote variatie in onze methodes en leerinhouden te stoppen”, vertelt leerkracht en coördinator van het NT2-team Dominique Degryse. “Zo geven we les NT2 aan hoogopgeleide diplomaten van de Duitse ambassade en aan kortgeschoolde nieuwkomers in het lokale buurthuis. Die bereik je niet op dezelfde manier, dus moet je creatief aan de slag met alternatieve methodes. Bij ons geen standaardlessen, maar onderwijs op maat van de doelgroep.”

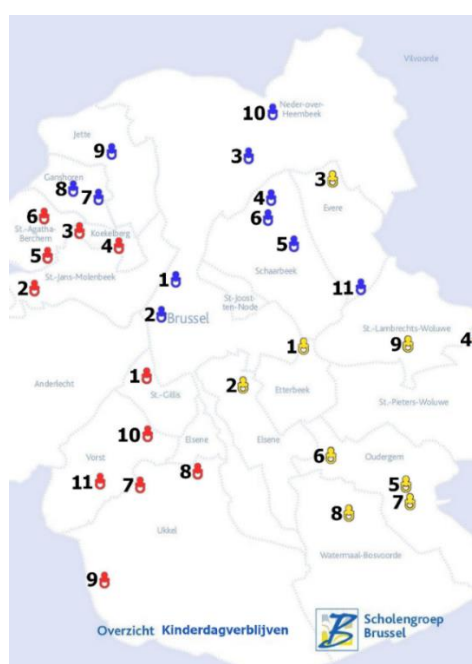
De zorg voor moeilijke doelgroepen staat centraal in de visie van het centrum. “Vaak hebben traaglerende cursisten moeite met het lezen van uurroosters, zijn ze niet vertrouwd met ons openbaar vervoer of missen ze andere basisvaardigheden die wij als vanzelfsprekend beschouwen. Die zorg hebben we doorgetrokken tijdens de lockdown. Bij veel cursisten was er angst en onzekerheid rond corona, omdat ze lang niet allemaal vlot toegang hebben tot objectieve informatie. Daarom gingen we live op Facebook met een Nederlandstalige huisarts, die uitleg gaf over corona en vertelde waarom een lockdown nodig is. Dat was een voltreffer. Daarnaast zijn we meteen volledig overgeschakeld op afstandsleren.”

KINDERDAGVERBLIJVEN

1. Kinderdagverblijven in GO! Scholengroep Brussel

GO! Scholengroep Brussel heeft 31 kinderdagverblijven (KDV'en) verspreid over het Brussels grondgebied. Samen goed voor 1043 vergunde kindplaatsen waarvan 1011 gesubsidieerde plaatsen. Kaart 1 geeft de locatie van alle kinderdagverblijven weer, aansluitend kan u in tabel 1 terugvinden hoeveel plaatsen aangeboden worden. De gekleurde cijfers in tabel 1 geven aan waar de kinderdagverblijven zich situeren op de kaart van Brussel.

Kaart 1: De geografische spreiding kinderdagverblijven GO! Scholengroep Brussel in 2020

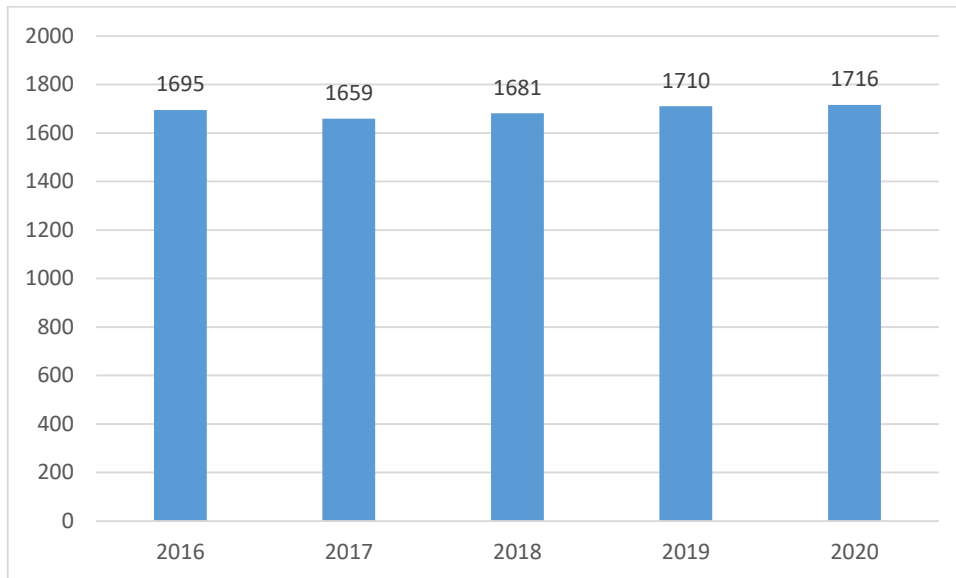
Tabel 1: Situatie kinderdagverblijven 1/11/2020

Nr.	Regio Noord-West	Aantal plaatsen	Nr.	Regio Oost	Aantal plaatsen	Nr.	Regio Zuid-West	Aantal plaatsen
1	De kleurdoos	22	1	Jubeltuintje	48	1	De kaarsjesboom	16
2	Folieke	23	2	Unkie-punkie	26	2	Toverfluitje	38
3	Plantzoentje	34	3	Schobbejakske	40	3	Zandkasteeltje	28
4	De poesjes	23	4	De zonnwijzer	36	4	Comenius	49
5	De zandmannetjes	58	5	Babbelutje	28	5	Zavelput	40
6	Zonnekind	23	6	Bengeltjes	28	6	Zandlopertjes	34
7	Kakkewietjes	30	7	Kapoentje	28	7	Floréal	31
8	Ukpekuk	30	8	De bloeiende kerselaar	51	8	Tinnensoldaatje	20
9	Rakkertjes	32	9	Floralia	40	9	Magnolia	45
10	Kasteel beiaard	30				10	Peperkoekenhuisje	18
11	De vlindertjes	53				11	De rockertjes	41

2. Evolutie bezettingscijfers

In 2020 werden er 1716 fiscale attestaten afgeleverd, een groei met 6 attestaten tegenover de meting vorig jaar (zie grafiek 1). De vergunde plaatsen bleven stabiel op 1.043 waarvan er nog steeds 1011 gesubsidieerd zijn.

Grafiek 1: *Evolutie aantal fiscale attestaten in kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel*

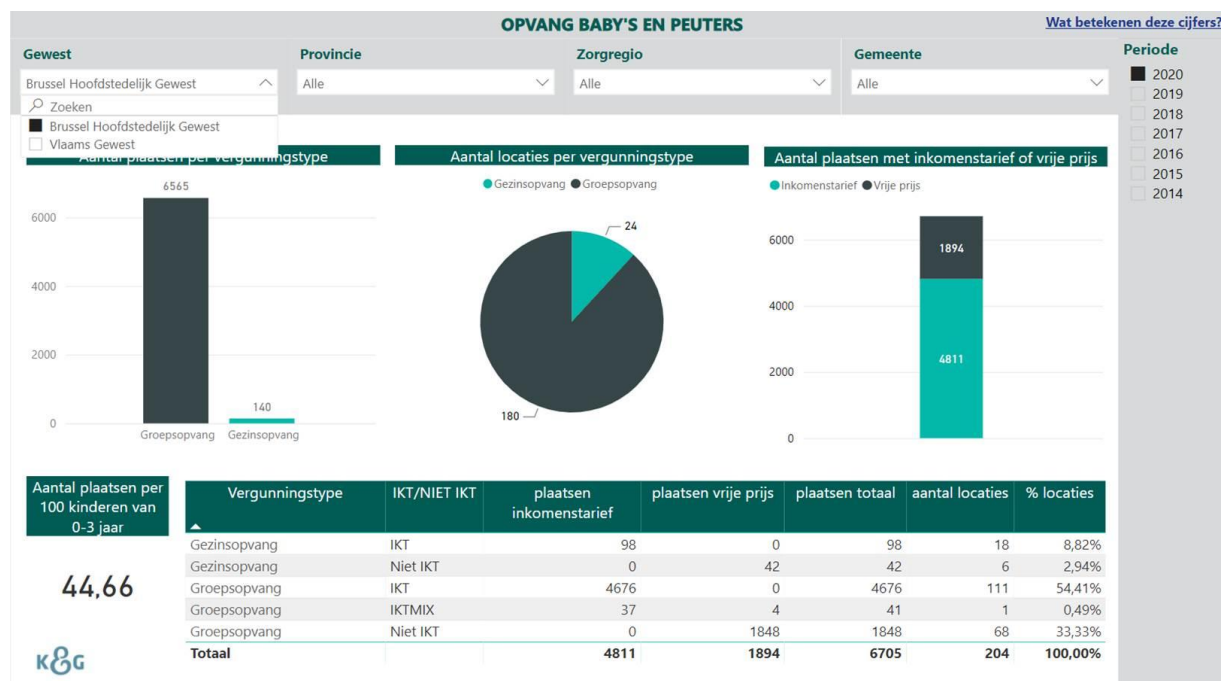
In 2020 werden echter 5861 plaatsaanvragen ingediend bij de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel. Van deze aanvragen konden 433 kinderen effectief ingeschreven worden. 65 aanvragen kregen een voorstel tot plaats. Slechts 8,5% van alle aanvragen kreeg in 2020 met andere woorden een positief antwoord.

In het kader van de rationalisering zijn er enkele nieuwbouwprojecten opgestart. Het project Pacheco in het centrum van Brussel, waar een kinderdagverblijf met 72 plaatsen wordt geïntegreerd op de campus. Daarnaast is er een gelijklopend project Ulenstraat in Sint-Jans-Molenbeek waar er eveneens een kinderdagverblijf met 72 plaatsen wordt geïntegreerd in het schoolgebouw. De bouwplannen voor de vernieuwing van kinderdagverblijf GO! Zandlopertje in Sint-Agatha-Berchem zijn opgestart. Ook hier zal het nieuwe kinderdagverblijf geïntegreerd worden in het nieuwe schoolgebouw, waardoor er extra ingezet kan worden op samenwerking met een warme transitie.

3. Marktaandeel

In Brussel zijn er 6920 kindplaatsen waarvan 69% inkomens gerelateerde (IKT) plaatsen zijn. In totaal zijn er 69 locaties groepsopvang met vrije prijs, goed voor 2081 kindplaatsen en 113 locaties groepsopvang IKT met 4691 plaatsen. GO! Scholengroep Brussel omvat 22% van de IKT plaatsen in de groepsopvang en 15% van al de kindplaatsen in Brussel.

Abbeelding 1: Overzicht kinderopvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2020 (Bron K&G)

4. Organisatie en beleid

De missie van de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel is het streven naar een kwaliteitsvolle opvang voor kinderen van 0 tot 3 jaar. Een opvang waar:

- gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit centraal staan;
- het welbevinden en de betrokkenheid van ieder een belangrijk aandachtspunt is;
- de maatschappelijke functies van kinderopvang (de economische, sociale en educatieve functie) inherent zijn in de organisatie van kwaliteitsvolle opvang.

Dit alles doen we, naast de nauwe samenwerking met de ouders, ook met de scholen, wat uniek is in de sector van de kinderopvang. Het beleid op gebied van talen, opname, opvang, medische zorg en het wenbeleid is opgebouwd vanuit de waarden van onze missie.

De kinderdagverblijven zijn verdeeld in 3 regio's onder leiding van een regiocoördinator (RC). Elke regio krijgt ondersteuning van een administratieve medewerker en een regiopool. Deze bestaat uit kinderbegeleid(st)ers die binnen de regio ingezet worden waar er hulp nodig is. Elk kinderdagverblijf heeft een leidinggevende en een team kinderbegeleid(st)ers. Grotere kinderdagverblijven hebben ook ondersteuning van een logistieke medewerker. We werken nauw samen met Villa OU-Ki, dat psychologische ondersteuning biedt voor de kinderen. Ouders van jonge kinderen en opvoedingsverantwoordelijken kunnen hier laagdrempelig terecht met een opvoedingsvraag.

5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Sinds 1 januari 2020 is het vernieuwd huishoudelijk reglement van toepassing. De werkgroepen 'uurroosters' en 'voeding' kregen verder vorm. Binnen de werkgroep 'uurroosters' werd een sjabloon voor de roosters en het personeelsbestand uitgewerkt. Op die manier is dit overal gelijk en wordt het op eenzelfde manier geïnterpreteerd. Oog hebben voor het welbevinden en de betrokkenheid van

iedere werknemer bleef ook in 2020 een belangrijk aandachtspunt. Net als het werken aan de transparantie van de communicatie.

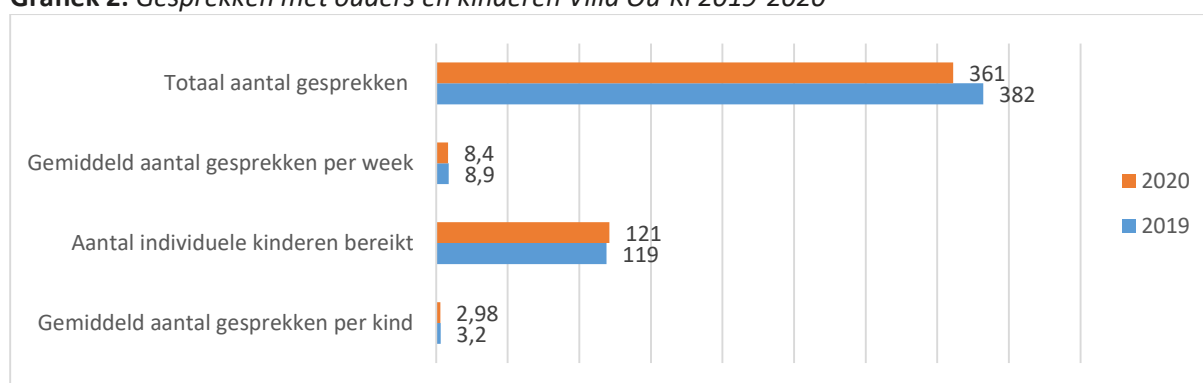
De kinderdagverblijven 'GO! De Kleurdoos' in centrum Brussel, 'GO! De Rockertjes' in Vorst en 'GO! Zonnekind' in Schaarbeek gingen het engagement aan met het lokaal loket kinderopvang om maandelijks elke 2de en 4de dinsdag een permanentie te organiseren waarop ouders zonder afspraak kunnen langskomen met vragen over kinderopvang. De kinderdagverblijven 'GO! De Kleurdoos' in centrum Brussel, 'GO! Floréal' in Ukkel, 'GO! 't Plantzoentje' in Laken en 'GO! 't Toverfluitje' in Sint-Jans-Molenbeek namen deel aan de werkgroep 'inclusie en toegankelijkheid' die geleid wordt door het lokaal loket. Zij engageren zich om kinderen met een specifieke zorgvraag een plaats aan te bieden. In 2020 mochten we 4 kinderen met een specifieke zorgvraag ontvangen. Daarnaast staan al de andere kinderdagverblijven open voor opvangvragen met een specifieke zorgvraag.

De werking van het nieuwe opnamebeleid, met de nieuwe voorrangsgroepen en de aangepaste puntenconfiguratie zoals ze in voege is sinds juni, werd bevestigd door het lokaal loket. De resultaten werden voorgesteld waarbij de aanpassingen, op de verdeeldheid over de invulling van buurt en cluster na, positief werden geëvalueerd. Dit wordt in de toekomst verder opgevolgd.

We verwelkomden een nieuwe pedagogische coach waarvoor een functiebeschrijving werd opgesteld. De nieuwe pedagogische coach voorziet begeleidingstrajecten van teams. Hierin kunnen MemoQ, herinrichtingen, taalstimulerende activiteiten, activiteitenmap, dagstructuren, onthaalmoment, eetmomenten, buitenspelen... aan bod komen. De nieuwe coach geeft vormingen, ondersteunt leidinggevenden en verzorgt maandelijks een nieuwsbrief 'pedagogie in de kijker'. Ook is er een samenwerking met de psycholoog van Villa Ou-ki.

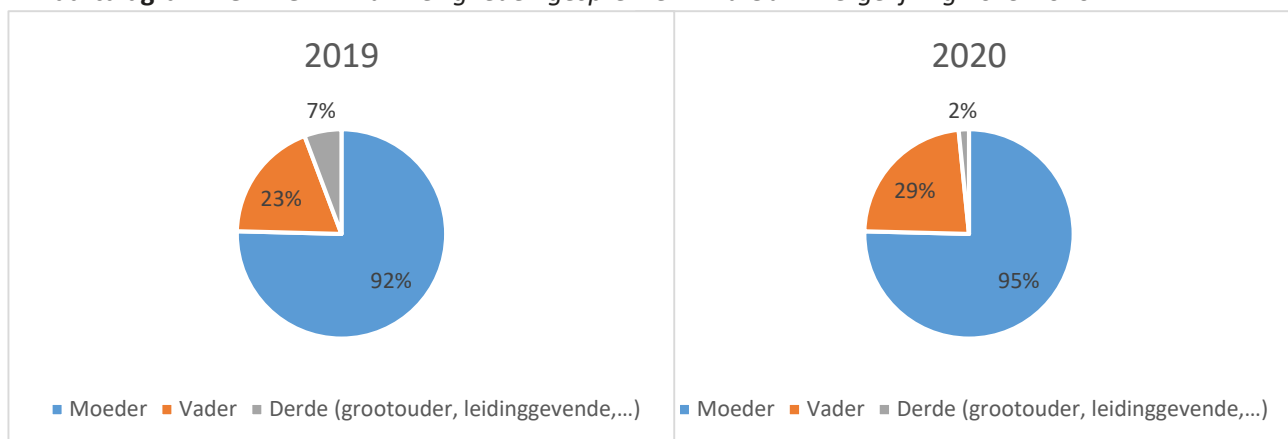
Grafiek 2 geeft een jaaroverzicht van de activiteiten met Villa Ou-Ki. In 2020 werden in totaal 361 gesprekken gevoerd met ouders en kinderen. Ondanks de lockdown ligt dit cijfer niet veel lager dan in het werkjaar 2019. Dit is het gevolg van een toegenomen vraag in het najaar, in combinatie met het feit dat video bellen ingeburgerd raakte en we zo een grotere flexibiliteit om af te spreken konden aanbieden. Ouders konden ook buiten de openingsuren van het kinderdagverblijf en ook op zaterdag bij Villa Ou-ki terecht.

Grafiek 2: Gesprekken met ouders en kinderen Villa Ou-Ki 2019-2020

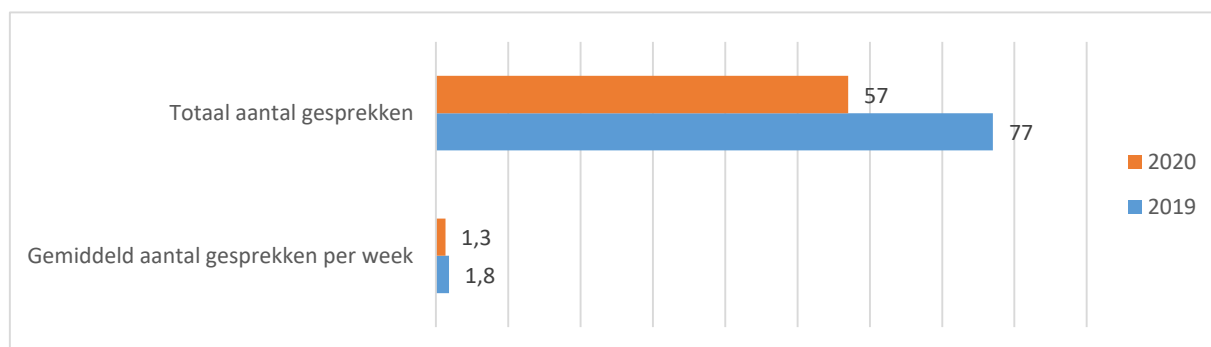
In het merendeel van de gesprekken was net zoals vorig jaar de moeder aanwezig (zie taartdiagrammen 1 en 2). In vergelijking met vorig jaar was er in minder gesprekken een derde aanwezig. Omdat meerdere personen tegelijk aanwezig kunnen zijn, overstijgt de som in het totale taartdiagram 100%.

Taartdiagrammen 1 en 2: Aanwezigheden gesprekken Villa Ou-Ki vergelijking 2019-2020

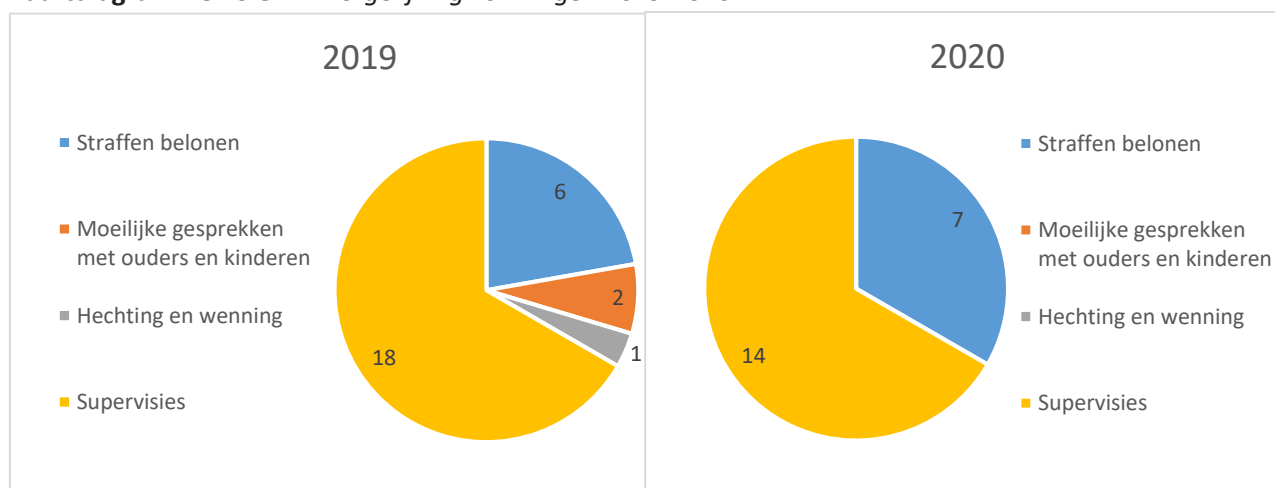
In 2020 werden in totaal 57 gesprekken gevoerd met professionals (zie grafiek 3). Gemiddeld vonden er 1,3 gesprekken met professionals plaats per week. Dit betreft enkel de formeel aangevraagde gesprekken. Spontane gesprekken in het kinderdagverblijf zijn niet in deze cijfers opgenomen. De meest voorkomende thema's tijdens de gesprekken zijn: (door)slaapproblemen, vragen i.v.m. eten, een moeizame start of overgang naar het kinderdagverblijf, driftbuien. Na de zomer doken, meer dan in het voorjaar, vragen op over de pandemie.

Grafiek 3: Gesprekken professionals (leidinggevend en kindbegeleiders) Villa Ou-Ki 2019-2020

In taartdiagram 4 valt op dat in 2020 zeven vormingen 'Straffen en belonen' plaatsvonden. Er werden 14 eigen supervisies kosteloos verzorgd door OU-KI vzw.

Taartdiagrammen 3 en 4: Vergelijking vormingen 2019-2020

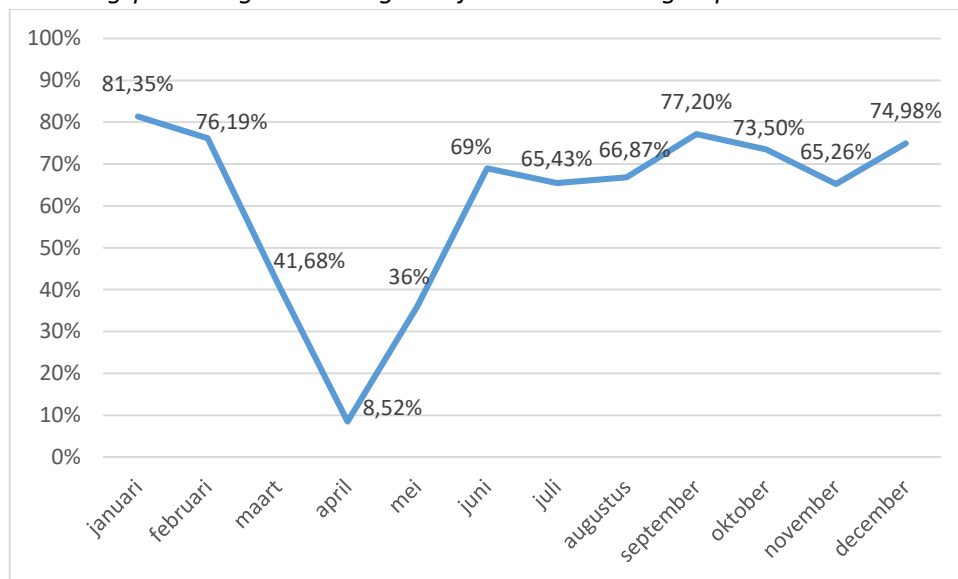
De vorming 'Help! Een bijter in de groep' werd verder op punt gesteld. Een nieuwe vorming 'Ouders over de vloer' werd uitgewerkt. Ze legt de focus op (durven) spreken met ouders, op het multiculturele karakter van vele gezinnen in Brussel en de impact daarvan op de dagelijkse werking in het kinderdagverblijf. Alle vormingen wisselen theorie en praktijk af.

6. Coronavirus

Door de pandemie ging er veel tijd naar het implementeren en opvolgen van de richtlijnen, aanpassen van organisatie, creatief zijn in het bedenken van oplossingen... Vanaf half maart werden er wekelijks gegevens verzameld. Deze werden via de koepelorganisatie SOM (federatie voor sociale ondernemingen) doorgegeven aan K&G. Vanaf diezelfde periode kon de kinderopvang rekenen op een compensatiesubsidie van K&G.

In grafiek 4 wordt per maand van coronajaar 2020 weergegeven hoeveel kinderen werden opgevangen in de kinderdagverblijven. Tijdens de eerste lockdown viel de bezetting meteen sterk terug. Van eind maart tot half april was minder dan 10% van de kinderen aanwezig in de kinderdagverblijven. Begin mei was opnieuw 30% van de kinderen aanwezig. Tegen eind mei werd de helft van de kinderen reeds opnieuw opgevangen. Na de zomersluiting in augustus was in september 77% van de kinderen aanwezig, het hoogste aandeel in 6 maanden tijd! Sindsdien werd steeds een bezetting tussen 65% en 77% behaald.

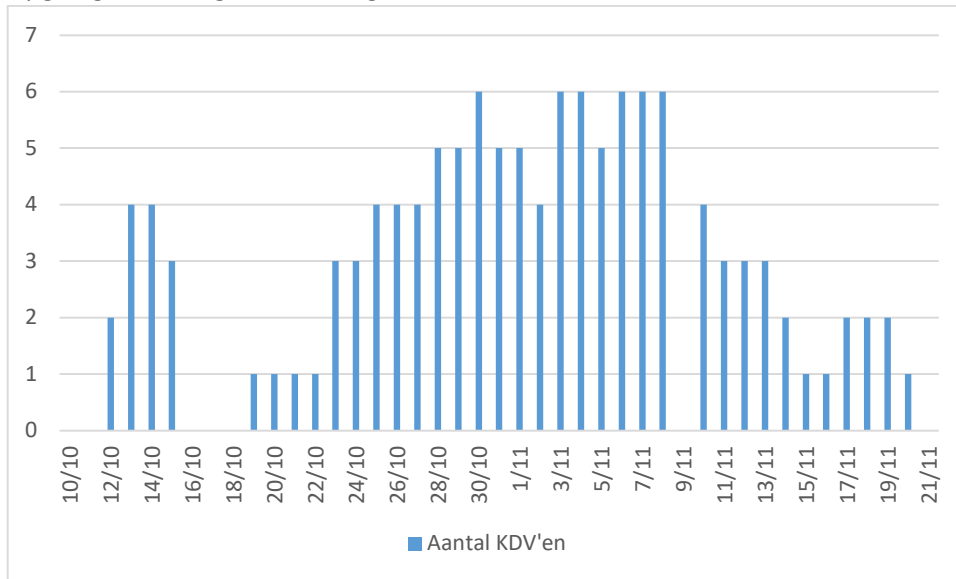
Grafiek 4: Bezettingspercentage kinderdagverblijven GO! Scholengroep Brussel 2020

Grafiek 4 maakt duidelijk dat gedurende de eerste lockdown vele kinderen thuisbleven en niet naar het kinderdagverblijf gebracht werden. Tijdens het hoogtepunt van de tweede coronagolf, oktober-november, was dit echter niet het geval. Meer dan 65% van de kinderen was aanwezig in de kinderdagverblijven. Bijgevolg werden tijdens deze periode verschillende kinderdagverblijven verplicht gesloten wegens de pandemie. Grafiek 5 geeft van oktober tot november 2020 weer hoeveel kinderdagverblijven opgelegd gesloten werden. Een hoogtepunt van sluitingen werd bereikt eind oktober/begin november, toen waren 6 kinderdagverblijven volledig dicht.

Grafiek 5: Opgelegde sluitingen 2020 wegens coronavirus

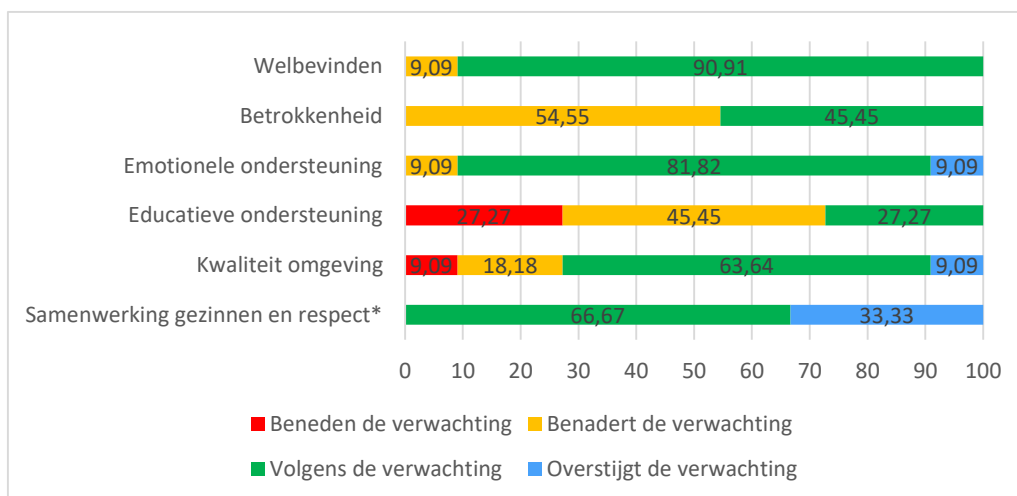
Omwille van de pandemie konden heel wat opleidingen niet plaatsvinden of vonden ze online plaats. Dankzij deze pandemie waren we genoodzaakt om onze digitale kennis i.v.m. Teams, Zoom, het delen van documenten... in versneld tempo te vergroten. Zo vonden de intervisies, overlegmomenten... vooral online plaats in 2020.

7. Specifieke thema's

7.1 Opvolging zorginspectie

Er vonden tot eind maart 5 inspectiebezoeken plaats. De pedagogische kwaliteit van de opvang wordt gescoord op 6 dimensies: het welbevinden, de betrokkenheid, de emotionele ondersteuning, de educatieve ondersteuning, de kwaliteit van de omgeving en de samenwerking met de gezinnen en het respect voor de maatschappelijke diversiteit. De eerste 5 dimensies worden gescoord aan de hand van een observatie, voor de 6de dimensie worden ook de medewerkers bevroegd. Grafiek 6 geeft een beeld van de scores die de kinderdagverblijven sinds 2019 behaalden.

Grafiek 6: Scores kinderdagverblijven zorginspectie sinds 2019

7.2 Doorstroom kinderdagverblijven – kleuteronderwijs

In 2020 werd voor de eerste keer de doorstroom binnen GO! Scholengroep Brussel van de kinderdagverblijven naar het kleuteronderwijs in kaart gebracht.

Aantal 'uitstromers' kinderdagverblijven 2019-2020

Tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020 verlieten 651 kinderen de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel (opvanglocatie). Niet al deze 651 kinderen (aantal afgesloten dossiers) zijn echter op leeftijd om de overstap naar de kleuterklas te maken. Sommige kinderen zijn jonger dan 2,5 jaar en kiezen bijvoorbeeld om van kinderdagverblijf te veranderen (buiten de scholengroep). Om te bepalen hoeveel kinderen uitstroonden om naar het kleuteronderwijs te gaan, werd ieders kind zijn leeftijd bepaald. Op basis van de effectieve uitschrijvingsdatum en de geboortedatum werd voor elk kind de leeftijd op de dag van uitschrijving bepaald.

Een kind moet minstens 912 dagen oud zijn (2,5 jaar) om zich te kunnen inschrijven in het kleuteronderwijs. Er zijn 7 vaste instapmomenten voor kinderen tussen 2,5 en 3 jaar oud vastgelegd om te starten in een kleuterschool van GO! Scholengroep Brussel:

- de 1ste schooldag na elke schoolvakantie: na de zomer-, herfst-, kerst-, krokus- en paasvakantie
- de 1ste schooldag van februari
- de 1ste schooldag na Hemelvaartsdag

Wordt je kind 2,5 jaar op een instapdatum, dan mag het al vanaf die dag naar school. Voor kinderen van 3 jaar gelden de instapdata niet. Zij kunnen op elke schooldag starten in de kleuterklas.

Tabel 2: Instapmomenten en 'wachtduur'

Instapmomenten	2019-2020	1ste SCHOOLDAG na vakantie	Verskil in dagen tussen instapmomenten
zomervakantie	1 juli 2019 - 31 augustus 2019	2/sep/19	
herfstvakantie	28 oktober 2019 - 3 november 2019	4/nov/19	63
kerstvakantie	23 december 2019 - 5 januari 2020	6/jan/20	63
1ste schooldag februari		3/feb/20	28
krokusvakantie	24 februari 2020 - 1 maart 2020	2/mrt/20	28
paasvakantie	6 april 2020 - 19 april 2020	20/apr/20	49
Hemelvaartsdag	donderdag 21 mei 2020 - vrijdag 22 mei 2020	25/mei/20	35
Instapmomenten	2020-2021	1ste SCHOOLDAG na vakantie	Verskil in dagen tussen instapmomenten
zomervakantie	1 juli 2020-31 augustus 2020	1/sep/20	99
herfstvakantie	2 november 2020 - 8 november 2020	9/nov/20	69
kerstvakantie	21 december 2020 - zondag 3 januari 2021	4/jan/21	56

Een kind kan dus niet op elk moment vrij instappen in de kleuterklas. Het is mogelijk dat een kind 'dient te wachten' op een vast instapmoment van de kleuterschool. In tabel 2 worden de vaste instapmomenten in het kleuteronderwijs omgezet in een specifieke datum. Het eerste instapmoment in het kleuteronderwijs in 2019-2020 was bijvoorbeeld 2 september 2019. In de laatste kolom wordt het verschil in dagen tussen de instapmomenten weergegeven. Dit geeft weer hoe lang een kind maximaal 'diende te wachten' op het vast instapmoment in de kleuterschool. Een kind dat bijvoorbeeld op 2 september 2019 exact 912 dagen oud was (en zich nog net niet inschreef in de kleuterklas) diende 63 dagen 'te wachten' op het volgende instapmoment: 4 november 2019.

De maximale duur dat een kind 'diende te wachten' in 2019-2020 op het vast instapmoment in de kleuterschool was gedurende de langste vakantie, de zomervakantie. Het laatste instapmoment van schooljaar 2019-2020 was 25 mei 2020. Het eerstvolgende instapmoment in de kleuterklas was op 1 september 2020 (schooljaar 2020-2021). Tussen deze twee instapmomenten zitten exact 99 dagen, wat het grootst mogelijke verschil is tussen instapmomenten. Een kind diende dus maximum 99 dagen te 'wachten' om zich te kunnen inschrijven in de kleuterklas (25 mei 2020 -> 1 september 2020).

Deze 99 dagen wordt gebruikt als maatstaf voor het bepalen van het maximaal mogelijke verschil tussen de uitschrijvingsdatum van het kind in het kinderdagverblijf en de inschrijvingsdatum op de kleuterschool, om te kunnen spreken van een doorstromer. Een kind kan zich met andere woorden op 25 mei 2020 uitgeschreven hebben, de zomervakantie thuis bij de ouders gespenseerd hebben om vervolgens op 1 september 2020 rechtstreeks door te stromen naar het kleuteronderwijs.

Dit is vervolgens ook het maximale verschil dat kan optreden in de leeftijd van het kind. Het verschil tussen de leeftijd op het moment van uitschrijving in het kinderdagverblijf en de leeftijd op het moment van inschrijving in de kleuterklas kan maximaal 99 dagen zijn. 99 dagen teruggellend van de inschrijving van het kind in de kleuterschool (912 dagen oud op 1 september 2020), is het jongst mogelijke kind dat zich uitschreef van het kinderdagverblijf in 2019 om door te stromen naar het kleuteronderwijs, exact 813 dagen oud (uitschrijvingsdatum 25 mei 2020).

Of anders:

Een kind dat op 1 september 2020 net oud genoeg is om zich in te schrijven in de kleuterklas (912 dagen oud) kon zich 99 dagen eerder (25 mei 2020) uitgeschreven hebben uit het kinderdagverblijf. $912 - 99 \text{ dagen} = 813 \text{ dagen oud}$. Een kind kan minimum 813 dagen oud zijn wanneer het zich uitschrijft in het kinderdagverblijf (25 mei 2020) om rechtstreeks door te stromen naar het kleuteronderwijs op 1 september 2020 (912 dagen oud bij inschrijving).

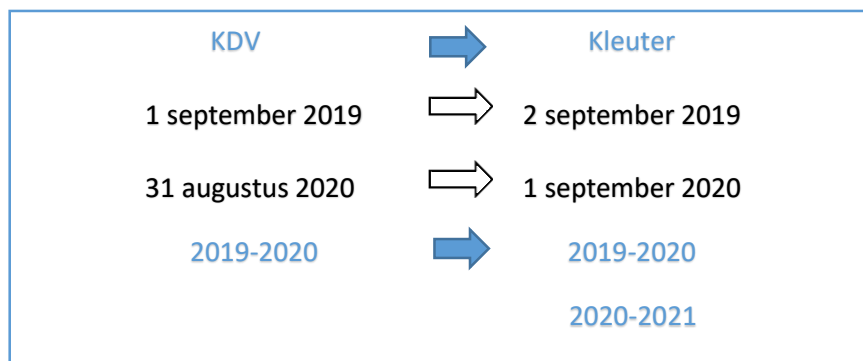
In totaal verlieten tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020, 651 kinderen de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel. 83 kinderen verlieten een kinderdagverblijf van de scholengroep op een leeftijd dat men onmogelijk de overstap kon maken naar het kleuteronderwijs, men is jonger dan 813 dagen oud. Deze kinderen zijn naar een ander kinderdagverblijf gegaan of worden thuis verder opgevangen.

In de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel schreven zich in 2019-2020, 568 kinderen uit op een leeftijd (813 dagen oud) waarop zij rechtstreeks de overstap kon maken naar het kleuteronderwijs op het volgende instapmoment (minstens 912 dagen oud).

Instroom kleuteronderwijs

Een kind dat zich tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020 uitschrijft in een kinderdagverblijf van GO! Scholengroep Brussel kan zich in 2019-2020 en ook in 2020-2021 ingeschreven hebben in een kleuterschool van de scholengroep (zie figuur 1).

Figuur 1: Doorstroom kinderdagverblijf naar kleuteronderwijs 2019-2020 definiëring

Kinderen die uitgeschreven zijn in een kinderdagverblijf in 2019-2020 kunnen in hetzelfde schooljaar de overstap maken naar het kleuteronderwijs. Men kan echter ook in schooljaar 2020-2021 de officiële overstap maken naar het kleuteronderwijs. Bijvoorbeeld een kind dat op 2,5 jarige leeftijd het kinderdagverblijf in augustus 2020 verlaat, kan zich in september 2020 inschrijven in de kleuterklas. Deze kleuters worden geregistreerd in schooljaar 2020-2021.

De doorstroom van kinderdagverblijf naar kleuteronderwijs '2019-2020' geeft dus aan hoeveel kinderen tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020 een kinderdagverblijf van GO! Scholengroep Brussel verlieten en doorstroomden naar een kleuterschool van GO! Scholengroep Brussel (2019-2020 en 2020-2021).

De ingeschreven kleuters in 2019-2020 en 2020-2021 in GO! Scholengroep Brussel dienden als basis voor het bepalen van de 'instromers'. Dit betreft alle kleuters, niet enkel de 'nieuwe' kleuters. De schoolhistoriek van alle kleuters in 2019-2020 alsook 2020-2021 werd opgevraagd uit het intern registratiesysteem. Kinderen die vorig schooljaar ingeschreven waren in een 'kleuterklas', 'basisschool' (instellingsnaam) of een 'kleuterschool' (instellingsnaam) werden uit de lijst verwijderd. Kinderen waarbij de instellingsnaam van de vorige school een basisschool was, werden eveneens verwijderd. Dit zijn geen 'nieuwe' kleuters, deze kunnen niet uit een kinderdagverblijf komen.

Doorstroom kinderdagverblijven naar kleuterscholen

Werkwijze

Om de doorstroom binnen GO! Scholengroep Brussel van de kinderverblijven naar de kleuterscholen in 2019-2020 te bepalen, werd de lijst van kinderen die zich uitschreven in 2019-2020 in de kinderdagverblijven van de scholengroep op een leeftijd van 813 dagen oud (zie 'aantal uitstromers') naast de lijst van 'nieuwe' kleuters in 2019-2020 en 2020-2021 gelegd (zie 'instomers').

Aangezien het rijksregisternummer van de kinderen in de kinderdagverblijven niet gekend is (privacy) en het intern nummer in de kinderdagverblijven en de kleuterscholen niet hetzelfde is, werd de koppeling gemaakt op basis van drie informatiegegevens: de voornaam, familienaam en de geboortedatum van de kinderen. 121 kinderen staan twee keer in de lijst, éénmaal bij de kinderdagverblijven en éénmaal bij de kleuterscholen.

Het verschil tussen de inschrijvingsdatum in het kleuteronderwijs en de uitschrijvingsdatum in het kinderdagverblijf werd voor alle kinderen berekend, de maatstaf van 99 dagen werd opnieuw

gehanteerd (zie eerder). Er mogen maximum 99 dagen zitten tussen de uitschrijvingsdatum van het kind in het kinderdagverblijf en de inschrijvingsdatum op de kleuterschool om te kunnen spreken van een doorstromer. Een kind kon namelijk maximum 99 dagen ‘gewacht’ hebben om zich te kunnen inschrijven op 2,5 jarige leeftijd in een kleuterschool. Kinderen voor wie er meer dan 99 dagen verschil is tussen de uitschrijvingsdatum in het kinderdagverblijf en de inschrijvingsdatum in de kleuterschool, kunnen geen doorstromer zijn, deze zaten inmiddels in een andere kleuterschool (of een ander kinderdagverblijf).

Doorstroomcijfers 2019-2020

568 kinderen hebben zich tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020 uitgeschreven uit de kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel (opvanglocatie) op een leeftijd dat zij konden overstappen naar het kleuteronderwijs (minstens 813 dagen oud). Hoeveel van deze kinderen schreven zich binnen de 99 dagen in in een kleuterschool van de scholengroep? 99 dagen is de langste termijn dat een kind zou kunnen gewacht hebben op het vast instapmoment in de kleuterklas. Tabel 3 geeft een antwoord op de vraag waar alle 568 kinderen die zich in 2019-2020 uitschreven in een kinderdagverblijf van de scholengroep (opvanglocatie) op een leeftijd waarop zij naar de kleuterschool konden, zich inschreven.

Tabel 3: *Waar gingen uitstromers KDV (2019-2020) heen?*

	Aantal	Percentage
Is niet ingeschreven in kleuterschool SGR8	447	78,7%
Binnen de 99 dagen ingeschreven in kleuterschool SGR8	117	20,6%
Meer dan 99 dagen later ingeschreven in kleuterschool SGR8	4	0,7%
Totaal aantal uitstromers KDV (opvanglocatie)	568	100%

Merendeel van deze kinderen (78,7%) schreven zich niet in in een kleuterschool van de scholengroep. 20,6% van deze kinderen (117) stroomden binnen de scholengroep door naar het kleuteronderwijs. Vier leerlingen die zich uitschreven in onze kinderdagverblijven op een leeftijd waarop ze konden overstappen naar het kleuteronderwijs schreven zich niet meteen in in een kleuterschool van de scholengroep. Meer dan 99 dagen na uitschrijving in het kinderdagverblijf, schreef men zich in in een kleuterschool van de scholengroep. Deze kinderen waren alle vier op het moment van uitschrijving meer dan 912 dagen oud ($\geq 2,5$ jaar). Vermoedelijk hebben deze kinderen zich eerst in een andere kleuterschool ingeschreven en zijn zij nadien naar een kleuterschool van de scholengroep gekomen. Verschil in dagen tussen uitschrijving kinderdagverblijf scholengroep en inschrijving kleuterschool scholengroep: 129, 135, 184 en 344. De laatste kleuter volgde dus vermoedelijk bijna een jaar les in een andere school en kwam nadien naar een kleuterschool van de scholengroep.

Doorstroom 2019-2020: 20,6% van de kinderen (117) die tussen 1 september 2019 en 31 augustus 2020 een kinderdagverblijf van GO! Scholengroep Brussel verlieten op een leeftijd waarop een kind kan overstappen naar het kleuteronderwijs, stroomde binnen GO! Scholengroep Brussel door naar een kleuterschool (2019-2020 en 2020-2021).

8. Toekomstige uitdagingen en ambities

We startten met een nieuw registratie en facturatie programma. De opleidingen hiervoor zijn reeds opgestart in december 2020. In 2021 willen we inzetten op vereenvoudiging en digitalisering van administratie door o.a. gebruik te maken van sharepoint. Er starten ook nieuwe werkgroepen op om samen aan documenten, procedures... te werken. Zo worden deze opgemaakt vanuit het werkveld.

Welbevinden en betrokkenheid blijft een voortdurend aandachtspunt. Daarom blijven we inzetten op het houden van functionerings- en evaluatiegesprekken naast coaching gesprekken en de belangrijke informele gesprekken. Op pedagogisch vlak moet blijvend worden ingezet op het verbeteren van de score van MemoQ en worden per kinderdagverblijf de nodige vormingen hierrond georganiseerd.

Nadenken over rationalisering en dit vertalen in concrete plannen blijft ook voor 2021 een pertinent werkpunt. Onze nieuwe lopende projecten illustreren dat. Maar ook de bestaande KDV'en mogen we niet uit het oog verliezen en verdienen de nodige aandacht om onze bestaande kindplaatsen optimaal te kunnen blijven uitbaten.

9. Conclusie kinderdagverblijven

GO! Scholengroep Brussel heeft 31 kinderdagverblijven verspreid over het Brussels grondgebied. Samen goed voor 1043 vergunde kindplaatsen waarvan 1011 gesubsidieerde plaatsen. Hiermee heeft GO! Scholengroep Brussel een marktaandeel van 22% inkomensgerelateerde plaatsen in de groepsopvang. GO! Scholengroep Brussel organiseert 15% van alle kindplaatsen in Brussel. In 2020 werden er 1716 fiscale attesten afgeleverd, een groei met 6 attesten tegenover de meting vorig jaar.

In het kader van de rationalisering zijn er in 2020 enkele nieuwbouwprojecten opgestart, waaronder Pacheco en een project in de Ulenstraat. In beide projecten wordt ingezet op de integratie van het kinderdagverblijf in het nieuwe schoolgebouw. Er werd een nieuw huishoudelijk reglement geïmplementeerd en er werd een uniformiteit in de uurroosters gecreëerd.

Ook in 2020 stond welbevinden en betrokkenheid van iedere werknemer centraal. De pandemie heeft hier voor heel wat uitdagingen gezorgd, maar als team hebben we getoond hoe sterk en collegiaal we zijn. Enkele kinderdagverblijven gingen het engagement aan om permanentie te organiseren waarbij ouders zonder afspraak kunnen langskomen met vragen over kinderopvang. Daarnaast participeerden een paar kinderdagverblijven aan de werkgroep 'inclusie en toegankelijkheid' die geleid wordt door het lokaal loket. Zij engageren zich om kinderen met een specifieke zorgvraag een plaats aan te bieden.

We verwelkomden een nieuwe pedagogische coach die begeleidingstrajecten van teams opzet en leidinggevend ondersteunt. Daarnaast volgt ze de verslagen van de zorginspectie op in samenwerking met de regiocoördinatoren, de directeur van de kinderdagverblijven en de directeur integrale kwaliteitszorg. De samenwerking met Villa Ou-Ki is een vaste waarde binnen het ondersteuningsaanbod van GO! Scholengroep Brussel geworden. Zowel voor ondersteuning van ouders als voor expertisedeling met de kinderdagverblijven.

De coronapandemie zorgde van eind maart tot half april voor een uitzonderlijke laag bezettingspercentage. De kinderopvang kon rekenen op een compensatiesubsidie van Kind en Gezin. Eind oktober werden een recordaantal kinderdagverblijven (6) opgelegd gesloten.

De doorstroom binnen GO! Scholengroep Brussel van de kinderdagverblijven naar het kleuteronderwijs werd voor de eerste keer in kaart gebracht. 568 kinderen schreven zich in 2019-2020 uit in een kinderdagverblijf van GO! Scholengroep Brussel op een leeftijd waarop men rechtstreeks de overstap kon maken naar het kleuteronderwijs op het volgende instapmoment. 20,6% van deze kinderen (117) stroomde door naar een kleuterschool van de scholengroep (2019-2020 en 2020-2021).

10. Strategisch plan (kinderdagverblijven)

SD 1. Het optimaliseren van de doorstroming tussen de verschillende onderwijsniveaus ten einde via longitudinale leertrajecten maximale onderwijseffectiviteit te genereren.

GO! Scholengroep Brussel heeft voor de eerste keer een zicht op het aantal kinderen dat doorstroomt naar onze basisscholen (20,6%). Omwille van de pandemie werd het opstellen van criteria voor warme transitie uitgesteld. Doel van deze interventie is om de structurele samenwerking te optimaliseren. Bij het bouwen van nieuwe kinderdagverblijven worden deze geïntegreerd in het nieuwe schoolgebouw, waardoor er extra ingezet kan worden op samenwerking met een warme transitie.

SD 3. Het versterken van het talenbeleid van onze instellingen teneinde leerlingen en cursisten in professioneel en maatschappelijk opzicht voor te bereiden op de Brusselse en Europese meertalige realiteit.

Per kinderdagverblijf werden taal gerelateerde activiteiten nagekeken door een expert. Op basis van tips en advies kregen de kinderdagverblijven een lijst met leuke en laagdrempelige activiteiten die mede ondersteund worden door de pedagogische coach die de verdere implementatie mee opvolgt. Daarnaast worden leerlingen die vorming volgen in onze GO! scholen maximaal ingezet om stage te doen in de kinderdagverblijven van de scholengroep. Ook in de samenwerking met CVO en opleiding kinderbegeleider zal meer aandacht gaan naar taal (SD7).

SD 4. Het effectief vormgeven aan het gelijke kansenbeleid teneinde de voorwaarden te creëren waarbinnen leerlingen en cursisten hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen.

Enkele kinderdagverblijven engageerden zich om kinderen met een specifieke zorgvraag een plaats aan te bieden. In 2020 mochten we 4 kinderen met een specifieke zorgvraag ontvangen. Daarnaast staan al de andere KDV'en open voor opvangvragen met een specifieke zorgvraag. We werken nauw samen met Villa OU-Ki, die psychologische ondersteuning biedt voor de kinderen (SD7).

SD 5. Het uitbouwen van de scholengroep als een lerende organisatie en het professionaliseren van alle actoren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te oefenen.

Ook voor de nascholingen rond krachtige taalomgevingen, die de werkgroep jaarlijks wenst te verhogen met 5%, kunnen momenteel geen effecten van gemeten worden wegens de vele annuleringen van vormingen door de pandemie. Dit geldt ook voor de activiteiten met betrokkenheid van ouders die de werkgroep jaarlijks stapsgewijs wenst te verhogen. Tijdens intervisiemomenten worden goede praktijken gedeeld en externen met expertise over bepaalde thema's uitgenodigd (SD7). Op die manier zetten we in op de verdere ontwikkeling van de lerende organisatie waarvoor onze scholengroep staat.

SD 7. Partnerschappen/samenwerkingsverbanden ondersteunen de innovatieve praktijken, de ontwikkeling en de modernisering van de instellingen en geven impulsen aan het beleid.

Voor dit strategisch doel is er aandacht in de verschillende werkgroepen. U kan de stand van zaken voor deze samenwerkingen en partnerschappen terugvinden onder SD7.

SD 8. Het voeren van een efficiënt en duurzaam HR-beleid teneinde de kwaliteit te verzekeren binnen al de instellingen.

Binnen de werkgroep uurroosters werd een sjabloon voor de roosters en het personeelsbestand uitgewerkt. Op die manier is dit overal gelijk en wordt het op eenzelfde manier geïnterpreteerd.

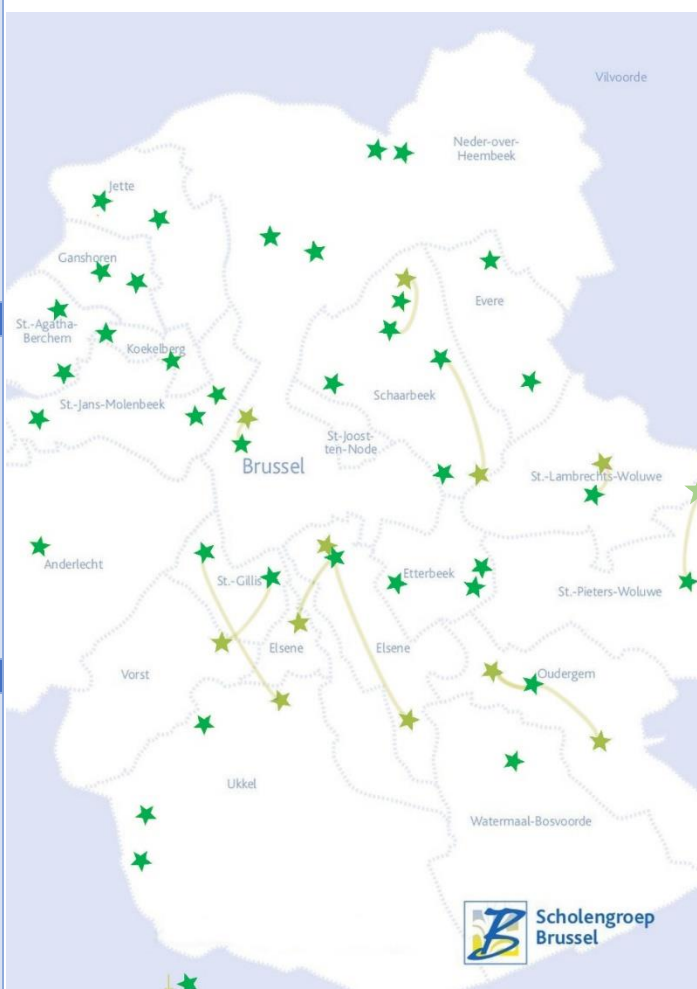
LEERPLICHTONDERWIJS: BASISONDERWIJS

1. Basisscholen in de scholengemeenschappen

GO! Scholengroep Brussel telt 39 basisscholen waarvan 1 school buitengewoon onderwijs inricht. Naast de 39 basisscholen (gewoon basisonderwijs en buitengewoon basisonderwijs) heeft GO! Scholengroep Brussel een netoverschrijdende samenwerking met Kasterlinden. Deze instelling en bijhorende leerlingen worden niet bij de cijfergegevens in dit verslag meegerekend.

Tabel 4: Overzicht basisscholen per scholengemeenschap

SGE BRUSSELIA I
GO! BS DE KLEURDOOS BRUSSEL CENTRUM
GO! BS KA ETTERBEEK
GO! BS DE WIMPEL ELSENE
GO! BS DE ZONNEWIJZER ST PIETERS-WOLUWE
GO! BS DE BLOEIENDE KERSELAAR WATERMAAL-BOSVOORDE
GO! BS DE STADSMUS OUDERGEM
GO! BS FLOREAL UKKEL
GO! BS DE KLIMPAAL ST JANS-MOLENBEEK
GO! BS DE IRIS UKKEL
GO! BS 'T REGENBOOGJE ETTERBEEK
SGE BRUSSELIA II
GO! BS 'T PLANTZOENTJE LAKEN
GO! BS HENDRIK CONSCIENCE SCHAARBEEK
GO! TH ETTERBEEK
GO! BS DE WEGWIJZER EVERE
GO! BS KASTEEL BEIJAARD NEDER-OVER-HEEMBEEK
GO! BS FLORALIA ST LAMBRECHTS-WOLUWE
GO! BS DE MOZAIK SCHAARBEEK
GO! BS DE BUURT SCHAARBEEK
GO! BS CAROLUS MAGNUS
GO! BS DE MUZIEKLADDER SCHAARBEEK
VGC BUBAO KASTERLINDEN
SGE BRUSSELIA III
GO! BS COMENIUS
GO! BS DE BRON ST-GILLIS
GO! LS DE TOVERFLUIT ST JANS-MOLENBEEK
GO! BS DE GOUDENREGEN GANSHOREN
GO! BS UNESCO KOEKELBERG
GO! MPI NEDER-OVER-HEEMBEEK
GO! BS T'OVERBEEK GANSHOREN
GO! KS DE TOVERFLUIT ST JANS-MOLENBEEK
GO! BS ZAVELPUT ST AGATHA-BERCHEM
GO! BS DE BOOMHUT
GO! BS NELLIE MELBA ANDERLECHT
SGE BRUSSELIA IV
GO! BS MAGNOLIA UKKEL
GO! BS PAPAGENO
GO! BS DE TELESCOOP
GO! BS ZAVELBERG ST AGATHA-BERCHEM
GO! BS BALDER ST GILLIS
GO! BS EUGEEN LAERMANS
GO! BS DE KLEINE GEUZEN
GO! BS THEODOORTJE

2. Evolutie leerlingencijfers

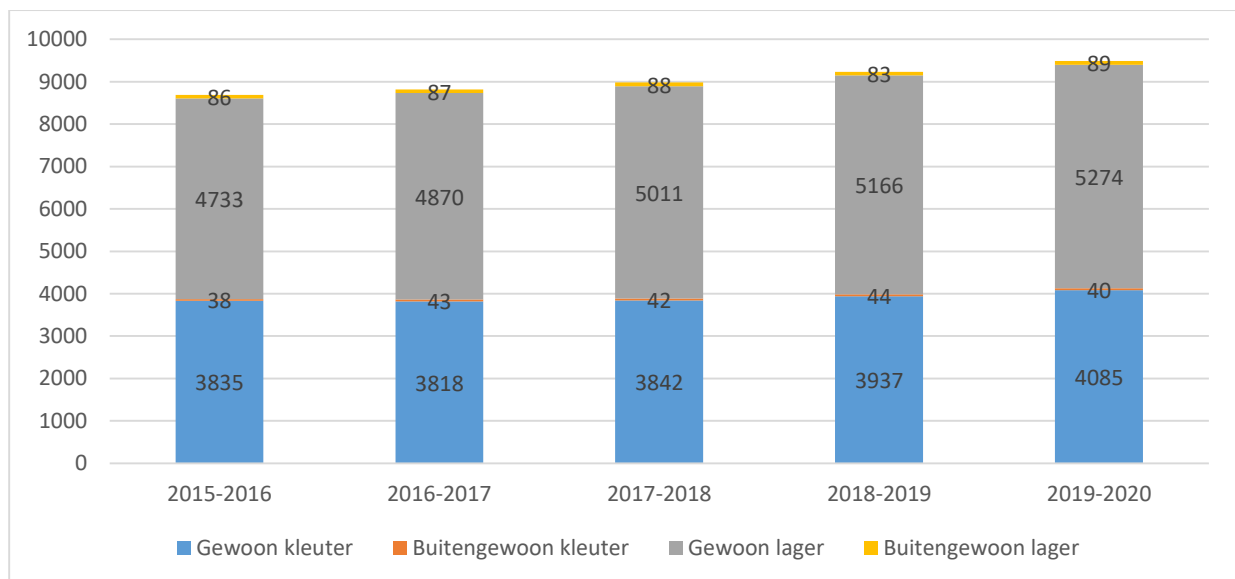
In schooljaar 2019-2020 telde GO! Scholengroep Brussel in totaal 9488 leerlingen in het basisonderwijs. Tabel 5 toont een meer gedetailleerde weergave van het leerlingenaantal. In totaal telde GO! Scholengroep Brussel 129 leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs en 9359 leerlingen in het gewoon basisonderwijs.

Tabel 5: Detailweergave leerlingenaantal basisonderwijs SGR8 schooljaar 2019-2020

	Aantal leerlingen	Totaal leerlingenaantal
Kleuter		4125
	Gewoon	4085
	Buitengewoon	40
Lager		5363
	Gewoon	5274
	Buitengewoon	89
TOTAAL BASIS		9488

Grafiek 7 maakt duidelijk dat afgelopen 5 schooljaren het leerlingenaantal in elke groep van het basisonderwijs van GO! Scholengroep Brussel toenam.

Grafiek 7: Evolutie leerlingenaantal basisonderwijs SGR8

Het GO! maakte in 2018 een voorspelling van hoe het leerlingenaantal van GO! Scholengroep Brussel doorheen de schooljaren zou evolueren (cijfer rapport 2018). Op basis van het aantal leerlingen in 2016-2017 werd een voorspelling gemaakt van hoeveel leerlingen GO! Scholengroep Brussel in 2020 mocht verwachten. Tabel 6 vergelijkt de voorspelling van het GO! voor 2020 (opgemaakt in 2018), met het effectief aantal leerlingen dat op 1 februari 2020 werd geteld. De laatste kolom geeft aan hoeveel leerlingen te weinig werden voorspeld.

Tabel 6: Vergelijking leerlingenaantal basisonderwijs SGR8 2020: voorspelling van het GO! (opgemaakt in 2018) versus telling 1 februari

	2016-2017	Voorspelling GO! in 2018 voor 2019-2020	Telling 2019-2020	Telling - voorspelling
Buitengewoon kleuteronderwijs	43	42	40	-2
Buitengewoon lager onderwijs	87	89	89	0
Gewoon kleuteronderwijs	3.818	3.743	4085	342
Gewoon lager onderwijs	4.870	4.996	5274	278
TOTAAL BASIS	8818	8.870	9488	618

Het leerlingenaantal van GO! Scholengroep Brussel in het basisonderwijs is de voorbije drie schooljaren sterker toegenomen dan verwacht. Het aantal leerlingen dat geteld werd in februari 2020 is groter dan het aantal voorspelde leerlingen. De prognose was een onderschatting. Het aantal leerlingen dat men voorspelde voor 2020 ligt lager dan het aantal leerlingen dat effectief in 2020 op de schoolbanken van GO! Scholengroep Brussel belandde. Er werden 618 leerlingen 'te weinig' voorspeld.

In het GO! cijferrapport 2020 wordt opnieuw een prognose gemaakt van het leerlingenaantal tegen 2035 op basis van de huidige leerlingenaantallen. Tabel 7 geeft de leerlingenaantallen van GO! Scholengroep Brussel voor schooljaar 2019-2020 weer. De procentuele voorspelde groei wordt weergegeven in de tweede kolom. Het GO! voorspelt dat het aantal kleuters in het buitengewoon onderwijs van GO! Scholengroep Brussel met 12,3% zal toenemen. Er zullen bijgevolg 5 kleuters in het buitengewoon onderwijs bijkomen (3de kolom). GO! Scholengroep Brussel kan tegen 2035 in totaal 45 kleuters in het buitengewoon onderwijs verwachten (4de kolom). De laatste kolom weerspiegelt het huidig aantal beschikbare plaatsen in het gewoon onderwijs van GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 7: Vergelijking prognose 2035 en capaciteit basisonderwijs SGR8

	2019-2020	% evolutie 2035 (GO! rapport 2020)	Aantal extra lln tegen 2035	Totaal aantal lln 2035	Aantal plaatsen 2020
Buitengewoon kleuter	40	12,30	5	45	
Buitengewoon lager	89	6,96	6	95	
Gewoon kleuter	4085	14,16	578	4663	4547
Gewoon lager	5274	7,83	413	5687	5830
TOTAAL BASIS	9488	10,54	1000	10488*	

*Het totaal aantal leerlingen in 2035 werd berekend op basis van de % voorspelde evolutie in totaal basis. Dit is niet exact gelijk aan de som van de voorspellingen in de kolom (10490). Dit verschil treedt op doordat ervoor gekozen werd de procentuele evolutie uit te drukken tot cijfers na de komma, maar het leerlingenaantal werd afgerond.

Het GO! voorspelt dat het aantal leerlingen in het basisonderwijs van GO! Scholengroep Brussel met 10,54% zal toenemen. Er zullen volgens deze voorspelling tegen 2035 1000 extra leerlingen bijkomen in het basisonderwijs wat resulteert in een totaal van 10488 leerlingen.

In het gewoon onderwijs is het aantal huidige beschikbare plaatsen gekend. In het gewoon kleuteronderwijs heeft GO! Scholengroep Brussel in 2020 4547 beschikbare plaatsen. Indien het gewoon kleuteronderwijs tegen 2035 zal toenemen zoals voorspeld, worden er echter 4663 kleuters verwacht. De huidige capaciteit zal tegen 2035 met andere woorden niet langer volstaan. Volgens het aantal beschikbare plaatsen in 2020 van GO! Scholengroep Brussel zouden er tegen 2035 116 plaatsen te weinig zijn voor kleuters in het gewoon onderwijs. Indien de voorspelling echter een onderschatting

zou zijn, zal de capaciteitsdruk nog hoger liggen. Er zullen vervolgens nog meer dan 116 plaatsen in het gewoon kleuteronderwijs te weinig zijn.

In het gewoon lager onderwijs zou het huidig aantal beschikbare plaatsen volstaan voor het aantal lagereschoolkinderen dat zich in 2035 wil inschrijven in het gewoon lager onderwijs van GO! Scholengroep Brussel. Er zouden 143 plaatsen 'over' zijn in 2035.

3. Marktaandeel

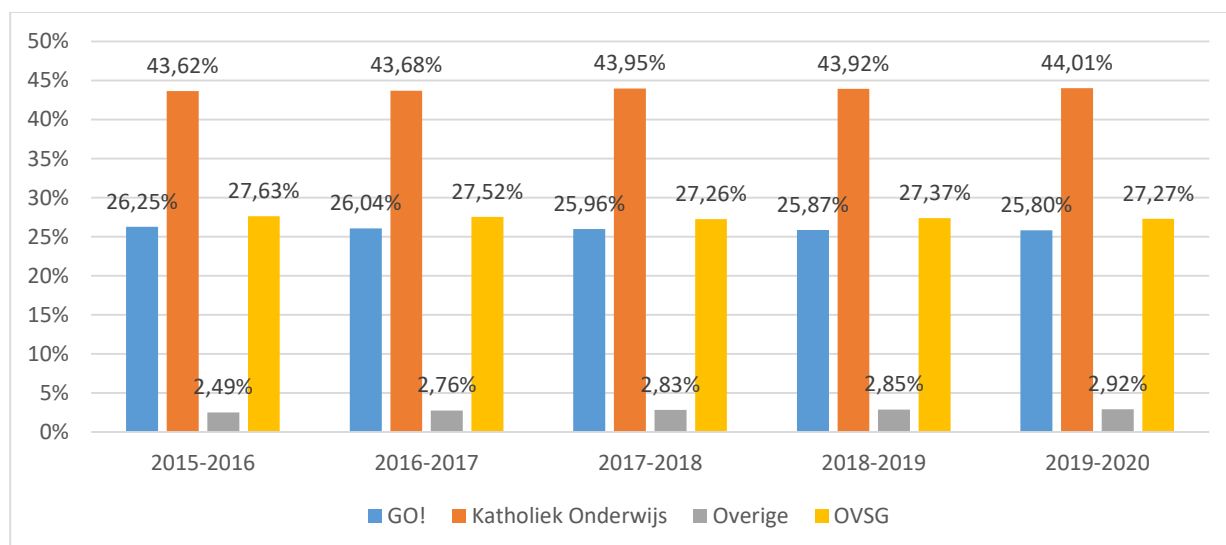
Het leerlingenaantal van de andere netten in Brussel steeg eveneens doorheen de verschillende schooljaren. Tabel 8 toont de evolutie van het leerlingenaantal in het basisonderwijs in Brussel per net. Het leerlingenaantal van het gewoon kleuteronderwijs, buitengewoon kleuteronderwijs, gewoon en buitengewoon lager onderwijs werd samengevoegd. De groep 'overige' die u hieronder ziet, omvat: vrije niet confessionele scholen, methodescholen, evangelische scholen en protestantschristelijke scholen.

Tabel 8: Evolutie leerlingenaantal basisonderwijs per net in Brussel

	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
GO!	8.692	8.818	8.983	9.230	9.488
Katholiek Onderwijs	14.445	14.792	15.210	15.673	16.184
Overige	826	934	978	1.016	1.074
OVSG	9.151	9.319	9.433	9.766	10.029
TOTAAL	33.114	33.863	34.604	35.685	36.775

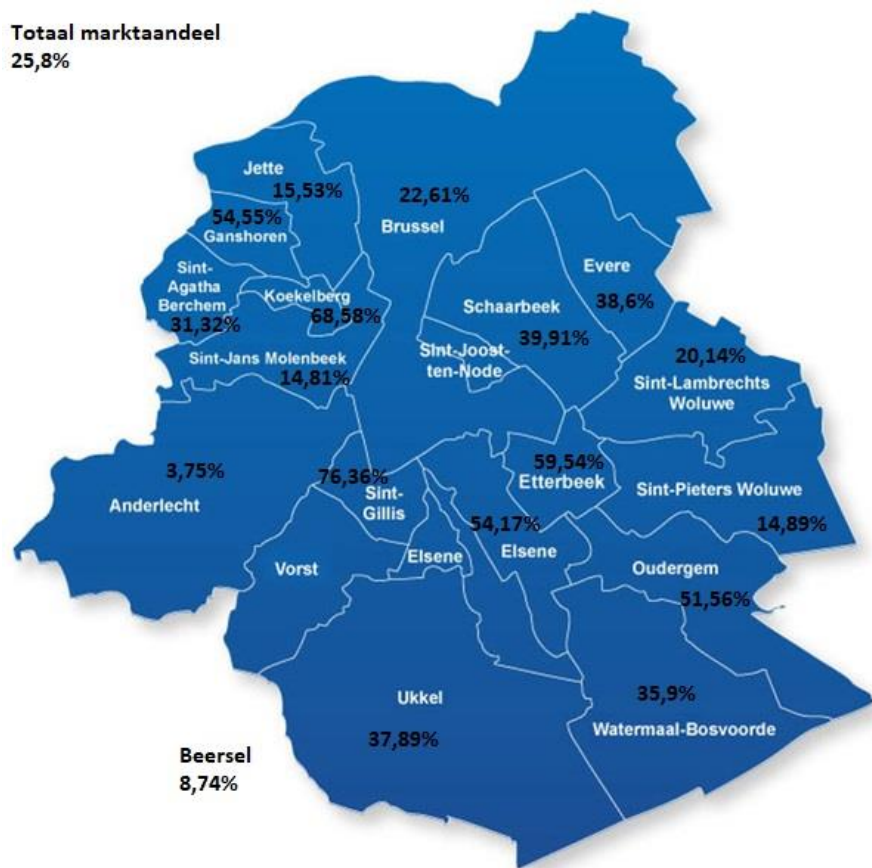
Van alle 36775 lagereschoolkinderen die in Brussel naar school gaan, kiezen 9488 leerlingen voor het GO!. Met andere woorden kiest 25,8% van de leerlingen in het basisonderwijs in Brussel voor GO! Scholengroep Brussel. Grafiek 8 toont de evolutie van het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel in het basisonderwijs. Sinds 2015-2016 verloor de scholengroep 0,45% van zijn marktaandeel in het basisonderwijs in Brussel. Dit terwijl het Katholiek Onderwijs 0,39% en de 'Overige' onderwijsverstrekker 0,43% aan marktaandeel wonnen.

Grafiek 8: Evolutie marktaandeel basisonderwijs per net in Brussel

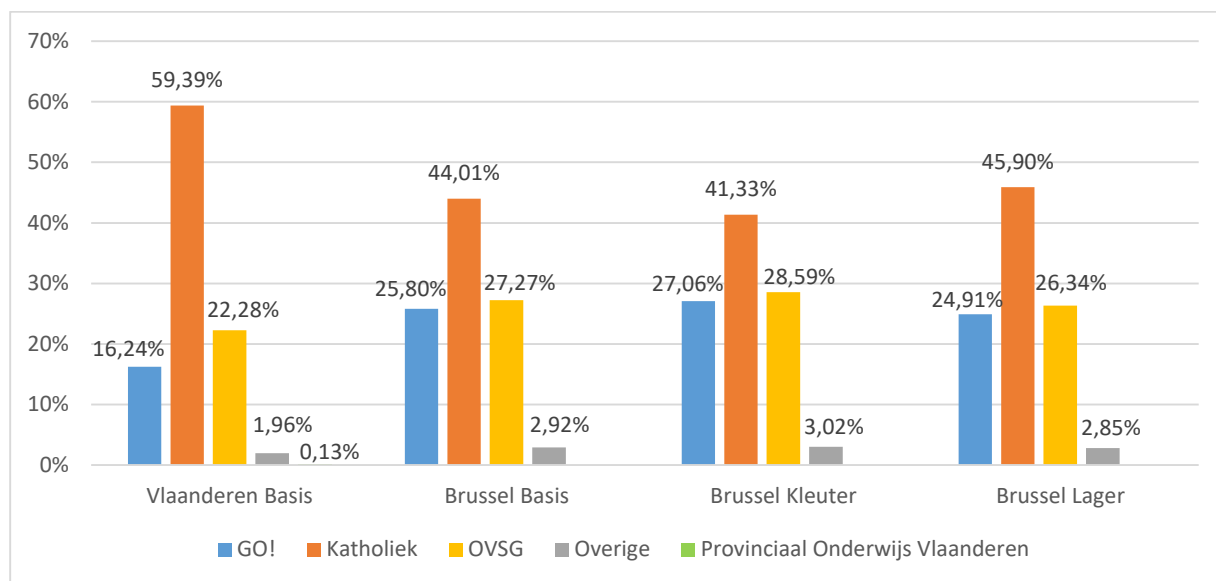
Kaart 2 geeft het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel weer per gemeente in het basisonderwijs. Het gewoon en buitengewoon kleuteronderwijs werd samengevoegd met het gewoon en buitengewoon lager onderwijs om het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel in het basisonderwijs voor te stellen. De GO! basisschool De Boomhut, gelegen in Beersel, wordt afzonderlijk weergegeven. Alle leerlingen die les volgen in het basisonderwijs in Beersel werden bij de leerlingenaantallen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geteld om het totale marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel te bepalen in het basisonderwijs.

Kaart 2: Marktaandeel basisonderwijs SGR8 per gemeente 2020

In vergelijking met de andere scholengroepen van het GO! heeft GO! Scholengroep Brussel een groter marktaandeel in het basisonderwijs (25,80%). Gemiddeld in Vlaanderen kiest slechts 16,24% van de leerlingen in het basisonderwijs voor een GO! school. In het kleuteronderwijs heeft GO! Scholengroep Brussel een groter marktaandeel (27,06%) dan in het lager onderwijs (24,91%).

Grafiek 9: Marktaandeel basisonderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel kleuter en lager onderwijs (2020)

4. Organisatie en beleid

Door de pandemie die in maart voor een eerste lockdown zorgde, gingen onze basisscholen op zoek naar een alternatief voor afstandslernen via klassieke bundeltjes. Het feit dat er de voorbije jaren hard was ingezet op digitalisering (denk aan de investeringsplannen van onze basisscholen en aanvullende subsidies interactief werken) waardoor er reeds betere en snellere internetverbindingen en innovatieve software waren geïntroduceerd, was het maar een kleine stap om kwaliteitsvolle en didactisch correcte instructiefilmpjes op te nemen. Andere leerkrachten gingen ook meer en meer gebruik maken van livesessies, waarbij er rekening werd gehouden met de thuissituatie van de leerlingen. Ook qua digitale communicatie met ouders en leerlingen werd er (noodgedwongen) een tandje bijgestoken. Tot nu toe was digitalisering vooral iets waar vooruitdenkende leerkrachten en kartrekkers zich mee bezig hielden. Door het verplicht overschakelen naar afstandsonderwijs tijdens de lockdown is het proces van onderwijsdigitalisering echter extra versneld.

5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Op 1 september opende vlak bij het Weststation te Sint-Jans-Molenbeek de gloednieuwe basisschool GO! Eugeen Laermans haar deuren. Het betrof een kleinschalige opstart, aangezien de leerlingen van GO! Freinetschool De Klimpaal er gedurende 2 schooljaren te gast zullen blijven, tijdens de renovatie van hun schoolgebouw. Daarnaast kon GO! Basisschool De Iris de lokalen van het atheneum verlaten en namen ze hun intrek in de eigen basisschool op Campus Kalevoet. Tenslotte verliet GO! Freinetschool De Telescoop de tijdelijke vestiging te Sint-Jans-Molenbeek en namen ze de nieuwbouw in gebruik te Laken, een ware verademing voor team en leerlingen.

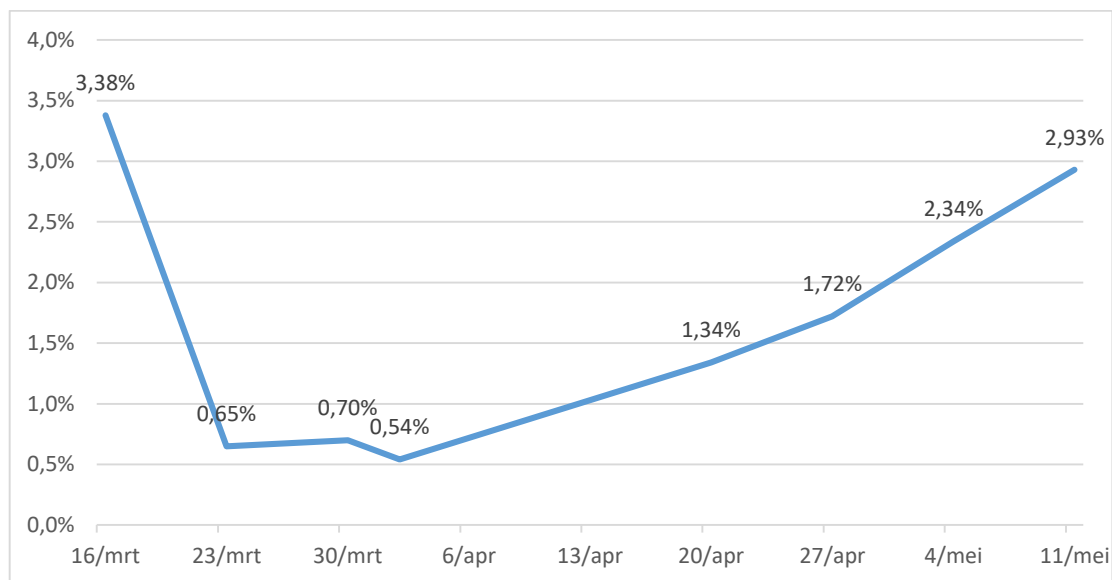
6. Coronavirus

Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, werden de lessen voor iedereen opgeschort van maandag 16 maart 2020 tot en met donderdag 14 mei 2020. De scholen dienden gedurende deze periode wel opvang te voorzien voor leerlingen wiens ouders in de zorgsector werken en voor kinderen

die anders opgevangen zouden worden door de grootouders. De scholen engageerden zich voor risicokinderen, deze leerlingen werden opnieuw naar school gehaald. Gedurende deze periode telde GO! Scholengroep Brussel elke maandag hoeveel leerlingen opgevangen werden in de lagere scholen (zie grafiek 10).

Grafiek 10: Evolutie aantal aanwezige leerlingen basisonderwijs tijdens schorsing lessen SGR8

Op maandag 16 maart 2020, de eerste dag waarop de lessen officieel geschorst waren, werd 3,38% van de leerlingen opgevangen in een basisschool. Het percentage aanwezige leerlingen daalde een week later tot 0,65%. Op donderdag 2 april, de voorlaatste dag voor de Paasvakantie, waren het minst aantal leerlingen aanwezig op basisscholen van GO! Scholengroep Brussel (slechts 0,54%). Gedurende de Paasvakantie, 6 en 13 april, werd het aantal aanwezige kinderen niet in kaart gebracht. De eerste dag na de Paasvakantie, maandag 20 april, waren opnieuw meer leerlingen aanwezig (1,34%). De weken nadien nam het aantal leerlingen toe. De laatste maandag waarop de lessen geschorst waren, 11 mei, werden in de basisscholen van GO! Scholengroep Brussel 2,93% van de leerlingen opgevangen.

Het aantal aanwezige leerlingen verschilde onderling tussen de basisscholen. In één basisschool van de scholengroep diende geen enkele leerling opgevangen te worden gedurende de gehele periode. In het MPI Heemschool (buitengewoon onderwijs) werd bij aanvang 9,3% van de leerlingen opgevangen, op het einde 10,08% van de leerlingen.

Na de Paasvakantie werd nieuwe leerstof aangereikt aan de lagereschoolkinderen via afstandsonderwijs. Vanaf maandag 20 april werd omwille van deze pre-teaching ook het aantal niet bereikbare leerlingen in kaart gebracht, zie tabel 9. Zowel via telefoon, e-mail als persoonlijk probeerden leerkrachten en scholen zoveel mogelijk leerlingen te bereiken via afstandsonderwijs. Sommige scholen probeerden zelfs via brieven de niet bereikte leerlingen toch te engageren. De eerste schooldag na de Paasvakantie bleek 3% van de lagereschoolkinderen onbereikbaar. Twee weken later was men erin geslaagd het aandeel onbereikbare leerlingen te halveren (tot 1,15%). In drie basisscholen viel het op dat vooral kleuters onbereikbaar waren. Drie basisscholen slaagden erin gedurende de gehele pre-teachingsperiode steeds alle leerlingen te bereiken.

Tabel 9: Evolutie pre-teaching: percentage niet bereikte leerlingen en percentage leerlingen ontvangen maar vermoeden niet gemaakt

	Niet bereikt	Niet gemaakt
20/apr	2,97%	6,03%
27/apr	1,27%	5,27%
4/mei	1,15%	3,50%

Door middel van opdrachten werd de lagereschoolkinderen nieuwe leerstof aangereikt. Verschillende leerlingen maakten deze taken echter niet. Bij aanvang van de pre-teachingsperiode had de school van 6,03% van de leerlingen het vermoeden dat de taken niet gemaakt werden. In twee weken tijd daalde het aantal leerlingen waarvan men vermoedde dat men de taken niet maakten, dankzij de vele inspanningen die lerarenteams maakten, tot 3,5% van de leerlingen.

Op vrijdag 15 mei werden de scholen opnieuw langzaam geopend. Leerlingen uit het 1ste, 2de en 6de leerjaar konden opnieuw fysiek naar school. De Nationale Veiligheidsraad stelde een aantal regels op om de heropening van de scholen veilig te laten verlopen. Er werd beslist dat op dinsdag 2 juni alle kleuters opnieuw fysiek naar school mochten. Vanaf maandag 8 juni mochten ook de leerlingen uit 3de, 4de en 5de leerjaar opnieuw fysiek naar school. Lagere scholen kregen de mogelijkheid om op vrijdag 5 juni alvast eens proef te draaien. Scholen konden van deze data en leerjaren afwijken indien bijvoorbeeld de afstandsregels niet gegarandeerd konden worden.

In juni werden binnen GO! Scholengroep Brussel de basisscholen bevestigd, 30 scholen namen deel. De resultaten maken duidelijk wanneer de scholen voor wie opnieuw geopend werden. Voor de kleuters opende 29% van de scholen tussen 2 en 5 juni voor alle kleuters. Één school opende tussen 2 en 5 juni maar nog niet voor alle kleuters (3%). Een meerderheid opende de school vanaf 8 juni voor alle kleuters (57%). Drie scholen openden vanaf 8 juni maar niet voor alle kleuters (11%). 39% van de lagere scholen opende vanaf 5 juni voor alle leerlingen. Één school koos ervoor om op 5 juni open te gaan maar niet voor alle leerlingen (6%). Een meerderheid opende de school vanaf 8 juni voor alle lagere schoolleerlingen (44%). Twee lagere scholen kozen ervoor om op 8 juni nog niet voor alle leerlingen open te gaan (11%).

80% van de scholen merkte op dat er ouders waren die hun kind niet meer naar school zouden laten komen omdat alle kinderen opnieuw fysiek naar school mochten gaan. Er zijn verschillende redenen waarmee de school rekening hield wanneer men besliste om niet volledig te openen. De voornaamste motivaties voor het niet maximaal openen van de basisscholen waren:

- 80% van de scholen koos voor een voorzichtig scenario omwille van onderhoud en hygiëne
- 73% van de scholen merkte veiligheidsproblemen op
- 33,33% van de scholen hield rekening met de reacties van ouders
- 33,33% van de scholen hield rekening met de reacties van teamleden
- 6,67% van de scholen besliste om niet volledig open te gaan omwille van de infrastructuur

Op het einde van de zomervakantie 2020 werd het lerarentekort in kaart gebracht. GO! Scholengroep Brussel kampte in het kleuter en lager onderwijs met een tekort aan 35,75 leerkrachten.

7. Specifieke thema's

7.1 Ondersteuning interne partners

Extra pedagogische ondersteuning

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In de tweede helft van het kalenderjaar 2020 werd naast een beleidsondersteuner, een pedagogische begeleider vanuit GO! Scholengroep Brussel aangesteld. In de laatste vier maanden van het jaar deden reeds 23 basisscholen van GO! Scholengroep Brussel beroep op deze ondersteuning (59% van de basisscholen).

In eerste instantie kon er een hulpvraag ingediend worden omtrent 3 gebieden: muzische vorming (Muvo), wetenschappen/techniek en mens/maatschappij (WTMM) alsook beleidsondersteuning voor de directeur.

- 11 scholen stelden een hulpvraag voor Muvo (28% van de basisscholen)
- 2 scholen deden dit voor WTMM (5%)
- 10 scholen vroegen ondersteuning omtrent het beleidsvoerend vermogen (26%)

Van alle ondersteuningsvragen ging 60,5% over Muvo, 10,1% over WTMM en 29,3% over beleid. Tabel 10 geeft een meer gedetailleerd overzicht van de ondersteuningsvragen per maand.

Tabel 10: *Verdeling hulpvragen pedagogische begeleider volgens gebied en maand 2020*

Maand	Muvo	WTMM	Beleid
September	64%	9%	27%
Oktober	62%	5%	33%
November	53%	18%	29%
December	64%	9%	27%

Inhoudelijk gaan de ondersteuningsvragen bij het leergebied Muvo meestal over een volledige implementatie van het leerplan. Met verschillende beginsituaties in onze scholen verloopt deze ondersteuning ook vanuit verschillende invalshoeken.

- 5 scholen kozen ervoor om ondersteuning te krijgen bij de implementatie van het volledige leerplan Muvo bij zowel de kleuter als lagere afdeling.
- 1 school krijgt ondersteuning bij de implementatie van het domein muziek en dit enkel binnen de lagere afdeling.
- 1 school vroeg ondersteuning bij de implementatie van het volledige leerplan Muvo maar dan via een Muvo-coach die dan op haar beurt aan de slag gaat binnen de school.
- 2 scholen kozen voor ondersteuning bij de implementatie van het volledige leerplan Muvo via een kerngroep. Het is vervolgens de kerngroep die ervoor zorgt dat de implementatie verder in de school uitgevoerd wordt.
- 1 school krijgt ondersteuning bij de implementatie van het volledige leerplan Muvo bij enkel de lagere afdeling.
- 1 school had reeds de implementatie van het leerplan achter de rug en vroeg ondersteuning bij de uitwerking van een evaluatiesysteem.

Bij wetenschappen en techniek en ook mens en maatschappij zijn er twee scholen die beroep deden op de ondersteuning vanuit GO! Scholengroep Brussel:

- 1 school krijgt ondersteuning bij de implementatie van het domein techniek bij zowel de kleuter als lagere afdeling.
- Een andere school maakt werk van op elkaar afgestemde klasbeelden waarbij een krachtige leeromgeving bij zowel de kleuter- als de lagere afdeling gecreëerd wordt.

Zowel bij het leergebied Muvo als WTMM gaat het erom directeurs, coachen en kerngroepen meer inzicht te bieden in het leerplan om dit in de toekomst zelf te kunnen dragen binnen de school. Een groot deel van de ondersteuning is ook gericht op het pedagogisch sterker maken van de leraren op de klasvloer.

Door het groot aantal nieuw aangestelde directeurs was er ook op vlak van aanvangsbegeleiding van de directeur heel wat ondersteuning nodig tijdens de tweede helft van 2020. In eerste instantie gaat het hier vooral over het sterker maken van de directeurs in het pedagogische beleid maar ook voor andere zaken vanuit het beleid werd er ondersteuning geboden. Het gaat dan over o.a. schoolorganisatie, schooladministratie, personeels-, financieel, communicatie- en materieel beleid.

Toekomstige uitdagingen en ambities

In een bevraging bij de start van kalenderjaar 2021 maakten de directeurs duidelijk dat er heel wat noden zijn op het vlak van ondersteuning naast de mogelijkheden die geboden worden door instanties als de PBD en OCB. Geen enkele school gaf aan geen hulp nodig te hebben.

Er situeren zich nog heel wat ondersteuningsvragen met betrekking tot het leergebied Muvo wat zeker nog de komende jaren een groot aandeel zal krijgen qua ondersteuning vanuit GO! Scholengroep Brussel. Muvo werd gevolgd door Wiskunde, WTMM alsook zorg. In mindere mate vroeg men ondersteuning voor Nederlands, Frans en Lichamelijke opvoeding.

Heel wat scholen vragen ondersteuning voor 2 of meerdere leergebieden wat aangeeft dat er veranderingen voor de deur staan en vooral nodig zijn.

Op het niveau van de scholengroep zal in het de eerste helft van 2021, in samenwerking met de PBD en de scholen, een verdieping van de hulpvragen gebeuren zodat een gepast ondersteuningstraject uitgestippeld kan worden.

Pedagogische ondersteuning talenbeleid

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In het kalenderjaar 2020 hield de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel zich bezig met een waaier aan uiteenlopende initiatieven. Om te beginnen heeft de begeleiding talenbeleid de taalleermethode “De Taalkanjers” verkend, omdat 3 scholen vragende partij waren om met een nieuwe taalleermethode aan de slag te gaan in het schooljaar 2020-2021. In totaal zijn er nu 4 scholen

met deze methode aan de slag gegaan: GO! BS De Kleurdoos, GO! BS De Zonnewijzer, GO! BS Hendrik Conscience en GO! BS Kasteel Beiaard. Dit is de recentste op de markt gebrachte taalleermethode. Deze methode is gebruiksvriendelijk voor de Brusselse meertalige leerlingen van het 2de tot en met het 6de leerjaar en komt tegemoet aan de leerdoelen van het leerplan Nederlands van het GO! voor het basisonderwijs.

Verder heeft de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel gewerkt rond woordenschatdidactiek in het kleuteronderwijs. De 4-takt-woordleermethode werd voor de kleuteronderwijzers van de GO! BS De Iris opgefrist. Opdat de kleuters goed aan woordleren zouden kunnen doen, is het essentieel dat hun fonetisch en fonologisch bewustzijn in orde is. Om dit te realiseren heeft de begeleiding talenbeleid samen met de kleuteronderwijzers van de GO! BS De Iris leerlijnen ontwikkeld.

De leerkrachten lager onderwijs waren vragende partij om taal valide te evalueren. Daarom heeft de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel in samenwerking met de leerkrachten valide kijkwijzers voor leesvaardigheid ontwikkeld.

Omdat enkele basisscholen sporadisch of regelmatig anderstalige nieuwkomers inschrijven, heeft de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel haar werking ook gericht op anders taligheid en anderstalige nieuwkomers. Ze zal in samenwerking met de betrokken basisscholen een visietekst anderstalige nieuwkomers ontwikkelen op niveau van de scholengroep, 'best practices' coördineren, een begeleidingsplan lanceren en de scholen, die een structurele werking anderstalige nieuwkomers willen uitbouwen, ondersteunen.

Toekomstige uitdagingen en ambities

Vanaf het schooljaar 2021-2022 zullen de basisscholen het meertalenbeleid implementeren, waarbij de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel de scholen zal ondersteunen met een vormings- en een vraag- en aanbod-gestuurd aanbod.

Binnen GO! Scholengroep Brussel heeft een denktank samen met belangrijke externe partners (VUB, EhB, OCB, PBD GO!, Brusseleer en Foyer) input gegeven aan de visietekst en het actieplan meertalenbeleid.

De begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel zal de scholen ondersteunen bij de vertaling van de visietekst naar de eigen onderwijscontexten. De bedoeling is het meertalenbeleid planmatig te implementeren. GO! Scholengroep Brussel zal als gangmaker van taalbewust en taalversterkend lesgeven functioneren. Bestaande projecten zullen geborgen en gemaximaliseerd worden. De scholen zullen werk maken van een meertalig vertel- en (voor)leesbeleid. Zowel de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel als de externe partners zijn bereid om de leerkrachten te professionaliseren. Dit kan zowel aanbodgericht als vraag-gestuurd gebeuren. Binnen het meertalenbeleid wil de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel in samenwerking met de externe partners de achtergrondkennis betreffende het brein, taal en de meertalige pedagogie verhogen om de tijdspanne tussen diagnostiek en pedagogische interventie in te korten. In functie van professionalisering zullen de meertalencoördinatoren van de basisscholen de projecten borgen en verankeren. Daarnaast zal elke basisschool een taalinclusieve cultuur vestigen en bevorderen als identiteitsontwikkeling van de leerlingen. Het talenpaspoort is hier zeker een interessante tool voor.

Binnen een valide evaluatie van ta(a)l(en) ambieert de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel een veralgemeende inzet van kijkwijzers voor alle taalvaardigheden. Het Europees Referentiekader zal hier als gezamenlijke tool gelden. Dankzij dit mechanisme kunnen scholen alle

leerlingen bij uitstroom uit het leerplichtonderwijs een valide beeld aanreiken over hun talig kennen, kunnen en zijn.

Op het vlak van ouderparticipatie bij taalontwikkeling ambieert de begeleiding talenbeleid GO! Scholengroep Brussel een krachtig tweesparenbeleid. Ouders zullen voor een NT2-aanbod gesensibiliseerd worden en in hun taalkeuzegedrag aangestuurd worden vanuit het belang van rijke talige interactie. Ter ondersteuning hiervan zal de geletterdheid van de ouders in kaart gebracht worden.

Tenslotte is er ook een rol weggelegd voor de werkgroep CLIMOB. Deze werkgroep zal STIMOB en CLIL binnen het meertalenbeleid maximaliseren. Vier basisscholen (GO! BS Carolus Magnus, GO! BS De Goudenregen, GO! BS Hendrik Conscience en GO! BS De Klimpaal) zijn samen met de Erasmushogeschool en hun partners (UCLL en HEFF) in een onderzoeksproject over de implementatie van de CLIL-didactiek gestapt. Het onderzoeksproject heeft als doel de leerkrachten te professionaliseren in de CLIL-didactiek.

7.2 Ondersteuning externe partners

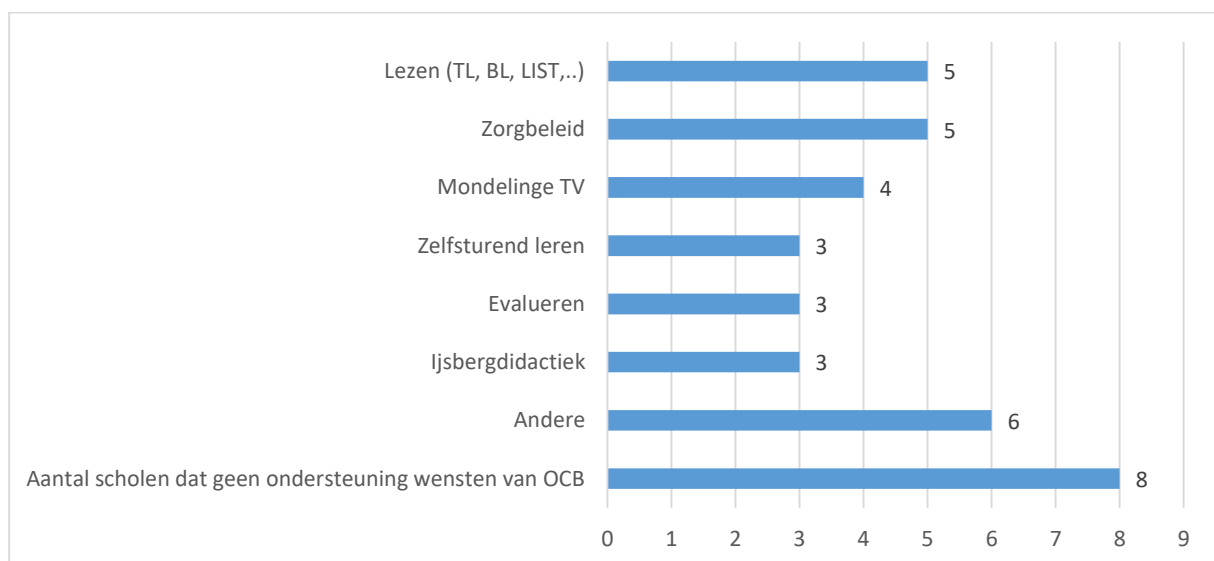
Onderwijscentrum Brussel

Het Onderwijscentrum Brussel, dat werkt op basis van recente wetenschappelijke inzichten, beschikt over expertise en een ruim ondersteuningsaanbod in functie van de ontwikkeling van doelgerichte werkingen met sterke medewerkers in een krachtige leer- en leefomgeving. Met als doel maximale leer- en ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren in Brussel na te streven.

In Brussel zijn er dagelijks een massa leerkrachten in de weer om kwalitatief Nederlandstalig onderwijs te bieden. De uitdagingen zijn groot: werken aan taal en meertaligheid, ouderbetrokkenheid, omgaan met diversiteit en armoede, kleuterparticipatie, transities, spel en spelen, milieueducatie, breed leren, ICT en mediawijsheid. Het Onderwijscentrum Brussel biedt gewone en buitengewone basisscholen netoverschrijdend ondersteuning om met deze inhouden aan de slag te gaan.

Een overzicht van de verschillende thema's betreffende opgestarte samenwerkingsverbanden met de basisscholen van GO! Scholengroep Brussel kan u terugvinden in grafiek 11.

Grafiek 11: Ondersteuningsvragen OCB 2020-2021

Pedagogische Begeleidingsdienst (PBD)

De PBD wil, vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid voor kwaliteit, onderwijsinstellingen ondersteunen om het PPGO! te realiseren tot op het niveau van elke lerende. In het kwaliteitsvol onderwijs en leerlingenbegeleiding die het GO! vooropstellen, staan het bereiken van maximale leerwinst, de totale persoonlijkheidsontwikkeling, actief burgerschap en individueel welbevinden bij elke lerende centraal.

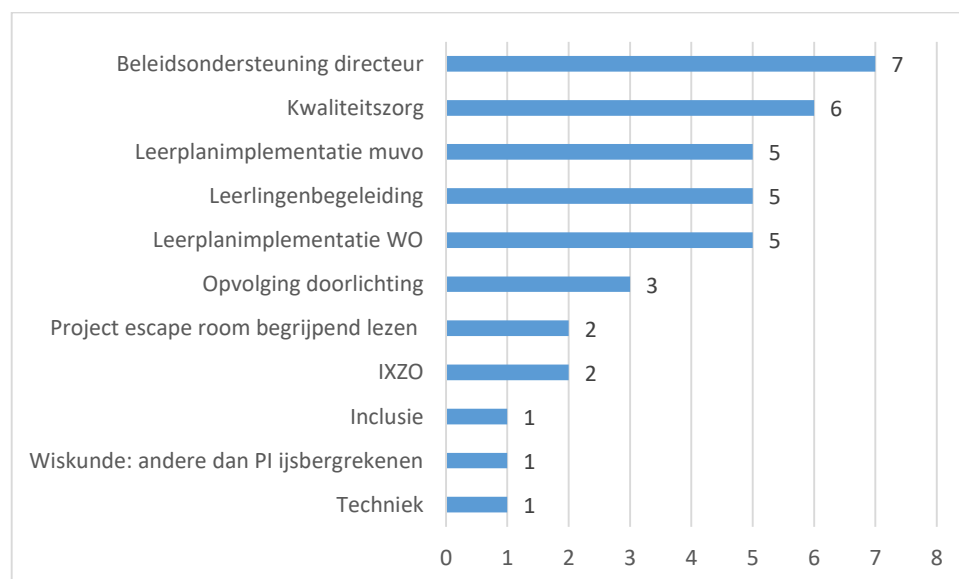
De PBD-GO! stelt blijvende effecten voorop en wil dit bereiken door participatief, duurzaam en emancipatorisch te werk te gaan. Via haar ondersteuningsnetwerk wil de PBD-GO! onderwijsinstellingen beleidskrachtig laten ontwikkelen, zodat ze zelf de kwaliteit van hun werking analyseren, borgen en verbeteren, opdat zij net zoals de PBD-GO! in toenemende mate een evidence- en data- based beleid voeren. De ondersteuning van de PBD-GO! vertrekt vanuit de 6 kernwaarden van het GO!

De PBD-GO! ondersteunt onderwijsinstellingen bij:

- het concretiseren van het pedagogisch project van het GO! (PPGO);
- het ontwikkelen van een visie op kwaliteit en het implementeren van een kwaliteitszorgsysteem;
- het versterken van het beleidsvoerend vermogen;
- het opvolgen van doorlichtingen van de onderwijsinspectie;
- het implementeren van onderwijsinnovatie;
- het uitwerken van een professionaliseringsbeleid en het voeren van een nascholingsbeleid.

Daarnaast ondersteunt de PBD-GO! de leidinggevenden en de personeelsleden van de onderwijsinstellingen en ontwikkelt ze een visie op onderwijskwaliteit. Grafiek 12 geeft een overzicht van de vraag-gestuurde werking van de PBD die in september 2020 opgestart werd met GO! Scholengroep Brussel. Zeven basisscholen van GO! Scholengroep Brussel vroegen beleidsondersteuning voor de directeur bij de PBD.

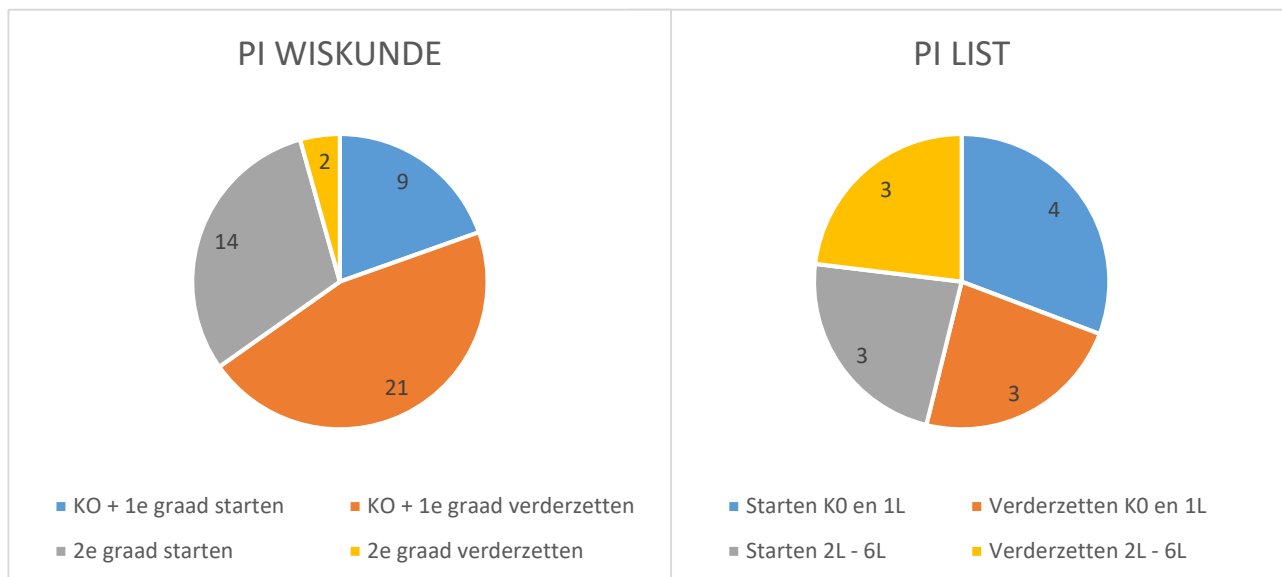
Grafiek 12: Vraag-gestuurde werking pedagogische begeleidingsdienst opgestart september 2020

Naast de vraag-gestuurde werking biedt de PBD ook een aanbod-gestuurde werking aan. Taartdiagrammen 5 en 6 geven een overzicht van de aanbod-gestuurde werking van de PBD die in september opgestart werd met GO! Scholengroep Brussel.

Taartdiagrammen 5 en 6: Aanbod-gestuurde werking pedagogische begeleidingsdienst opgestart september 2020

7.3 Kleuterparticipatie

Tabel 11 geeft de kleuterparticipatie voor het GO!, GO! Scholengroep Brussel en GO! Scholengroep Antwerpen weer voor twee schooljaren. Per leeftijdscategorie van de kleuters (3-4-5jaar) wordt het percentage leerlingen weergegeven die onvoldoende participeren. Dit percentage geeft weer hoeveel kleuters onvoldoende dagen aanwezig waren. Het totaal neemt alle kleuters samen.

Tabel 11: Kleuterparticipatie GO!, GO! SGR Brussel en GO! SGR Antwerpen (twee schooljaren)

	2017-2018				2018-2019			
	3j	4j	5j	TOTAAL	3j	4j	5j	TOTAAL
GO!	4,71%	4,18%	7,70%	5,56%	5,19%	4,36%	4,27%	4,60%
GO! SGR Brussel	4,68%	5,17%	9,00%	6,30%	5,21%	4,37%	4,33%	4,64%
GO! SGR Antwerpen	6,79%	6,12%	12,19%	8,36%	6,99%	5,70%	5,91%	6,20%

6,3% van alle kleuters van GO! Scholengroep Brussel was in 2017-2018 onvoldoende dagen aanwezig. Zeven scholengroepen hun percentage kleuters met onvoldoende dagen aanwezig lag in 2017-2018 boven 6,3% (bv. Antwerpen).

In 2018-2019 participeerden 4,64% kleuters van GO! Scholengroep Brussel onvoldoende. Dit percentage is vergelijkbaar met het aandeel kleuters dat onvoldoende participeert algemeen in het GO! (4,6%). Veertien scholengroepen hun percentage kleuters met onvoldoende dagen aanwezig lag in 2018-2019 boven 4,64% (bv. Antwerpen).

7.4 Uitsluitingen

In 2019-2020 registreerde het CLB 3 leerlingen die definitief uitgesloten werden uit de basisscholen van GO! Scholengroep Brussel. 0,03% van de leerlingen in het basisonderwijs werd met andere woorden definitief uitgesloten. In vergelijking met vorig schooljaar is het aantal definitieve uitsluitingen gehalveerd, een daling van 3 uitsluitingen. De pandemie is hier een mogelijke verklaring voor. Een vergelijking met andere netten in Brussel of met andere scholengroepen van het GO! is onmogelijk, deze gegevens zijn niet gekend.

7.5 Beroepen en klachten

In het basisonderwijs werd één klacht behandeld ten opzichte van attestering. De klacht hield een bezwaar tegen overzitten van de leerling in. Er waren in schooljaar 2019-2020 geen klachten in het basisonderwijs betreffende eventuele definitieve uitsluitingen.

In schooljaar 2019-2020 werden naast de attestering, 7 andere klachten in het basisonderwijs behandeld. Een voorbeeld van deze klachten: ouders van leerlingen in een basisschool wilden dat alle leerlingen voltijds op school opgevangen werden tijdens de pandemie terwijl dit qua infrastructuur onmogelijk was.

7.6 Doorstroom

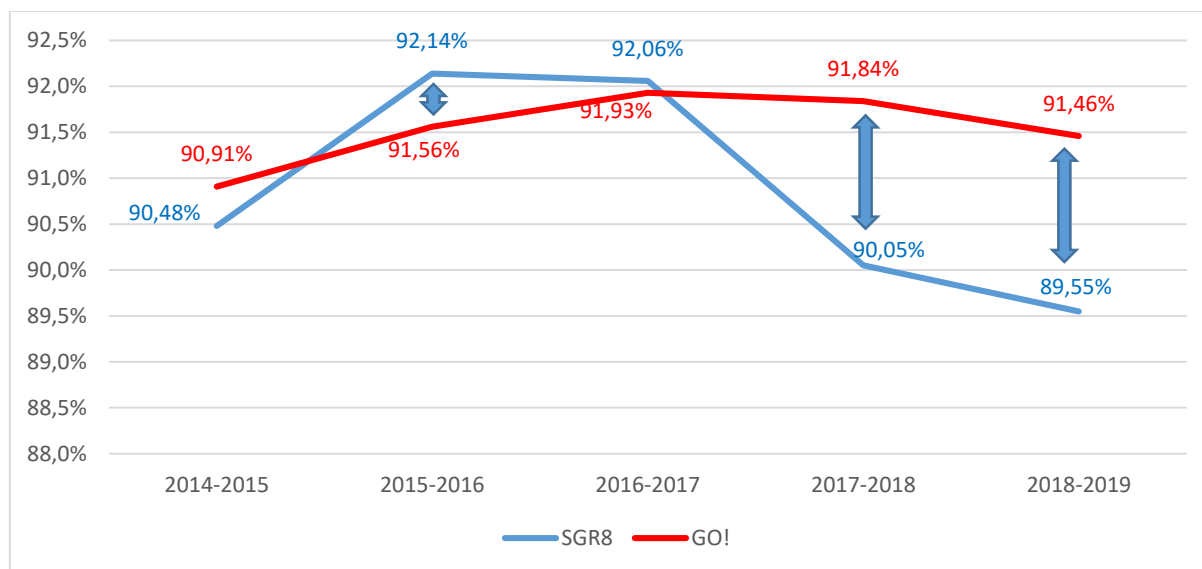
Doorstroom kleuter-lager

Grafiek 13 geeft de doorstroomcijfers van kleuter naar lager onderwijs binnen het GO! weer per schooljaar. 90,48% van de nieuwe lagerschoolkinderen van GO! Scholengroep Brussel in schooljaar 2014-2015 was het voorgaande schooljaar 2013-2014 ingeschreven in een kleuterschool van het GO! Algemeen in Vlaanderen was 90,91% van de nieuwe lagerschoolkinderen in het GO! in 2014-2015 voorgaand schooljaar ingeschreven in een kleuterschool van het GO!

De doorstroomcijfers van GO! Scholengroep Brussel kunnen rechtstreeks vergeleken worden met de doorstroomcijfers algemeen in het GO! In schooljaar 2014-2015 en schooljaar 2016-2017 is het doorstroompercentage van GO! Scholengroep Brussel gelijk aan het GO! Met andere woorden een even groot aandeel kinderen van GO! Scholengroep Brussel als algemeen in het GO! stroomde van het kleuteronderwijs binnen het GO! door naar het lager onderwijs in 2014-2015 en 2016-2017.

In schooljaar 2015-2016 kende GO! Scholengroep Brussel een significant hoger doorstroompercentage dan het GO! In 2015-2016 stroomden een groter aandeel kinderen van GO! Scholengroep Brussel van het kleuteronderwijs binnen het net door naar het lager onderwijs dan algemeen in het GO! Voor schooljaar 2017-2018 en 2018-2019 kent het GO! een significant hoger doorstroompercentage dan GO! Scholengroep Brussel. De laatste twee schooljaren stroomden een kleiner aandeel kinderen van GO! Scholengroep Brussel van het kleuteronderwijs binnen het net door naar het lager onderwijs dan algemeen in het GO! In grafiek 13 is het verschil in doorstroompercentages tussen GO! Scholengroep Brussel en het GO! in 2015-2016, 2017-2018 en 2018-2019 duidelijk merkbaar: in 2015-2016 ligt de blauwe lijn (GO! Scholengroep Brussel) boven de rode lijn (GO!). De laatste twee schooljaren ligt echter de rode lijn boven de blauwe lijn.

Grafiek 13: Evolutie doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (kleuter-lager)

Vijf scholengroepen van het GO! kennen in 2018-2019 een doorstroompercentage onder 89,55%. Drie scholengroepen behalen in 2018-2019 een doorstroompercentage dat significant lager ligt dan GO! Scholengroep Brussel. In deze scholengroepen stroomde in 2018-2019 een opmerkelijk kleiner aandeel leerlingen binnen het net door van kleuter naar lager onderwijs dan in GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 12 geeft het verschil in doorstroompercentages tussen de laatste twee schooljaren weer. De recente afname van het aandeel leerlingen dat doorstroomt van GO! Scholengroep Brussel (-0,5%) is niet significant groter dan de gemiddelde afname in het GO! (-0,46%). Tien scholengroepen van het GO! kennen een afname boven 0,5%. Negen scholengroepen kennen een afname van het doorstroompercentage dat significant groter is dan de gemiddelde afname in het GO! In deze scholengroepen daalde het doorstroompercentage opmerkelijk sterker dan gemiddeld in de scholengroepen van het GO!

Tabel 12: Verschil doorstroompercentages 2017-2018 en 2018-2019 (kleuter-lager)

Verschil doorstroompercentage 2017-2018 en 2018-2019	
SGR8	-0,5%
Gemiddelde SGR'en	-0,46%
GO! algemeen	-0,38%

Om de evolutie in kaart te kunnen brengen, werd zowel voor GO! Scholengroep Brussel als voor het GO! een gemiddelde opgemaakt (zie tabel 13). Voor GO! Scholengroep Brussel werd het doorstroompercentage van alle scholen samengevoegd, voor het GO! werden alle scholengroepen samengevoegd. In 2018-2019 kende GO! Scholengroep Brussel een gemiddeld doorstroompercentage van 91,47%. Met andere woorden in 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOOL van GO! Scholengroep Brussel 91,47% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet van kleuter naar lager onderwijs. In 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOLENGROEP van het GO! 91,87% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet.

Tabel 13: Evolutie gemiddelde doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (kleuter-lager)

DOORSTROOM KLEUTER - LAGER	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Gemiddelde SGR8	92,03%	92,96%	92,70%	91,91%	91,47%
Gemiddelde scholengroepen	91,44%	91,79%	92,51%	92,33%	91,87%

De doorstroomcijfers verschillen niet significant van elkaar doorheen de jaren, met andere woorden het aandeel leerlingen dat gemiddeld doorstroomt binnen het GO! van kleuter naar het lager onderwijs blijft stabiel. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers.

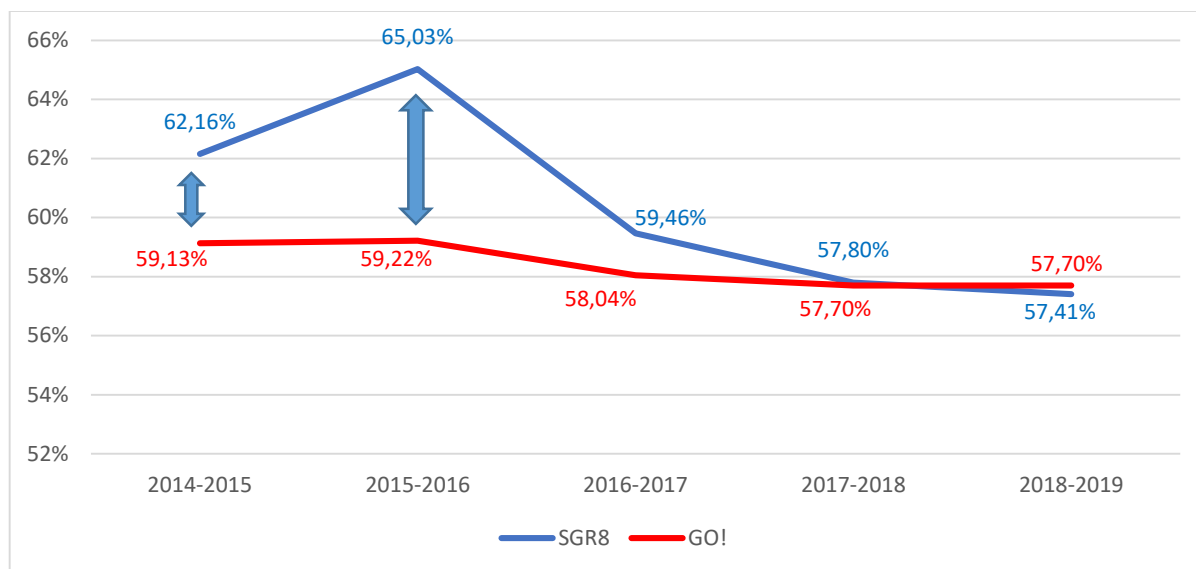
Doorstroom lager-secundair

Grafiek 14 geeft de doorstroomcijfers van lager naar secundair onderwijs binnen het GO! weer per schooljaar. 62,16% van de nieuwe secundaire leerlingen van GO! Scholengroep Brussel in schooljaar 2014-2015 was het voorgaande schooljaar 2013-2014 ingeschreven in een lagere school van het GO! Algemeen in Vlaanderen was 59,13% van de nieuwe secundaire leerlingen in het GO! in 2014-2015 voorgaand schooljaar ingeschreven in een lagere school van het GO!

De doorstroomcijfers van GO! Scholengroep Brussel kunnen rechtstreeks vergeleken worden met de doorstroomcijfers algemeen in het GO! De eerste twee schooljaren kende GO! Scholengroep Brussel een significant hoger doorstroompercentage dan het GO! Met andere woorden, in 2014-2015 en 2015-2016 stroomden een groter aandeel leerlingen van GO! Scholengroep Brussel van het lager onderwijs binnen het net door naar het secundair onderwijs dan algemeen in het GO! De laatste drie schooljaren is het doorstroompercentage van GO! Scholengroep Brussel gelijk aan het GO! Met andere woorden een even groot aandeel leerlingen van GO! Scholengroep Brussel als algemeen in het GO! stroomde van het lager onderwijs binnen het GO! door naar het secundair onderwijs in 2016-2017, 2017-2018 en 2018-2019.

In grafiek 14 is het hogere doorstroompercentage van GO! Scholengroep Brussel in 2014-2015 en 2015-2016 duidelijk merkbaar. De eerste twee schooljaren ligt de blauwe lijn (GO! Scholengroep Brussel) boven de rode lijn (GO!). De laatste drie schooljaren liggen de blauwe en rode lijn veel dichterbij elkaar, GO! Scholengroep Brussel en het GO! kennen een gelijk doorstroompercentage.

Grafiek 14: Evolutie doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (lager-secundair)

Tien scholengroepen van het GO! kennen in 2018-2019 een doorstroompercentage onder 57,41%. Negen scholengroepen behalen in 2018-2019 een doorstroompercentage dat significant lager ligt dan GO! Scholengroep Brussel. In deze scholengroepen stroomde in 2018-2019 een opmerkelijk kleiner aandeel leerlingen binnen het net door van het lager onderwijs naar het secundair onderwijs dan in GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 14 geeft het verschil in doorstroompercentages tussen de laatste twee schooljaren weer. De recente daling van het aandeel leerlingen dat doorstroomt van GO! Scholengroep Brussel (-0,39%) is niet significant groter dan de gemiddelde daling in het GO! (-0,26%). Tien scholengroepen van het GO! kennen een daling boven 0,39%. Acht scholengroepen kennen een daling van het doorstroompercentage dat significant groter is dan de gemiddelde daling in het GO! In deze scholengroepen daalde het doorstroompercentage opmerkelijk sterker dan gemiddeld in de scholengroepen van het GO!

Tabel 14: Verschil doorstroompercentages 2017-2018 en 2018-2019 (lager-secundair)

Verschil doorstroompercentage 2018-2019 en 2017-2018	
SGR8	-0,39%
Gemiddelde SGR'en	-0,26%
GO! algemeen	0%

Om de evolutie in kaart te kunnen brengen, werd zowel voor GO! Scholengroep Brussel als voor het GO! een gemiddelde opgemaakt (zie tabel 15). Voor GO! Scholengroep Brussel werd het doorstroompercentage van alle scholen samengevoegd, voor het GO! werden alle scholengroepen samengevoegd. In 2018-2019 kende GO! Scholengroep Brussel een gemiddeld doorstroompercentage van 56,19%. Met andere woorden in 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOOL van GO! Scholengroep Brussel 56,19% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet. In 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOLENGROEP van het GO! 58,78% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet.

Tabel 15: Evolutie gemiddelde doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (lager-secundair)

DOORSTROOM LAGER-SECUNDAIR	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Gemiddelde SGR8	57,68%	60,44%	57,97%	56,02%	56,19%
Gemiddelde scholengroepen	61%	60,12%	59,09%	59,04%	58,78%

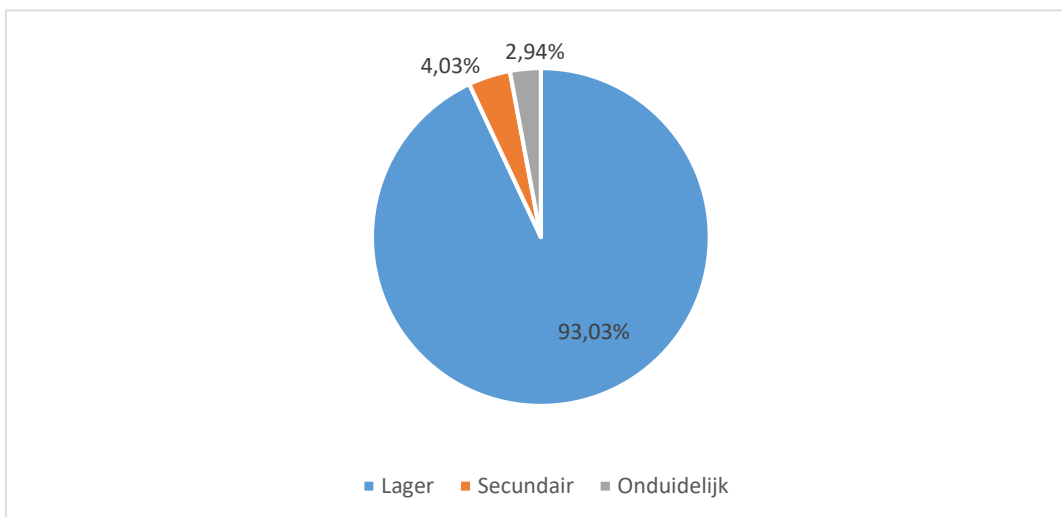
De doorstroomcijfers verschillen niet significant van elkaar doorheen de jaren, met andere woorden het aandeel leerlingen dat gemiddeld doorstroomt binnen het GO! van het lager naar het secundair onderwijs blijft stabiel. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers.

7.7 Getuigschriften basisonderwijs

In januari 2021 werden de punten opgevraagd van alle leerlingen die les volgen in het eerste jaar secundair onderwijs in de A-stroom. De resultaten van deze leerlingen voor het vak Nederlands alsook wiskunde werden in kaart gebracht door alle secundaire scholen van GO! Scholengroep Brussel aan de hand van een gewogen gemiddelde op 100. Dit gewogen gemiddelde neemt alle evaluaties van de leerling in rekening startende van 1 september 2020 tot 31 december 2020. Aan de hand van het gewogen gemiddelde op 100 werd voor iedere leerling in 1A bepaald hoe men in het eerste trimester 2020 presteerde voor Nederlands en wiskunde: was de leerling geslaagd of niet?

Leerlingen waarvan de schoolhistoriek onduidelijk is en ook de leerlingen die het eerste jaar overdoen, werden buiten beschouwing gelaten. Huidige secundaire leerlingen 2020-2021 die geen getuigschrift basisonderwijs behaalden (17 leerlingen) werden ook niet mee opgenomen! Taartdiagram 7 geeft van alle leerlingen in 1A de schoolhistoriek weer. 93,03% van de leerlingen in 1A volgde vorig schooljaar les in een lagere school.

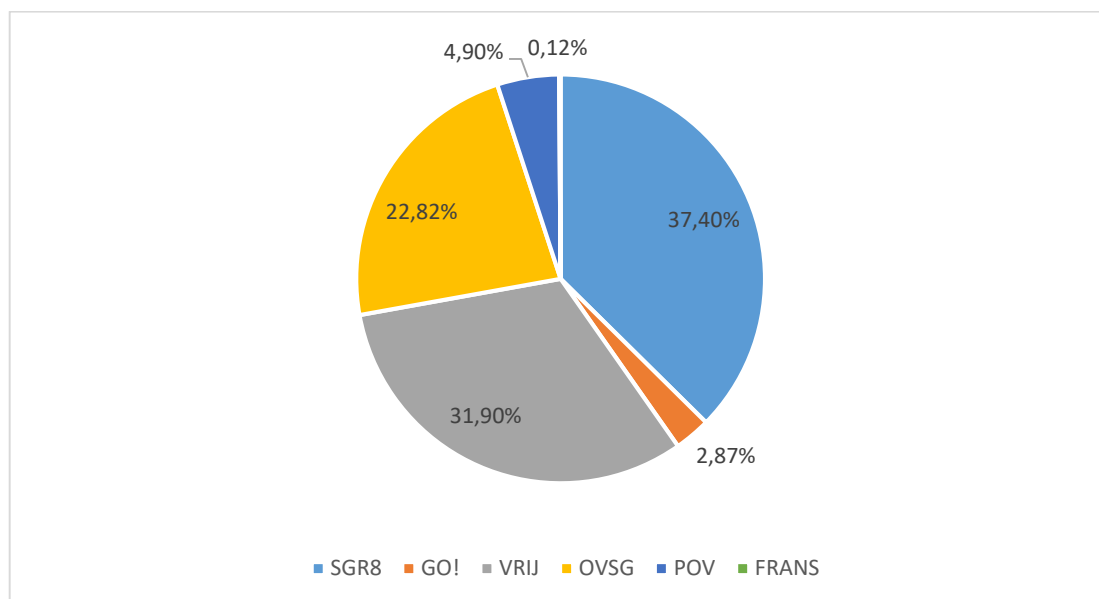
Taartdiagram 7: Verdeling leerlingen volgens schoolhistoriek (2019-2020)

837 leerlingen met getuigschrift basisonderwijs komen rechtstreeks uit een lagere school en kregen punten voor Nederlands of wiskunde gedurende het eerste trimester 2020-2021 in een secundaire school van GO! Scholengroep Brussel in 1A. In taartdiagram 8 wordt uitgeklaard uit welke lagere scholen de leerlingen komen: in welk net volgden de leerlingen voorgaand schooljaar les? De grootste groep leerlingen (37,40%) komt uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel (313 leerlingen).

De overige 62,60% van de leerlingen komt uit een lagere school die niet tot de scholengroep behoort. 24 leerlingen komen uit een andere GO!-school.

Taartdiagram 8: Verdeling leerlingen volgens net lagere school (2019-2020)

Van de 313 leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen met een getuigschrift en een score behaalden voor wiskunde, slaagt 81,8% in het eerste trimester van het secundair onderwijs in 1A voor het vak wiskunde (zie tabel 16). Het streefdoel van 85% wordt dus voor wiskunde (nog) niet behaald. Van de leerlingen die uit een andere lagere school komen met getuigschrift, die niet tot de scholengroep behoort, slaagt 85,3% van de leerlingen in 1A voor wiskunde. Men kan niet besluiten dat leerlingen die uit een andere lagere school dan GO! Scholengroep Brussel komen meer kans hebben om te slagen voor wiskunde in 1A. Het aandeel geslaagde leerlingen voor wiskunde in 1A is niet significant verschillend naargelang het net van de lagere school van de leerlingen.

Tabel 16: Aantal leerlingen geslaagd en niet geslaagd voor wiskunde volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)

Lagere school niet SGR8	Gewogen gemiddelde wiskunde	Aantal leerlingen	Percentage
	Niet geslaagd	77	14,7%
	Geslaagd	446	85,3%
	TOTAAL	523	100%
Lagere school SGR8	Gewogen gemiddelde wiskunde	Aantal leerlingen	Percentage
	Niet geslaagd	57	18,2%
	Geslaagd	256	81,8%
	TOTAAL	313	100%

Van de 291 leerlingen met getuigschrift die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen en een score behaalden voor Nederlands, slaagt 84,9% in het eerste trimester van het secundair onderwijs in 1A voor het vak Nederlands (zie tabel 17). Het streefdoel van 85% wordt voor Nederlands net niet behaald. Een even groot aandeel leerlingen van een lagere school van GO! Scholengroep Brussel en leerlingen uit een andere lagere school (86,1%) slaagt voor het vak Nederlands in 1A in het eerste trimester. Het aandeel geslaagde leerlingen voor Nederlands in 1A is niet significant verschillend naargelang het net van de lagere school van de leerlingen.

Tabel 17: Aantal leerlingen geslaagd en niet geslaagd voor Nederlands volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)

Lagere school niet SGR8	Gewogen gemiddelde Nederlands	Aantal leerlingen	Percentage
	Niet geslaagd	70	13,9%
	Geslaagd	434	86,1%
	TOTAAL	504	100%
Lagere school SGR8	Gewogen gemiddelde Nederlands	Aantal leerlingen	Percentage
	Niet geslaagd	44	15,1%
	Geslaagd	247	84,9%
	TOTAAL	291	100%

In elk net afzonderlijk hangt het aantal geslaagden voor wiskunde en Nederlands significant positief samen. Binnen GO! Scholengroep Brussel hangen de scores voor wiskunde en Nederlands het minst hard samen (laagste correlatie). Van de groep leerlingen die uit een lagere school komen van GO! Scholengroep Brussel slaagt een even groot aandeel voor wiskunde (81,8%) als voor Nederlands (84,9%), er is geen significant verschil (3,1%) in het aandeel geslaagde leerlingen. Het aandeel leerlingen dat slaagt voor beide vakken van leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen (74,2%) is gelijk aan het aandeel leerlingen dat slaagt voor beide vakken van de groep leerlingen die uit een andere lagere school komen (79,5%).

Het aandeel leerlingen dat enkel niet slaagt voor wiskunde van de gehele groep leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen (10,7%) is significant groter dan leerlingen die uit een andere lagere school komen en enkel niet slagen voor wiskunde (6,8%). GO! Scholengroep Brussel heeft dus een groter aandeel leerlingen (+3,9%) dat enkel niet slaagt voor wiskunde dan leerlingen die uit een andere lagere school komen (zie tabel 18).

Tabel 18: Percentage leerlingen enkel niet geslaagd voor één vak opgedeeld per vak volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)

Lagere school	Aantal leerlingen met een score voor beide vakken	Geslaagd voor 1 vak	Enkel niet geslaagd voor wiskunde	Enkel niet geslaagd voor Nederlands
SGR8	291	17,2%	10,7%	6,5%
Niet SGR8	503	12,7%	6,8%	6%

De groep leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen en enkel niet geslaagd zijn voor wiskunde (10,7%) is groter dan de groep leerlingen die uit een lagere school van het vrije net komen en enkel niet geslaagd zijn voor wiskunde (6,3%). Er is een significant verschil (4,4%) merkbaar in het aandeel leerlingen dat enkel niet slaagde voor wiskunde tussen leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen en leerlingen die uit een lagere school van het vrije net komen. Enkel leerlingen met een score voor beide vakken worden meegeteld, het GO! en het Franstalig onderwijs worden niet weergegeven in tabel 19 door het kleine aantal leerlingen.

Tabel 19: Percentage leerlingen per net schoolhistoriek enkel niet geslaagd voor één vak opgedeeld per vak

Net lagere school	Aantal leerlingen met een score voor beide vakken	Geslaagd voor 1 vak	Enkel niet geslaagd voor wiskunde	Enkel niet geslaagd voor Nederlands
SGR8	291	17,2%	10,7%	6,5%
Vrij	256	12,9%	6,3%	6,6%
Officieel gesubsidieerd onderwijs	222	13,1%	7,2%	5,9%

8. Toekomstige uitdagingen en ambities

Voor de toekomst is het onontbeerlijk dat onze scholen/leerkrachten de gerealiseerde onderwijsvernieuwingen in de praktijk blijven gebruiken. Dat is niet alleen belangrijk voor het moderniseren van het curriculum, onderzoek heeft aangetoond dat ook de positieve gevolgen voor de prestaties van leerlingen niet onderschat mogen worden.

Door besparingen bij de pedagogische begeleidingsdienst zal het steeds belangrijker worden dat scholengroepen voldoende pedagogisch gewapend zijn. Dit betreft een oefening of keuze die een aantal scholengroepen al een aantal jaren terug hebben gemaakt en waarbij we niet langer aan de zijlijn mogen blijven staan. Dat is gelukkig niet gebeurd en na heel wat wikken en wegen werd er een eerste stap gezet. Het aanwerven van een begeleider voor het basisonderwijs voor muzische vorming en wetenschappen & techniek is dan ook een feit. Door de vele personeelwissels is de verdere uitbouw van een professionele pedagogische cel in de nabije toekomst echter een must.

9. Conclusie basisonderwijs

GO! Scholengroep Brussel telt 39 basisscholen, waarvan 1 school buitengewoon onderwijs, met in totaal 9488 leerlingen. Het GO! voorspelt een groei van 10,54% tegen 2035. Dit betekent dat er tegen 2035 116 plaatsen te weinig zijn voor kleuters in het gewoon onderwijs. In het gewoon lager onderwijs zou het huidige aantal beschikbare plaatsen volstaan. Dit indien alle aanwezige stoeltjes gevuld worden. De realiteit geeft echter een ongelijke verdeling in capaciteitsdruk weer. De voorspelde groei qua leerlingenaantal blijkt ook steeds een onderschatting van de werkelijke groei te zijn.

25,8% van de leerlingen in het basisonderwijs in Brussel kiest voor GO! Scholengroep Brussel. Hiermee ligt het marktaandeel van onze scholengroep hoger in vergelijking met de andere scholengroepen van het GO!. Algemeen in Vlaanderen kiest 16,24% van de leerlingen in het basisonderwijs voor een GO! school. In het kleuteronderwijs kiezen nog meer leerlingen voor GO! Scholengroep Brussel: 27,06%. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers binnen het net (kleuter-lager onderwijs en lager-secundair onderwijs). De werkgroep getuigschriften volgt de leerlingen op die doorstromen naar het secundair onderwijs.

We zien dit als een extra vorm van kwaliteitsbewaking. Het is een streefdoel dat 85% van de leerlingen die binnen GO! Scholengroep Brussel doorstromen van het lager naar het secundair onderwijs, slaagt voor wiskunde en/of Nederlands in het eerste trimester in 1A. Voor wiskunde werd dit streefdoel in 2020 nog niet behaald, voor Nederlands net niet.

GO! Scholengroep Brussel heeft een groter aandeel leerlingen (+3,9%) dat enkel niet slaagt voor wiskunde tegenover leerlingen die uit een andere lagere school komen. Er is ook een significant verschil (+4,4%) merkbaar in het aandeel leerlingen dat enkel niet slaagde voor wiskunde tussen leerlingen die uit een lagere school van GO! Scholengroep Brussel komen en leerlingen die uit een lagere school van het vrije net komen.

De kleuterparticipatie leert ons dat 6,3% van alle kleuters van GO! Scholengroep Brussel in 2017-2018 onvoldoende dagen aanwezig waren. In 2018-2019 participeerden slechts 4,64% kleuters onvoldoende. Dit percentage is vergelijkbaar met het aandeel kleuters dat onvoldoende participeert algemeen in het GO! (4,6%).

Door de pandemie waren op donderdag 2 april, de voorlaatste dag voor de Paasvakantie, het kleinste aantal leerlingen aanwezig op basisscholen van GO! Scholengroep Brussel (slechts 0,54%). Dankzij de vele inspanningen van lerarenteams slaagde men er snel in om het aantal niet bereikte leerlingen tijdens de pre-teachingsperiode terug te dringen. Het merendeel van basisscholen koos begin juni om niet volledig te openen zodat de veiligheid, onderhoud en hygiëne maximaal gegarandeerd kon worden.

Onze basisscholen gingen omwille van de pandemie op zoek naar een alternatief voor afstandsleren. Het feit dat er de voorbije jaren hard was ingezet op digitalisering was de stap kleiner om kwaliteitsvolle en didactische initiatieven te nemen. Voor de toekomst is het onontbeerlijk dat onze scholen/leerkrachten de gerealiseerde onderwijsvernieuwingen in de praktijk blijven gebruiken. Door de vele personeelsswissels is hiervoor de verdere uitbouw van een professionele pedagogische cel een must.

Vervolg conclusie basisonderwijs:

Van alle ondersteuningsvragen die toekwamen bij de pedagogisch begeleider die van start ging in september 2020, ging 60,5% naar Muvo, 10,1% naar WTMM en 29,3% naar beleid. Door het toch wel groot aantal nieuw aangestelde directeurs was er ook op vlak van aanvangsbegeleiding van de directeur heel wat ondersteuning nodig tijdens de tweede helft van 2020.

Voor de ondersteuning in het kader van het meertalenbeleid konden scholen rekenen op een waaier aan uiteenlopende initiatieven. Zo werd de taalleermethode "De Taalkanjers" onderzocht, werden kleuterscholen ondersteunt in woordenschatdidactiek, werden er valide kijkwijzers voor leesvaardigheid ontwikkeld en kregen scholen ondersteuning in het beleid rond anderstalige nieuwkomers.

Naast deze interne ondersteuning konden scholen ook rekenen op onze externe partners. De twee voornaamste zijn het onderwijscentrum Brussel, waarbij vooral kwaliteitszorg en beleidsondersteuning de hoofdvragen waren en de pedagogische begeleidingsdienst, die vooral heeft ingezet op de ondersteuning voor LIST en de ijsbergdidactiek.

In het basisonderwijs werd één klacht behandeld ten opzichte van attestering. Er waren in schooljaar 2019-2020 geen klachten in het basisonderwijs betreffende eventuele definitieve uitsluitingen. Naast de attestering werden 7 andere klachten in het basisonderwijs behandeld. In 2019-2020 registreerde het CLB 3 leerlingen die definitief uitgesloten werden uit de basisscholen van de scholengroep.

Op 1 september opende vlakbij het Weststation te Molenbeek de gloednieuwe basisschool GO! Eugeen Laermans de deuren. Verder kon GO! Basisschool De Iris de lokalen van het atheneum verlaten en namen ze hun intrek in de eigen basisschool op Campus Kalevoet. Ook GO! Freinetschool De Telescoop verliet de tijdelijke vestiging te Molenbeek en nam de nieuwbouw in gebruik te Laken.

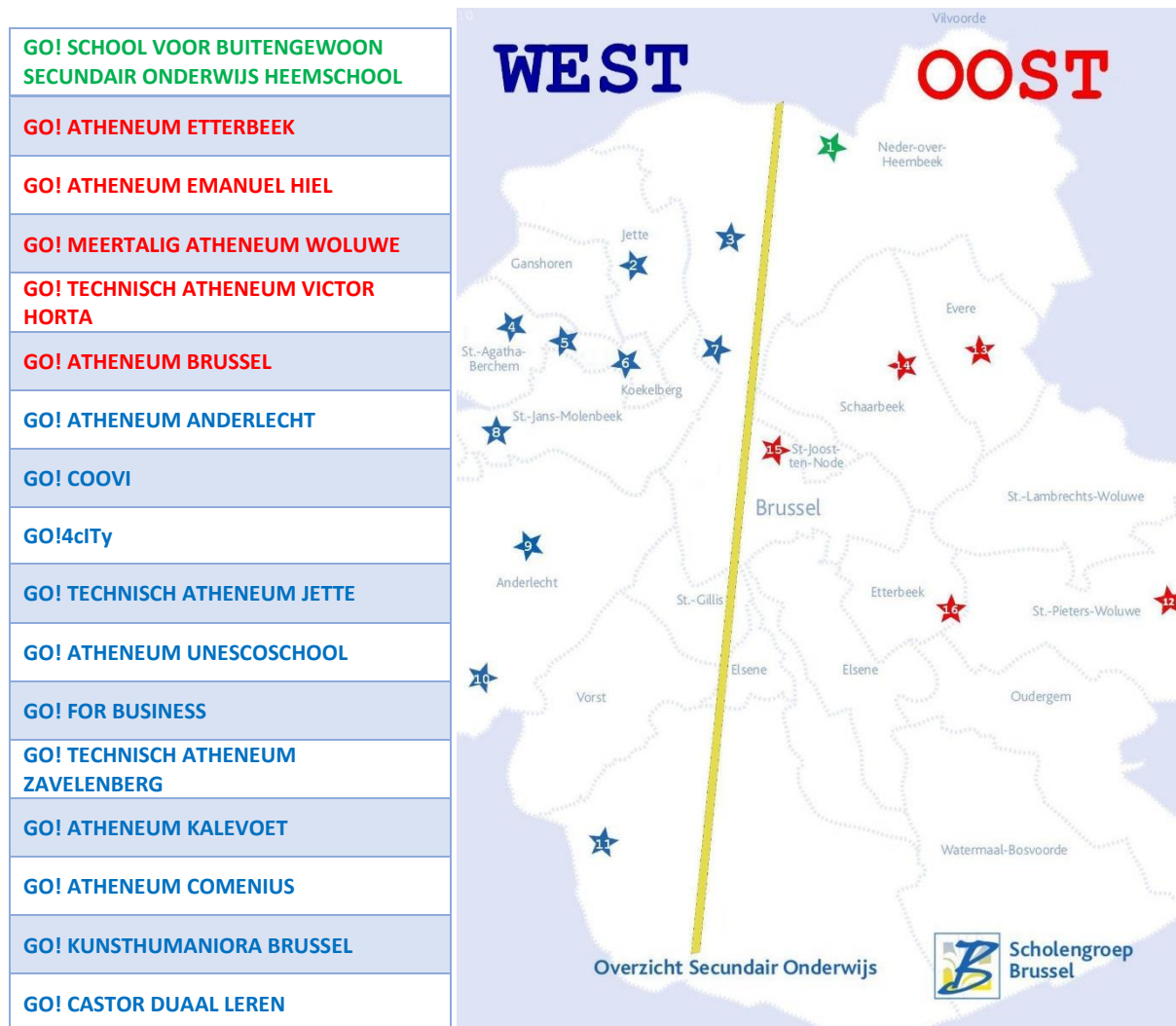
LEERPLICHTONDERWIJS: SECUNDAIR ONDERWIJS

1. Secundaire scholen in de scholengemeenschap

GO! Scholengroep Brussel telt 6261 leerlingen in 17 secundaire scholen. Naast de 15 scholen die gewoon secundair onderwijs inrichten, is er ook één school die buitengewoon secundair onderwijs inricht (Heemschool). In 2019-2020 telde de scholengroep 5947 leerlingen in het gewoon secundair onderwijs en 107 leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs. In 'Castor Centrum leren en werken' gaan onderwijs en werken hand in hand. Deze school van GO! Scholengroep Brussel voorziet deeltijds beroeps secundair onderwijs. De scholengroep telde 207 DBSO-leerlingen in 2019-2020.

Naast de 17 secundaire scholen (gewoon secundair onderwijs, buitengewoon secundair en DBSO) heeft de scholengroep een netoverschrijdende samenwerking met Zaveldal. Deze instelling en bijhorende leerlingen worden niet bij de cijfergegevens in dit verslag meegerekend.

Tabel 20: Overzicht secundaire scholen GO! Scholengroep Brussel

2. Evolutie leerlingencijfers

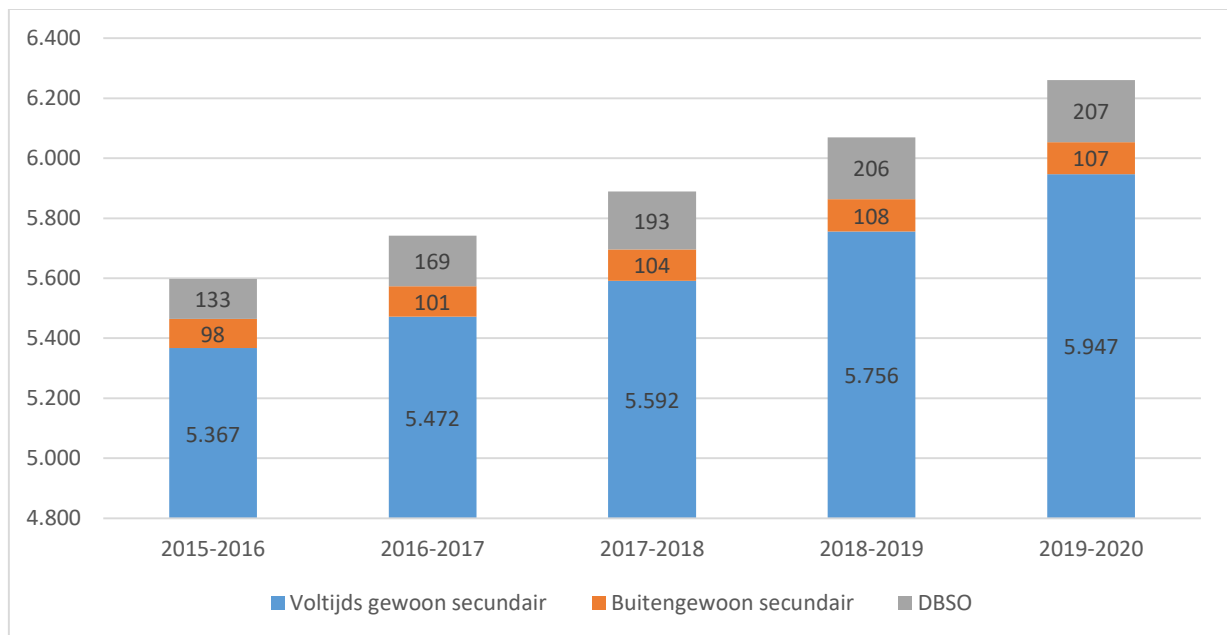
In schooljaar 2019-2020 telde GO! Scholengroep Brussel in totaal 6261 leerlingen in het secundair onderwijs. Tabel 21 toont een meer gedetailleerde weergave van het leerlingenaantal. In totaal telde GO! Scholengroep Brussel 6054 leerlingen in het voltijds secundair onderwijs waarvan 5947 leerlingen in het gewoon secundair onderwijs les volgden.

Tabel 21: Detailweergave leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8 2019-2020

01/02/2020	Aantal leerlingen
Gewoon secundair	5947
Buitengewoon secundair	107
TOTAAL VOLTIJDS SECUNDAIR	6054
Deeltijds beroeps secundair onderwijs	207
TOTAAL SECUNDAIR	6261

Grafiek 15 maakt duidelijk dat afgelopen 5 schooljaren het leerlingenaantal in elke groep van het secundair onderwijs van GO! Scholengroep Brussel toenam.

Grafiek 15: Evolutie leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8

Het GO! maakte in 2018 een voorspelling van hoe het leerlingenaantal van GO! Scholengroep Brussel doorheen de schooljaren zou evolueren (cijferrapport 2018). Op basis van het aantal leerlingen in 2016-2017 werd een voorspelling gemaakt van hoeveel leerlingen GO! Scholengroep Brussel in 2020 mocht verwachten. Tabel 22 vergelijkt de voorspelling van het GO! voor 2020 (opgemaakt in 2018), met het effectief aantal leerlingen dat op 1 februari 2020 werd geteld. De laatste kolom geeft aan hoeveel leerlingen te weinig werden voorspeld.

Tabel 22: *Vergelijking leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8 2020: voorspelling van het GO! (opgemaakt in 2018) versus telling 1 februari*

	2016-2017	Voorspelling GO! in 2018 voor 2019-2020	Telling 2019-2020	Telling - voorspelling
Buitengewoon secundair	101	106	107	1
DBSO	169	179	207	28
Voltijds gewoon secundair	5.472	5.784	5.947	163
TOTAAL VOLTIJDS SECUNDAIR	5.573	5.890	6.054	164
TOTAAL SECUNDAIR	5.742	6.069	6.261	192

Het leerlingenaantal van GO! Scholengroep Brussel in het secundair onderwijs is de voorbije drie schooljaren sterker toegenomen dan verwacht. Het aantal leerlingen dat geteld werd in februari 2020 is groter dan het aantal voorspelde leerlingen. De prognose was een onderschatting. Het aantal leerlingen dat men voorspelde voor 2020 ligt lager dan het aantal leerlingen dat effectief in 2020 op de schoolbanken van GO! Scholengroep Brussel belandde.

In het GO! cijferrapport 2020 wordt opnieuw een prognose gemaakt van het leerlingenaantal tegen 2035 op basis van de huidige leerlingenaantallen. Tabel 23 geeft de leerlingenaantallen van GO! Scholengroep Brussel voor schooljaar 2019-2020 weer. De procentuele voorspelde groei wordt weergegeven in de tweede kolom. Het GO! voorspelt dat het aantal leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs van GO! Scholengroep Brussel met 13,62% zal toenemen. Er zullen bijgevolg 15 leerlingen in het buitengewoon secundair onderwijs bijkomen (3de kolom). GO! Scholengroep Brussel kan tegen 2035 in totaal 122 leerlingen in het buitengewoon onderwijs verwachten (4de kolom). De laatste kolom weerspiegelt het huidig aantal beschikbare plaatsen in het gewoon onderwijs van GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 23: *Vergelijking prognose 2035 en capaciteit secundair onderwijs SGR8*

	2019-2020	% evolutie 2035 (GO! rapport 2020)	Aantal extra lln tegen 2035	Totaal aantal lln 2035	Aantal plaatsen 2020
Buitengewoon secundair	107	13,62	15	122	
DBSO	207	12,87	27	234	241
Voltijds gewoon secundair	5.947	12,84	764	6711	7028
TOTAAL VOLTIJDS SECUNDAIR	6.054	12,86	778	6832*	
TOTAAL SECUNDAIR	6.261	12,86	805	7066*	

*Het totaal aantal leerlingen in 2035 werd berekend op basis van de % voorspelde evolutie van de totalen. Dit is niet exact gelijk aan de som van de voorspellingen in de kolom (7066 vs. 7067). Dit verschil treedt op doordat ervoor gekozen werd de procentuele evolutie uit te drukken tot cijfers na de komma, maar het leerlingenaantal werd afgerond.

Het GO! voorspelt dat het aantal leerlingen in het secundair onderwijs van GO! Scholengroep Brussel met 12,86% zal toenemen. Er zullen tegen 2035 805 extra leerlingen bijkomen in het secundair onderwijs. Men voorspelt dat tegen 2035 in totaal 7066 leerlingen les willen volgen in het secundair onderwijs van GO! Scholengroep Brussel.

In het gewoon onderwijs is het aantal huidige beschikbare plaatsen gekend. In het gewoon voltijds secundair onderwijs heeft GO! Scholengroep Brussel in 2020 7028 beschikbare plaatsen. Indien het gewoon voltijds secundair onderwijs tegen 2035 zal toenemen zoals voorspeld (6711), zullen er voldoende beschikbare plaatsen zijn. Er zouden 317 plaatsen 'over' zijn in 2035. Indien de voorspelling een onderschatting zou zijn, blijft het een vraag of het huidig aantal plaatsen zal volstaan.

In het deeltijds beroeps secundair onderwijs zou het huidig aantal beschikbare plaatsen volstaan voor het aantal leerlingen dat zich in 2035 wil inschrijven in het DBSO van GO! Scholengroep Brussel. Er zouden 7 plaatsen 'over' zijn in 2035.

3. Marktaandeel

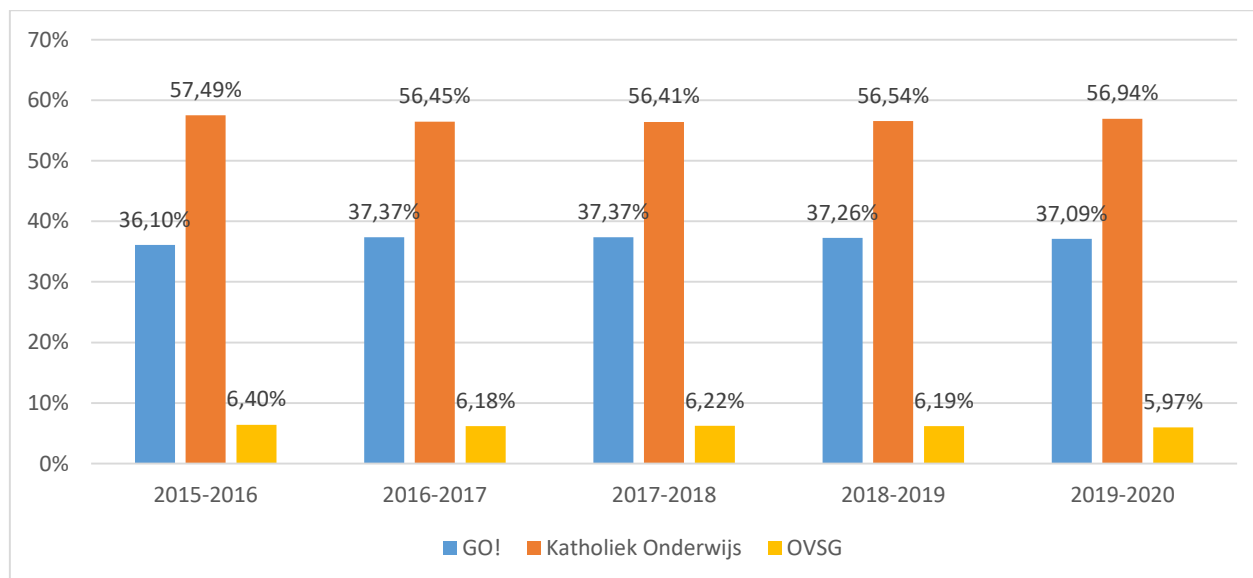
Het leerlingenaantal van de andere netten in Brussel steeg eveneens doorheen de verschillende schooljaren. Tabel 24 geeft de evolutie van het leerlingenaantal in het secundair onderwijs in Brussel per net weer. Het leerlingenaantal van zowel het voltijds gewoon onderwijs, buitengewoon onderwijs als deeltijds beroeps secundair onderwijs werden samengevoegd.

Tabel 24: Evolutie leerlingenaantal secundair onderwijs per net in Brussel

Onderwijsnet	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
GO!	5.598	5.742	5.889	6.070	6.261
OVSG	993	950	980	1.009	1.008
Katholiek Onderwijs	8.915	8.673	8.891	9.210	9.613
TOTAAL	15.506	15.365	15.760	16.289	16.882

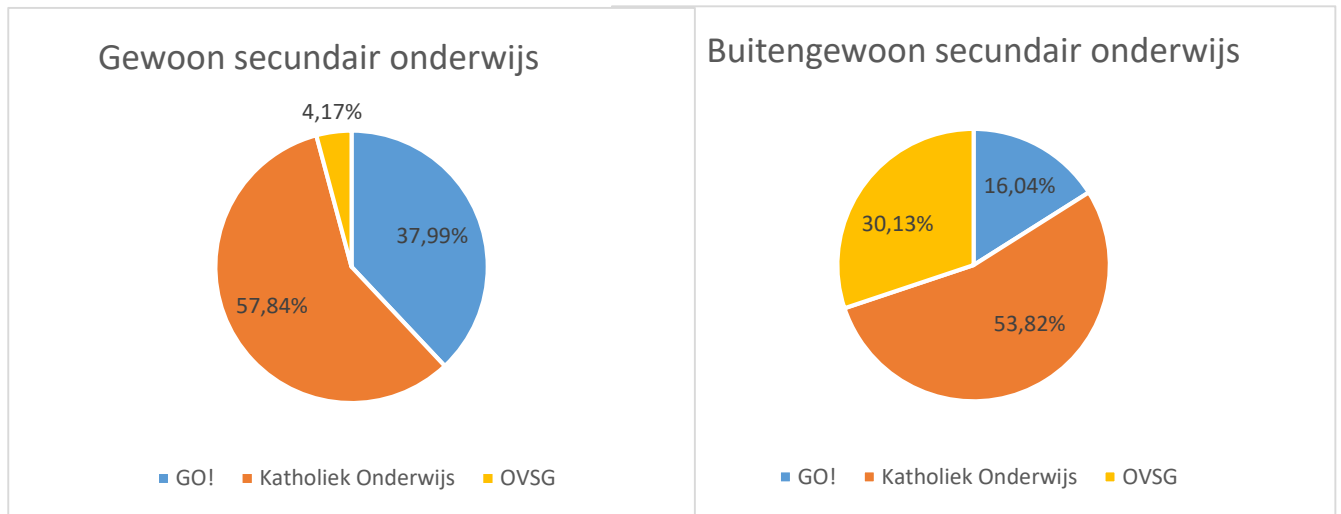
Van alle 16882 leerlingen die in Brussel naar een secundaire school gaan, kiezen 6261 leerlingen voor het GO! Met andere woorden kiest 37,09% van de leerlingen in het secundair onderwijs in Brussel voor GO! Scholengroep Brussel. Grafiek 16 geeft de evolutie van het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel in het secundair onderwijs weer. Sinds 2015-2016 won de scholengroep 0,99% aan marktaandeel in het secundair onderwijs in Brussel. Dit terwijl het Katholiek Onderwijs 0,55% en het OVSG 0,43% aan marktaandeel verloren.

Grafiek 16: Evolutie marktaandeel secundair onderwijs per net in Brussel

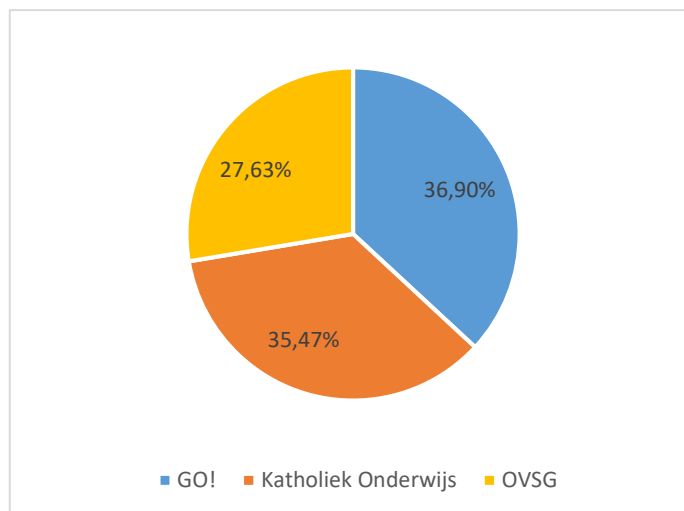
Het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel wordt per specifieke groep leerlingen weergegeven in taartdiagrammen 9 en 10. Van alle schoolgaande leerlingen in Brussel wordt per groep meteen duidelijk hoeveel leerlingen in 2019-2020 voor GO! Scholengroep Brussel kozen.

Taartdiagrammen 9 en 10: Marktaandeel gewoon en buitengewoon secundair onderwijs in Brussel 2020

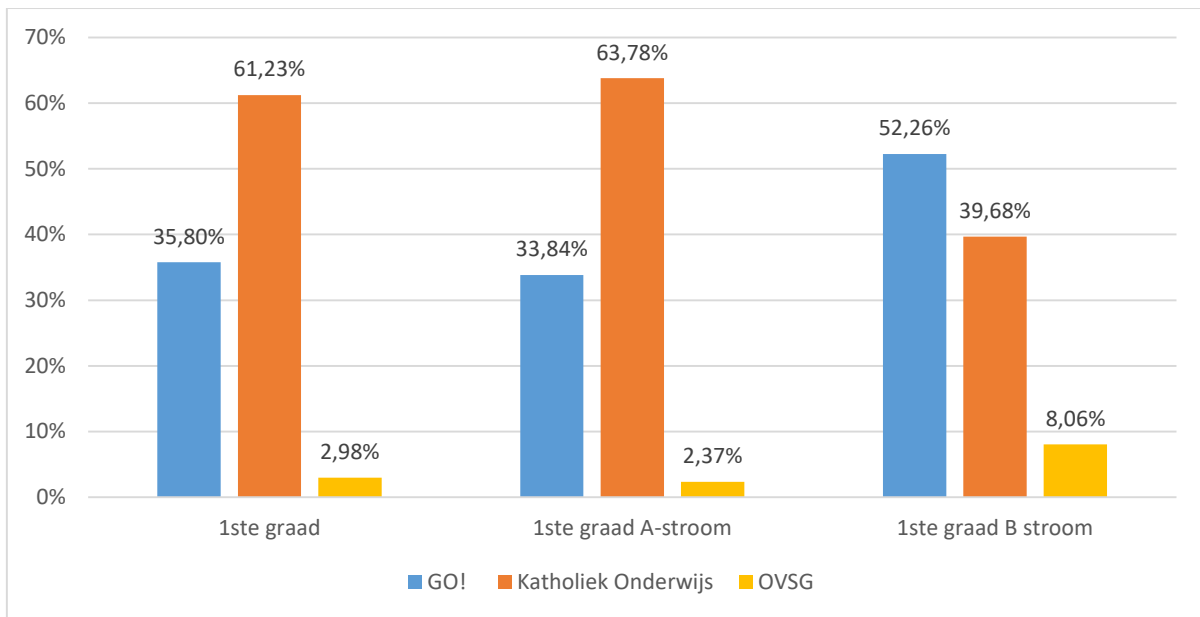
Taartdiagram 9 maakt duidelijk dat 37,99% van alle Brusselse leerlingen die in 2019-2020 les volgden in het gewoon voltijds secundair onderwijs, voor een secundaire school van GO! Scholengroep Brussel koos. Het Katholiek Onderwijs was in 2019-2020 de grootste onderwijsvertrekker in het voltijds secundair onderwijs, zowel in het gewoon als buitengewoon onderwijs. In het deeltijds beroeps secundair onderwijs is GO! Scholengroep Brussel de grootste onderwijsverstreker in 2019-2020 (zie taartdiagram 11).

Taartdiagram 11: Marktaandeel DBSO in Brussel 2020

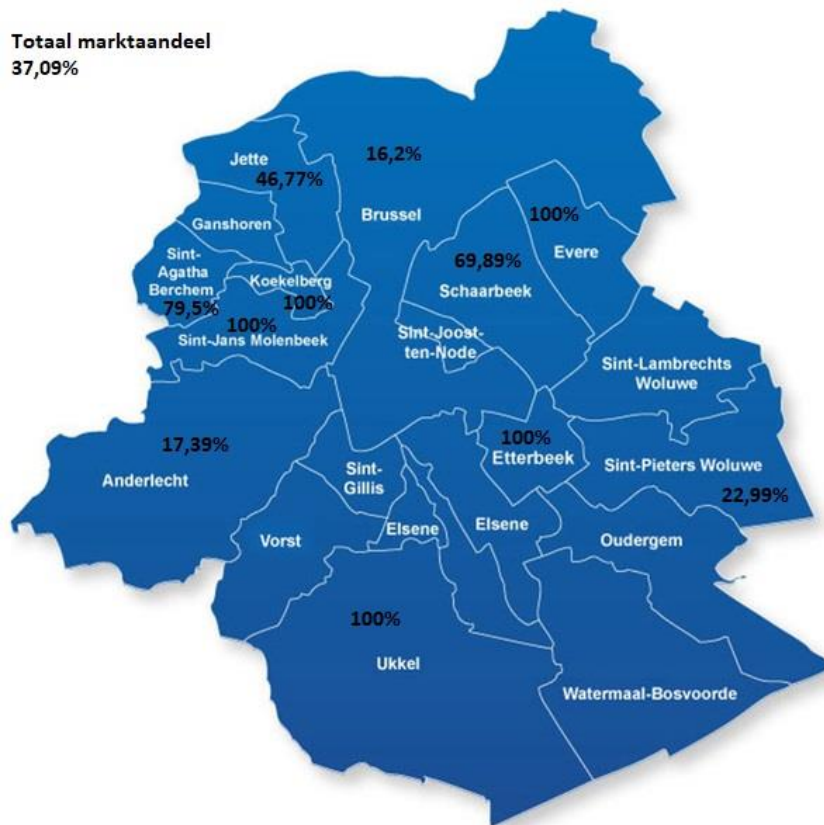
Grafiek 17 zoomt verder in op de leerlingen die les volgen in de eerste graad van het voltijds gewoon secundair onderwijs. In 2019-2020 volgden in Brussel 5847 leerlingen les in de eerste graad van het secundair onderwijs, 2093 leerlingen kozen voor GO! Scholengroep Brussel (35,80%). Een opsplitsing in de A- en B-stroom maakt duidelijk dat GO! Scholengroep Brussel in de B-stroom het grootste marktaandeel kent. Meer dan de helft van de leerlingen die les wil volgen in de B-stroom in Brussel, kiest voor GO! Scholengroep Brussel. In de A-stroom kent het Katholiek Onderwijs het grootste marktaandeel.

Grafiek 17: Marktaandeel leerlingen eerste graad secundair onderwijs in Brussel 2020

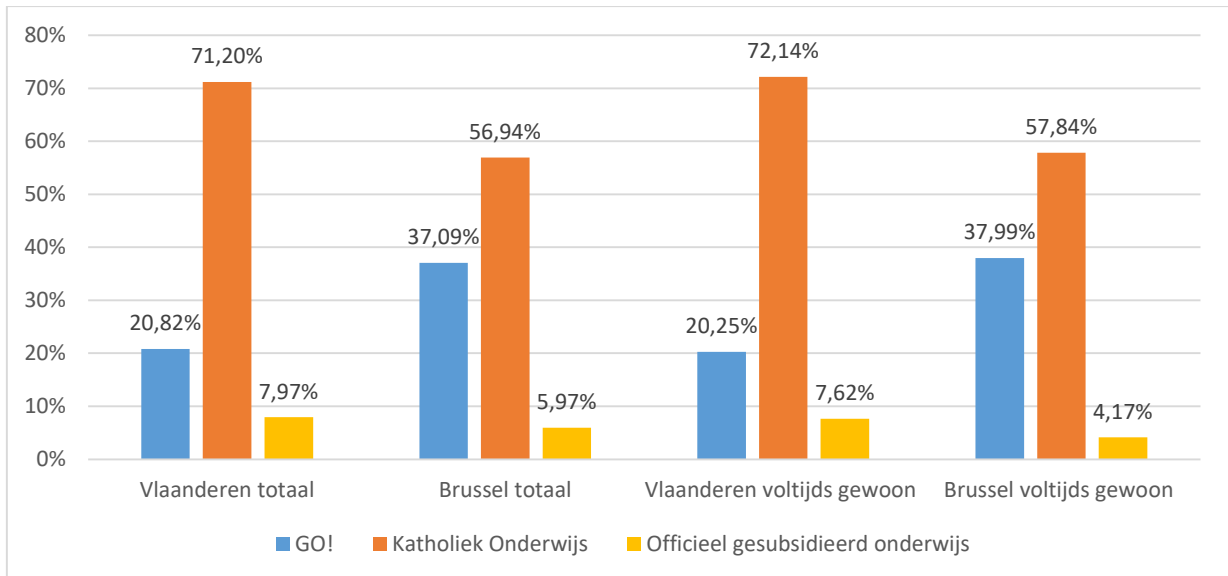
Kaart 3 geeft het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel weer per Brusselse gemeente in het secundair onderwijs. Het voltijds secundair onderwijs (gewoon alsook buitengewoon) werd samengevoegd met het deeltijds beroeps secundair onderwijs om het marktaandeel van GO! Scholengroep Brussel in het secundair onderwijs voor te stellen. In totaal kiest 37,09% van de secundaire leerlingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor GO! Scholengroep Brussel.

Kaart 3: Marktaandeel GO! Scholengroep Brussel secundair onderwijs 2020 per gemeente

In vergelijking met de andere scholengroepen van het GO! heeft GO! Scholengroep Brussel een groter marktaandeel in het secundair onderwijs (37,09%). Gemiddeld in Vlaanderen kiest slechts 20,82% van de leerlingen in het secundair onderwijs voor een GO! school (zie grafiek 18).

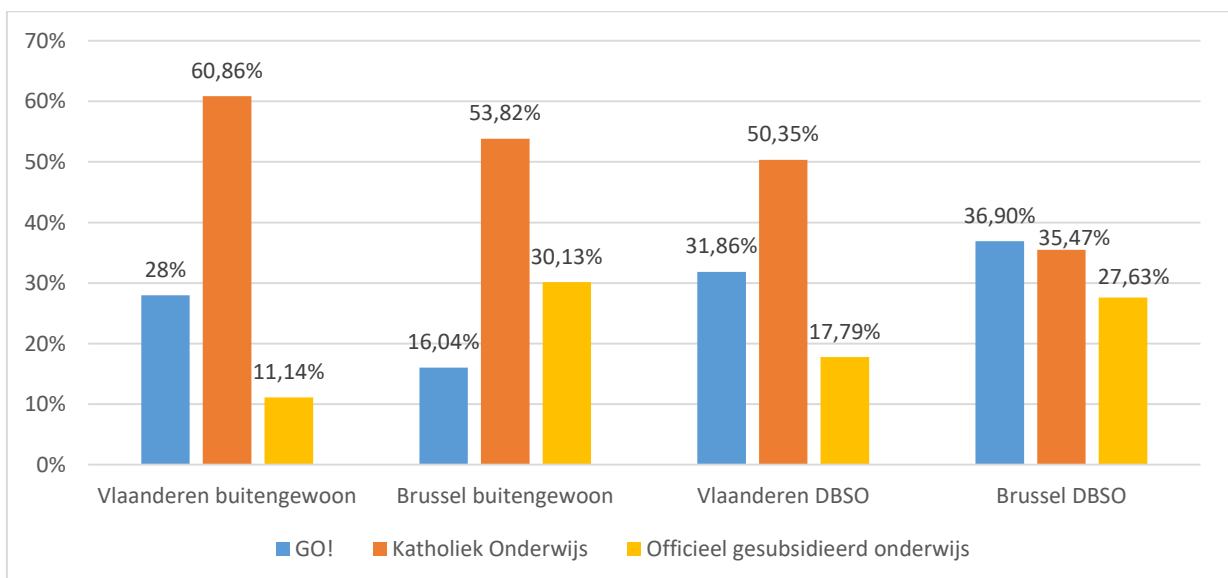
Grafiek 18: Marktaandeel secundair onderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel (totaal en voltijds gewoon secundair onderwijs)

*Leerlingen die duaal leren en in het buitengewoon onderwijs type 5 les volgen worden niet meegeteld.

In het voltijds gewoon secundair onderwijs (37,99%) en het DBSO (36,90%) heeft GO! Scholengroep Brussel een marktaandeel dat dubbel zo groot is dan in het buitengewoon secundair onderwijs (16,04%). In grafiek 19 wordt het marktaandeel in Vlaanderen en Brussel weergegeven per onderwijsverstrekker in het buitengewoon onderwijs en DBSO.

Grafiek 19: Marktaandeel secundair onderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel (buitengewoon en DBSO)

*Leerlingen die duaal leren en in het buitengewoon onderwijs type 5 les volgen worden niet meegeteld.

4. Organisatie en beleid

De modernisering van het SO wordt nu verder uitgerold in de tweede graad. De scholen hebben ondertussen al knowhow opgebouwd in de eerste graad. Door “over het muurtje” te kijken bij de collega’s kunnen schoolteams de werking verder ontwikkelen. De good practices werden tijdens de Scholengemeenschappen gedeeld via onder meer Teams-vergaderingen.

Omwille van de pandemie hebben onze scholen een versnelling hoger geschakeld op het vlak van hybride leren. In een eerste oproep einde maart konden de scholen extra laptops aanvragen bij de overheid. In totaal werden er 455 laptops verdeeld, met voorrang voor scholen met hoge OKI-scores.

Voor de uitrol van de tweede graad werden concordanties en nieuwe programmaties uitgewerkt.

Ter versterking van de secundaire scholen hebben we geïnvesteerd in extra pedagogische en administratieve ondersteuning.

5. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In november konden de leerlingen en personeelsleden van het Lyceum Martha Somers de verhuis realiseren van de site in Laken naar de nieuwe gebouwen gelegen aan de Picardstraat. Het vroegere gebouw van de fabrikant ST. Michel werd getransformeerd naar een hedendaagse school voor ruim 700 leerlingen. De school kreeg meteen een nieuwe naam en bijkomende uitstraling: GO! 4 cITy.

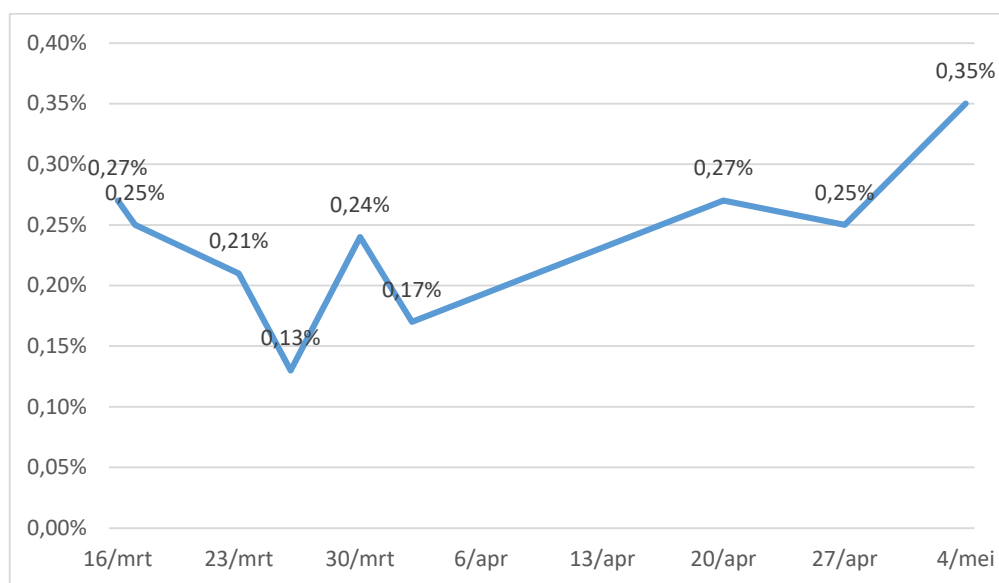
Om dit in goede banen te leiden kreeg de school behalve een nieuwe directeur, ook een adjunct-directeur. De school kent immers een sterke groei en zal binnen een drietal jaar de doelstelling 700 leerlingen benaderen.

Naast de inzet van de onderwijsvernieuwing in de 2de graad, evalueren de secundaire scholen ook hun werking van de eerste graad. De focus van onze scholen ligt daarbij steeds op zelfstandigheid en zelfredzaamheid van de leerlingen. Verschillende innovatieve projecten werden hiervoor opgestart.

6. Coronavirus

Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, werden de lessen voor iedereen opgeschort van maandag 16 maart 2020 tot en met donderdag 14 mei 2020. De scholen moesten gedurende deze periode wel opvang voorzien voor leerlingen wiens ouders in de zorgsector werken en voor kinderen die anders opgevangen zouden worden door de grootouders. Gedurende deze periode telde GO! Scholengroep Brussel op verschillende momenten hoeveel leerlingen opgevangen werden in de secundaire scholen (zie grafiek 20).

Grafiek 20: Evolutie aantal aanwezige leerlingen secundair onderwijs tijdens schorsing lessen SGR8

Op maandag 16 maart 2020, de eerste dag waarop de lessen officieel geschorst waren, werd 0,27% van de leerlingen opgevangen in een secundaire school. Gedurende de Paasvakantie, 6 en 13 april, werd het aantal aanwezige leerlingen niet in kaart gebracht. Het percentage aanwezige leerlingen in het secundair onderwijs ligt lager dan in het basisonderwijs.

Het aantal aanwezige leerlingen verschilde sterk tussen de secundaire scholen. In tien secundaire scholen moest gedurende de gehele periode geen enkele leerling opgevangen worden. Er moesten vooral leerlingen in de Heemschool (buitengewoon onderwijs) opgevangen worden, bij aanvang was 13,08% van de leerlingen er aanwezig. In de overige zes secundaire scholen werden enkele leerlingen opgevangen (maximum 5 leerlingen).

Reeds voor de Paasvakantie werd het aantal niet bereikbare leerlingen in kaart gebracht (zie tabel 25). De scholen probeerden op verschillende manieren zoveel mogelijk leerlingen te bereiken. Er werden gratis wifi-codes uitgedeeld alsook laptops, tablets... Voor kwetsbare leerlingen werd extra uitleg over smartschool voorzien, de leerlingenbegeleiders organiseerden privé-livesessies. Alle leerlingen die tijdens de lessen via live sessies niet aanwezig waren, werden door de leerlingenbegeleiding gecontacteerd. Ouders werden opgebeld en taken werden ook per post opgestuurd naar de leerlingen. De scholen deden al het mogelijke om de niet bereikte leerlingen zoveel mogelijk te engageren.

Tabel 25: Evolutie pre-teaching: percentage niet bereikte leerlingen en leerlingen ontvangen maar vermoeden niet gemaakt

	Niet bereikt	Niet gemaakt
Voor Paasvakantie	2,14%	9,48%
27/apr	1,52%	9,21%
4/mei	0,62%	7,21%

Voor de Paasvakantie was 2,14% van de leerlingen onbereikbaar. Men slaagde erin om dit percentage niet-bereikbare leerlingen snel en vooral sterk terug te dringen tot 0,62%! Doormiddel van opdrachten werd de leerlingen na de Paasvakantie nieuwe leerstof aangereikt. Verschillende leerlingen maakten deze taken echter niet. Bij aanvang van de pre-teachingsperiode na de Paasvakantie, hadden de scholen van 9,21% van de leerlingen het vermoeden dat de taken niet gemaakt werden. In een week

tijd daalde het aantal leerlingen waarvan men vermoedde dat men de taken niet maakten naar 7,21% van de leerlingen.

Op vrijdag 15 mei werden de scholen opnieuw langzaam geopend. Leerlingen uit het laatste jaar secundair onderwijs konden gedeeltelijk opnieuw fysiek naar school. De Nationale Veiligheidsraad stelde een aantal regels op om de heropening van de scholen veilig te laten verlopen. Er werd beslist dat leerlingen in het laatste jaar secundair onderwijs afhankelijk van de onderwijsvorm een aantal dagen per week naar school konden: één dag per week voor ASO-leerlingen, twee dagen per week voor TSO-, KSO- en BSO-leerlingen. Voor BSO-leerlingen betreft het zowel de leerlingen in het 6de als het 7de jaar. Er werd beslist dat op dinsdag 2 juni alle leerlingen uit het 2de en 4de middelbaar ook twee dagen per week opnieuw fysiek naar school mochten. Scholen kregen de mogelijkheid om in juni de leerlingen uit het 1ste, 3de en 5de jaar secundair onderwijs minstens 1 dag op school te ontvangen om het schooljaar af te ronden. Scholen konden van deze data en leerjaren afwijken indien bijvoorbeeld de afstandsregels niet gegarandeerd konden worden.

In juni werden binnen GO! Scholengroep Brussel de secundaire scholen bevraagd, 13 scholen namen deel. De resultaten maken duidelijk voor welke leerlingen de scholen opnieuw opengingen vanaf juni. In één school konden alle leerlingen opnieuw een halve dag naar school. De meeste scholen openden begin juni de deuren voor alle leerlingen van het 2de en 4de jaar van het secundair onderwijs (8 scholen). Een school opende enkel voor de leerlingen van het 2de jaar, een andere enkel voor de leerlingen van het 4de jaar. De laatste school opende voor een deel van de leerlingen van het 2de en 4de jaar haar deuren.

Een school organiseerde bovenop het 2de en 4de jaar, 2 halve dagen fysiek onderwijs voor de leerlingen van het 6de jaar. Een andere school koos ervoor om naast de organisatie van het 2de en 4de jaar ook alle OKAN-leerlingen uit te nodigen op school vanaf 2 juni. Tot slot was er een school die in het 3de en 5de jaar fysiek leerlinggerichte begeleiding voorzag.

Alle secundaire scholen die deelnamen aan de bevraging organiseerden een speciale activiteit voor leerlingen van het 1ste, 3de en 5de jaar secundair onderwijs. Tien scholen kozen voor 1 dag. Drie scholen organiseerden wekelijks een fysieke activiteit op school.

61,54% van de scholen merkte op dat er ouders zijn die hun kind niet meer naar school zouden laten komen omdat vele leerlingen opnieuw fysiek naar school zouden gaan. Er zijn verschillende redenen waarmee de school rekening hield wanneer men besliste over hoe de school open zou gaan. De voornaamste motivaties voor het deels openen van de secundaire scholen waren:

- 84,62% van de scholen koos voor een voorzichtig scenario omwille van veiligheidsproblemen
- 61,54% van de scholen hield rekening met onderhoud en hygiëne

Op het einde van de zomervakantie 2020 werd het lerarentekort en de uitgestelde beslissingen in kaart gebracht. GO! Scholengroep Brussel kampte in het secundair onderwijs met een tekort van 16 leerkrachten. Zeven scholen ontdekten dat men in 2020 meer uitgestelde beslissingen had dan in 2019. Drie scholen merkten geen verschil in het aantal uitgestelde beslissingen, twee scholen hadden net in 2019 meer uitgestelde beslissingen dan in 2020.

7. Specifieke thema's

7.1 Ondersteuning interne partner: pedagogische ondersteuning talenbeleid

Samen met de coördinerend directeur werden de scholen ondersteund in het kader van afstandsleren en aanlooplessen. Verschillende hulplijnen werden aangeboden in het kader van: Dia-toetsen, taalscreening en opvolgmetingen, analyse van Onderwijsspiegel 2020 met focus talenbeleid, jaarlijks overleg met OCB en de uitwisseling van begeleidingsinitiatieven en –materialen.

Naast de ondersteuning van de instellingen deelden we onze expertise in de denktank meertalenbeleid, die een visie uitschreef voor de scholengroep betreffende het meertalenbeleid. N.a.v. deze visie werd een doelenlijst opgemaakt met strategische en operationele doelen die de leidraad vormt van de verdere ondersteuning van de instellingen binnen de scholengroep.

Ter ondersteuning van de leerkrachten binnen afstandsonderwijs werden hulpmappen aangelegd en tutorials geschreven met drie hoofddoelen:

- redigeren/bijsturen en delen van online lesmaterialen ter ondersteuning van de leraren (alle vakken) in hulpmappen per graad met aanlooplessen + pakketten afstandsleren.
- hulplijn met 'Kletskaartjes (over doelen en dromen)' en andere draaiboeken over leerlingengesprekken: taalrijke acties bij het terug onthalen in de school, rond welzijn.
- tutorial en herhalingspakket werkwoordvervoeging Nederlands (hulpvraag scholen i.k.v. opgelopen leerachterstand).

Zoals reeds vele jaren begeleidt de meertalencoördinator stagiairs binnen verschillende projecten i.s.m. VUB en Erasmushogeschool Brussel.

Het project Taal & wiskunde werd gefinaliseerd.

Cijfers bereik m.b.t. stageproject **Tutorlezen & taalcoaching 2020**:

- aantal scholen en leerlingen voor de gehele lengte van de stage: 7 scholen; +/- 125 leerlingen.
- aantal leraren in opleiding (student-leraars VUB + stagiairs Erasmushogeschool Brussel): 66
- aantal taalco's/schoolmentoren & scholen: 10

Cijfers bereik stagiairs werkplekieren talenbeleid (Banaba Meertalig Onderwijs UCLL):

- aantal scholen: 3
- aantal betrokken collega's: 14
- aantal leerlingen: 17+

Toekomstige uitdagingen en ambities

Alle onderstaande uitdagingen sluiten aan bij de ambities voor het uitrollen van het (meer)jarenactieplan meertalenbeleid.

We startten met focusgroepen met schoolcoördinatoren meertalenbeleid om samen de vertaalslag te maken van de visie van de scholengroep op meertalenbeleid vanuit het huidige actieplan. In dit kader worden nieuwe hulpmappen 'Eerste hulp bij ...' opgemaakt: Eerste hulp bij leesstrategieën, Eerste hulp bij talenpaspoort en -portfolio's en Eerste hulp bij het ERK.

Lopende acties verlengde leesinstructie SO o.v.v. (meertalig) vertel-, voorlees-, samenlees- en leesbeleid bundelen in een 'breed' leesbeleid worden verdergezet en een bevraging wordt voorzien

over de noden in taalgebruikssituaties die zich lenen voor kortlopende praktijkmodules NT2 ter bevordering van ouderbetrokkenheid bij taalontwikkeling van de leerlingen.

De kijkwijzers uit project 'Innovator @ Work' (B. Cruysweegs & F. Delaere) worden ingezet in pilots en we willen een kruisbestuiving bewerkstelligen voor het mentorschap werkplekleren talenbeleid & schoolmentoren in lerarenstages/aanvangsbegeleiding.

7.2 Ondersteuning externe partners

Het Onderwijscentrum Brussel biedt netoverschrijdende ondersteuning aan op vraag van de Nederlandstalige scholen voor secundair onderwijs. Deze scholen krijgen ondersteuning op het vlak van taal en meertaligheid, ouderbetrokkenheid, milieueducatie, aanvangsbegeleiding, omgaan met diversiteit en armoede, spel en spelen, breed leren, transities, ICT en mediawijsheid. Naast ondersteuning op maat biedt het Onderwijscentrum Brussel vormingen en uitwisseling aan.

Het Onderwijscentrum ondersteunt projecten voor het secundair onderwijs zoals lift Brussel, Ketjes met Talent en Brutus.

7.3 Duaal leren

Duaal Leren en werken is er voor leerlingen vanaf 15 jaar die leren en werken willen combineren. Via duaal leren verwerft een leerling vaardigheden in de school of het centrum voor leren en werken én op de werkvloer. Hoeveel dagen per week hangt af van de studierichting.

In 2020 boden vier scholen van GO! Scholengroep Brussel duaal leren aan.

- het GO! Technisch atheneum Jette met 4 leerlingen in duaal waarvan 2 in kindercare en 2 in thuis & bejaardenzorg.
- het GO! Atheneum Emanuel Hiel Schaarbeek-Evere met 8 leerlingen binnen de vorming logistiek
- GO! COOVI met 2 leerlingen in de vorming slagerij
- GO! K.T.A. Zavelenberg schreef 10 leerlingen in, waarvan 1 in 5 elektrische installaties, 6 leerlingen in 5 ruwbouw, 1 leerling in 7 IJzervlechter en bekister-betonneerder, 1 leerling in 6 elektrische installaties en 1 leerling in 6 ruwbouw.

In totaal startten 24 lerenden een traject duaal binnen onze scholengroep in september 2020.

De Vlaamse Regering wil van duaal leren een aantrekkelijke leerweg maken, die als evenwaardig wordt beschouwd aan andere leerwegen in het secundair onderwijs.

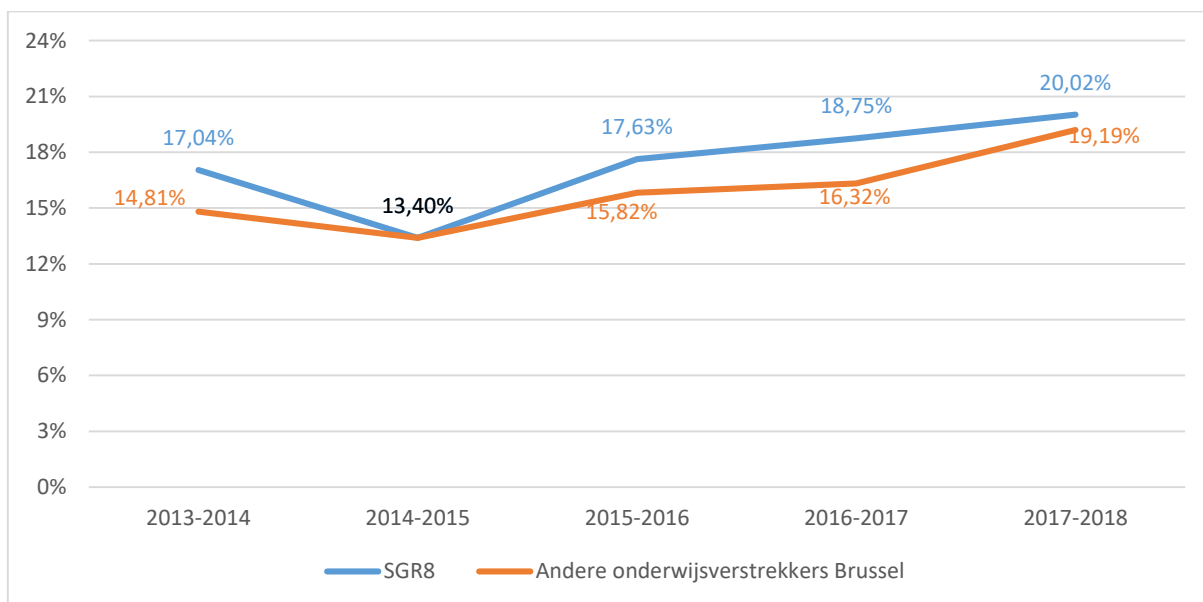
7.4 Vroegtijdige schoolverlaters

Een vroegtijdige schoolverlater is een leerling die het secundair onderwijs verlaat zonder diploma, studiegetuigschrift of eindgetuigschrift. Leerlingen tot en met 25 jaar worden in rekening genomen. Er wordt steeds een aandeel vroegtijdige schoolverlaters (VSV) besproken. Dit percentage geeft weer hoeveel leerlingen van alle leerlingen vroegtijdige schoolverlaters zijn. In 2017-2018 was 20,02% van alle leerlingen van GO! Scholengroep Brussel in het gewoon secundair onderwijs en DBSO, een vroegtijdige schoolverlater.

Grafiek 21 geeft de evolutie van het aandeel vroegtijdige schoolverlaters (VSV) in het gewoon secundair onderwijs en DBSO in Brussel weer. Het aandeel VSV van GO! Scholengroep Brussel en ook van de andere onderwijsverstrekkers wordt weergegeven. Het valt op dat in 2017-2018 het verschil in aandeel VSV tussen GO! Scholengroep Brussel en de andere onderwijsverstrekkers het kleinst is van alle jaren (met uitzondering van 2014-2015 toen het aandeel VSV gelijk was aan elkaar). GO!

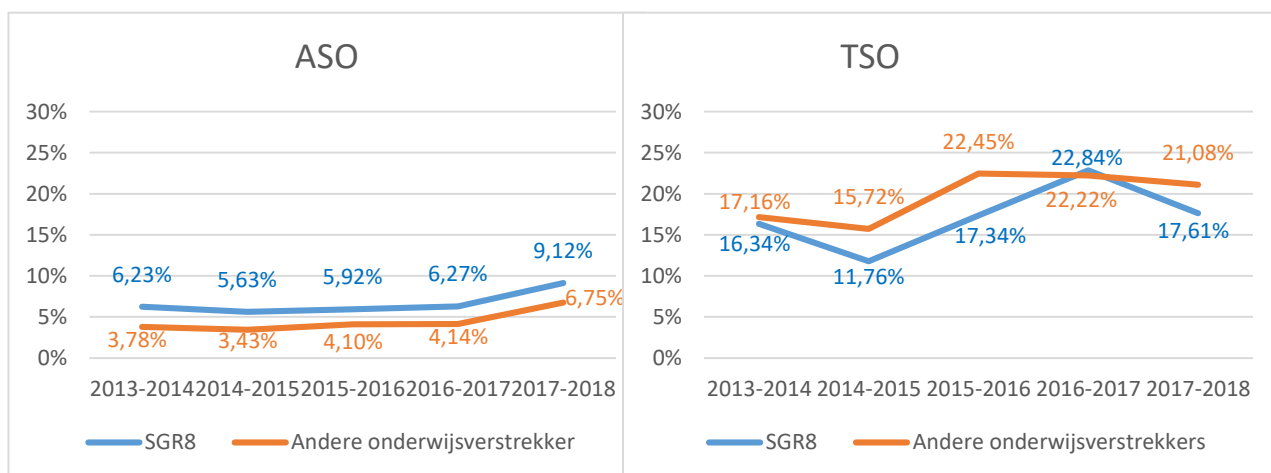
Scholengroep Brussel is er met andere woorden in geslaagd de kloof met de andere onderwijsverstrekkers in Brussel in 2017-2018 te verkleinen tot minder dan 1%.

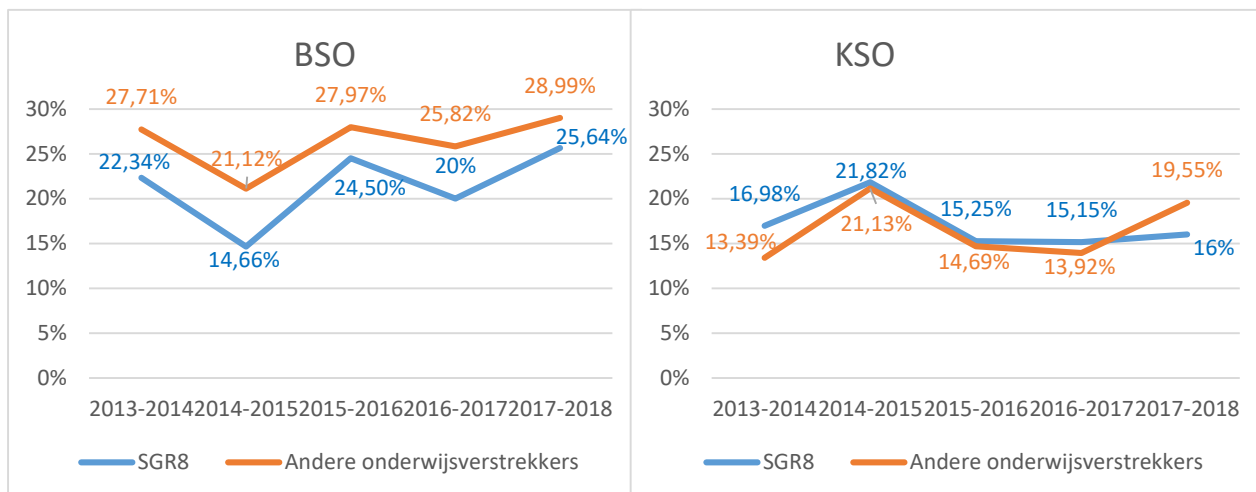
Grafiek 21: Evolutie aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Brussel gewoon secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs

Grafieken 22, 23, 24 en 25 geven de evolutie van het aandeel vroegtijdige schoolverlaters (VSV) in het gewoon secundair onderwijs in Brussel per onderwijsvorm weer. Het aandeel VSV van GO! Scholengroep Brussel en ook van de andere onderwijsverstrekkers wordt weergegeven. In schooljaar 2017-2018 realiseert GO! Scholengroep Brussel in het TSO, BSO en KSO een aandeel VSV dat onder het aandeel VSV van de andere onderwijsverstrekkers ligt. Grafisch kan besloten worden dat GO! Scholengroep Brussel in 2017-2018 een kleiner aandeel vroegtijdige schoolverlaters in het TSO, BSO en KSO had dan de andere onderwijsverstrekkers in Brussel.

Grafieken 22, 23, 24 en 25: Evolutie aandeel vroegtijdige schoolverlaters Brussel per onderwijsvorm

7.5 Uitsluitingen

In 2019-2020 registreerde het CLB 87 definitieve uitsluitingen in het gewoon voltijds secundair onderwijs, buitengewoon onderwijs en het DBSO van GO! Scholengroep Brussel. 1,39% van de leerlingen in het secundair onderwijs werd met andere woorden uitgesloten. In vergelijking met vorig schooljaar is het aantal uitsluitingen gedaald, er werden 57 leerlingen minder uitgesloten dit schooljaar. De pandemie is hier een mogelijke verklaring voor. Een vergelijking met andere netten in Brussel of met andere scholengroepen van het GO! is onmogelijk, deze gegevens zijn niet gekend.

7.6 Beroepen en klachten

In 2019-2020 werden in het secundair onderwijs 18 beroepsschriften tegen uitgereikte B- of C-attesten genoteerd. Er werden 6 beroepsschriften tegen definitieve uitsluitingen opgetekend. 0,38% van de leerlingen in het secundair onderwijs diende met andere woorden een beroepsschrift in. In het secundair onderwijs werden ook 24 ontvankelijke klachten ontvangen (0,38% van de leerlingen in het secundair onderwijs).

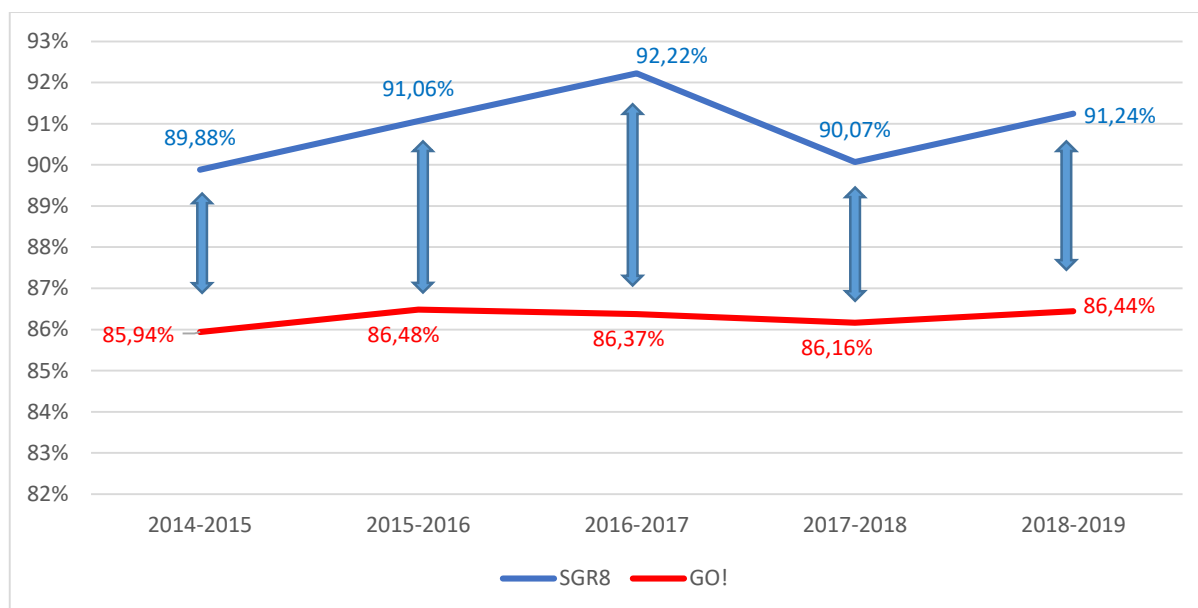
7.7 Doorstroom

Doorstroom 1ste-2de graad secundair

Grafiek 26 geeft de doorstroomcijfers van de 1ste graad naar de 2de graad secundair onderwijs binnen het GO! weer per schooljaar. 89,88% van de secundaire leerlingen in de 2de graad van GO! Scholengroep Brussel in schooljaar 2014-2015 was het voorgaande schooljaar 2013-2014 ingeschreven in de 1ste graad van een secundaire school van het GO! Algemeen in Vlaanderen was 85,94% van de secundaire leerlingen in de 2de graad in het GO! in 2014-2015 voorgaand schooljaar ingeschreven in de 1ste graad van een secundaire school van het GO!

De doorstroomcijfers van GO! Scholengroep Brussel kunnen rechtstreeks vergeleken worden met de doorstroomcijfers algemeen in het GO!. GO! Scholengroep Brussel kent alle schooljaren een significant hoger doorstroompercentage dan het GO!. Met andere woorden, een groter aandeel leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomde van de 1ste graad naar de 2de graad secundair onderwijs binnen het net door dan algemeen in het GO!. In grafiek 26 is het hogere doorstroompercentage van GO! Scholengroep Brussel duidelijk merkbaar: de blauwe lijn (GO! Scholengroep Brussel) ligt steeds boven de rode lijn (GO!).

Grafiek 26: Evolutie doorstroompercentage GO! Scholengroep Brussel en GO! (1ste-2de graad SO)

22 scholengroepen van het GO! kennen in 2018-2019 een doorstroompercentage onder 91,24%. 21 scholengroepen behalen in 2018-2019 een doorstroompercentage dat significant lager ligt dan GO! Scholengroep Brussel. In deze scholengroepen stroomde in 2018-2019 een opmerkelijk kleiner aandeel leerlingen binnen het net door van de 1ste graad naar de 2de graad secundair onderwijs dan in GO! Scholengroep Brussel. Slechts drie scholengroepen behalen in 2018-2019 een significant hoger doorstroompercentage dan GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 26 geeft het verschil in doorstroompercentages tussen de laatste twee schooljaren weer. De recente stijging van het aandeel leerlingen dat doorstroomt van GO! Scholengroep Brussel (+1,16%) is niet significant groter dan de gemiddelde daling in het GO! (-0,02%). Twaalf scholengroepen kennen een daling die significant groter is dan de gemiddelde daling. Het doorstroompercentage van deze 12 scholengroepen is sterker gedaald dan gemiddeld in de andere scholengroepen. Acht scholengroepen kennen een significante stijging in vergelijking met het gemiddelde. Deze acht scholengroepen van het GO! kennen een stijging van het doorstroompercentage boven 1,16%. Dit is een extreme stijging van het doorstroompercentage in vergelijking met de andere scholengroepen.

Tabel 26: Het verschil in doorstroompercentage tussen de laatste twee schooljaren (1ste-2de graad SO)

Verschil doorstroompercentage 2018-2019 en 2017-2018	
Gemiddelde SGR'en	-0,02%
GO! algemeen	0,28%
SGR8	1,16%

Om de evolutie in kaart te kunnen brengen, werd zowel voor GO! Scholengroep Brussel als voor het GO! een gemiddelde opgemaakt (zie tabel 27). Voor GO! Scholengroep Brussel werd het doorstroompercentage van alle scholen samengevoegd, voor het GO! werden alle scholengroepen samengevoegd. In 2018-2019 kende GO! Scholengroep Brussel een gemiddeld doorstroompercentage van 90,32%. Met andere woorden in 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOOL van GO! Scholengroep Brussel 90,32% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet. In 2018-2019 stroomde

gemiddeld in EEN SCHOLENGROEP van het GO! 86,31% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet.

Tabel 27: Evolutie gemiddelde doorstroomcijfers GO! Scholengroep Brussel en GO! (1ste-2de graad SO)

DOORSTROOM 1 ^{ste} -2 ^{de} graad SEC	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Gemiddelde SGR8	88,50%	89,92%	91,20%	89,60%	90,32%
Gemiddelde scholengroepen	86,36%	86,56%	86,33%	86,33%	86,31%

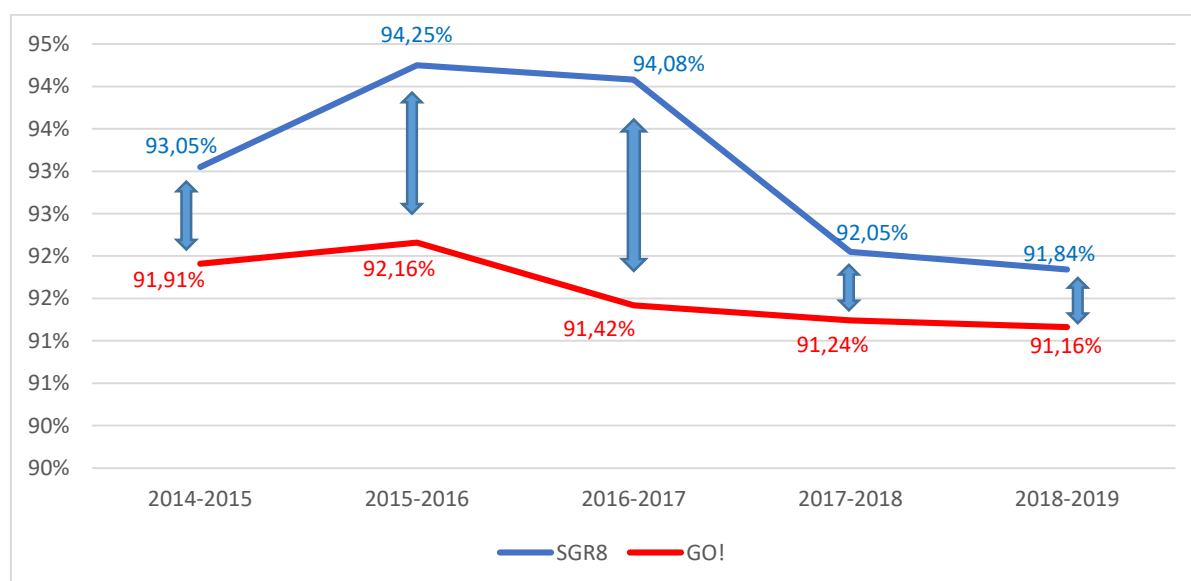
De doorstroomcijfers verschillen niet significant van elkaar doorheen de jaren, met andere woorden het aandeel leerlingen dat gemiddeld doorstroomt binnen het GO! van de 1ste graad naar de 2de graad secundair onderwijs blijft stabiel. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers.

Doorstroom 2de – 3de graad secundair

Grafiek 27 geeft de doorstroomcijfers van de 2de graad naar de 3de graad secundair onderwijs binnen het GO! weer per schooljaar. 93,05% van de secundaire leerlingen in de 3de graad van GO! Scholengroep Brussel in schooljaar 2014-2015 was het voorgaande schooljaar 2013-2014 ingeschreven in de 2de graad van een secundaire school van het GO! Algemeen in Vlaanderen was 91,91% van de secundaire leerlingen in de 3de graad in het GO! in 2014-2015 voorgaand schooljaar ingeschreven in de 2de graad van een secundaire school van het GO!

De doorstroomcijfers van GO! Scholengroep Brussel kunnen rechtstreeks vergeleken worden met de doorstroomcijfers algemeen in het GO!. GO! Scholengroep Brussel kent alle schooljaren een significant hoger doorstroompercentage dan het GO! Met andere woorden, een groter aandeel leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomde van de 2de graad naar de 3de graad secundair onderwijs binnen het net door dan algemeen in het GO! In grafiek 27 is het hogere doorstroompercentage van GO! Scholengroep Brussel duidelijk merkbaar: de blauwe lijn (GO! Scholengroep Brussel) ligt steeds boven de rode lijn (GO!).

Grafiek 27: Evolutie doorstroompercentage Scholengroep Brussel en GO! (2de-3de graad SO)

14 scholengroepen van het GO! kennen in 2018-2019 een doorstroompercentage onder 91,84%. 14 scholengroepen behalen in 2018-2019 een doorstroompercentage dat significant lager ligt dan GO! Scholengroep Brussel. In deze scholengroepen stroomde in 2018-2019 een opmerkelijk kleiner aandeel leerlingen binnen het net door van de 2de graad naar de 3de graad secundair onderwijs dan in GO! Scholengroep Brussel. 11 scholengroepen behalen in 2018-2019 een significant hoger doorstroompercentage dan GO! Scholengroep Brussel.

Tabel 28 geeft het verschil in doorstroompercentages tussen de laatste twee schooljaren weer. De recente daling van het aandeel leerlingen dat doorstroomt van GO! Scholengroep Brussel (-0,21%) is niet significant groter dan de gemiddelde daling in het GO! (-0,09%). In 9 scholengroepen is de daling van het doorstroompercentage significant groter dan de gemiddelde daling in de scholengroepen van het GO! Het doorstroompercentage van deze scholengroepen is sterker gedaald dan gemiddeld in de andere scholengroepen.

Tabel 28: Het verschil in doorstroompercentage tussen de laatste twee schooljaren (2de-3de graad SO)

Verschil doorstroompercentage 2018-2019 en 2017-2018	
SGR8	-0,21%
Gemiddelde SGR'en	-0,09%
GO! algemeen	-0,08%

Om de evolutie in kaart te kunnen brengen, werd zowel voor GO! Scholengroep Brussel als voor het GO! een gemiddelde opgemaakt (zie tabel 29). Voor GO! Scholengroep Brussel werd het doorstroompercentage van alle scholen samengevoegd, voor het GO! werden alle scholengroepen samengevoegd. In 2018-2019 kende GO! Scholengroep Brussel een gemiddeld doorstroompercentage van 90,47%. Met andere woorden in 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOOL van GO! Scholengroep Brussel 90,47% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet. In 2018-2019 stroomde gemiddeld in EEN SCHOLENGROEP van het GO! 91,22% van de leerlingen door binnen het onderwijsnet.

Tabel 29: Evolutie gemiddelde doorstroomcijfers GO! Scholengroep Brussel en GO! (2de-3de graad SO)

DOORSTROOM 2 ^{de} -3 ^{de} graad SEC	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019
Gemiddelde SGR8	92,80%	93,59%	93,39%	92,71%	90,47%
Gemiddelde scholengroepen	92,03%	92,34%	91,72%	91,31%	91,22%

De doorstroomcijfers verschillen niet significant van elkaar doorheen de jaren, met andere woorden het aandeel leerlingen dat gemiddeld doorstroomt binnen het GO! van de 2de graad naar de 3de graad secundair onderwijs blijft stabiel. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers.

7.8 Participatiegraad en studiesucces secundair onderwijs

De participatiegraad en het studiesucces geven een beeld van hoeveel leerlingen zich na het secundair onderwijs inschrijven in het hoger onderwijs en hoe deze leerlingen presteren. De participatiegraad betreft het procentueel aantal leerlingen dat doorstroomt naar het hoger onderwijs. Het aandeel leerlingen van deze doorstromers dat binnen de 5 jaar na het verlaten van het secundair onderwijs een bachelordiploma behaalt, wordt weergegeven aan de hand van het studiesucces.

Dit betreft echter enkel de leerlingen die doorstromen binnen het Vlaams hoger onderwijs. Binnen de secundaire scholen van GO! Scholengroep Brussel zijn er leerlingen die na het secundair onderwijs overstappen naar het Franstalig onderwijsveld of ervoor kiezen om in het buitenland verder te studeren. Deze leerlingen werden niet mee opgenomen in deze cijfers. De reële participatiegraad van GO! Scholengroep Brussel ligt met andere woorden hoger dan vermeld.

De participatiegraad en het studiesucces van alle scholen in 2014 werd samengevoegd om het gemiddelde van GO! Scholengroep Brussel te bepalen. 2014 is de meest recente waarneming, deze leerlingen verlieten in schooljaar 2013-2014 de secundaire school. Vijf schooljaren later, 2018-2019, werd bestudeerd of de leerlingen een bachelordiploma behaalden in het hoger onderwijs. De gemiddelde participatiegraad en het gemiddelde studiesucces van GO! Scholengroep Brussel wordt in tabel 30 vergeleken met GO! en Vlaanderen. De participatiegraad voor Vlaanderen in 2014 is 74,97%. Dit weerspiegelt dat 3 op 4 Vlaamse leerlingen die in 2014 een secundaire school verlieten, doorstroomde naar het hoger onderwijs.

Tabel 30: *Vergelijking participatiegraad en studiesucces gemiddelde SGR8-GO!-Vlaanderen*

2014					
PARTICIPATIEGRAAD			STUDIESUCCES		
Gemiddelde SGR8	GO!	Vlaanderen	Gemiddelde SGR8	GO!	Vlaanderen
64,83%	67,24%	74,97%	33,29%	51,27%	66,20%

Algemeen kent GO! Scholengroep Brussel eenzelfde gemiddelde participatiegraad als het GO! (geen significant verschil) Het studiesucces van GO! Scholengroep Brussel ligt gemiddeld wel lager dan het GO! (significant verschil van 17,98%). Een even groot aandeel leerlingen stroomt dus door naar het hoger onderwijs, maar van GO! Scholengroep Brussel behaalt een minder groot aandeel leerlingen binnen de 5 jaar een bachelordiploma.

De participatiegraad in 2014 van GO! Scholengroep Brussel is significant lager dan de participatiegraad in Vlaanderen (10,14% significant verschil). In het algemeen in Vlaanderen stroomt dus een groter aandeel leerlingen door naar het hoger onderwijs dan in GO! Scholengroep Brussel. Qua studiesucces is er ook een significant verschil merkbaar tussen het gemiddelde van GO! Scholengroep Brussel en algemeen in Vlaanderen: 32,91%. Algemeen in Vlaanderen behalen 2 op de 3 leerlingen die verder studeren een bachelordiploma binnen de 5 jaar, terwijl dit in GO! Scholengroep Brussel gemiddeld 1 op de 3 leerlingen is (voor het GO! 1 op de 2 leerlingen). In 2014 ligt het studiesucces van de scholengroep significant lager dan het studiesucces algemeen in het GO! en ook algemeen in Vlaanderen.

De gemiddelde participatiegraad en het gemiddelde studiesucces van GO! Scholengroep Brussel wordt in tabel 31 per onderwijsvorm vergeleken met GO! en Vlaanderen. Het studiesucces voor het GO! in 2014 voor ASO is 66,32%. Dit toont dat 2 op 3 ASO-leerlingen die in 2014 een secundaire GO! -school verlieten en zich inschreven in het hoger onderwijs, binnen de 5 jaar een bachelordiploma behaalden.

Tabel 31: *Vergelijking participatiegraad en studiesucces gemiddelde SGR8-GO!-Vlaanderen per onderwijsvorm*

2014						
Onderwijsvorm	PARTICIPATIEGRAAD			STUDIESUCCES		
	Gemiddelde SGR8	GO!	Vlaanderen	Gemiddelde SGR8	GO!	Vlaanderen
ASO	83,15%	91,06%	93,88%	40,38%	66,32%	78,79%
TSO	64,05%	70,06%	76,39%	22,57%	33,13%	53,75%
BSO	33,69%	22,46%	21,83%	6,61%	11,15%	19,24%
KSO	67,31%*	77,85%	84,46%	54,29%*	53,71%	56,90%

*Wanneer de participatiegraad en het studiesucces van GO! Scholengroep Brussel vergeleken wordt met het GO! per onderwijsvorm valt het KSO positief op. Dit kan niet in significante verschillen uitgedrukt worden omdat er te weinig waarnemingen zijn, slechts 3 scholen van GO! Scholengroep Brussel boden in 2014 KSO aan in 6de jaar! Het is een indicatie dat een kleiner aandeel KSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel gemiddeld doorstroomt naar het hoger onderwijs (dan in het GO! en Vlaanderen), maar een even groot aandeel KSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel binnen de 5 jaar een bachelordiploma behaalt (dan in het GO! alsook Vlaanderen).

Een significant groter aandeel BSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomt door naar het hoger onderwijs dan in het GO! en Vlaanderen. Een even groot aandeel BSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel als algemeen in het GO! behaalt na 5 jaar een bachelordiploma (4,54% verschil niet significant). Wanneer het gemiddelde studiesucces in het BSO van GO! Scholengroep Brussel vergeleken wordt met Vlaanderen, is het verschil echter wel groot en significant: algemeen in Vlaanderen ligt het studiesucces in BSO driedubbel zo hoog dan het gemiddelde studiesucces van GO! Scholengroep Brussel.

In het ASO stroomt van GO! Scholengroep Brussel een significant kleiner aandeel leerlingen door naar het hoger onderwijs dan in het GO! alsook algemeen in Vlaanderen. Het verschil qua studiesucces is er ook het grootst in vergelijking met de andere onderwijsvormen. Zowel in vergelijking met het GO! als in Vlaanderen behaalt GO! Scholengroep Brussel in het ASO een gemiddeld studiesucces dat significant lager ligt. In het ASO ligt het gemiddelde studiesucces van GO! Scholengroep Brussel 25,94% lager dan algemeen in het GO! Terwijl algemeen in Vlaanderen bijna 4 op de 5 ASO-leerlingen dat verder studeert, binnen de 5 jaar een bachelordiploma behaalt, is dit voor GO! Scholengroep Brussel gemiddeld slechts 2 op 5 ASO-leerlingen.

De gemiddelde participatiegraad van de TSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel is niet significant verschillend van het GO! Een even groot aandeel TSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomt dus door naar het hoger onderwijs als in het GO! De participatiegraad van TSO-leerlingen algemeen in Vlaanderen ligt wel significant hoger dan het gemiddelde van GO! Scholengroep Brussel. Algemeen in Vlaanderen beslissen dus verhoudingsgewijs meer TSO-leerlingen om verder te studeren dan in GO! Scholengroep Brussel. Het gemiddelde studiesucces van TSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel is significant lager dan het GO! en algemeen in Vlaanderen. Algemeen in Vlaanderen behaalt iets meer dan 1 op de 2 TSO-leerlingen dat verder studeert binnen de 5 jaar een bachelordiploma. In het GO! 1 op 3 TSO-leerlingen en voor GO! Scholengroep Brussel gemiddeld 1 op 4,5 TSO-leerlingen.

Niet elke school van GO! Scholengroep Brussel behaalt eenzelfde studiesucces. Er is sprake van variatie tussen scholen. Het studiesucces is binnen GO! Scholengroep Brussel afhankelijk van de

onderwijsvorm. Binnen GO! Scholengroep Brussel is het studiesucces in het ASO (40,38%) significant hoger dan het studiesucces in het TSO (22,57%) en BSO (6,61%). Het is een indicatie dat in het TSO het studiesucces hoger ligt dan in het BSO. Binnen de 5 jaar na afstuderen van het secundair onderwijs behaalt een groter aandeel ASO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel een bachelordiploma dan het aandeel TSO of BSO-leerlingen. De onderwijsvorm is dus bepalend voor het studiesucces van een school. De onderwijsvorm bepaalt het aandeel leerlingen van een school dat binnen de 5 jaar een bachelordiploma behaalt. Er is een mate van verschil qua studiesucces tussen scholen afhankelijk van de aangeboden onderwijsvormen. De onderwijsvorm heeft met andere woorden een impact op het studiesucces van een school.

Het studiesucces is binnen GO! Scholengroep Brussel ook afhankelijk van de OKI-score. De OKI-score is binnen GO! Scholengroep Brussel een significante voorspeller voor het studiesucces van een school. De variantie in het studiesucces kan voor 46,7% verklaard worden door de variantie in OKI-score. De OKI-score van een school heeft een impact op het studiesucces van een school. Er is een mate van ongelijkheid tussen scholen met een lagere OKI-score en scholen met een hogere OKI-score! Gemiddeld in GO! Scholengroep Brussel gaat een stijging van éénheid voor de OKI-score (gemiddeld per school op één kenmerk meer aantikken) gepaard met een AFNAME qua studiesucces van 18,258% voor de school! Hoe hoger de OKI-score, hoe lager het studiesucces van een school. De OKI-score heeft geen significante impact op de participatiegraad van een school. De OKI-score bepaalt met andere woorden niet hoeveel leerlingen doorstromen naar het hoger onderwijs maar wel hoeveel leerlingen binnen de 5 jaar een bachelordiploma behalen!

8. Toekomstige uitdagingen en ambities

Het verder versterken van de leerlingbegeleiding door onder andere de samenwerking in het platform leerlingbegeleiding en de uitbouw van een IKZ-netwerk SO, blijft prioritair. Er wordt sterk ingezet op de voorbereiding van de nieuw te bouwen secundaire technische school op de site aan Deleers in de kanaalzone te Anderlecht. Het wordt een school voor 800 leerlingen die zich zal focussen op STEM-richtingen doorstromen, dubbele finaliteit en arbeidsmarktgericht.

We hadden hiervoor al verkennende gesprekken met bedrijven om onderwijs dicht bij de werkvloer te brengen. Ook het GO! atheneum Anderlecht zal plannen kunnen uitwerken voor een toekomstige verhuis naar de ABK-site. De school zal haar profiel verder kunnen ontwikkelen richting beeldende kunsten in samenwerking met de academie.

9. Conclusie secundair onderwijs

GO! Scholengroep Brussel telt 6261 leerlingen in 17 secundaire scholen. Eén school richt buitengewoon onderwijs in en Castor Centrum leren en werken voorziet deeltijds beroeps secundair onderwijs. In de 4 scholen van GO! Scholengroep Brussel die duaal leren aanbieden, startten in september 24 lerenden een traject op.

Afgelopen 5 schooljaren nam het leerlingenaantal zowel in het voltijds gewoon secundair onderwijs, buitengewoon secundair onderwijs en DBSO toe. Het GO! voorspelt dat in het secundair onderwijs het leerlingenaantal met 12,86% zal groeien tegen 2035. Het aantal huidige aantal beschikbare plaatsen in het gewoon onderwijs zou volstaan. De realiteit geeft echter een ongelijke verdeling in capaciteitsdruk weer. De voorspelde groei qua leerlingenaantal blijkt ook steeds een onderschatting van de werkelijke groei te zijn.

37,09% van de leerlingen in het secundair onderwijs in Brussel kiest voor GO! Scholengroep Brussel. Dit is bijna het dubbele van het marktaandeel van het GO! In Vlaanderen. In het DBSO en in de B-stroom (1ste graad) is GO! Scholengroep Brussel de grootste onderwijsverstrekker.

GO! Scholengroep Brussel is er betreffende de vroegtijdige schoolverlaters in geslaagd de kloof met de andere onderwijsverstrekkers in Brussel in 2017-2018 te verkleinen tot minder dan 1%.

Naast de verhuis van het Lyceum Martha Somers kreeg de school ook een nieuwe adjunct-directeur en nieuwe naam: GO! 4 cITy.

De modernisering van het secundair onderwijs wordt verder uitgerold in de 2de graad. Door de pandemie hebben scholen een versnelling hoger geschakeld in hybride leren. Er werd geïnvesteerd in extra pedagogische en administratieve ondersteuning.

In het kader van het meertalenbeleid werd een denktank opgericht die een visie uitschreef voor GO! Scholengroep Brussel. Er werd een doelenlijst opgemaakt die de verdere ondersteuning van de instellingen zal faciliteren. Ter ondersteuning van de leerkrachten binnen afstandsonderwijs werden hulpmappen gemaakt en tutorials geschreven.

Naast externe ondersteuning op maat biedt het Onderwijscentrum Brussel vormingen en uitwisseling aan. Men ondersteunt projecten zoals lift Brussel, Ketjes met Talent en Brutus.

Om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, werden de lessen voor iedereen opgeschort van maandag 16 maart 2020 tot en met donderdag 14 mei 2020. De scholen dienden gedurende deze periode wel opvang te voorzien voor leerlingen wiens ouders in de zorgsector werken en voor kinderen die anders opgevangen zouden worden door de grootouders.

Voor leerlingen die na het secundair onderwijs wensen verder te studeren valt op dat GO! Scholengroep Brussel eenzelfde gemiddelde participatiegraad kent als het GO! De participatiegraad van GO! Scholengroep Brussel ligt wel significant lager dan de participatiegraad in Vlaanderen. Het studiesucces van GO! Scholengroep Brussel, zijnde dat leerlingen die kiezen om verder te studeren binnen de vijf jaar ook een diploma halen, ligt gemiddeld lager dan het GO! en dan de cijfers algemeen in Vlaanderen.

Vervolg conclusie secundair onderwijs:

Betreffende de doorstroomcijfers naar verdere studies na het secundair onderwijs (= participatiegraad) valt op te merken dat een significant groter aandeel BSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel doorstroomt naar het hoger onderwijs in vergelijking met het GO! en Vlaanderen. In het ASO stroomt van GO! Scholengroep Brussel een significant kleiner aandeel leerlingen door naar het hoger onderwijs dan in het GO! alsook algemeen in Vlaanderen. Een even groot aandeel TSO-leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomt door naar het hoger onderwijs als in het GO! De participatiegraad van TSO-leerlingen algemeen in Vlaanderen ligt wel significant hoger dan het gemiddelde van GO! Scholengroep Brussel.

Wanneer er gekeken wordt naar het studiesucces van leerlingen die kiezen om verder te studeren, valt op dat zowel in vergelijking met het GO! als in Vlaanderen, GO! Scholengroep Brussel in het ASO een gemiddeld studiesucces behaalt dat significant lager ligt. De OKI-score is binnen GO! Scholengroep Brussel een significante voorspeller voor het studiesucces van een school. De variantie in het studiesucces kan voor 46,7% verklaard worden door de variantie in OKI-score.

Het aandeel leerlingen dat gemiddeld doorstroomt binnen het GO! van de 1ste graad naar de 2de graad secundair onderwijs blijft stabiel. Zowel GO! Scholengroep Brussel als het GO! kennen een stabilisatie van de doorstroomcijfers. Een groter aandeel leerlingen van GO! Scholengroep Brussel stroomde van de 1ste naar de 2de graad alsook van de 2de graad naar de 3de graad secundair onderwijs binnen het net door dan algemeen in het GO!

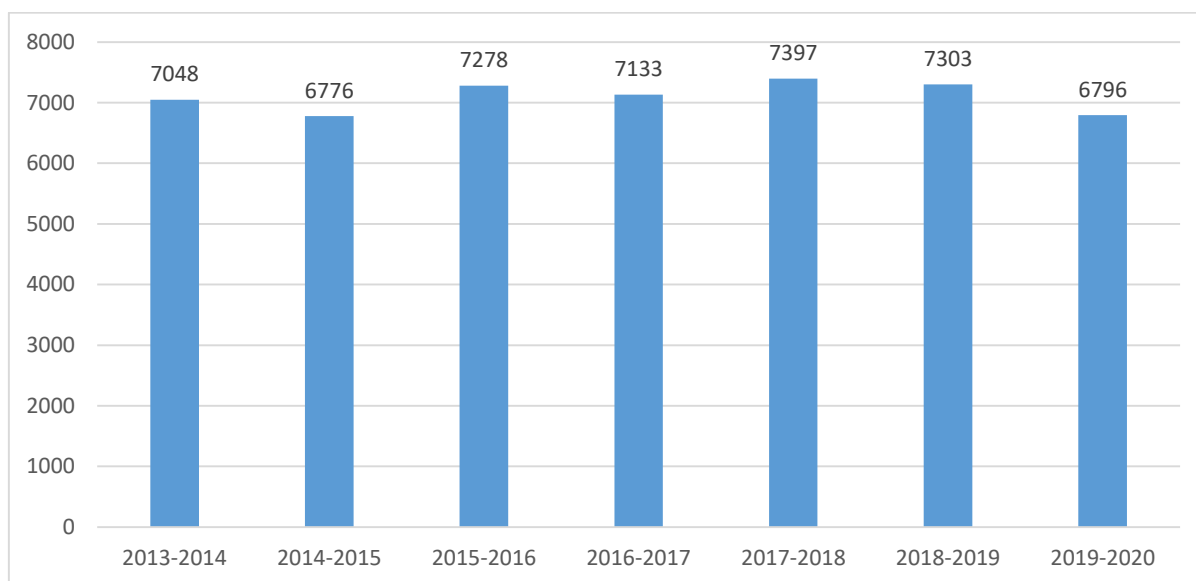
In schooljaar 2019-2020 vonden 87 definitieve uitsluitingen plaats in het secundair onderwijs. Er werden 6 beroepsschriften tegen definitieve uitsluitingen opgetekend en 18 beroepsschriften tegen uitgereikte B- of C-attesten.

NIET- LEERPLICHTONDERWIJS: VOLWASSENENONDERWIJS

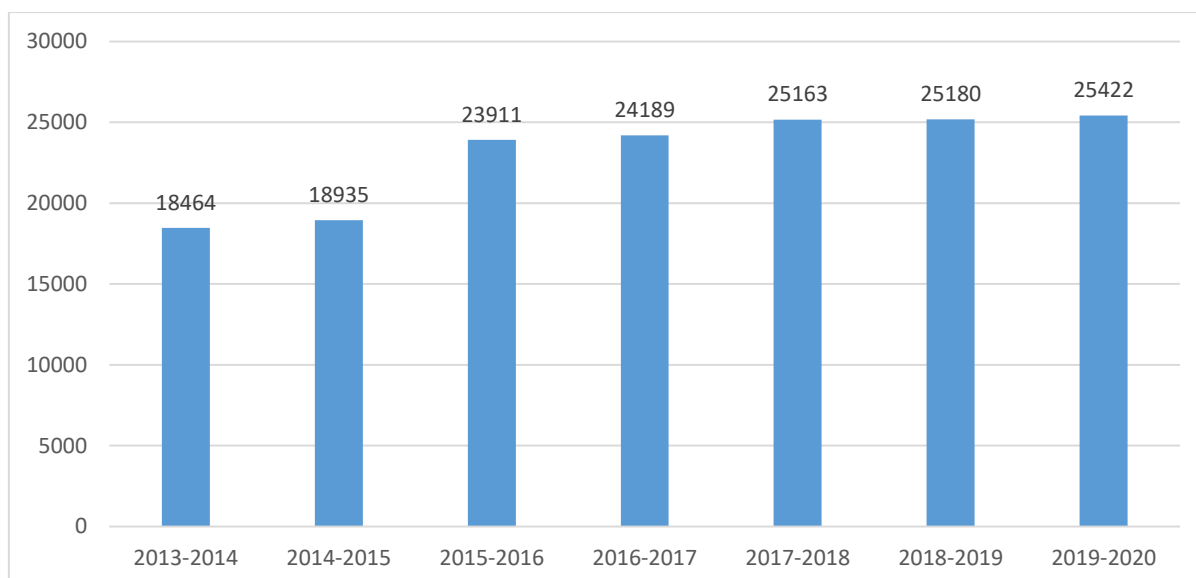
1. Evolutie leerlingencijfers

GO! CVO Brussel telde in 2019-2020 6796 hoofdelijke cursisten (zie grafiek 28). In het volwassenenonderwijs is het aantal inschrijvingen echter een belangrijkere indicator dan het aantal (hoofdelijke) cursisten. Een (hoofdelijke) cursist telt, bij de telling van het aantal cursisten, evenveel mee als hij zich voor één module inschrijft als een cursist die zich in hetzelfde schooljaar voor 10 modules inschrijft. In 2019-2020 telde het GO! CVO Brussel 25422 inschrijvingen (zie grafiek 29).

Grafiek 28: Evolutie aantal (hoofdelijke) cursisten secundair volwassenenonderwijs

Grafiek 29: Evolutie aantal inschrijvingen secundair volwassenenonderwijs

Tabel 32 toont hoe belangrijk de verschillende opleidingen zijn voor het GO! CVO Brussel. Meer dan de helft van de inschrijvingen in oktober 2020 situeren zich in de opleidingen Nederlands als tweede taal, Aanvullende algemene vorming en Specifieke personenzorg (57,86% van de inschrijvingen).

Tabel 32: Aantal inschrijvingen per studiegebied op 10 oktober 2020

Studiegebied	Aantal inschrijvingen 10 oktober 2020-2021
Nederlands tweede taal richtgraad 1 en 2	2974
Aanvullende algemene vorming	2049
Specifieke personenzorg	1097
Algemene personenzorg	587
Horeca	579
Logistiek en verkoop	496
Land- en tuinbouw	416
Administratie	385
Assistentie vrije zorgberoepen	383
Europese hoofdtalen (Frans-Engels)	274
Chemie	236
Bakkerij	182
Ambachtelijk erfgoed	159
Nederlands tweede taal richtgraad 3 en 4	152
Mechanica-elektriciteit	113
Fotografie	106
Slagerij	79
Grafische communicatie en media	77
ICT-technieken	67
Toerisme	57
Koeling en warmte	52
Informatie- en communicatietechnologie	40
Huishoudhulp	18
TOTAAL	10578

2. Organisatie en beleid

GO! CVO Brussel is het Brussels centrum voor volwassenenonderwijs van het gemeenschapsonderwijs. CVO Brussel biedt een maatschappelijk relevant en gevarieerd opleidingsaanbod aan, afgestemd op de leerbehoeften van een divers publiek uit de ruime Brusselse regio. We focussen hierbij voornamelijk op de arbeidsmarktgerichte opleidingen, het tweedekansonderwijs en talenonderwijs (NT2, Frans en Engels).

3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

De pandemie confronteerde het voltallige team van GO! CVO Brussel met de meest ingrijpende crisis die het centrum ooit gekend heeft. Personeelsleden, cursisten en partners hebben in korte tijd grote delen van de normale werking van het centrum moeten herdenken. Van bij het begin van de eerste lockdown heeft het directieteam duidelijke beslissingen genomen. Wij identificeerden onmiddellijk 4 belangrijke prioritaire doelstellingen in onze reactie op de pandemie:

- duidelijk communiceren naar alle stakeholders;
- creëren van een veilige onderwijs-leeromgeving;
- versterken van leerkrachten wat betreft gecombineerd onderwijs/afstandsonderwijs;
- vergroten van de haalbaarheid van gecombineerd onderwijs/afstandsonderwijs voor de cursisten.

GO! CVO Brussel heeft in 2020 de Erasmus-accreditatie binnengehaald.

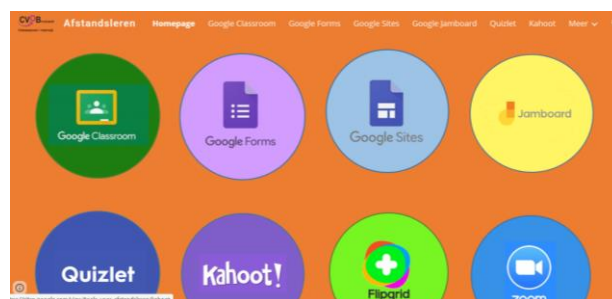
Binnen het afstandsonderwijs werden fantastische initiatieven opgezet. De fysieke tentoonstelling in het Vanderborgh-gebouw van de Stad Brussel die hier reeds jarenlang doorgaat, werd nu een digitale tentoonstelling.

<https://cvobrusssel.myportfolio.com/>

In onze voedingsopleidingen namen de leerkrachten video's op in de stijl van Jeroen Meus. Voor een aantal lessen bereiden we een doos met ingrediënten voor die de cursisten op school kunnen afhalen. Vandaar de naam 'les in a box'. Het concept kreeg aandacht in de regionale pers. Het concept 'les in a box' werd ook doorgetrokken naar andere opleidingen, zoals hovenier en florist.

Onze ondersteuners afstandsleren ontwikkelden ter ondersteuning van de leerkrachten een website met uitleg over veelgebruikte digitale tools.

4. Toekomstige uitdagingen en ambities

Voor 2021 willen we ons vooral focussen op het (beter) laten doorstromen van NT2-cursisten naar onze arbeidsmarktgerichte en diplomagerichte opleidingen. Het is de bedoeling dat we dan ook zwaar inzetten op intensieve gecontextualiseerde voortrajecten en aan beroepsopleidingen gekoppelde neventrajecten NT2.

GO! CVO Brussel als partner in meertalenbeleid

De instellingen van GO! Scholengroep Brussel staan de volgende jaren voor de uitdaging om onze visie op meertalenbeleid in de praktijk te brengen. Het centrum voor volwassenenonderwijs van onze

scholengroep kan daarbij hulp bieden. GO! CVO Brussel stelt zich tot doel om het volgende ondersteuningsaanbod uit te werken.

- **Ondersteuning bij CLIL**

Via CLIL krijgen leerlingen niet-taalvakken in het Frans, Engels of Duits. In zijn visie op meertaligheid stimuleert GO! Scholengroep Brussel CLIL als een waardevol instrument in het meertalenbeleid. GO! CVO Brussel ontwikkelt een aanbod van taallessen voor geïnteresseerde leerkrachten. Het doel van deze lessen is tweeledig:

- Een leerkracht die in het kader van een CLIL-project zijn of haar vak in een andere taal wil geven, moet een beheersingsniveau C1 kunnen aantonen in de doeltaal. De taallessen van GO! CVO Brussel stellen de deelnemende leerkrachten in staat om een officieel certificaat C1 te behalen in de gekozen taal.
- De taallessen zijn functioneel opgevat: onder begeleiding van een taalleerkracht werken de deelnemende leerkrachten lesmateriaal en lesvoorbereidingen in de doeltaal uit. Verder is er ook aandacht voor rollenspelen die focussen op interactie in de klas. De lessen verlopen gedeeltelijk of volledig in afstandsonderwijs.

- **Ondersteuning voor KDV**

Medewerkers van kinderdagverblijven moeten taalstimulerende pedagogische activiteiten kunnen uitvoeren. In de praktijk zien we echter dat dit voor taalzwakke medewerkers of stagiaires een moeilijke opdracht is. GO! CVO Brussel biedt hun functionele lessen op maat. Met de hulp van een leerkracht Nederlands bereiden de deelnemers wekelijks een activiteit voor. De leerkracht Nederlands is ook als coach aanwezig tijdens de uitvoering van de activiteit. De winst is tweeledig:

- De deelnemers oefenen en versterken hun Nederlands.
- De deelnemers houden aan elke les een goed voorbereide taalstimulerende pedagogische activiteit over en krijgen extra ondersteuning tijdens de uitvoering van die activiteit.

In 2021-2022 plant GO! CVO Brussel een testcase met stagiaires van GO! TA Jette.

- **Ondersteuning bij ouderwerking**

GO! CVO Brussel organiseert lessen Nederlands op maat van ouders. De inhoud van deze lessen wordt volledig afgestemd op de schoolcommunicatie. De thema's die aan bod komen zijn bijvoorbeeld voorbereiden van oudercontact, werken met Smartschool, opvolgen van huiswerk...

5. Conclusie volwassenonderwijs

CVO Brussel telde in 2019-2020 25422 inschrijvingen, goed voor 6796 hoofdelijke cursisten. Net als vorig schooljaar situeren de meeste inschrijvingen zich in de opleiding Nederlands als tweede taal.

De pandemie zorgde ervoor dat men een digitale fototentoonstelling organiseerde. In de voedingsopleidingen gingen leerkrachten Jeroen Meus achterna met 'les in a box'. Men maakte video's voor de cursisten die thuis met een doos ingrediënten vervolgens zelf aan de slag gingen.

GO! CVO Brussel heeft de ambitie om een aanbod uit te werken zodat men als partner de instellingen van GO! Scholengroep Brussel kan ondersteunen om de visie op meertalenbeleid te vertalen naar de praktijk.

NIET-LEERPLICHTONDERWIJS: DEELTIJDS KUNSTONDERWIJS

1. Evolutie leerlingencijfers

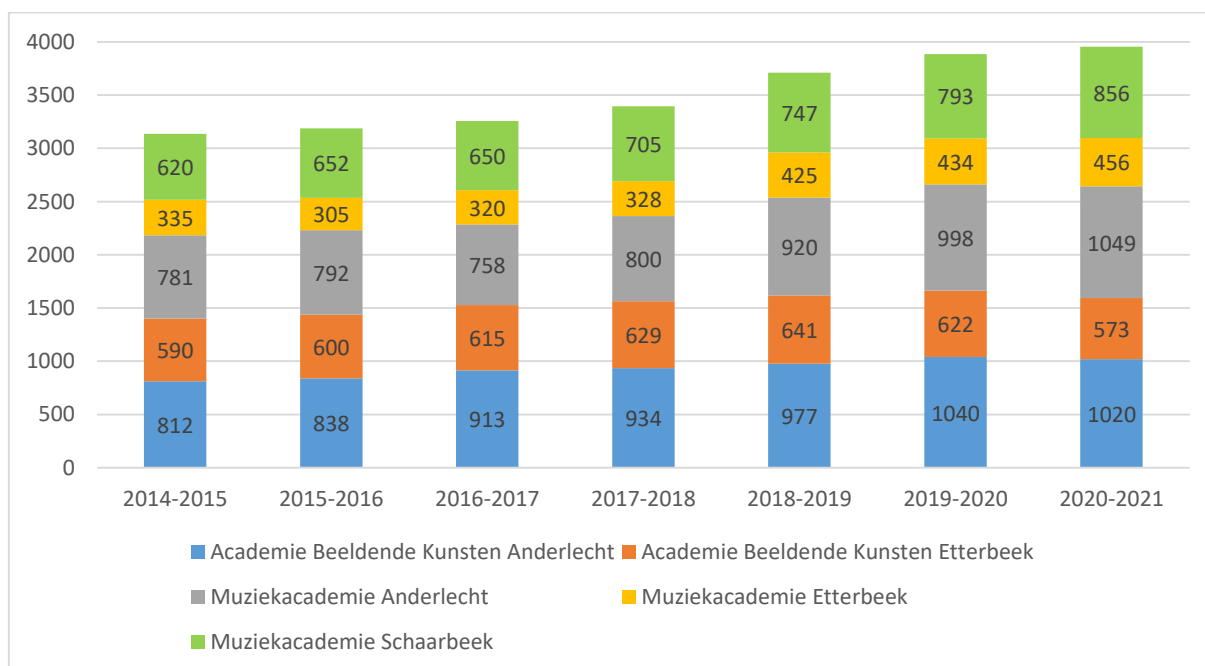
Op 1 oktober 2020 telde GO! Scholengroep Brussel 3955 leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs (DKO). Afgelopen 7 schooljaren nam het aantal leerlingen in het DKO van GO! Scholengroep Brussel stelselmatig toe. In schooljaar 2020-2021 schreven zich in totaal 817 meer leerlingen in voor het deeltijds kunstonderwijs dan in schooljaar 2014-2015. Een toename van 26,04% in 7 schooljaren. De opvallendste groei deed zich voor in 2018, toen schreven zich 314 leerlingen meer in (2018-2019 ten opzichte van 2017-2018).

Tabel 33: Evolutie aantal leerlingen deeltijds kunstonderwijs GO! Scholengroep Brussel (telling 1 oktober)

	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	2019-2020	2020-2021
Aantal leerlingen DKO	3138	3187	3256	3396	3710	3887	3955
Toename per jaar		49	69	140	314	177	68
Groei in % per jaar		1,56%	2,17%	4,30%	9,25%	4,78%	1,75%

GO! Muziekacademie Anderlecht mocht afgelopen 7 schooljaren de meeste nieuwe leerlingen ontvangen. In vergelijking met schooljaar 2014-2015 mocht men in 2020-2021 in totaal 268 extra leerlingen in het DKO verwelkomen.

Grafiek 30: Evolutie aantal leerlingen DKO SGR8 per academie

2. Organisatie en beleid

GO! Scholengroep Brussel telt 5 academies. 3 voor podiumkunsten (Muziek, Woord, Dans) en 2 voor Beeldende Kunsten. Deze academies werden 50 jaar geleden opgericht als antwoord op de

schoolpactwetgeving die stelt dat elke Brusselse gemeente die Kunstonderwijs aanbiedt dat ook in het Nederlands moet voorzien.

3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Onze Academies bouwen verder op de nieuwe wegen die door het Niveaudecreet aangeboden werden. De toename van het aantal leerlingen maakt het probleem van onze infrastructuur en werkingsmiddelen alsmaar nijpender. De scholengroep doet alles binnen de mogelijkheden om hierin te ondersteunen.

Het centrale thema voor 2020 was het coronavirus. De veelvuldige wijzigingen in de veiligheidsmaatregelen en wijzigingen in de draaiboeken vormden grote uitdagingen. Met veel creativiteit werden oplossingen gevonden om alsnog kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. Het ontbreken van het nodige materiaal maakte dat deze werkwijze verre van perfect was. Ook het gelijktijdig beperkt live én afstandsonderwijs geven, bleek een zeer belastende opdracht voor onze leerkrachten. We geven hen graag een verdiende pluim voor hun grenzeloze inzet, samenwerking en volharding!

Vooraf voor de beeldende kunsten, dat fundamenteel gebaseerd is op technische installaties zoals drukpersen, aambeelden, schildersezels, keramiekovens,... viel het sociaal aspect van het groepsgebeuren grotendeels weg. Volwassen cursisten konden hierdoor maar zeer beperkt les volgen.

In onze bijzondere vestigingsplaats Centrum Ganspoel konden de lessen pas starten vanaf de derde of de vierde week van september en digitaal onderwijs is voor veel leerlingen onmogelijk wegens de aard van hun beperkingen. Hierdoor zien we een daling in het leerlingenaantal voor zowel muziek als voor woord.

We investeerden extra leerkracht uren in ICT-omkadering, computers en software om hier een structuur uit te bouwen die we ook in het post coronavirus-tijdperk willen aanhouden. Vanuit aanvangsbegeleiding en IKZ proberen we ook de mensen qua welzijn extra te ondersteunen, hetgeen geen makkelijke opdracht is.

4. Toekomstige uitdagingen en ambities

Wij hopen om de leerachterstand te kunnen beperken en ook de impact van leerlingen verlies op de leraarsuren. De samenwerking tussen de 5 Academies wordt versterkt o.a. door het delen van expertise, elk met zijn eigen accenten, know how en ervaring. Door een grotere transparantie willen wij een hechtere eenheid vormen, die ook doorgetrokken wordt naar ALLE Brusselse Academies. De verworven digitale expertise voor een aantal vakken wordt, waar mogelijk verankerd in de lessen. In de grootstedelijke Brusselse context is dit geen sinecure. De ouders en onze partners weten dat Beeldende Kunsten, Muziek, Woord, Dans beoefenen, niet zomaar een 'hobby' is. Alleen met discipline, volharding en toewijding kan men slagen in deze onderwijsvorm. Studies hebben reeds aangetoond, dat jongeren die DKO volgen, SUCCESVOLLER zijn in het dagonderwijs!

5. Conclusie deeltijds kunstonderwijs

GO! Scholengroep Brussel telt op 1 oktober 2020 5 academies met in totaal 3955 leerlingen. Afgelopen 7 schooljaren steeg het aantal leerlingen met 26,04%. De Muziekacademie Anderlecht telde in 2020-2021 de meeste leerlingen. In vergelijking met schooljaar 2014-2015 nam het leerlingenaantal er toe met 268.

Door de pandemie verdween ook in het DKO grotendeels het sociale aspect van de groepslessen. Men kon maar beperkt les volgen. Het digitaal onderwijs was voor veel leerlingen in de bijzondere vestigingsplaats Centrum Ganspoel onmogelijk wegens de aard van hun beperkingen. Hierdoor is er een daling in het leerlingenaantal voor zowel Muziek als Woord. Er werden door de pandemie extra leerkracht uren geïnvesteerd in ICT omkadering.

NIET-LEERPLICHTONDERWIJS: INTERNATEN

1. Evolutie cijfers

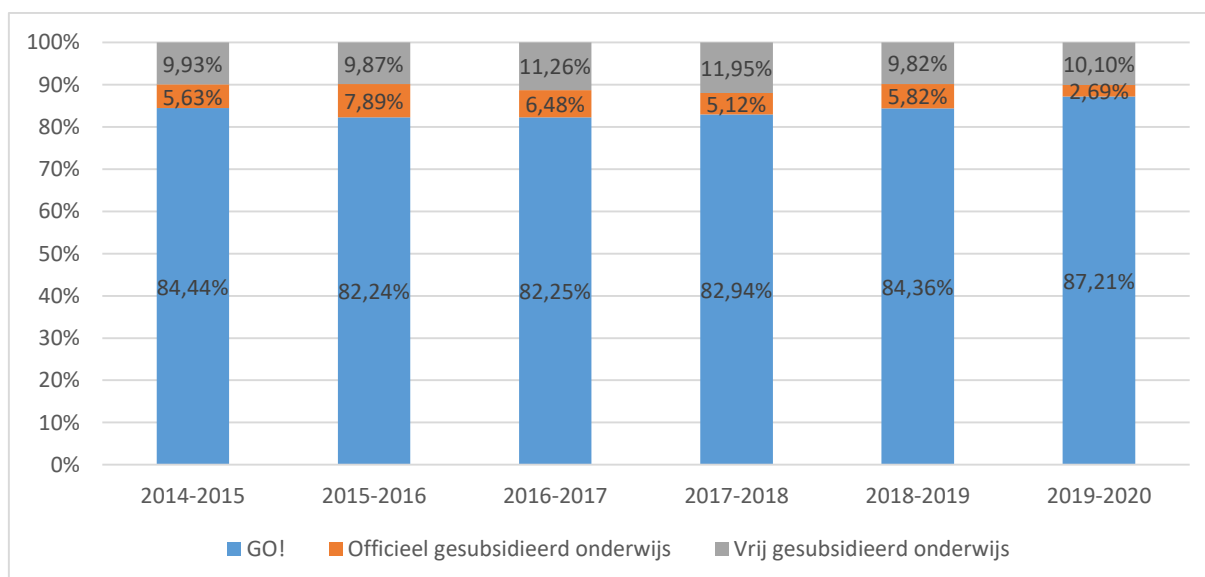
Tabel 34 geeft de evolutie van het aantal internen van GO! Scholengroep Brussel weer volgens de onderwijsverstrekker waar de leerling les volgt. In 2019-2020 telde GO! Scholengroep Brussel 297 internen waarvan 259 les volgden in het GO!, 30 in het vrije net en 8 internen volgden les in het officieel gesubsidieerd onderwijs.

Tabel 34: Evolutie aantal internen GO! Scholengroep Brussel per net waar leerling les volgt

Onderwijsverstrekker school	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
GO!	255	250	241	243	232	259
Vrij gesubsidieerd onderwijs	30	30	33	35	27	30
Officieel gesubsidieerd onderwijs	17	24	19	15	16	8
TOTAAL internen SGR8	302	304	293	293	275	297

Grafiek 31 toont de evolutie van het aandeel internen volgens onderwijsnet waar de leerlingen les volgen. In 2014-2015 volgden 255 leerlingen van alle 302 internen van GO! Scholengroep Brussel les in een GO!-school. Met andere woorden 84,44% van alle internen van GO! Scholengroep Brussel volgden les in het GO! (2014-2015). Elk schooljaar volgt het merendeel van de internen van GO! Scholengroep Brussel les in een GO!-school. In 2019-2020 volgden een recordaantal internen les in een GO!-school, zowel in absolute aantallen (259 internen) als in vergelijking met de andere onderwijsverstrekkers (87,21%).

Grafiek 31: Evolutie aandeel internen GO! Scholengroep Brussel per net waar leerling les volgt

2. Visie en Organisatie

GO! Scholengroep Brussel telt momenteel vijf internaten met in totaal 297 internen en één internaat met permanente openstelling (IPO). Hun doelstellingen en werking zijn uiteenlopend en worden hieronder kort toegelicht.

Het **GO! Tehuis voor Foorreizigers- en Schipperskinderen** (ingebouwd internaat) dat kleuter- en lager onderwijs aanbiedt, stelt zijn internaat ter beschikking van kleuters (vanaf 4 jaar), lagereschoolkinderen en leerlingen uit het secundair onderwijs. Doelgroep zijn schipperskinderen en foorreizigerskinderen wiens ouders geen vaste verblijfplaats hebben. Maar er worden ook andere internen opgevangen, afhankelijk van de beschikbaarheid van slaapplekken. Kinderen van wie de ouders geen vaste verblijfplaats hebben, krijgen echter absolute voorrang.

Het **GO! Internaat Heemschool** (ingebouwd internaat) is verbonden aan de MPI Heemschool (type 2 en 4). Tijdens de week kunnen kinderen van MPI en BUSO hier verblijven. Hier bieden ze een vaste structuur in een huiselijke sfeer. Gezien de grote verscheidenheid tussen de kinderen onderling en hun persoonlijke zorgvraag, zijn er verschillende leefgroepen met een onderverdeling op basis van leeftijd, zelfstandigheid en de nood aan structuur.

Het **GO! Internaat COOVI** is een autonoom Nederlandstalig internaat waarvan de onderwijsvisie in haar eigen pedagogisch project is vastgelegd. Het internaat is toegankelijk voor elke Brusselse leerling die in een Nederlandstalige school is ingeschreven. De werking van het internaat concentreert zich rond 3 pijlers: studie, opvoeding en (ontspannings-)activiteiten. Dit internaat ligt in de buurt van het voetbalstadion van Anderlecht waarmee ook een samenwerking loopt.

GO! Internaat De Tuinen is een sfeervol autonoom internaat dat openstaat voor jongens en meisjes van 5 tot en met 18 jaar. De leer- en leefgemeenschap geeft hen de kans om zich te ontplooien tijdens allerlei vrije en geleide activiteiten. Begeleiding bij het maken van huiswerk, het instuderen van lessen, maar ook veilig spelen en sporten op de sportterreinen in een groene omgeving.

Tot slot is het **GO! Internaat 'De Muze'** (ingebouwd internaat) verbonden met de GO! Kunsthumaniora Brussel waardoor de internen ook 's avonds kunnen repeteren in de lokalen van de school. Dit internaat is gelegen in een groene omgeving, vlakbij centrum Brussel. De internen kunnen zich uitleven in dansstudio's en theaterzalen, maar ook oefenen met instrumenten in verschillende muziekl lokalen. Omdat de vraag voor dit internaat groter is dan het aanbod, werd een samenwerking opgestart met GO! internaat De Tuinen. Het pedagogisch project en het zorgbeleid van beide locaties zijn op elkaar afgestemd. De begeleiders van beide teams werken samen op de twee locaties.

Het **GO! IPO Heemhotel** heeft een vastgelegde capaciteit van 30 jongeren en de bezetting fluctueert sterk doorheen het jaar. Hier worden kinderen en jongeren begeleid met een beperking, afgestemd op ieders noden. Door het aanbieden van gevarieerde activiteiten, het stimuleren van de zelfstandigheid en de intense begeleiding draagt het IPO bij tot de maximale ontplooiing van elk kind op cognitief, emotioneel, sociaal en psychomotorisch vlak.

3. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Begin maart barstte de coronapandemie in alle hevigheid los. Het land ging in lockdown en internaten kregen de opdracht om kwetsbare jongeren blijvend op te vangen. Een opdracht die we moesten vervullen in omstandigheden die zeker niet ideaal waren en waar we uit geleerd hebben.

Kwetsbare kinderen met een beperking werden 7/7 opgevangen in het internaat en IPO van campus Heemschool. Er werd een samenwerking opgezet tussen de internaten GO! De Tuinen, GO! De Muze, GO! COOVI en GO! Tehuis Etterbeek om de kwetsbare internaten tijdens de week en de weekends op te vangen op één locatie: GO! internaat De Tuinen. De krachten werden gebundeld zodat opvoeders en MVD-personeel van alle internaten op deze ene locatie aan de slag gingen om de werking te verzekeren. Dankzij de inzet van alle betrokkenen kon dit proefproject tot een goed einde gebracht worden. Kwetsbare jongeren vonden tijdens die hele periode een veilige, warme thuishaven.

Voor de internaten was het een leerrijke oefening om de filosofie van het referentiekader internaatkwaliteit (RIK), waar de internaten centraal staan, om te zetten in de praktijk.

Nog maar net bekomen van de eerste lockdown geraakten we al vlug in een 2^e golf, kleurencodes, bubbels, ontsmettingsgel, mondklappers, activiteiten aanpassen... het werd een deel van ons bestaan maar ondanks alles, een periode waar we ondervonden hebben hoe belangrijk samenwerking en solidariteit is.

4. Toekomstige uitdagingen en ambities

De huidige regelgeving van de internaten is verouderd, ze dateert van begin jaren 80 en werd nooit wezenlijk aangepast. Ze is weinig samenhangend en heeft heel wat hiaten. Het is meer dan noodzakelijk dat de onderwijsinternaten recht hebben op een hedendaagse regelgeving die hen als volwaardige sector in staat stelt om de maatschappelijke verwachtingen in te vullen.

Met de conceptnota 'Onderwijsinternaten, een plaats binnen de samenleving' bereidt onderwijsminister Ben Weyts, een nieuw regelgevend kader voor de onderwijsinternaten en hun internaten voor. De conceptnota beoogt een hedendaagse en coherente regelgeving om de uitdagingen van de internaten tegemoet te komen.

Daarbovenop werkt de minister samen met het beleidsdomein Welzijn aan een tweede conceptnota voor internaten en internaten op het snijvlak van Onderwijs en Welzijn. Bij de beleidsontwikkeling is men vertrokken vanuit het Referentiekader voor Internaatkwaliteit (RIK), dat de maatschappelijke verwachting t.a.v. onderwijsinternaten beschrijft.

Het departement onderwijs heeft een werkgroep opgericht waarin beheerders van verschillende internaten van Vlaanderen vertegenwoordigd zijn, waaronder ook een van de beheerders van onze scholengroep.

In het GO! wordt ondertussen verder gewerkt aan de uitrol van het RIK. Er worden tools ontworpen die beheerders kunnen gebruiken om de implementatie van het RIK te verwezenlijken in hun internaat.

Binnen onze scholengroep krijgt onze bestaande werkgroep 'internaten' een officiële karakter, deze werkgroep vergadert enkele keren per jaar over specifieke internaatgebonden thema's.

5. Conclusie internaten

In 2019-2020 telde GO! Scholengroep Brussel 297 internen in vijf internaten. Een recordaantal volgden les in een GO!-school (84,44%). Naast drie ingebouwde internaten, heeft GO! Scholengroep Brussel twee autonome internaten en één internaat met permanente openstelling.

Tijdens de lockdown kregen de internaten de opdracht om kwetsbare jongeren blijvend op te vangen. Kwetsbare kinderen met een beperking werden 7/7 opgevangen. Een optimale samenwerking tussen de internaten zorgde ervoor dat kwetsbare jongeren tijdens deze uitzonderlijke periode een veilige en warme thuishaven vonden.

CENTRUM VOOR LEERLINGENBEGELEIDING

1. Organisatie en beleid

GO! CLB Brussel kreeg in 2019-2020 46,29 omkaderingsgewicht ter beschikking, wat resulteerde in 40,3 FTE (=53 medewerkers). GO! CLB Brussel heeft een tekort van 6 omkaderingsgewicht waar ze recht op heeft. Dit betekent dat de voorziene groei van personeel niet volledig tegemoetkomt aan de groei van het aantal te begeleiden leerlingen.

Het werkingsgebied van GO! CLB Brussel bestaat uit:

- 39 basisscholen
- 17 scholen SO

Ook 3 gemeentelijke basisscholen in Jette en 2 Freinet Keerpuntscholen SO.

Het GO! CLB Brussel werkt met 3 grote multidisciplinaire teams die deze scholen ondersteunen:

- team Basisonderwijs West (Team BaO West)
- team Basisonderwijs Schuman (Team BaO Schuman)
- team Secundair onderwijs (Team SO)

Elk team bestaat uit onthalers en begeleiders. De onthalers zijn de contactpersonen voor de scholen en onthalen vragen van leerlingen, ouders, scholen en externe diensten. De begeleiders doorlopen de begeleidingsprocessen.

Het CLB staat leerlingen en ouders bij die vragen en hinderpalen ondervinden op het gebied van:

- Leren en studeren
- Preventieve Gezondheidszorg
- Onderwijsloopbaan
- Psychisch en sociaal functioneren

Verder werkt het CLB als draaischijf tussen onderwijs en de gezondheids- en welzijnswereld. Het CLB heeft ook een opdracht om kinderen die bedreigd worden in hun leerproces bij te staan.

2. Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Wij willen als CLB inzetten op ons kernproces signaalfunctie. Samenwerking met de scholengroep is een belangrijk speerpunt. Wij willen samen met de scholengroep de samenwerkingsafspraken concreter maken en zowel de scholen als de CLB-medewerkers sterker maken in het invullen van de beeldvorming.

De pandemie heeft ervoor gezorgd dat wij een aantal opdrachten niet hebben kunnen vervullen. Het gaat dan over het organiseren van de contactmomenten van anderstalige nieuwkomers, een aantal contactmomenten (medische consulten) die niet hebben kunnen plaatsvinden, ...

Tabel 35 geeft een overzicht van de activiteiten van het GO! CLB Brussel in 2019-2020, een vergelijking met 2018-2019 wordt gemaakt. In 2019-2020 staat het GO! CLB Brussel voor meer leerlingen in dan voorgaand schooljaar. De helft van de leerlingen had in 2019-2020 contact met het GO! CLB Brussel.

Tabel 35: Overzicht GO! CLB Brussel ondersteuning SGR8

	2018-2019	2019-2020
Het CLB staat in voor	16.223 leerlingen	16.563 leerlingen
% leerlingen dat het voorbije jaar contact heeft gehad met het CLB	51,3%	49,9%
% leerlingen die naar het CLB kwamen met een vraag (kan ook via de school of ouders komen)	13,2%	13,8% (2289 lln)
Gemiddelde aan interventies per leerling	4,1	3,8

Het CLB staat in voor het contactonderzoek binnen het onderwijsveld na melding van een COVID-19 geval. Tabel 36 geeft een overzicht van de contacttracing van het GO! CLB Brussel in absolute aantallen per maand in 2020. Sinds de start van het schooljaar 2020-2021 werden op 30 november reeds 646 positieve COVID-19 gevallen gemeld aan het GO! CLB Brussel waarvan 509 leerlingen. 3,2% van de totale leerlingenpopulatie van GO! Scholengroep Brussel raakte dus gedurende de eerste drie maanden van het schooljaar besmet met het coronavirus. De meeste positieve geteste gevallen kwamen voor in het secundair onderwijs (71,3% van de gevallen).

Tabel 36: Coronacijfers GO! Scholengroep Brussel (CLB 12 contacttracing)

Maand 2020-2021	Indexleerlingen	Indexpersoneel	TOTAAL Indexgevallen
September	109	25	134
Oktober	372	95	467
November	28	17	45
TOTAAL maanden	509	137	646

3. Toekomstige uitdagingen en ambities

Wij zetten voor de komende beleidsperiode in op de kernprocessen onthaal en vraagverheldering, handelingsgericht diagnostiek en signaalfunctie. Daarnaast focussen we verder op het optimaliseren van het teamoverleg, het lopen van kwaliteitsvolle trajecten en een doelgericht werken. We bouwen in samenwerking met de schoolgemeenschappen en scholengroep de leerlingenbegeleiding verder uit.

We maken werk van de optimalisatie van het kwaliteitssysteem waarbij de organisatiestructuur onder de loep genomen wordt. Er is ook aandacht voor een eenduidige registratie in het leerlingendossier. De problematische afwezigheden die gemiddeld in Brussel toch hoger liggen dan in Vlaanderen blijven we van nabij opvolgen. Hiervoor werken we samen met KANS.

Het welbevinden van onze werknemers vinden we van groot belang en ook hier zal onze aandacht naar gaan.

De veranderende maatschappij zorgt ervoor dat vernieuwing op het vlak van communiceren met jongeren (sociale media) en blended hulpverlening nodig is. Als centrum geloven we erin dat blended hulpverlening een meerwaarde kan zijn binnen onze begeleidingstrajecten.

Verder willen we blijvend investeren in netoverstijgende samenwerking.

4. Conclusie CLB

In 2019-2020 stond het GO! CLB Brussel met 53 medewerkers in voor 16.563 leerlingen verdeeld over 39 basisscholen en 17 secundaire scholen (+3 gemeentelijke basisscholen en 2 Freinet Keerpuntscholen SO). Het GO! CLB Brussel werkt met 3 multidisciplinaire teams die deze scholen ondersteunen. De helft van de leerlingen had het voorbije jaar contact met het GO! CLB Brussel. 13,8% van de leerlingen kwam met een vraag. Het CLB staat in voor het contactonderzoek tijdens de pandemie. 3,2% van de totale leerlingenpopulatie van GO! Scholengroep Brussel raakte gedurende de eerste drie maanden van het schooljaar 2020-2021 besmet met het coronavirus.

SD 1. Het optimaliseren van de doorstroming tussen de verschillende onderwijsniveaus ten einde via longitudinale leertrajecten maximale onderwijseffectiviteit te genereren.

De info/hospiteerdagen konden niet plaatsvinden wegens het coronavirus. Om in te spelen op het feit dat ouders geen scholen konden bezoeken, stelde de werkgroep voor dat elke school zich kort voorstelde in een filmpje. Zo konden ouders virtuele schoolbezoeken houden.

SD 2. Het bevorderen, ontwikkelen en bewaken van de kwaliteit van ons onderwijs opdat de attesten, certificaten, getuigschriften en diploma's als ijkpunt gelden binnen de Vlaamse gemeenschap in het algemeen en de hoofdstedelijke regio in het bijzonder.

De werkgroep benadrukt het belang van dataverzameling om een beeld te krijgen van de doorstroom en de kwaliteit van getuigschriften. De leidraad met fundamentele principes is gefinaliseerd. Het is een concreet document ter ondersteuning van (beginnende) directeurs. Verder is een objectief document met eindterm gerelateerde doelen opgesteld op basis van de vraag wat nodig is om objectief te kunnen oordelen. Het streefdoel waarbij 85% van de leerlingen die uit onze basisscholen doorstromen naar onze secundaire scholen slaagt voor wiskunde en/of Nederlands, werd voor wiskunde (nog) niet behaald en voor Nederlands net niet behaald. De werkgroep volgt dit verder op, ook naar implementatie van metingen bij de andere leergebieden.

SD 3. Het versterken van het talenbeleid van onze instellingen teneinde leerlingen en cursisten in professioneel en maatschappelijk opzicht voor te bereiden op de Brusselse en Europese meertalige realiteit.

Een denktank schreef een visie over meertalenbeleid uit voor de scholengroep. We betrokken voor deze denktank interne experts en externe partners, zoals Onderwijscentrum Brussel en Erasmus Hogeschool Brussel die de visie mee vorm gaven (SD7). Deze werd geconcretiseerd in strategische en operationele doelen die werden voorgesteld aan de instellingen van de scholengroep. Er wordt prioritair ingezet op het verankeren van het meertalenbeleid, waarbij de meertalencoördinatoren van de scholengroep deze concretisering mee ondersteunen. De functiebeschrijving coördinator meertalenbeleid die momenteel opgemaakt wordt voor de instellingen zal ook een ondersteunende rol spelen in dit beleid.

SD 4. Het effectief vormgeven aan het gelijke kansenbeleid teneinde de voorwaarden te creëren waarbinnen leerlingen en cursisten hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen.

GO! Scholengroep Brussel wil het gelijke kansenbeleid effectief vormgeven teneinde de voorwaarden te creëren waarbinnen lerenden hun talenten maximaal kunnen ontwikkelen. Hiervoor zal de werkgroep leerlingenbegeleiding de visie op leerlingenbegeleiding Brussel specifiek uitschrijven. Zo kan een eenduidig beleid uitgewerkt worden, gebaseerd op prioriteiten die we rechtstreeks koppelen aan onze output. Een samenwerking wordt opgezet tussen experts waaronder de PBD, CODI's, leerlingenbegeleiders van scholen en het CLB om vanuit data te kijken naar de noden van de scholengroep en het beleid daarop af te stemmen.

Er werd een visie op leerlingenbegeleiding opgesteld en voorgelegd aan het college. De scholen vertalen deze visie binnen de eigen instelling wat bijdraagt tot de gewenste structuur. Een model samenwerkingsafspraken werd voorgelegd aan de scholengemeenschappen en goedgekeurd. De regie ligt in handen van de scholen en deze krijgen ondersteuning van het CLB. Een BSA per school werd nog

niet opgemaakt van de situatie leerlingbegeleiders en zorgcoördinatoren. De BSA van de structuur leerlingenbegeleiding van alle scholen werd eveneens nog niet opgemaakt. Hierdoor kan voorlopig nog geen voortgang gemeten worden. De eerste actie vanuit de werkgroep armoedebeleid werd opgestart: in pilootscholen, scholen met de hoogste SES-percentages, werd gratis soep aangeboden.

SD 5. Het uitbouwen van de scholengroep als een lerende organisatie en het professionaliseren van alle actoren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te oefenen.

De scholen moesten sommige internationaliseringsprojecten uitstellen wegens de pandemie. Andere vormingen kregen een digitale transformatie, deze vonden online plaats. De werkgroep integrale kwaliteitszorg vanuit het secundair onderwijs startte met het delen van toetsen voor de evaluatie van de basisgeletterdheid. Men startte ook een professionele leergemeenschap op voor het vormgeven van de rapportering van bepaalde sleutelcompetenties.

SD 7. Partnerschappen/samenwerkingsverbanden ondersteunen de innovatieve praktijken, de ontwikkeling en de modernisering van de instellingen en geven impulsen aan het beleid.

Voor dit strategisch doel is er aandacht in de verschillende werkgroepen. U kan de stand van zaken in deze samenwerkingen en partnerschappen terugvinden onder SD7.

SD 8. Het voeren van een efficiënt en duurzaam HR-beleid teneinde de kwaliteit te verzekeren binnen al de instellingen.

Momenteel is er een werkgroep actief op het niveau van GO! Centraal. De scholengroep wenst af te wachten welke initiatieven hier uitgewerkt worden die we kunnen implementeren binnen de eigen werking.

ALGEMEEN DIRECTORAAT

Alle ondersteunende diensten van het algemeen directoraat van GO! Scholengroep Brussel worden in alfabetische volgorde besproken. Deze diensten hanteren een evenwichtige vraag- en regelmatig vernieuwde aanbod-gestuurde werking, waarbij het gebruik van een kwaliteitsmodel dit beleid borgt of bijstuurt. Door hierbij optimaal in te zetten op digitalisering en transparant, helder en op structurele wijze te communiceren, worden al de instellingen die tot de scholengroep behoren ondersteund. Voor elke dienst wordt eenzelfde structuur gehanteerd. Aan de hand van de visie en organisatie leert u eerst de voornaamste taken van de dienst kennen. Vervolgens wordt ingezoomd op de belangrijkste gebeurtenissen en realisaties in 2020. Tot slot blikkt elke dienst vooruit en licht men toekomstige uitdagingen en ambities toe.

1. Algemeen secretariaat

Het klachtenbeheer van leerlingen en ouders van GO! Scholengroep Brussel wordt besproken bij de instellingen onder specifieke thema's.

Project Positieve Grensverleggende Interactie (PPGI)

1.1 Visie en organisatie

We zetten ons project PPGI (vroeger kritisch denken) verder met steun van minister Benjamin Dalle. Het vijfde opeenvolgende schooljaar doen we een beroep op de expertise van Montasser AlDe'emeh, inzake radicalisering e.a. die hiervoor werd aangesteld door GO! Scholengroep Brussel na de aanslagen in Parijs. Vanaf het schooljaar 2019-2020 vervoegden Hasna Ait-Hamou en Sara Bouabbi het team PPGI, dat gecoördineerd wordt door Marleen Cuykx. Sinds dit schooljaar beschikken we over drie voltijdse personeelsleden die onze instellingen ondersteunen inzake het omgaan met de alsmear groeiende diversiteit van onze leerlingenpopulatie.

1.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In oktober 2020 verscheen de publicatie "In dialoog" bij ASP (<https://aspeditions.be/nl-be/book/in-dialoog/17973.htm>), die het resultaat is van vier jaar klasgesprekken in onze scholen. Het boek werd verdeeld in de scholen en Montasser AlDe'emeh gaf hierover nascholing voor een beperkt publiek op expliciete vraag van een aantal scholen.

Op basis van veldonderzoek waarbij gedurende vier opeenvolgende schooljaren zowel individuele als klasgesprekken werden gevoerd met leerlingen van het basis- en secundair onderwijs van GO! Scholengroep Brussel, wordt in dit boek een overzicht geboden van de bezorgdheden en verzuchtingen van kinderen en jongeren.

Montasser AlDe'emeh hield openhartige gesprekken met leerlingen, van het eerste leerjaar lager onderwijs tot het laatste jaar secundair onderwijs, over identiteit, persoonlijke bekommernissen, culturele verschillen, racisme, gender, religieuze denkbeelden en geopolitieke problematieken, waarbij hij hen voortdurend aanzette tot kritische zelfreflectie. Deze gevoelige thema's werden door hem geordend en geanalyseerd volgens vier grote assen: identiteit, socio-economische achtergrond, religieuze en culturele aanhangigheid en geopolitieke betrokkenheid.

Werner de Saeger voorzag de thema's van een theoretisch/academische omkadering rond het herkennen van veelvoorkomende denkfouten, het belang van mensenrechtenonderwijs en de

noodzaak om in een pluralistische samenleving religieuze tradities te contextualiseren en cultureel te benaderen. Deze kaders lopen duidelijk zichtbaar als een tweede laag doorheen het werk, waardoor het op twee manieren kan worden gelezen.

Dit boek wil concrete pedagogische en didactische handvaten aanreiken aan directeurs, zorgcoördinatoren, leerlingbegeleiders, opvoeders en leerkrachten om via grensverleggende en interactieve gesprekken positief in te spelen op de groeiende diversiteit van de leerlingenpopulatie in Brussel, de Vlaamse rand en de Vlaamse centrumsteden.

Het boek kon jammer genoeg niet aan de pers worden voorgesteld omwille van de pandemie, maar kreeg ruime aandacht in de pers.

Er werd een duidelijke taakverdeling afgesproken: Montasser Aïde'emeh legt zijn focus op religieuze en culturele onderwerpen, Hasna Ait-Hamou en Sara Bouabbi voeren gesprekken met ouders, leerlingen en klassen over welzijn op school, pesten, gedragsproblemen en schoolprestaties. Daarnaast geven ze tips aan beginnende leerkrachten over het omgaan met de Brusselse diversiteit.

Hasna Ait-Hamou en Sara Bouabbi startten in november van schooljaar 2020- 2021 met een rondgang bij alle instellingen om het PPGI voor te stellen en een aantal exemplaren van het boek "In dialoog" uit te delen. Tegen het eind van dit schooljaar hebben ze alle instellingen bezocht.

Een aantal scholen vroeg reeds een nascholing aan (voor een beperkte groep gelet op de coronamaatregelen) voor hun personeelsteam, waarbij Montasser de handvaten over het omgaan met diversiteit op de klasvloer die in het boek worden opgelijst, overloopt en er gelegenheid is om concrete situaties op school aan hem voor te leggen. Een evaluatieformulier van deze nascholing opgesteld door één van onze scholen is ter beschikking.

Hieronder volgt een overzicht van de situaties, problemen en vragen die kunnen rijzen in het kader van diversiteit en de personen die de scholen op dit vlak kunnen ondersteunen. Voor problemen met individuele leerlingen, pestgedrag, orde en tucht, leerprestaties, advies aan beginnende leerkrachten, gesprekken met ouders, kan een beroep worden gedaan op Hasna en Sara. Wanneer het gaat om culturele verschillen en conflicten die daaruit ontstaan, of levensbeschouwelijke en politieke benaderingen die als problematisch of ongenueanceerd worden ervaren, kan een beroep worden gedaan op Montasser. Zo waren er de afgelopen jaren bijv. tijdens de islamitische vastenmaand, die dit jaar half april start, heel wat vragen en tussenkomsten hieromtrent.

Evaluatie project: in juni 2020 werden de directeurs van de instellingen en de leidinggevenden van de kinderdagverblijven verzocht het verloop van het project te evalueren. Hieruit resulteerden volgende actiepunten:

- *De bekendheid van het project PPGI dient verder te worden vergroot*
- *Borgen en uitbreiden aangeboden projecten ter ondersteuning van de instellingen*

Omwille van de coronamaatregelen vonden er dit schooljaar geen bezoeken aan de workshops van Foyer plaats.

De teamleden van het PPGI hebben sinds het begin van dit schooljaar (2020-2021) tot op heden (22 april 2021) 24 basisscholen met de bijhorende kinderdagverblijven, 5 secundaire scholen, 1 muziekacademie, 2 instellingen voor buitengewoon onderwijs en 2 autonome internaten bezocht, waarbij ze het project uitvoerig toelichtten. Hierbij zijn telkens de directeur, de sleutelfiguur kritisch

denken en de zorgcoördinator/leerlingbegeleiders aanwezig, naast de leidinggevende van het kinderdagverblijf.

Uit deze 'ronde van Brussel' resulteerden talrijke vragen om interventies: bemiddelende gesprekken tussen school en ouders, leerlingen en leerkrachten, klasgesprekken over pestproblematieken, bevorderen van motivatie en moeilijke thuissituaties, gedragsproblemen. Het is duidelijk dat de coronamaatregelen alle bestaande psychologische -, gedrags- en socio-economische problematieken nog uitvergrooten. Zo bereiken ons meer en meer meldingen van kinderen en jongeren met attitude- en gedragsproblemen. De socio-economische achtergrond van een groot gedeelte van onze leerlingen speelt hen eveneens parten: veel kinderen hebben thuis geen eigen ruimte, moeten laptops delen met broers en zussen of hebben er geen.

Hieronder volgt een gedetailleerde opsomming van de verschillende interventies:

In het basisonderwijs vonden 28 klasgesprekken plaats over pestproblematieken, welzijn op school, bevorderen van de leerprestaties, gedragsproblemen. Daarnaast voerden de pedagogisch medewerkers 8 gesprekken met ouders om de relatie met de school te verbeteren. Verder vonden een aantal telefoongesprekken met ouders plaats ter voorbereiding of opvolging. Ten slotte werden ook 3 gesprekken met beginnende leerkrachten georganiseerd die dreigden af te haken, waarbij onze medewerkers hen tips gaven over het omgaan met een zeer divers leerlingenpubliek. Deze leerkrachten werden ook na schooltijd telefonisch ondersteund.

In het secundair onderwijs vonden 6 klasgesprekken plaats en 2 gesprekken met laatstejaars die dreigden af te haken tijdens de periodes van 'blended learning' omwille van de coronamaatregelen: deze leerlingen werden ook met succes telefonisch opgevolgd.

Het is duidelijk dat naarmate het project meer bekendheid krijgt, er alsmaar meer aanvragen binnenstromen om interventies uit te voeren, zowel op klasniveau als met individuele leerlingen, leerkrachten en ouders.

1.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

De voornaamste uitdaging zal zijn om de bekendheid van het project PPGI bij de instellingen te vergroten.

Vanaf schooljaar 2020-2021 zal het aantal nascholingen van de schoolteams op basis van het boek "In dialoog" geïntensifieerd worden, eventueel in kleine groepen gelet op de veiligheidsmaatregelen. Op die manier hopen we de handvaten die in het boek worden geformuleerd bij de vier thema's (identiteitsontwikkeling, socio-economische achtergrond, religieuze en culturele benaderingen en interesse voor geopolitieke thema) op de klasvloer te implementeren in al onze instellingen.

Voor de rest van dit schooljaar staan er nog voorstellingen van het project gepland in 9 basisscholen en kinderdagverblijven, 8 secundaire scholen en 4 instellingen voor deeltijds kunstonderwijs, die ofwel fysiek ofwel digitaal plaatsvinden. Momenteel zijn er voorlopig nog 5 klasgesprekken gepland, die net voor de paasvakantie werden uitgesteld omwille van het groeiende aantal klassen, afdelingen en zelfs scholen die in quarantaine werden geplaatst.

Op het eind van dit schooljaar zal het project PPGI in alle instellingen van het basis-, secundair -, deeltijds kunst- en volwassenenonderwijs, de kinderdagverblijven en de autonome internaten zijn

voorgesteld, zodat de scholen een duidelijk beeld hebben van de problemen waarmee ze bij de verschillende leden van het team terecht kunnen.

We breiden dit schooljaar de bezoeken aan Gewoon Vreemd Paleis (vooroordelen, burgerschap) en Manipulatie van Beelden (omgaan met -sociale- media) uit met bezoeken aan het Migratiemuseum (eerder geschikt voor SO, eventueel ook derde graad LO). We beginnen met een try-out zodra de coronamaatregelen dit toelaten.

Omwille van de pandemie en de geldende veiligheidsmaatregelen kon er opnieuw niet samengewerkt worden met VZW Foyer, met Mohamed El Bachiri en konden we voor het tweede schooljaar op rij geen publiek evenement organiseren. Wij hopen dit volgend schooljaar te kunnen realiseren.

2. Centrale keuken

2.1 Visie en organisatie

De centrale keuken van GO! Scholengroep Brussel zorgt voor een aanbod van evenwichtige, gezonde, gevarieerde en duurzame maaltijden met een brede waaier aan keuzemogelijkheden voor en door het onderwijs. Agape is voor de maaltijden en werking van de keukens vandaag partner van de helft van de scholengroepen van het GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Daarnaast verzorgt Agape de logistiek van de maaltijden en een centrale vaat. Ter ondersteuning van de scholengroepen is er een traiteurdienst. De schoolkeukens worden ook vernieuwd via aankoop- en renovatieprojecten.

Er worden opleidingen over regeneratie en HACCP georganiseerd. Een ondersteuning van projecten rond gezonde voeding wordt aangeboden. Er worden ook werkgroepen georganiseerd om het aanbod verder te ontwikkelen. Agape participeert in overheidsprojecten rond duurzame en gezonde maaltijden. De laatste nieuwtjes rond een bepaald voedingsproduct worden verstuurd via digitale nieuwsbrieven.

2.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

De belangrijkste cijfers van Agape in 2020 worden gepresenteerd in tabel 37. Met 66 personeelsleden realiseerde Agape in 2020 een omzet van bijna 9 miljoen €.

Tabel 37: *Agape in cijfers*

Omzet	Omzet intern: 1.236.206,44 € Omzet extern: 7.763.312,86 €
Personeelsleden	66 (tijdelijke krachten ontslagen wegens pandemie)
Leveringsadressen	385
Oppervlakte	3500 M ²
Geproduceerde voeding	1.376.000 kg

In maart stond Agape in voor de aankoop en tijdige verdeling van mondkapen en andere beschermingsmaterialen voor 5 scholengroepen van het GO!

Het coronavirus noodzaakte ons tot het herbekijken van het productieproces. Om flexibeler te kunnen werken voor de eindklant en de financiële risico's te verlagen, dienden we de houdbaarheid van de geleverde producten te verlengen. Een andere zware impact die de pandemie op onze organisatie had,

was de technische werkloosheid. Tussen maart en eind juni was Agape genoodzaakt om 50% van de medewerkers technisch werkloos te zetten. Dit geldt vandaag de dag nog steeds voor enkele medewerkers.

Voor de maaltijden focusten we op de aankoop van residu vrije groenten. 80 % van de groenten (400 ton) die we gebruikten en leverden aan scholen waren residuvrij.

Op infrastructureel gebied konden we 'fase 1 nieuwbouw Agape' realiseren: de installatie van een nieuwe vaatwaslijn in containers, een verzwaring van de hoogspanning cabine naar 1000 Kva en een nieuwe brander van stoominstallatie voorzien naar 3000Kw. Door de installatie van zonnepanelen, die 30% van onze elektriciteitsbehoefte dekt, zullen we een besparing van +/- 30.000 € op jaarbasis realiseren. Ook de vernieuwing van het wagenpark met twee nieuwe bestelwagens werd in deze fase gerealiseerd. Tot slot werd de bouw- en milieuvergunning voor de nieuwbouw ingediend.

2.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

Zoals fase 1 gerealiseerd werd in 2020, starten we 'fase 2 van nieuwbouw Agape' op en wordt gebouw B verbonden aan gebouw A.

Het is onontbeerlijk geworden om ons aan te passen aan de huidige en toekomstige ondernemingsomgeving. Om de verwerking van informatie te versnellen en ons aan te passen aan de vraag van klanten, zetten we verder in op de digitalisering van de productietracering, het etiketteren en de pasteurisatie. Ook de marketing rond gezonde schoolmaaltijden krijgt hierbij onze aandacht. Het opzetten van een 'on tour' evenement in het kader van prospectie naar nieuwe klanten zal hierbij niet ontbreken. Omdat onze eindklanten een belangrijke stem hebben in de verdere ontwikkeling van de organisatie, nodigen we kinderen jaarlijks uit op 5 proeverijen.

Om een duurzaam verhaal op te zetten werken we samen met een externe leverancier in groenten waarmee we Waste to taste opstarten. Groenten overschotten, die anders nooit tot op de tafel zouden geraken, worden bij ons gebruikt voor 100% verse soepen. Zo kunnen we de afvalstromen verminderen met 20%.

Hiernaast verminderen we ook de aankoop van rundsvlees met 15%. Vlees is verantwoordelijk voor 40% van de broeikasgassen die vrijkomen bij productie van voedsel. Het heeft een grote klimaatimpact omdat er voor de productie plantaardig voedsel nodig is.

Al deze initiatieven over duurzame maaltijden en residuvrije groenten willen we in de kijker zetten met de organisatie van een persconferentie met verschillende scholengroepen van het GO! en de Algemeen directeur.

3. Communicatie

3.1 Visie en organisatie

De scholengroep kiest voor een helder communicatiebeleid om acties en middelen uit te werken die bijdragen tot het realiseren van de strategische doelstellingen binnen het Beleidsplan 2023.

3.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Een communicatiestrategie werd uitgewerkt om vanuit een duidelijke en herkenbare positionering het imago van GO! Scholengroep Brussel intern en extern te versterken en te beschermen en de profilering van scholen, internaten en KDV'en te ondersteunen en te faciliteren.

De werkgroep communicatie startte met de uitrol van de communicatiestrategie.

Naar aanleiding van de pandemie werd een crisisteam samengesteld om efficiënt intern en extern te communiceren over overheidsrichtlijnen, preventie- en veiligheidsmaatregelen en de vastgestelde besmettingen in scholen, KDV'en en internaten.

3.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

Vanuit de communicatiestrategie zal prioritair ingezet worden op:

- Positionering en branding
- Ontwikkelen huisstijl en logo
- Herkenbaarheid GO! Scholengroep Brussel bij alle instellingen vergroten
- Verhogen transparantie interne communicatie
- Optimaliseren van de communicatie over het aanbod 1ste graad SO
- Creëren van een nieuwe website voor de scholengroep

4. Financiën

4.1 Visie en organisatie

Het team Financiën ondersteunt de scholen op vlak van budgettaire en financiële aangelegenheden. Zo ondersteunen ze scholen bij:

- de boekhoudkundige verwerking en betalingen van verrichtingen;
- het gebruik van CODA, het boekhoudprogramma waarmee alle instellingen werken;
- boekhoudkundige vragen;
- de coördinatie van de begrotingen van scholen.

De scholengroep is hiervoor ingedeeld in 4 niveaus m.n. het centrale niveau, de domeinen, de instellingen en het niveau kinderdagverblijven.

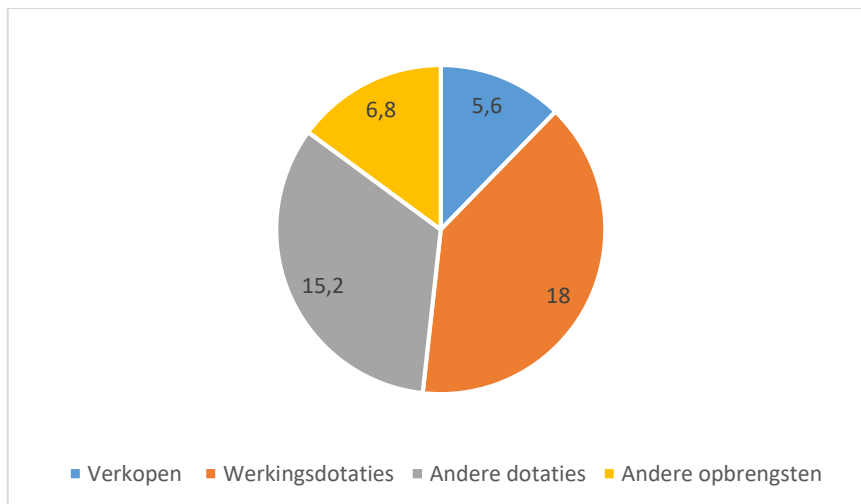
4.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In 2020 bedroegen de investeringen van GO! Scholengroep Brussel 5,2 miljoen €. 1,9 miljoen € hiervan werd geïnvesteerd in computeruitrusting o.a. door de subsidie VGC en subsidies Vlaamse Gemeenschap ingevolge van de pandemie.

Door de activering van werken in onroerende staat is de resultatenrekening geen goede waardemeter meer van het resultaat van het boekjaar, aangezien de investeringen 5,2 miljoen € beliepen en de afschrijvingen slechts 2,5 miljoen €. Het resultaat bedroeg 5 miljoen € o.a. door minder uitgaven ten gevolge van de pandemie (tijdelijke sluiting scholen), bijkomende overheidssubsidies en snellere terugbetaling van vorderingen op de overheid. Dit had een positieve invloed op de beschikbare liquide middelen.

De globale middelen uit dotaties, verkopen en andere opbrengsten beliepen in 2020 45,6 miljoen €. Taartdiagram 12 geeft de globale verdeling van de middelen van 2020 weer in een taartdiagram.

Taartdiagram 12: Middelen 2020 in miljoen euro

De verkopen (5,6 miljoen €) betreffen voornamelijk verkopen van maaltijden van de centrale keuken. De werkingsdotaties stegen met 1,6 miljoen € t.o.v. 2019. De andere dotaties betreffen o.m. subsidies van Kind & Gezin m.b.t. de kinderdagverblijven, subsidies VGC, de terugvordering m.b.t. personeelsleden betaald woon-werkverkeer. De andere werkingsopbrengsten betreffen o.m. inschrijvingsgelden CVO en academies, opbrengsten van kostgelden, bijdragen ouders voor de kinderdagverblijven, opbrengsten m.b.t. didactische uitstappen en schoolreizen, verhuringen, terugvorderingen m.b.t aan de gebouwen 14-15 van het COOVI...

De werkingskosten beliepen in 2020 een totaal van 40,5 miljoen €. Meer dan de helft zijn personeelskosten (20,4 miljoen €). 3,5 miljoen € verbruikte voorraden betreffen voornamelijk grondstoffen gebruikt voor de bereiding van maaltijden. De kosten van 13,9 miljoen € voor diensten en diverse goederen betreffen o.m. de leerlinggebonden uitgaven (inclusief kopieën en softwarelicenties), de kosten van nutsvoorzieningen (EGW, kosten voor onderhoud gebouwen en andere kosten zoals huur gebouwen, verzekeringen, onderhoudsproducten, onderhoud installaties).

4.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

De herschreven procedures zullen via opleiding toegelicht worden aan de instellingen. We wensen de communicatielijnen te versnellen door het invoeren van een contactlijst van de rekenplichtigen van de instellingen.

5. ICT

5.1 Visie en organisatie

De ICT-dienst van GO! Scholengroep Brussel zet in op een doorgedreven digitalisering en automatisatie van educatieve, administratieve en ICT-processen. Men reikt de scholen de technologie aan die de ontwikkeling van 21 -eeuwse vaardigheden ten volle ondersteunen. Daarnaast zorgt de ICT-dienst ervoor dat leerlingen, leerkrachten en administraties efficiënt kunnen werken in een veilige ICT-omgeving.

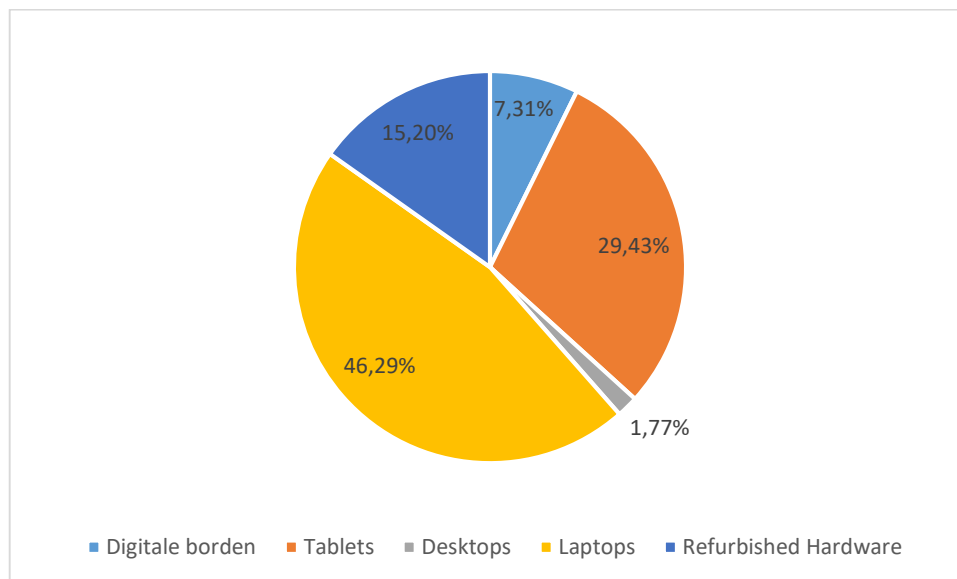
5.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Voor de kinderdagverblijven zorgde de ICT-dienst van GO! Scholengroep Brussel voor de uitrol van nieuwe software voor het 'heen en weer boekje' van de peuters. In 2021 wordt hier verder op ingezet.

Binnen het project 'ICT-materialen voor basisscholen' keurde van 19 juni 2019 tot 7 mei 2020 gespreid over 4 rondes, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) verschillende subsidies goed. De ICT-dienst spendeerde deze verkregen subsidies van de VGC (798.185 €) aan ICT-materialen voor de basisscholen. Er werden digitale borden, iPads, iPadhoezen, iPadlaadkasten, laptops en laptoplaadkasten aangekocht. De ICT-dienst zorgde voor de uitrol en implementatie van alle ICT-materialen voor de basisscholen. Door de uitbraak van de pandemie was het secundair onderwijs genoodzaakt om over te stappen op voltijds en deeltijds afstandsonderwijs. Er werden verschillende middelen toegekend in het secundair onderwijs zodat elke leerling over een eigen (eventueel geleend) toestel beschikte om alle lessen te kunnen volgen. Van de minister van Onderwijs kreeg GO! Scholengroep Brussel 550 laptops voor het secundair onderwijs.

Naast deze verkregen laptops kocht GO! Scholengroep Brussel zelf nog 653 nieuwe laptops aan voor leerlingen en administratie. In totaal werden 1203 nieuwe laptops aangekocht via de ICT-dienst. De nieuwe laptops bedragen bijna de helft van alle aangekochte materialen in 2020 (46,29%). Taartdiagram 13 geeft een overzicht van alle aangekochte materialen in 2020 via de ICT-dienst. Er werden 765 tablets aangekocht, voornamelijk iPads. Er werd ook ingezet op 2de hands materialen, 395 toestellen (laptops en PC's) zijn 'Refurbished hardware'. Gericht op digitaal lesgeven en projecteren, werden 190 beamers en touch TV's aangekocht: 15,2% van de aankopen zijn digitale borden. Tot slot werden 46 nieuwe computers aangekocht (desktops).

Taartdiagram 13: Aankopen 2020 via ICT-dienst Scholengroep Brussel

5.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

De ICT-dienst wil voor alle scholen inzetten op meer pedagogische ICT-ondersteuning en de scholen maximaal ondersteunen bij de transformatie naar een moderne leeromgeving. Dit houdt in dat er op de scholen actiever moet meegewerkt worden aan de visie en doelen voor ICT vooral gericht op de klaspraktijk. Men wil iedere ICT-coördinator betrekken bij het opstellen/naleven van het ICT-beleidsplan. De ICT-dienst wil meer Smartschool-expertise op de scholen zelf creëren waardoor de centrale ondersteuning afgebouwd zou kunnen worden. Het is een uitdaging om aan de stijgende ondersteuningsvragen van de scholen te beantwoorden. Er zijn voor 2021 enorm veel uitdagingen op ICT-vlak: Digisprong, hybride scholen...

De ICT-dienst wil de processen en procedures van de centrale diensten van GO! Scholengroep Brussel verder digitaliseren en automatiseren. Men wil SharePoint/Teams van Office365 verder uitbouwen.

Dit kan eventueel verder uitgebreid worden naar accounts voor alle leerlingen aan de hand van een (betalend) synchronisatieprogramma.

6. Infrastructuur

6.1 Visie en organisatie

De dienst infrastructuur heeft het doel om de leerlingen onder te brengen in gebouwen die minimaal voldoen aan de basiskwaliteiten. Daarnaast wordt er steeds geïnvesteerd in capaciteitsuitbreidingen.

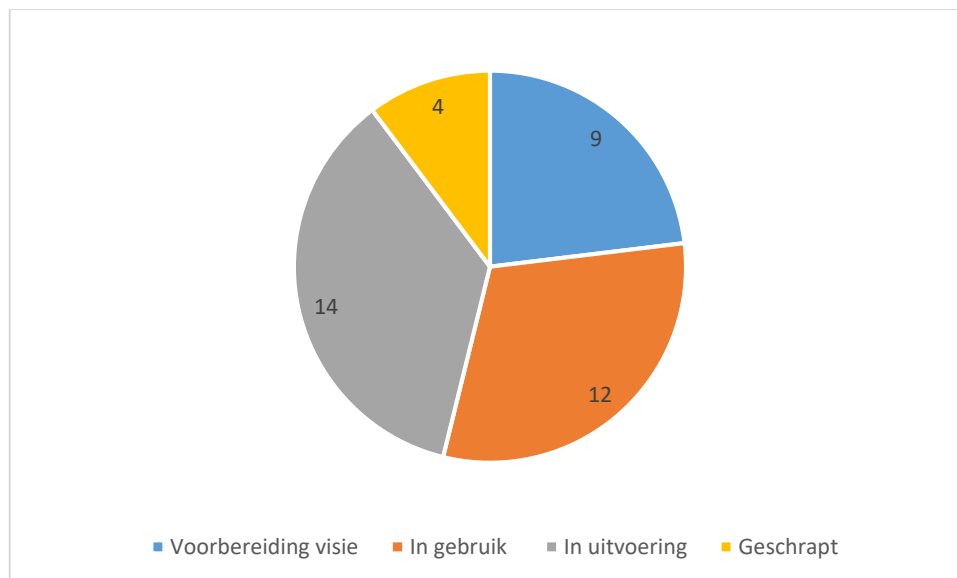
6.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

De infrastructuurwerken lagen niet stil het afgelopen jaar. De ploeg realiseerde een aantal zeer mooie projecten, buitenspelprojecten werden in gebruik genomen, een aantal hoogspanningsinstallaties werden vernieuwd en nieuwbouwprojecten gerealiseerd. Hieronder vindt u enkele foto's van realisaties en wordt in taartdiagrammen voorgesteld hoeveel projecten zich in welke fase, van de te doorlopen processen, situeren.

Projecten buitenspel

De subsidies van het BHG voor buitenspel worden verdergezet. In overleg met de VGC probeert GO! Scholengroep Brussel zoveel mogelijk projecten in te dienen. Nederlandstalige scholen in Brussel kunnen een subsidie van de VGC krijgen om de speelplaats in te richten tot een kindvriendelijke, creatieve omgeving, tot een ruimte waar kinderen hun speeltijd zelf vorm kunnen geven. Taartdiagram 14 geeft een overzicht van de projecten buitenspel van GO! Scholengroep Brussel in 2020.

Taartdiagram 14: *Projecten buitenspel SGR8*

In 2019 waren er 6 projecten buitenspel in uitvoering. In vergelijking met vorig jaar zijn er in 2020 meer dan dubbel zoveel projecten in uitvoering: 14! Terwijl er vorig jaar 10 opgeleverde projecten buitenspel waren, zijn er in 2020 ook meer projecten in gebruik: 12.

BSGO! De Muziekladder

BSGO! Toverfluit

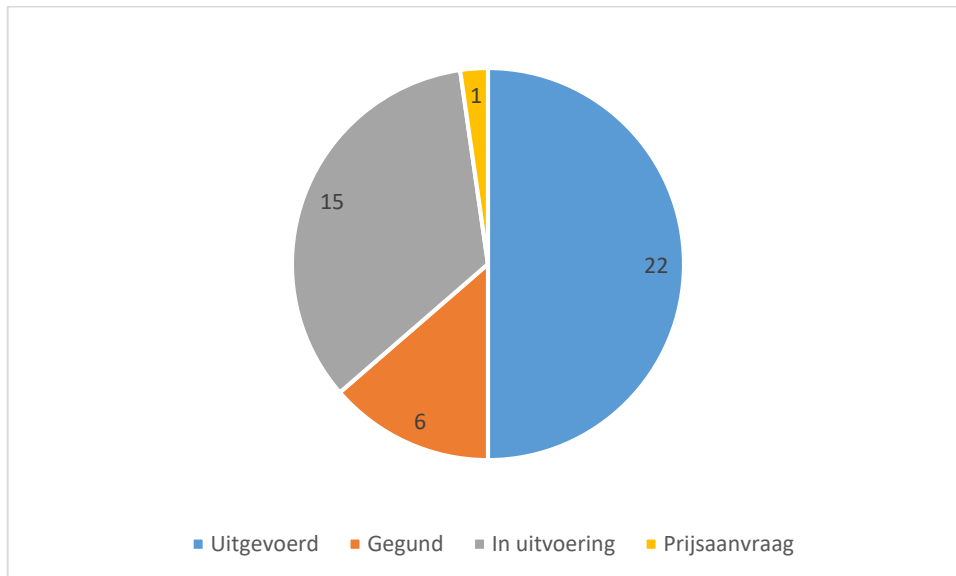
BSGO! 't Plantzoentje

GO! KA Anderlecht

Graag geven we aandacht aan een aantal zeer mooie realisaties van de samenwerking van de mobiele ploeg. Taartdiagram 15 geeft een overzicht van de kleine infrastructuurwerken in 2020. Om meteen een beeld te krijgen van deze werken komen er vervolgens enkele foto's van de werken aan bod. In 2020 werden 22 kleine infrastructuurwerken uitgevoerd, 15 werken zijn in uitvoering.

Taartdiagram 15: *Opvolging kleine infrastructuurwerken 2020*

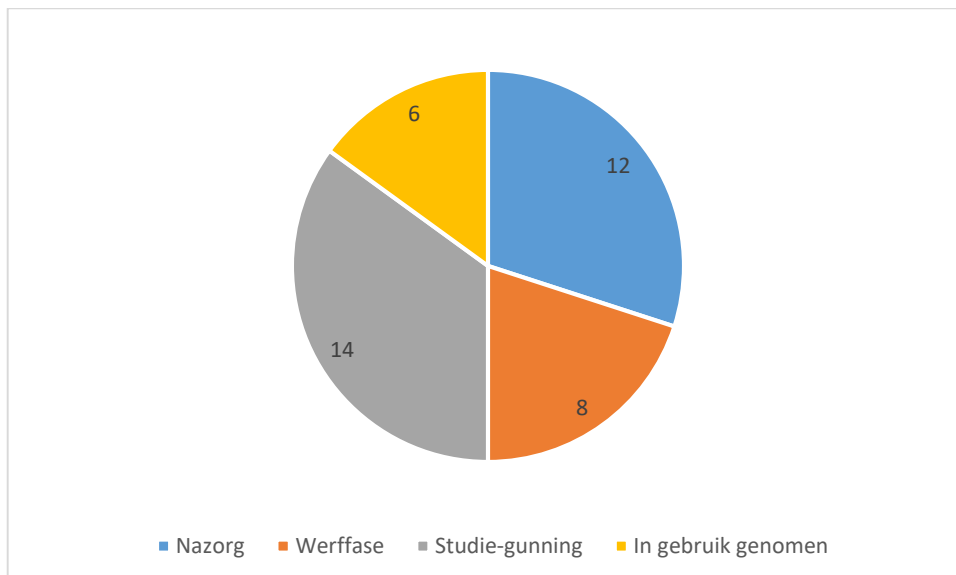

vernieuwde hoogspanningscabines

In taartdiagram 16 wordt een overzicht weergegeven van de nieuwbouwprojecten in 2020. 6 nieuwbouwprojecten werden in gebruik genomen en 8 zijn in werffase. In tabel 38 kan u de scholen terugvinden waar deze nieuwbouwprojecten gerealiseerd worden. Nadien worden enkele foto's van de projecten gepresenteerd.

Taartdiagram 16: Nieuwbouwprojecten 2020

Tabel 38: Stand van zaken voortgang projecten

In gebruik genomen projecten	Schaarbeek- BS Carolus Magnus Sint-Jans- Molenbeek - BS Eugene Laermans (ekla) St-Jans-Molenbeek - St Michel Ukkel - BS de Iris Laken - BS Telescoop – Demarestraat Jette - BS Theodoortje
Gerealiseerde projecten in nazorg	Anderlecht - Smederijen CVO-DKO Neder-Over-Heembeek - BuSo De Heemschool Ukkel - BS Floreal Schaarbeek- BS Carolus Magnus Schaarbeek - BS H Conscience Evere - BS papageno Koekelberg - KA en BS Unesco Schaarbeek - BS Muziekladder Sint Gillis - BS Balder Merodestraat Koekelberg - Comenius site Anderlecht - COOVI Sint-Agha-berchem - KVD Zavelput
Projecten in werffase	Schaarbeek - BS de Buurt Sint-Jans-Molenbeek - BS Klimpaal Brussel - Pacheco
Projecten in Studie-gunning	Oudergem - BS De stadmus Sint-Jans-Molenbeek - BS/KDV Ulenstraat Etterbeek - KA Etterbeek ABK Anderlecht, Dapperheidsplein KDV, Kolonel Bourgstraat, Evere Jette - BS de Kleine Geuzen SAB – Zavelenberg Molenbeek Ekla – kinderdagverblijf Unesco koekelberg- DKO inrichting

GO! Basisschool De Iris met architectenbureau B-ild architects en fotograaf Jeroen Verrecht

GO! BS De Telescoop met architectenbureau Ura en fotograaf Filip Dujardain

Go! Eugeen Laermans met architectenbureau Licence to Build en fotograaf Lien Nauwelaerts

6.3 Toekomstige uitdagingen en ambitie

De focus zal de komende jaren blijven liggen op het opvolgen van het energiebeleid. Het zal ook een uitdaging blijven om aan de groei van het leerlingenaantal te voldoen via capaciteitsuitbreiding.

Er zal een draaiboek opgemaakt worden voor het gebruik en het onderhoud van gebouwen. We starten een nieuw ticketsysteem op voor aanvragen kleine en grote infrastructuurwerken waarmee we de transparante en efficiënte werking duidelijk willen verhogen.

Vanuit infrastructuur wil GO! Scholengroep Brussel via facilitair beheer instellingen proactief ondersteunen ter voorbereiding controle FAVV (facilitair beheer). Op vraag van de ondersteunende diensten of bij herziening MDV-uren zullen er werkbezoeken gedaan worden om de situatie ter plaatse beter in te schatten.

6.4 Leerlingenvervoer

Organisatie en beleid

GO! Scholengroep Brussel beschikt reeds jaren over een aantal bussen die zorgen voor ophaaldiensten, leerlingenvervoer naar wijkscholen, sporthallen, zwembaden, evenementen, CLB-consultaties, ... De organisatie hiervan wordt opgevolgd door GO! Campus Heemschool, die voor de eigen organisatie van de school deze opvolging kennen en doortrekken voor de bussen van de scholengroep.

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

De rittenschema's werden onder de loep genomen en de aanvraagprocedure voor ritten, zowel vaste ritten als occasionele ritten, werd geüpdatet en in een nieuw systeem ingebracht. Daarnaast werd de historiek per bus geüpdatet, zodat wij altijd weten welke bus welke herstellingen moet ondergaan. Dit om zowel de rijstijl als de historiek van de bus zelf te kunnen opvolgen.

Vanaf 1 september 2020 hebben wij vijf chauffeurs en twee bussen minder in roulatie. Wij blijven op zoek naar buschauffeurs maar dit is een knelpuntberoep. In tabel 39 worden de voornaamste cijfers van het leerlingenvervoer voor schooljaar 2019-2020 gepresenteerd.

Tabel 39: *Overzicht leerlingenvervoer 2019-2020*

	Aantallen
Bussen	10
Chauffeurs	10
Ophaaldiensten	6
Vaste ritten	83
Extra ritten	367

In 2020 werd een uitleessysteem (DLD) verbonden aan de tachograaf van iedere bus waarbij dit mogelijk was. De opleidingen voor buschauffeurs werden verdergezet (code 95).

Toekomstige uitdagingen en ambities

We voeren een studie uit om te onderzoeken welke busritten in de toekomst effectief blijvend gereden moeten worden. Het betreft ophaaldiensten, busritten naar zwembaden, extra-muros, interne ritten tussen wijkscholen, ... Aan de hand hiervan zal een eventuele verdere rationalisering of uitbreiding voorgesteld worden aan de Raad van Bestuur.

7. Integrale kwaliteitszorg

7.1 Visie en organisatie

Instellingen zorgen voor een output gestuurd beleid binnen een cyclisch proces, waarbij kwaliteit van leren en leeropbrengsten centraal worden geplaatst. Het referentiekader van de onderwijsinspectie (OK) wordt hierbij gehanteerd om, onderwijsoverschrijdend, met dezelfde taal over onderwijs te spreken waarbij elke medewerker in zijn of haar eigen rol de verantwoordelijkheid opneemt.

In de praktijk vertaalt dit zich in het opbouwen van instellingsniveauoverschrijdende, regiogebonden netwerken waarbinnen interne kwaliteitsmedewerkers van de verschillende instellingen samenkomen om het betrouwbare output gestuurde kwaliteitsbeleid van hun eigen organisatie uit te dragen, te bevorderen en bekend te maken.

Hierbinnen staan zelfevaluatie als motor voor schoolontwikkeling, impulsen tot onderwijskundige vernieuwingen, kennismanagement en levende kwaliteitszorg centraal. Ook binnen de werking van de ondersteunende diensten wordt deze visie geïntegreerd.

7.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In de tevredenheidsenquête 2020, werd de instellingen van de scholengroep gevraagd de dienstverlening van het algemeen directoraat te evalueren. De helft van de uitgenodigden nam effectief deel aan de enquête (49,57%). Gemiddeld gaven de deelnemers het algemeen directoraat een score voor algemene tevredenheid van 7,9 op 10. Zowel de bereikbaarheid als hulpvaardigheid van het algemeen directoraat kent een gemiddelde score van 7,8 op 10. De deelnemers van de instellingen geven de vriendelijkheid van het algemeen directoraat gemiddeld een waardering van 8,3 op 10. Een gemiddelde score van tevredenheid, bereikbaarheid, vriendelijkheid en hulpvaardigheid werd per dienst apart berekend. Het algemeen directoraat gebruikte deze resultaten om de ondersteuning aan de instellingen verder te optimaliseren en stelde een verbeterplan op. Gelijktijdig werd de personeelsleden van het algemeen directoraat ook gevraagd de werking te evalueren. Iets minder dan de helft van de uitgenodigden (43,48%) nam effectief deel aan de bevraging, dit online of op papier.

Er werden enkele concrete aanbevelingen geformuleerd over hoe het algemeen directoraat de ondersteuning zou kunnen verbeteren. Wanneer er zich echter een crisissituatie voordoet, weten bijna alle deelnemers van de instellingen bij wie men terecht kan van het algemeen directoraat. Merendeel geeft aan vervolgens de gepaste ondersteuning te krijgen.

Daarnaast maken we voor het derde jaar op rij een jaarverslag op. Dit verslag bevat, zoals in andere jaarverslagen, niet alleen een terugblik naar het voorbije kalenderjaar, maar gaat ook reeds in op beoogde ambities en uitdagingen. Een sterkte voor de scholengroep om op die manier de uitdagingen te formuleren en deze in geen geval uit de weg te gaan.

Binnen het strategisch plan van de scholengroep zijn onderzoek en datageletterdheid de motor voor verdere ontwikkeling. Werkgroepen vertalen dit plan naar concrete acties op basis van succesindicatoren en voeren hiermee beleid. De dienst IKZ voorziet hen hierbij van de nodige data.

Resultaten onderwijsinspectie 2.0

Ook voor de onderwijsinspectie bracht de pandemie een andere aanpak met zich mee.

Sinds maart 2020 leveren instellingen grote inspanningen. Afhankelijk van de pandemiefase moesten ze snel schakelen om onderwijs te verstrekken in soms bijzonder moeilijke omstandigheden. De onderwijsinspectie spreekt een grote waardering uit voor deze inspanningen!

Van maart tot juni 2020 organiseerde de onderwijsinspectie verschillende belrondes en schoolbezoeken. Hierbij werden scholen en academies telefonisch bevraged over de risicoanalyse, de heropstart na de lockdownperiode, de (nood)opvang, de opstart van september, ...

In juni 2020 voerde de onderwijsinspectie ook schoolbezoeken uit om de impact van de coronamaatregelen op de pedagogische praktijk in kaart te brengen. Ze gingen hiervoor in gesprek met beleidsverantwoordelijke(n) met als doel de impact van de coronamaatregelen op de leerlingenevaluatie, de leervorderingen en het welbevinden van de leerlingen en op de vormgeving van de klaspraktijk te onderzoeken en in kaart te brengen.

Er werd ook vooruitgeblikt naar het volgend schooljaar: wat nemen de scholen mee uit deze crisis?

Ook de internaten en de centra voor leerlingenbegeleiding werden bevestigd naar de impact van het coronavirus op hun werking.

Wegens de aanslepende pandemie paste de onderwijsinspectie haar aanpak voor het schooljaar 2020-2021 aan. In het volwassenenonderwijs en het deeltijds kunstonderwijs werden de verkennende onderzoeken behouden. In het volwassenenonderwijs werd de onderzoeksvraag: "Welke impact hebben de veranderende contexten op de cursisten en hoe stemt het centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) of het centrum voor basiseducatie (CBE) zijn beleid daarop af?" gesteld. In het deeltijds kunstonderwijs hanteerde men volgende onderzoeksvraag: "In welke mate speelt de academie in haar onderwijskundig beleid en bijhorende kwaliteitsontwikkeling in op veranderende contexten?".

In het leerplichtonderwijs werden de korte doorlichtingen die in september en oktober van start waren gegaan, tijdelijk stopgezet en vervangen door ondersteunende bezoeken. Scholen kregen hierbij de mogelijkheid een bezoek aan te vragen met de keuze uit een aantal onderzoeksvragen.

De vijfjaarlijkse BVH-controle van de internaten werd uitgesteld naar mei-juni 2021 omwille van de pandemie. Het is nog niet duidelijk wanneer de inspectie het toezicht op de kwaliteit van de internaat werking zal opstarten.

7.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

Het strategisch plan GO! 2030 gaat uit van één centrale visie, de zogenaamde poolstervisie. Deze visie, net als de poolster zelf, is een continu vaststaand richtpunt. Het omschrijft wat we als GO! willen zijn en waarin we ons onderscheiden van andere onderwijsaanbieders.

Deze poolstervisie dienen we te vertalen naar de context van al de instellingen van de scholengroep.

Het is belangrijk dat iedere instelling in een vernieuwend schoolconcept zijn eigen authenticiteit/identiteit kan bewaren. Hierbij houden we rekening met wetenschappelijk onderzoek, de schooleigen mogelijkheden betreffende infrastructuur, de ambitie van de instellingen zelf en de jobs van morgen.

Hiervoor zal GO! Scholengroep Brussel inzetten op:

- de verdere uitbouw van lerende netwerken
- de uitbouw van een eigen datadashboard om de datageletterdheid te verhogen
- pedagogische ondersteuning op de klasvloer
- professionalisering door het in kaart brengen van sterktes en ontwikkelkansen
- technologische evolutie volgen (fablabs,...)
- de virtuele leeromgevingen zowel voor onze leerlingen als leraren

7.4 Internationalisering

Visie en organisatie

GO! Scholengroep Brussel benut samen met een breed netwerk van partners alle troeven en uitdagingen van de wereldstad Brussel om elk kind, elke leerling, elke cursist in een veilige omgeving een uitstekende vorming te bieden zodat ze maximaal doorgroeien tot actieve burgers.

We richten ons met de internationale werking van onze scholengroep voornamelijk op Europa. We zijn ook voldoende ambitieus om verder te kijken. We onderhouden banden met de Europese Ambassade en Fulbright door deelname aan projecten als Pathways' Game Changer en exploreren de mogelijkheid om een scholenband aan te gaan met een schoolgemeenschap buiten Europa.

We blijven ook inzetten op internationalisering@home en organiseren regelmatig bezoeken en jobshadowings op vraag van binnen- en buitenlandse onderwijsprofessionals die meer over ons onderwijssysteem en onze internationale werking te weten willen komen.

KA1 – mobiliteitsprojecten

Met de KA1- mobiliteitsprojecten ondersteunen we de competentieontwikkeling bij ons personeel en leerlingen. Personeelsleden hebben de mogelijkheid om zich te professionaliseren door cursussen of conferenties te volgen in het buitenland. Via jobshadowings, stages of externe lesopdrachten kunnen ze goede praktijken elders observeren en gerichte kennis opdoen om deze vervolgens te implementeren in hun dagelijkse onderwijspraktijk en werksituatie teneinde de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Voor leerlingen is er de mogelijkheid om stageperiodes in het buitenland te volbrengen.

Momenteel coördineert GO! Scholengroep Brussel vijf KA1-projecten: KA1 Kinder- en Jongerencoach, KA1 Outdoor learning, KA1 100 talen in het Brusselse basisonderwijs, KA1 Toerisme en KA1 Gepersonaliseerd Samen Leren.

KA2 – strategische partnerschappen

KA2-projecten bieden onze onderwijsinstellingen de kans om partnerschappen aan te gaan met buitenlandse scholen, universiteiten of andere partners (al dan niet uit het onderwijsveld) rond een specifiek thema, een gezamenlijke nood of interesse. Het doel van deze samenwerkingen is om goede praktijken uit te wisselen of samen iets nieuws te creëren waaraan alle partners nood hebben teneinde tegemoet te komen aan de lokale onderwijsnoden en aldus de kwaliteit van het onderwijs te optimaliseren.

We nemen momenteel deel aan twee KA2 projecten die gericht zijn op innovatie binnen het onderwijs en aan één KA2 project gericht op het delen van kennis en het uitwisselen van goede praktijkvoorbeelden.

De projecten waar we momenteel aan deelnemen in onze scholengroep zijn KA2 Think Global!, KA2 Erasmobility en KA2 Home, but not alone: Empowering preschool teachers and parents for digital education.

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Voor de dienst internationalisering was 2020 een bewogen jaar. De pandemie legde de mobiliteiten stil. Er werden leermobiliteiten en internationale meetings gepland, verschoven om alsnog

geannuleerd te worden. Internationale meetings werden online gehouden, vaak om daar te besluiten dat er enkel achter de schermen kon verder gewerkt worden aan de projecten.

In het KA2 project Erasmobility werd een nieuwe website ontwikkeld die de organisatie van uitwisselingen voor VET learners (leerlingen in het Beroeps en Technische onderwijs) faciliteert.

In het KA2 project Think Global krijgt de toolkit voor leerkrachten vorm die het onderwijzend personeel kan ondersteunen bij wereldburgerschapeducatie.

Om in te spelen op de professionele nood bij leerkrachten om zich te professionaliseren in het aanbieden van digitaal onderwijs, lanceerde Erasmus+ in augustus 2020 een nieuwe projectoproep voor projecten gericht op deze digitale competentieontwikkeling. De scholengroep diende samen met acht partners het project 'KA2 Home, but not alone: Empowering preschool teachers and parents for digital education' in. Dit project werd goedgekeurd en hier gaan we komende twee jaar mee aan de slag.

Toekomstige uitdagingen en ambities

Door de pandemie werden de lopende projecten in de mate van het mogelijke verlengd om zoveel mogelijk van de geplande activiteiten alsnog te kunnen laten uitvoeren. Aangezien het momenteel nog niet mogelijk is om zonder beperkingen te plannen en te reizen, zal het een uitdaging worden om op de kortere resterende termijn alle mobiliteiten te laten doorgaan en de doelstellingen van de projecten te behalen.

GO! Scholengroep Brussel wil samen met de start van het nieuwe Europese programma een volgende stap zetten om internationalisering duurzaam te verankeren in ons beleid. Met deze stuurgroep willen we een brede visie en internationaliseringsstrategie voor GO! Scholengroep Brussel ontwikkelen en een platform creëren waar kennis, ideeën en ervaringen op het gebied van internationalisering uitgewisseld kunnen worden.

8. Personeel

8.1 Visie en organisatie

Hoofddoel van de stafafdeling Personeel is het ondersteunen van de onderwijsinstellingen inzake het personeelsbeleid. De werkzaamheden situeren zich zowel op het vlak van beleidsvoorbereiding, -uitvoering en evaluatie. De stafafdeling personeel is als volgt samengesteld:

- Personeelsdirecteur
- HR verantwoordelijke
- 3,5 VTE stafmedewerkers (VTE staat voor voltijdsequivalent)

De taakverdeling tussen de scholen en de ondersteunende dienst Personeel werd vastgelegd door middel van verscheidene uitgeschreven procedures: beheer loopbaan contractuele, statutaire personeelsleden en personeelsleden van de kinderdagverblijven.

Bij de oprichting van GO! Scholengroep Brussel bestond één van de basisdoelstellingen erin om de directies te ontlasten van zoveel mogelijk taken. Zodanig dat de directies zich louter konden toespitsen op hun kerntaken, met name het coachen van hun personeelsteam en het bewaken van de pedagogische processen.

8.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In samenwerking met sociaal secretariaat group S werd het project elektronische loonfiches/taskfiches uitgerold voor bedienden en personeelsleden van de kinderdagverblijven. De invoer van elektronische loonfiches/taskfiches voor arbeiders en de personeelsleden van VZW Gibbon werd verder uitgerold.

Naar aanleiding van de nieuwe regelgeving tijdelijke aanstelling doorlopende duur, werd een besluit inzake werkpunten opgesteld, onderhandeld en ingevoerd. De nieuwe regelgeving werd omgezet in de praktijk. Er werden opleidingen georganiseerd omtrent procedures beheer loopbaan contractuele personeelsleden. Daarnaast werd een procedure inzake alternerend leren uitgeschreven. In 2020 stond de actualisatie van het arbeidsreglement voor VZW Gibbon op het programma.

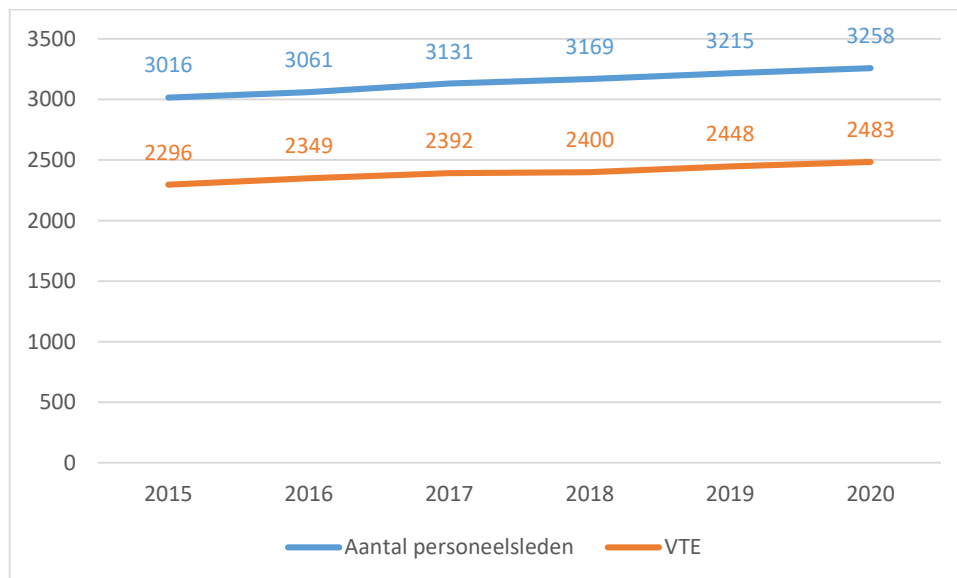
Er werden acties uitgerold inzake lerarentekort, steeds onder voorbehoud van voorstellen van de werkgroep lerarentekort GO! Diensten centraal.

Statutaire personeelsleden in cijfers 2020

GO! Scholengroep Brussel stelt statutaire en contractuele personeelsleden te werk. Er wordt een overzicht van de statutaire personeelsleden van GO! Scholengroep Brussel in 2020 weergegeven. De gegevens van statutaire personeelsleden worden door AGODI aangeleverd aan het GO! Via een datadashboard stelt het GO! de gegevens van statutaire personeelsleden beschikbaar aan GO! Scholengroep Brussel.

Op 1 februari 2020 stelde GO! Scholengroep Brussel 3258 statutaire personeelsleden te werk. Aangezien niet iedere werknemer voltijds tewerkgesteld is, wordt ook het voltijdsequivalent (VTE) weergegeven. Eén VTE komt overeen met één fulltime werknemer. Grafiek 32 geeft de evolutie van het aantal statutaire personeelsleden en het aantal effectief gepresteerde VTE's van GO! Scholengroep Brussel weer. Dit betreft steeds een telling op 1 februari.

Grafiek 32: Evolutie aantal statutaire personeelsleden en VTE GO! Scholengroep Brussel

In 2020 werkt 78,09% van de statutaire personeelsleden van GO! Scholengroep Brussel in het leerplichtonderwijs (1939 VTE). De overige 21,91% van de statutaire personeelsleden in 2020 werkt in het niet-leerplichtonderwijs (544 VTE). Tabel 40 geeft een verdere opsplitsing van het aantal statutaire personeelsleden volgens het onderwijsniveau. Let op: dit betreft voor elk onderwijsniveau enkel de statutaire personeelsleden, de contractuele personeelsleden werden niet opgenomen.

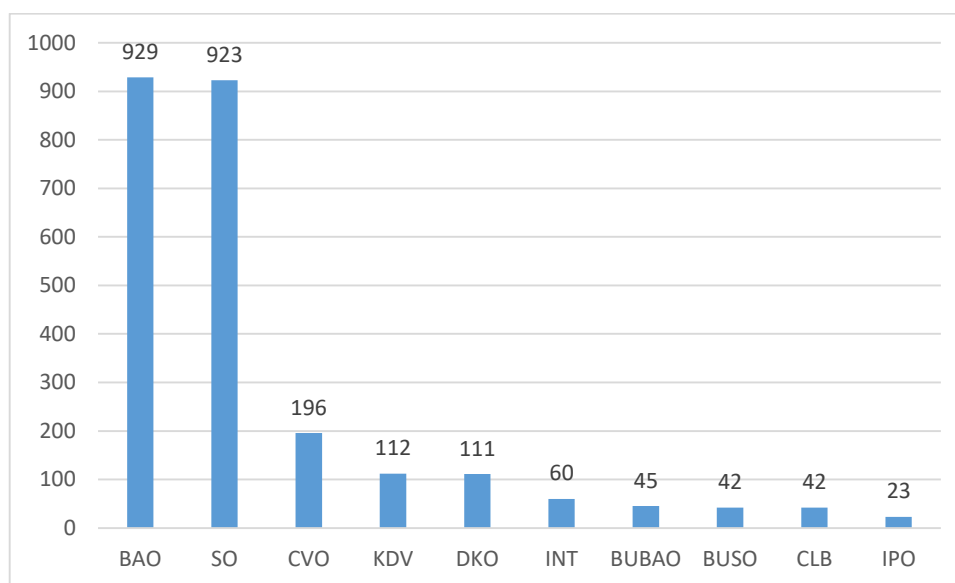
Tabel 40: Aantal statutaire personeelsleden 2020 per niveau

Leerplichtonderwijs	Aantal personeelsleden
BAO	1184
BUBAO	63
SO	1192
BUSO	56
Niet-leerplichtonderwijs	Aantal personeelsleden
DKO	224
CVO	270
CLB	61
INT*	85
IPO	32
KDV*	163

*Internaten (INT) kinderdagverblijven (KDV)

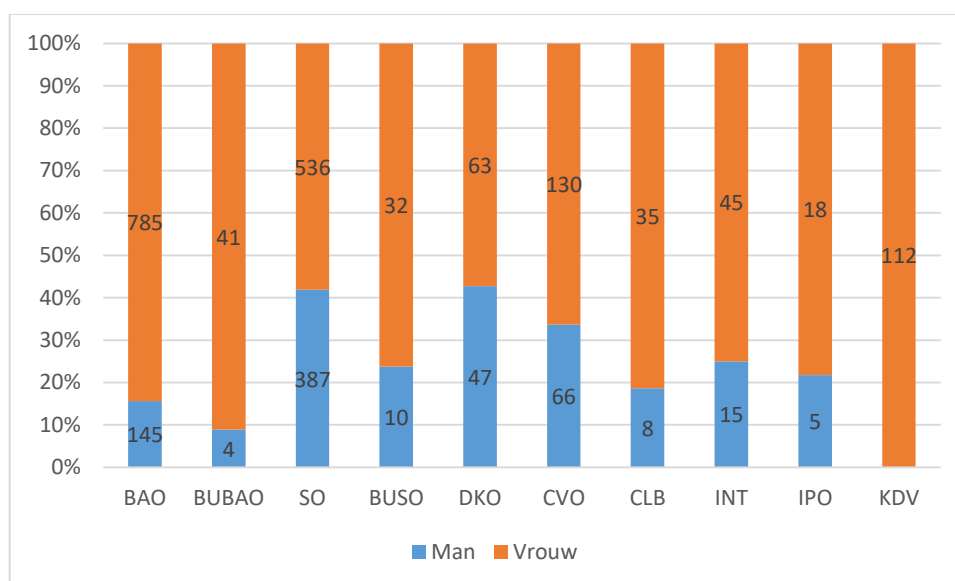
In grafiek 33 wordt meteen duidelijk dat GO! Scholengroep Brussel in 2020 de meeste statutaire personeelsleden tewerkstelde in het gewoon basis en secundair onderwijs. Het aantal effectief gepresteerde VTE's ligt in het BAO en SO veel hoger dan in de andere onderwijsniveaus.

Grafiek 33: Aantal VTE's 2020 per niveau

De meeste statutaire personeelsleden van GO! Scholengroep Brussel in 2020 zijn vrouwen (72,38%). Grafiek 34 maakt een verdere opsplitsing volgens het onderwijsniveau waar de statutaire werknemers tewerkgesteld zijn. Verhoudingsgewijs stelde het DKO op 1 februari 2020 van alle onderwijsniveaus het meeste statutaire mannen tewerk (43%). In de kinderdagverblijven werkten enkel statutaire vrouwen.

Grafiek 34: Geslachtsverhouding VTE's 2020 per niveau

De gemiddelde statutaire werknemer van GO! Scholengroep Brussel in 2020 is 40 jaar oud (39,85 jaar). Tabel 41 geeft per onderwijsniveau de gemiddelde leeftijd van de statutaire personeelsleden weer in 2016 en 2020. De laatste kolom geeft de toe- of afname in gemiddelde leeftijd weer. In 2020 zijn gemiddeld gesproken, de jongste statutaire personeelsleden terug te vinden in het CLB (36,89 jaar) en de oudste in het DKO (44,62 jaar).

In het basisonderwijs is de gemiddelde leeftijd van de statutaire personeelsleden tussen 2016 en 2020 toegenomen met 1 jaar. In 2016 was men in het basisonderwijs gemiddeld 36 jaar oud, in 2020 37 jaar oud. De gemiddelde leeftijd van statutaire personeelsleden in het buitengewoon secundair is met 1 jaar afgenomen (-1,12). De evolutie van de gemiddelde leeftijd in de kinderdagverblijven is het meest extreem: de gemiddelde statutaire werknemer is er 6 jaar ouder geworden.

Tabel 41: Gemiddelde leeftijd statutaire personeelsleden 2016 en 2020 per niveau

Niveau	Gemiddelde leeftijd 2016	Gemiddelde leeftijd 2020	Vershil 2020 en 2016
BAO	36	37	1,24
CLB	37	37	-0,46
BUSO	40	39	-1,12
INT	40	40	0,34
SO	40	41	1,16
CVO	41	41	-0,21
IPO	39	41	1,84
BUBAO	39	42	3,37
KDV	37	43	5,95
DKO	46	45	-1,42

8.3 Toekomstige uitdagingen

In samenwerking met ICT wil de dienst Personeelsbeleid verder werken aan digitalisering. Onder voorbehoud van de nieuwe wetgeving, onderwijsdecreet 31, wil men inzetten op een actualisatie van de regels omtrent de opmaak van functiebeschrijvingen en evaluaties. Men zal ook de extra benoemingsronde 1 juli 2021 organiseren met de nieuwe geldende regels.

8.4 General Data Protection Regulation (GDPR)

Visie en organisatie

Essentieel binnen GDPR is dat we als scholengroep/school/kinderdagverblijf de privacy van de leerlingen, kinderen, ouders, personeel en andere betrokkenen waarborgen en dat we ook waardevolle informatie beveiligen en wet- en regelgeving naleven. We bouwen verder op het beleid bepaald door het GO!

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In tabel 42 wordt een overzicht gegeven van de GDPR voor 2020. In 2020 werden er geen datalekken gemeld. In de eerste helft van 2020 hebben we meegewerkt aan het optimaliseren van PrivacyPerfect zodat die midden 2020 kon uitgerold worden. De bedoeling van het invullen van deze tool is om alle stromen van persoonsgegevens in kaart te brengen binnen alle instellingen van de scholengroep. Op die manier maken we onze scholen, kinderdagverblijven en de centrale diensten meer GDPR-compliant.

Tabel 42: GDPR-overzicht 2020

	Documenten	Checklist	Tool Part I	Tool Part II
BaO	95%	69%	21%	3%
SO	100%	47%	0%	0%
DKO	40%	0%	0%	0%
CVO	100%	0%	0%	0%
Internaten	100%	0%	0%	0%

Toekomstige uitdagingen en ambities

De uitdaging zit in het verder creëren van bewustwording, waardoor we risico's beperken. Ook het verder sensibiliseren van directies, onderwijzend personeel om datalekken te rapporteren. Hierdoor leren we de risico's beter kennen en kunnen acties ondernomen worden om deze in de toekomst te beperken of te vermijden.

Op praktisch vlak zit er een grote uitdaging in het verder uitrollen van de nieuwe tool PrivacyPerfect in alle scholen, kinderdagverblijven en de centrale diensten.

Ook blijvende aandacht voor de verplichte rapportering is belangrijk:

- Invullen van het logboek, incidentenregister én het doorgeven van datalekken.
- Via onze checklist toetsen we bij elk contact met de directie af of de school blijft voldoen aan de verplichte rapportering.

De ambitie kan u terugvinden in tabel 43, deze wordt opgesplitst per onderwijsniveau.

Tabel 43: GDPR-ambitie 2021

	Documenten	Checklist	Tool Part I	Tool Part II
BaO	100%	100%	70%	50%
SO	100%	90%	30%	15%
DKO	80%	80%	0%	0%
CVO	100%	100%	0%	0%
Internaten	100%	100%	0%	0%

9. Preventie

9.1 Visie en organisatie

De interne dienst voor preventie en bescherming op het werk van GO! Scholengroep Brussel behoort tot de Gemeenschappelijke Preventiedienst van het GO! voor de 26 scholengroepen en haar administratieve diensten. GO! Scholengroep Brussel is een van de grootste scholengroepen van het GO! en heeft om die reden twee preventieadviseurs. Op het niveau van de onderwijsinstellingen is er voor elke school, CVO, CLB, centrum voor deeltijds onderwijs, academie, internaat of tehuis een contactpersoon aangesteld die instaat voor preventie en bescherming.

Het gemeenschappelijk doel is de veiligheid en het welzijn van elk personeelslid op de werkvloer te waarborgen.

De site van de Gemeenschappelijke Preventiedienst is <https://pro.g-o.be/gezondheid-en-preventie>.

U vindt er o.a. informatie over:

- EPOS
- nascholingen
- procedures (aangifte arbeidsongevallen, werken met derden...)
- wetgeving
- actuele thema's

9.2 Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Verschillende interventies van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk van GO! Scholengroep Brussel in 2020 worden in tabel 44 weergegeven. Het aantal ernstige arbeidsongevallen is voor 2020 gehalveerd t.o.v. 2019 en ligt een stuk lager dan het gemiddelde per jaar. De reden is de pandemie omdat o.a. het aantal uren praktijklessen sterk gereduceerd werd.

Tabel 44: *Overzicht interventies GO! Scholengroep Brussel*

Soort	Aantal in 2020
Inlichtingen over ongevallen op weg en van het werk	43 (met tijdelijke ongeschiktheid)
Inlichtingen over de ongevallen op de weg naar en van het werk	17
Maandverslagen opgesteld door de interne dienst voor preventie en bescherming	250

*Om de privacy te respecteren worden geen cijfers over de psychosociale interventies weergegeven.

9.3 Toekomstige uitdagingen en ambities

Het is een doelstelling om alle personeelsleden van onze kinderdagverblijven een opleiding brandbestrijding en evacuatie op maat te geven. Voor alle instellingen van de scholengroep wil men de risicoanalyse EHBO in orde krijgen. De interne dienst voor preventie en bescherming op het werk van GO! Scholengroep Brussel wil graag preventief te werk gaan en zoveel mogelijk problemen voorkomen door minimumkwaliteitseisen en –voorwaarden op te stellen voor de aanleg van groene speelplaatsen op de domeinen.

10. Welzijn

10.1 Coaching

Visie en organisatie

Coaching is een extra dienstverlening vanuit de scholengroep om directies, leidinggevenden en teams te ondersteunen. De personal coaching betreft persoonsgebonden issues met een duidelijke grens voor wanneer het over pedagogische of organisatorische thema's gaat (doorverwijzing naar CoDi, PBD...) of dieperliggende psychologische problemen (doorverwijzing CAW, psycholoog/psychiater, specifieke therapie...). De groep coaching betreft teambegeleiding.

Er wordt voornamelijk vraag-gestuurd gewerkt op vraag van de betrokkene of op aangeven van de AD, CoDi, directeur, leidinggevende, personeelsdirecteur of dir/rc KDV. Wanneer bij personal coaching de 'opdrachtgever' niet de betrokkene zelf is, wordt eerst nagegaan of er voldoende intrinsieke motivatie aanwezig is omdat 'opgelegde' motivatie (bijna) nooit tot transformatie leidt. Naast vraag-gestuurd kan iemand naar aanleiding van bepaalde signalen aangesproken en uitgenodigd worden om tot coaching over te gaan. In dat geval blijft het de vrije keuze van de persoon in kwestie om hier al dan niet op in te gaan.

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

Gezien de vertrouwelijkheid en discretie, twee cruciale aspecten van personal coaching, gaat de dienst hier verder niet op in. De focus is en blijft steeds om directies en leidinggevenden innerlijk te versterken richting zelfredzaamheid en verhoogde veer- en draagkracht.

Toekomstige uitdagingen en ambities

Opvolging impact pandemie.

10.2 GO! Brussels dares to care!

Visie en organisatie

'GO! Brussels dares to care' is een meerjarig traject dat GO! Scholengroep Brussel in het leven heeft geroepen sinds 2017 ter bevordering van het welbevinden van onze directies en leidinggevenden. Sinds 2018 is de scope uitgebreid naar alle medewerkers.

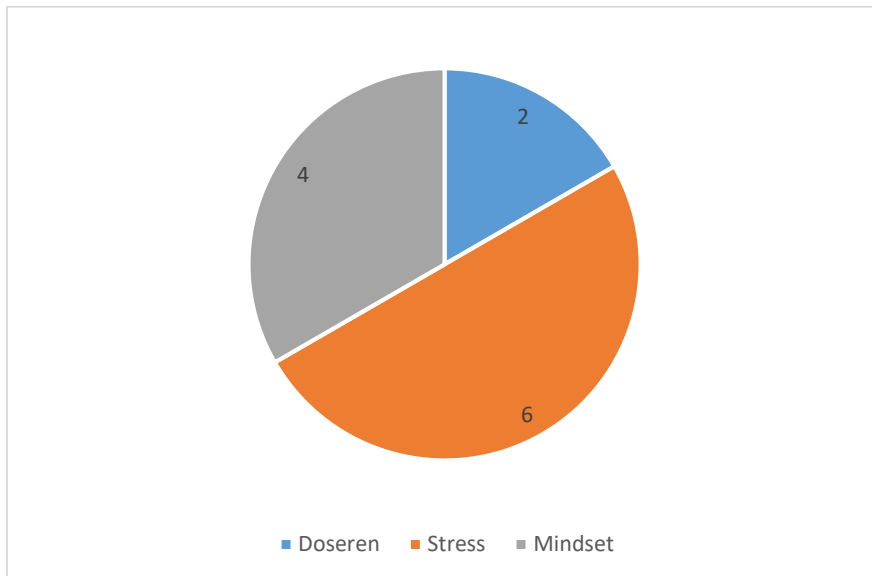
Er worden met een aanbod-gestuurde werking workshops georganiseerd waarbij aan de algemene veerkracht (lichamelijke, mentale, emotionele en relationele) van onze medewerkers wordt gewerkt, dit zowel preventief als curatief. Personeelsleden van de scholengroep kunnen hiervoor vrijblijvend inschrijven. Daarnaast worden ook netwerkdagen georganiseerd voor de coördinatoren van het gezondheidsbeleid. De scholengroep werkt ook vraag-gestuurd op basis van de noden van teams waar de welzijnscoördinator een personeelsvergadering kan verzorgen of de (gedeeltelijke) invulling van een pedagogische studiedag.

Gebeurtenissen, realisaties en focus van 2020

In 2020 lag de focus op het curatieve luik, de relationele veerkracht en de verbindende communicatie binnen de teams. Dit initiatief is ontstaan vanuit de opvolging van de welzijnsbevraging en op vraag van enkele instellingen. We realiseerden dit zowel via groeps- als individuele gesprekken met directies en medewerkers, workshops en personeelsvergaderingen, dit zowel live als online. Taartdiagram 17 geeft een overzicht van de georganiseerde vrije workshops in 2020 waarvoor de personeelsleden van

GO! Scholengroep Brussel zich konden inschrijven. De nieuwe workshop 'Stress' werd het meest georganiseerd.

Taartdiagram 17: Aantal vrije workshops 2020 georganiseerd voor personeelsleden

Op vraag van de instellingen werden in 2020 negen personeelsvergaderingen door de welzijnscoördinator verzorgd. Op basis van de noden van de teams werden ook 7 pedagogische studiedagen mee ingevuld door de welzijnscoördinator. Door de pandemie werden vele geplande studiedagen afgelast. In 2020 werden 5 netwerkdagen georganiseerd voor verschillende groepen personeelsleden: gezondheidscoördinatoren (1), basisonderwijs (1) leerlingbegeleiders (1) en aanvangsbegeleiding (2).

Een ander initiatief dat ontstaan is vanuit de output van de welzijnsbevraging is het versterken van de directies in hun rol van werkbegeleider. We werkten hiervoor samen met een externe partner die verschillende sessies verzorgde over verbindende en oplossingsgerichte communicatie.

Initieel was er een vrees dat het welzijnsbeleid moeilijk kon uitgedragen worden via de online sessies. We zijn er echter in geslaagd om ook sterk verbindend te werken door de geschikte werkvormen en technieken te hanteren.

In het kader van de opvolging van de impact van het coronavirus werd er gewerkt rond angsten en veerkracht i.s.m. MENSURA en CLB.

Toekomstige uitdagingen en ambities

Vanaf volgend schooljaar wordt elk jaar één thema uitgewerkt op het niveau van de lerende. Volgend jaar is dit armoedebestrijding en -preventie i.s.m. vzw Krijt, OCB en stichting Pelicano.

Indien er het naast het (vraag-gestuurde) curatieve luik nog ruimte is, zullen we het preventieve luik opnieuw meer onder de aandacht brengen. Vanuit de output van de tevredenheidsbevraging konden we opmaken dat de filmpjes onze medewerkers ondersteunen in het bevorderen van het mentale, emotionele en relationele welzijn.

Uit de welzijnsbevraging komt ook het 'niet erkend'-, 'minder waard'-gevoel sterk naar boven binnen sommige personeelscategorieën. Hier willen we een actie voor opzetten om de waarde van elke job in te belichten.

10.3 Vertrouwenspersonen

Sinds 2014 maken geweld, pesterijen en ongewenst (seksueel) gedrag op het werk integraal deel uit van wat men noemt *psychosociale risico's op het werk*. Deze worden aangepakt via het algemeen kader voor de preventie van dit soort risico's, weliswaar met bijzondere aandacht voor een aantal gespecificeerde categorieën. Een personeelslid kan verschillende acties ondernemen wanneer men van oordeel is psychische schade te ondervinden, al dan niet in combinatie met lichamelijke schade, ten gevolge van psychosociale risico's op het werk. In het bijzonder gaat het dan over geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk. Men dient daarbij bepaalde procedures te volgen. De werking en interventies van de vertrouwenspersonen zijn strikt vertrouwelijk en worden enkel gecommuniceerd met de betrokken partijen.

14. Conclusie algemeen directoraat GO! Scholengroep Brussel

De dienst algemeen secretariaat van GO! Scholengroep Brussel staat naast het klachtenbeheer en de organisatie van de samenkomsten binnen de beleidsniveaus in voor het *Project Positieve Grensverleggende Interactie* waarbij drie voltijdse personeelsleden werden aangesteld. Zij ondersteunen de instellingen inzake het omgaan met de alsmaar groeiende diversiteit van onze leerlingenpopulatie. In oktober 2020 verscheen de publicatie “In dialoog” die het resultaat is van vier jaar klasgesprekken in onze scholen. Het boek werd verdeeld in de scholen en Montasser AlDe’emeh gaf hierover nascholing voor een beperkt publiek op expliciete vraag van een aantal scholen. De teamleden van het PPGI hebben sinds het begin van dit schooljaar (2020-2021) tot op heden (22 april 2021) 24 basisscholen met de bijhorende kinderdagverblijven, 5 secundaire scholen, 1 muziekacademie, 2 instellingen voor buitengewoon onderwijs en 2 autonome internaten bezocht, waarbij ze het project uitvoerig toelichtten. De voornaamste uitdaging zal zijn om de bekendheid van het project PPGI bij de instellingen te vergroten.

De dienst centrale keuken van GO! Scholengroep Brussel, Agape, zorgt voor evenwichtige, gezonde, gevarieerde en duurzame maaltijden voor en door het onderwijs. Agape is voor de maaltijden en werking van de keukens vandaag partner van de helft van de scholengroepen van het gemeenschapsonderwijs. Met 66 personeelsleden realiseerde Agape in 2020 een omzet van bijna 9 miljoen €. In maart stond Agape in voor de aankoop en tijdsige verdeling van mondmaskers en andere beschermingsmaterialen voor 5 scholengroepen van GO! Een andere zware impact van de pandemie was de technische werkloosheid. Tussen maart en eind juni werd Agape genoodzaakt om 50% van de medewerkers technisch werkloos te zetten. Dit geldt vandaag de dag nog steeds voor enkele medewerkers.

Een communicatiestrategie werd uitgewerkt om vanuit een duidelijke en herkenbare positionering het imago van GO! Scholengroep Brussel intern en extern te versterken, te beschermen en de profilering van alle instellingen te ondersteunen en te faciliteren. Naar aanleiding van de pandemie werd een crisisteam samengesteld om efficiënt intern en extern te communiceren over overheidsrichtlijnen, preventie- en veiligheidsmaatregelen en de vastgestelde besmettingen in scholen, KDV'en en internaten.

De dienst financiën ondersteunt de instellingen op vlak van budgettaire en financiële aangelegenheden. In 2020 bedroegen de investeringen van GO! Scholengroep Brussel 5,2 miljoen €. De globale middelen uit dotaties, verkopen en andere opbrengsten beliepen in 2020 45,6 miljoen €. De werkingskosten beliepen in 2020 een totaal van 40,5 miljoen €. Het is een ambitie de communicatielijnen te versnellen door het invoeren van een contactlijst van de rekenplichtigen van de instellingen.

De dienst ICT zet in op een doorgedreven digitalisering en automatisatie van educatieve, administratieve en ICT-processen. De ICT-dienst spendeerde in 2020 de verkregen subsidies van de VGC (798.185 €) aan ICT-materialen voor de basisscholen. Door de uitbraak van de pandemie was het secundair onderwijs genoodzaakt om over te stappen op voltijds en deeltijds afstandsonderwijs. Van de minister van Onderwijs kreeg GO! Scholengroep Brussel 550 laptops. Men wil in de toekomst de scholen maximaal blijven ondersteunen in hun transformatie naar een moderne leeromgeving. De ICT-dienst wil de processen en procedures van de centrale diensten van GO! Scholengroep Brussel verder digitaliseren en automatiseren.

Vervolg conclusie algemeen directoraat:

De dienst infrastructuur heeft het doel om de leerlingen onder te brengen in gebouwen die minimaal voldoen aan de basiskwaliteiten. Daarnaast wordt er steeds geïnvesteerd in capaciteitsuitbreidingen. De ploeg realiseerde in 2020 een aantal zeer mooie projecten, buitenspelprojecten werden in gebruik genomen, een aantal hoogspanningsinstallaties werden vernieuwd en nieuwbouwprojecten gerealiseerd. Met de projecten buitenspel in samenwerking met de VGC werden een aantal speelplaatsen heringericht als creatieve omgevingen waar lerende hun pauzemomenten zelf vorm kunnen geven.

Voor het *leerlingenvervoer* beschikt GO! Scholengroep Brussel over 10 bussen en chauffeurs. In 2020 werd een uitleessysteem (DLD) verbonden aan de tachograaf van iedere bus waarbij dit mogelijk was. Er zal een studie uitgevoerd worden om te onderzoeken welke busritten in de toekomst effectief blijvend gereden moeten worden. Het betreft ophaaldiensten, busritten naar zwembaden, extra-muros, interne ritten tussen wijkscholen, ...

Binnen de dienst Integrale kwaliteitszorg worden instellingen ondersteund een output gestuurd beleid binnen een cyclisch proces te voeren, waarbij kwaliteit van leren en leeropbrengsten centraal worden geplaatst. In de praktijk vertaalt dit zich in het opbouwen van instellingsniveauoverschrijdende, regiogebonden netwerken waarbinnen interne kwaliteitsmedewerkers van de verschillende instellingen samenkomen om het betrouwbare output gestuurde kwaliteitsbeleid van hun eigen organisatie uit te dragen, te bevorderen en bekend te maken. Binnen het strategisch plan van de scholengroep zijn onderzoek en datageletterdheid de motor voor verdere ontwikkeling. Werkgroepen vertalen dit plan naar concrete acties op basis van succesindicatoren en voeren hiermee beleid. Ze worden hierbij voorzien van de nodige data. Het is een ambitie de poolstervisie (strategisch plan GO! 2030) te vertalen naar de context van al de instellingen van de scholengroep.

In 2020 coördineerde de *internationale werking* van de scholengroep vijf KA-1 projecten. Deze bieden onderwijspersoneel en in enkele gevallen ook leerlingen de mogelijkheid zich te professionaliseren door cursussen of conferenties in het buitenland te volgen of jobshadowings, stages of lesopdrachten uit te voeren buiten onze landsgrenzen. De drie lopende KA2-projecten bieden onze onderwijsinstellingen de kans om partnerschappen aan te gaan met buitenlandse scholen, universiteiten of andere partners. In 2020 werd het project KA2 Home, but not alone, goedgekeurd. De pandemie legde de mobiliteiten echter stil. Het zal een uitdaging worden om op de kortere resterende termijn alle mobiliteiten te laten doorgaan en de doelstellingen van de projecten te behalen.

Het hoofddoel van de dienst personeel is het ondersteunen van de onderwijsinstellingen inzake personeelsbeleid. De invoering van elektronische loonfiches en taksfiches werd in 2020 verder uitgerold. GO! Scholengroep Brussel stelt statutaire en contractuele personeelsleden te werk. Op 1 februari 2020 stelde GO! Scholengroep Brussel 3258 statutaire personeelsleden te werk. 78,09% van de statutaire personeelsleden werkt in het leerplichtonderwijs. De meeste statutaire personeelsleden van de scholengroep in 2020 zijn vrouwen (72,38%). De gemiddelde statutaire werknemer van GO! Scholengroep Brussel in 2020 is 40 jaar oud.

In 2020 heeft de scholengroep meegewerkt aan het optimaliseren van PrivacyPerfect, deze kon vervolgens ook uitgerold worden. De bedoeling van het invullen van deze tool is om alle stromen van persoonsgegevens in kaart te brengen binnen alle instellingen. Op die manier maken we onze scholen, kinderdagverblijven en de centrale diensten meer *GDPR*-compliant. Het is een uitdaging op praktisch vlak om deze tool verder uit te rollen in alle instellingen van GO! Scholengroep

Vervolg conclusie algemeen directoraat:

De dienst welzijn ondersteunt met coaching de directies, leidinggevenden en teams van de scholengroep. Het betreft *coaching* op het vlak van persoonsgebonden issues of groepsdynamieken waarbij er voornamelijk vraag-gestuurd wordt gewerkt. De focus is en blijft steeds om directies, leidinggevenden en teams te versterken richting zelfredzaamheid en verhoogde veer- en draagkracht.

Ter bevordering van het welbevinden van de werknemers werd het meerjarig '*GO! Brussels dares to care*' traject in het leven geroepen. In 2020 lag de focus op het curatieve luik, de relationele veerkracht en de verbindende communicatie binnen de teams. We realiseerden dit in 2020 zowel via groeps- als individuele gesprekken met directies en medewerkers, 12 vrije workshops en 9 personeelsvergaderingen, dit zowel live als online. Op basis van de noden van de teams werden ook 7 pedagogische studiedagen mee ingevuld door de welzijnscoördinator. Er werden 5 netwerkdagen georganiseerd voor verschillende groepen personeelsleden. In het kader van de opvolging van de impact van het coronavirus werd er i.s.m. MENSURA en het CLB gewerkt rond angsten en veerkracht.

Wanneer een personeelslid psychische schade ondervindt ten gevolge van psychosociale risico's op het werk kan deze persoon steeds in alle vertrouwelijkheid terecht bij de *vertrouwenspersonen* van de scholengroep.

15. Strategisch plan (algemeen directoraat)

Scholengroep
BRUSSEL

SD 1. Het optimaliseren van de doorstroming tussen de verschillende onderwijsniveaus ten einde via longitudinale leertrajecten maximale onderwijsactiviteit te genereren.

De ondersteunende dienst communicatie zette vanuit de communicatiestrategie in op een duidelijke profilering van de secundaire scholen met de creatie van een overzichtsfolder. De folder is bedoeld voor oriëntering en heroriëntering van leerlingen in de basis- en secundaire scholen van de scholengroep. Ook een overzichtsfolder en filmpjes over het aanbod en de inschrijvingsprocedure plaatsten we op de website van de scholengroep. De scholen kregen via een presentatie aanbevelingen en tips om leerlingen te werven in coronatijd. De ondersteunende dienst IKZ leverde aan de werkgroep doorstroom de nodige analyses van data waarop deze hun beleid konden bijsturen en borgen waar nodig.

SD 2. Het bevorderen, ontwikkelen en bewaken van de kwaliteit van ons onderwijs opdat de attesten, certificaten, getuigschriften en diploma's als ijkpunt gelden binnen de Vlaamse gemeenschap in het algemeen en de hoofdstedelijke regio in het bijzonder.

De ondersteunende dienst IKZ kon samen met de werkgroep met data-analyse een eerste valide beeld geven aan de basisscholen over de successen van leerlingen tijdens het eerste trimester van hun eerste jaar in het secundair onderwijs. Deze metingen hebben helaas ook hun beperkingen gezien we geen data hebben van leerlingen die niet meer kozen voor ons net in het secundair onderwijs. Voor de secundaire scholen werd eenzelfde onderzoek uitgevoerd, de participatiegraad en het studiesucces van leerlingen in het hoger onderwijs werd in kaart gebracht.

De werkgroep IKZ SO zette in op het delen van toetsen basisgeletterdheid en wenst hier ook deze toetsen te uniformiseren. Op die manier kunnen we leerlingen bij schoolveranderingen efficiënter opvolgen en is het voor leerkrachten die in verschillende scholen staan ook overzichtelijker. De output van deze toetsen kunnen in een later stadium zeker ook gebruikt worden door de werkgroep getuigschriften.

SD 5. Het uitbouwen van de scholengroep als een lerende organisatie en het professionaliseren van alle actoren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te oefenen.

Door de scholengroep uit te bouwen als lerende organisatie en alle actoren te professionaliseren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te voeren, heeft de werkgroep doeltreffend beleid de mentoren-werking nieuw leven ingeroepen. Elke mentor krijgt indien gewenst een coachopleiding. Startende directies krijgen op die manier een mentor toegewezen waar ze naast de coördinerende directeur beroep op kunnen doen. De werkgroep deed hiervoor een bevraging naar de noden van de startende directeurs. Op basis van deze bevraging wordt het vademecum herschreven om dit als gebruiksvriendelijk tool aan te reiken. De werkgroep maakte de checklist 'start to direct' die als houvast gebruikt kan worden door beginnende directies en waarmee ze een zicht krijgen op nodige gegevens en materialen bij aanvang.

Streefdoel voor de dienst internationalisering van de scholengroep is dat 75% van onze scholen participeren binnen een internationaal project om de kwaliteit van hun onderwijs te verhogen en hun leerlingen maximale leeransen te bieden om de eindtermen met succes te behalen en zich te vormen tot kritische wereldburgers, zoals het PPGO! voorschrijft (40 instellingen participeren in een internationaliseringsproject (=67% van de scholen)) (SD7). De dienst internationalisering wil scholen

ondersteunen in het uitbouwen van hun professionaliteit en expertise. Dit mede door de gelopen projecten beter kenbaar te maken en de resultaten ervan te verankeren binnen onze scholen.

Lerende netwerken delen praktijken en reflecteren samen over verschillende thema's: de scholengemeenschappen, de werkgroep zorgcoördinatoren BaO en leerlingenbegeleiders SO, de IKZ werkgroep basis en secundair onderwijs, werkgroep leerlingbegeleiders SO,... Deze lerende netwerken zijn een belangrijke schakel in de professionalisering van schoolteams. In deze netwerken wordt op basis van een bepaalde expertise over de thema's die aan bod komen, samengewerkt met interne of externe partners (SD7).

Vanuit de ondersteunende dienst communicatie werden al de instellingen actief betrokken bij de herpositionering van de scholengroep en het concretiseren van de kernwaarden. Daarnaast werden ook een aantal verbindende activiteiten georganiseerd. Zo dragen we vanuit communicatie bij tot het verder professionaliseren van alle actoren.

SD 6. Het voeren van een efficiënt en duurzaam financieel en materieel beleid teneinde de nodige middelen te kunnen vrijmaken voor het onderwijsproces.

Hiervoor gaat de werkgroep infrastructuurbeleid in samenwerking met de werkgroep krachtige directieteams om de clusterwerking die hier reeds opgestart werd, door te trekken op gebied van infrastructuur. Er wordt voorzien in een betere ondersteuning voor domeinbeheerders door het aanbieden van opleidingen. Extra werkrachten worden voorzien door een samenwerking op te starten met onze eigen leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs en door de werken beter op te splitsen naar 'eigen beheer- mobile ploeg en externe partners'. (SD7)

SD 7. Partnerschappen/samenwerkingsverbanden ondersteunen de innovatieve praktijken, de ontwikkeling en de modernisering van de instellingen en geven impulsen aan het beleid.

Voor dit strategisch doel is aandacht in de verschillende werkgroepen. U kan de stand van zaken in deze samenwerkingen en partnerschappen daar terugvinden onder SD7.

De ondersteunende dienst communicatie informeerde tijdens de coronacrisis de lokale overheid telkens wanneer een school of kinderdagverblijf geheel of deels tijdelijk moest sluiten wegens besmettingen. Met de VGC werd regelmatig samengewerkt voor het opstellen van persberichten. Deze initiatieven dragen bij tot het versterken van de partnerschappen met de overheid/politiek.

SD 8. Het voeren van een efficiënt en duurzaam HR-beleid teneinde de kwaliteit te verzekeren binnen al de instellingen.

Door de scholengroep uit te bouwen als lerende organisatie en alle actoren te professionaliseren om hen in staat te stellen hun opdracht effectief uit te voeren heeft de werkgroep doeltreffend beleid de mentoren-werking nieuw leven ingeroepen. Elke mentor krijgt indien gewenst een coachopleiding. Startende directies krijgen op die manier een mentor toegewezen waar ze naast de coördinerende directeur beroep op kunnen doen. De werkgroep deed hiervoor een bevraging naar de noden van de startende directeurs. Op basis van deze bevraging wordt het vademecum herschreven om dit als gebruiksvriendelijk tool aan te reiken. De werkgroep maakte de checklist 'start to direct' die als houvast gebruikt kan worden door beginnende directies en waarmee ze een zicht krijgen op nodige gegevens en materialen bij aanvang.

Bedankt aan iedereen die heeft bijgedragen aan dit jaarverslag.

AFSLUITEND WOORD VAN DE ALGEMEEN DIRECTEUR

2020 was ontegensprekelijk een zeer bijzonder jaar met het coronavirus in de hoofdrol. Dit jaarverslag toont hoe we ook in crisistijd niet alleen het hoofd boven water hielden maar op vele vlakken vooruitgang boekten. We openden 5 nieuwe schoolgebouwen en voor onze kinderdagverblijven werkten we een toekomstgericht plan uit. Na veel voorbereidend werk en overleg zijn we klaar voor de volgende fase van de modernisering van het secundair onderwijs. Om versterkt in te zetten op meertaligheid startten we een denktank samen met diverse partners. We hebben ingezet op verhoogde datageletterdheid en de digitalisering kwam in een stroomversnelling. Ten slotte werkten we ook een communicatiestrategie uit.

Deze realisaties zijn te danken aan de dagelijkse inzet van onze directies, leerkrachten, leidinggevenden, kind begeleiders, opvoeders, stafmedewerkers, MVD personeel, medewerkers van CLB Brussel en Agape. Samen vormen we een sterk team waar ik trots op ben.

Maar het werk is niet af. We bouwen verder aan het verhaal van GO! Scholengroep Brussel. Met de GO! Poolstervisie als kompas en de strategische doelstellingen van het Beleidsplan 2023 als leidraad blijven we elke dag opnieuw inzetten op kwaliteitsvolle zorg en gepersonaliseerd samen leren.

Momenteel werken we aan volgende prioriteiten:

- het ontwikkelen van de nieuwe huisvestigingsplannen, ter opvolging van de reeds grotendeels gerealiseerde integraalplannen in samenwerking met het GO!
- het concretiseren van het beleidsplan voor meertalig onderwijs met aandacht voor het gebruik en de waardering van thuistalen
- het uitvoeren van de communicatiestrategie vanuit een duidelijke positionering en branding van de scholengroep
- het optimaliseren van ICT-ondersteuning, digitale platformen en tools

Ik kijk met vertrouwen naar de toekomst. Het gaat goed met onze scholengroep. Dankzij de verhoogde datageletterdheid beschikken we over steeds meer betrouwbare cijfers voor beleidsvoering. Ik hoop dan ook dat elke medewerker op zijn of haar niveau gebruik zal maken van de data gebundeld in dit jaarverslag. Zo draagt iedereen bij tot het realiseren van de strategische doelstellingen van het Beleidsplan 2023.

Jurgen Wayenberg

Algemeen Directeur

BRONNENLIJST

Vlaanderen

- Mijn onderwijs
- Agodi
- Dataloep
- Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs 2019-2020
- Onderwijsinspectie: onderwijsspiegel 2020
- Kind & Gezin
- Onderwijsspiegel

GO!

- PPGO!
- Poolstervisie
- Datadashboard

GO! Scholengroep Brussel

- Informat
- Algemeen directoraat
- Strategisch plan

LIJST VAN GRAFIEKEN EN TABELLEN

- Kaart 1:** De geografische spreiding kinderdagverblijven GO! Scholengroep Brussel in 2020
- Tabel 1:** Situatie kinderdagverblijven 1/11/2020
- Grafiek 1:** Evolutie aantal fiscale attesten in kinderdagverblijven van GO! Scholengroep Brussel
- Afbeelding 1:** Overzicht kinderopvang in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in 2020 (Bron K&G)
- Grafiek 2:** Gesprekken met ouders en kinderen Villa Ou-Ki 2019-2020
- Taartdiagrammen 1 en 2:** Aanwezigheden gesprekken Villa Ou-Ki vergelijking 2019-2020
- Grafiek 3:** Gesprekken professionelen (leidinggevend en kindbegeleiders) Villa Ou-Ki 2019-2020
- Taartdiagrammen 3 en 4:** Vergelijking vormingen 2019-2020
- Grafiek 4:** Bezettingspercentage kinderdagverblijven GO! Scholengroep Brussel 2020
- Grafiek 5:** Opgelegde sluitingen 2020 wegens coronavirus
- Grafiek 6:** Scores kinderdagverblijven zorginspectie sinds 2019
- Tabel 2:** Instapmomenten en 'wachtduur'
- Figuur 1:** Doorstroom kinderdagverblijf naar kleuteronderwijs 2019-2020 definiëring
- Tabel 3:** Waar gingen uitstromers KDV (2019-2020) heen?
- Tabel 4:** Overzicht basisscholen per scholengemeenschap
- Tabel 5:** Detailweergave leerlingenaantal basisonderwijs SGR8 schooljaar 2019-2020
- Grafiek 7:** Evolutie leerlingenaantal basisonderwijs SGR8
- Tabel 6:** Vergelijking leerlingenaantal basisonderwijs SGR8 2020: voorspelling van het GO! (opgemaakt in 2018) versus telling 1 februari
- Tabel 7:** Vergelijking prognose 2035 en capaciteit basisonderwijs SGR8
- Tabel 8:** Evolutie leerlingenaantal basisonderwijs per net in Brussel
- Grafiek 8:** Evolutie marktaandeel basisonderwijs per net in Brussel
- Kaart 2:** Marktaandeel basisonderwijs SGR8 per gemeente 2020
- Grafiek 9:** Marktaandeel basisonderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel kleuter en lager onderwijs (2020)
- Grafiek 10:** Evolutie aantal aanwezige leerlingen basisonderwijs tijdens schorsing lessen SGR8
- Tabel 9:** Evolutie pre-teaching: percentage niet bereikte leerlingen en percentage leerlingen ontvangen maar vermoeden niet gemaakt
- Tabel 10:** Verdeling hulpvragen pedagogische begeleider volgens gebied en maand 2020
- Grafiek 11:** Ondersteuningsvragen OCB 2020-2021
- Grafiek 12:** Vraag-gestuurde werking pedagogische begeleidingsdienst opgestart september 2020
- Taartdiagrammen 5 en 6:** Aanbod-gestuurde werking pedagogische begeleidingsdienst opgestart september 2020
- Tabel 11:** Kleuterparticipatie GO!, SGR Brussel en SGR Antwerpen (twee schooljaren)
- Grafiek 13:** Evolutie doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (kleuter-lager)
- Tabel 12:** Verschil doorstroompercentages 2017-2018 en 2018-2019 (kleuter-lager)
- Tabel 13:** Evolutie gemiddelde doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (kleuter- lager)
- Grafiek 14:** Evolutie doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (lager-secundair)
- Tabel 14:** Verschil doorstroompercentages 2017-2018 en 2018-2019 (lager-secundair)
- Tabel 15:** Evolutie gemiddelde doorstroompercentages GO! Scholengroep Brussel en GO! (lager-secundair)
- Taartdiagram 7:** Verdeling leerlingen volgens schoolhistoriek (2019-2020)
- Taartdiagram 8:** Verdeling leerlingen volgens net lagere school (2019-2020)
- Tabel 16:** Aantal leerlingen geslaagd en niet geslaagd voor wiskunde volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)
- Tabel 17:** Aantal leerlingen geslaagd en niet geslaagd voor Nederlands volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)
- Tabel 18:** Percentage leerlingen enkel niet geslaagd voor één vak opgedeeld per vak volgens schoolhistoriek (SGR8 versus niet SGR8)
- Tabel 19:** Percentage leerlingen per net schoolhistoriek enkel niet geslaagd voor één vak opgedeeld per vak
- Tabel 20:** Overzicht secundaire scholen GO! Scholengroep Brussel
- Tabel 21:** Detailweergave leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8 2019-2020
- Grafiek 15:** Evolutie leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8
- Tabel 22:** Vergelijking leerlingenaantal secundair onderwijs SGR8 2020: voorspelling van het GO! (opgemaakt in 2018) versus telling 1 februari

Tabel 23: *Vergelijking prognose 2035 en capaciteit secundair onderwijs SGR8*

Tabel 24: *Evolutie leerlingenaantal secundair onderwijs per net in Brussel*

Grafiek 16: *Evolutie marktaandeel secundair onderwijs per net in Brussel*

Taartdiagrammen 9 en 10: *Marktaandeel gewoon en buitengewoon secundair onderwijs in Brussel 2020*

Taartdiagram 11: *Marktaandeel DBSO in Brussel 2020*

Grafiek 17: *Marktaandeel leerlingen eerste graad secundair onderwijs in Brussel 2020*

Kaart 3: *Marktaandeel GO! Scholengroep Brussel secundair onderwijs 2020 per gemeente*

Grafiek 18: *Marktaandeel secundair onderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel (totaal en voltijds gewoon secundair onderwijs)*

Grafiek 19: *Marktaandeel secundair onderwijs per net in Vlaanderen en Brussel alsook opsplitsing voor Brussel (buitengewoon en DBSO)*

Grafiek 20: *Evolutie aantal aanwezige leerlingen secundair onderwijs tijdens schorsing lessen SGR8*

Tabel 25: *Evolutie pre-teaching: percentage niet bereikte leerlingen en leerlingen ontvangen maar vermoeden niet gemaakt*

Grafiek 21: *Evolutie aandeel vroegtijdige schoolverlaters in Brussel gewoon secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs*

Grafieken 22, 23, 24 en 25: *Evolutie aandeel vroegtijdige schoolverlaters Brussel per onderwijsvorm*

Grafiek 26: *Evolutie doorstroompercentage GO! Scholengroep Brussel en GO! (1ste-2de graad SO)*

Tabel 26: *Het verschil in doorstroompercentage tussen de laatste twee schooljaren (1ste-2de graad SO)*

Tabel 27: *Evolutie gemiddelde doorstroomcijfers GO! Scholengroep Brussel en GO! (1ste-2de graad SO)*

Grafiek 27: *Evolutie doorstroompercentage Scholengroep Brussel en GO! (2de-3de graad SO)*

Tabel 28: *Het verschil in doorstroompercentage tussen de laatste twee schooljaren (2de-3de graad SO)*

Tabel 29: *Evolutie gemiddelde doorstroomcijfers GO! Scholengroep Brussel en GO! (2de-3de graad SO)*

Tabel 30: *Vergelijking participatiegraad en studiesucces gemiddelde SGR8-GO!-Vlaanderen*

Tabel 31: *Vergelijking participatiegraad en studiesucces gemiddelde SGR8-GO!-Vlaanderen per onderwijsvorm*

Grafiek 28: *Evolutie aantal (hoofdelijke) cursisten secundair volwassenenonderwijs*

Grafiek 29: *Evolutie aantal inschrijvingen secundair volwassenenonderwijs*

Tabel 32: *Aantal inschrijvingen per studiegebied op 10 oktober 2020*

Tabel 33: *Evolutie aantal leerlingen deeltijds kunstonderwijs GO! Scholengroep Brussel (telling 1 oktober)*

Grafiek 30: *Evolutie aantal leerlingen DKO SGR8 per academie*

Tabel 34: *Evolutie aantal internen GO! Scholengroep Brussel per net waar leerling les volgt*

Grafiek 31: *Evolutie aandeel internen GO! Scholengroep Brussel per net waar leerling les volgt*

Tabel 35: *Overzicht GO! CLB Brussel ondersteuning SGR8*

Tabel 36: *Coronacijfers GO! Scholengroep Brussel (CLB 12 contacttracing)*

Tabel 37: *Agape in cijfers*

Taartdiagram 12: *Middelen 2020 in miljoen euro*

Taartdiagram 13: *Aankopen 2020 via ICT-dienst Scholengroep Brussel*

Taartdiagram 14: *Projecten buitenspel SGR8*

Taartdiagram 15: *Opvolging kleine infrastructuurwerken 2020*

Taartdiagram 16: *Nieuwbouwprojecten 2020*

Tabel 38: *Stand van zaken voortgang projecten*

Tabel 39: *Overzicht leerlingenvervoer 2019-2020*

Grafiek 32: *Evolutie aantal statutaire personeelsleden en VTE GO! Scholengroep Brussel*

Tabel 40: *Aantal statutaire personeelsleden 2020 per niveau*

Grafiek 33: *Aantal VTE's 2020 per niveau*

Grafiek 34: *Geslachtsverhouding VTE's 2020 per niveau*

Tabel 41: *Gemiddelde leeftijd statutaire personeelsleden 2016 en 2020 per niveau*

Tabel 42: *GDPR-overzicht 2020*

Tabel 43: *GDPR-ambitie 2021*

Tabel 44: *Overzicht interventies GO! Scholengroep Brussel*

Taartdiagram 17: *Aantal vrije workshops 2020 georganiseerd voor personeelsleden*

CONTACTGEGEVENS LEIDINGGEVENDEN EN COLLEGE VAN DIRECTEURS

De meest recente contactgegevens van alle leidinggevenden en directieleden worden weergegeven.

1. Leden Dagelijks bestuur 2021-2024

Naam Functie	Contactgegevens
Jurgen Wayenberg <i>Algemeen directeur</i>	02 702 30 61 0473 20 12 92 jurgen.wayenberg@sgrbrussel.be
Pascal Onderdonk <i>Coördinerend directeur basisonderwijs</i>	02 727 06 70 0478 99 70 39 pascal.onderdonk@sgrbrussel.be
Erwin De Mulder <i>Coördinerend directeur secundair onderwijs</i>	02 702 30 69 0486 52 06 66 erwin.de.mulder@sgrbrussel.be
Marleen Cuykx <i>Algemeen secretaris</i>	02 702 30 62 0483 19 33 80 marleen.cuykx@sgrbrussel.be
<i>Verkozen leden</i>	
Helena Van Driessche <i>Directeur Meertalig Atheneum Woluwe</i>	02 771 37 42 0473 48 43 46 helena.van.driessche@atheneumwoluwe.be
Barbara Danis <i>Campusdirecteur Heemschool</i>	02 262 02 60 0477 54 69 50 barbara.danis@campusheemschool.be
Daniël De Clerck <i>Voorzitter werkgroep DKO</i>	02 733 59 65 0474 99 73 38 ma.etterbeek@gmail.com
Lydia D'hont <i>Directeur BS T'Overbeek</i>	02 428 41 87 0473 272 161 lydia.dhont@toverbeek.be
Guray Turkistan <i>Directeur BS Unesco</i>	02 468 16 16 0468 11 70 88 guray.turkistan@unescoschool.be
Didier Van de Gucht <i>Directeur BS Carolus Magnus</i>	02 733 10 97 0486 91 68 81 bscarolusmagnus@g-o.be didier.vandegucht@g-o.be
Harald De Muynck <i>Verantwoordelijke volwassenenonderwijs</i>	02 528 09 50 0473 59 24 27 harald.demuynck@cvobrussel.be
Dries Vandermeersch <i>Directeur C.L.B.</i>	02 479 25 05 0477 23 13 57 dries.vandermeersch@clbbrussel.be
<i>Vaste technici</i>	
Karin Struys <i>Communicatieverantwoordelijke</i>	02 702 30 50 0488 08 37 79 karin.struys@sgrbrussel.be
Griet De Becker <i>Integrale kwaliteitszorg</i>	02 702 30 57 0486 21 55 54 griet.de.becker@sgrbrussel.be

2. Kinderdagverblijven

Per regio kan u eerst de contactgegevens van de regiocoördinator terugvinden. Nadien wordt voor elk kinderdagverblijf de leidinggevende met bijhorende contactgegevens vermeld.

Functie	Naam	Telefoon	E-mailadres
Directeur kinderdagverblijven	Sabine Winters	0470 92 23 50	sabine.winters@sgrbrussel.be
Pedagogisch medewerker	Lobke Van den Berghe	0486 18 58 44	Pedagogisch.coach@kdv.sgr8.be
Psycholoog Villa Ouki	Tom Verhaeghe	0477 40 04 05	Tom.verhaeghe@kdv.sgr8.be
Regio Oost	Nathalie Hoovers	0477 90 77 00	nathalie.hoovers@sgrbrussel.be
GO! KDV Jubeltuintje	Reine Vanhaeren	02 735 56 69	jubeltuintje@kdv.sgr8.be
GO! KDV Unkie-Punkie	Hanna De Coninck	02 648 12 36	unkiepunkie@kdv.sgr8.be
GO! KDV Schobbejakske	Sofie Henseler	02 215 72 69	schobbejakske@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Zonnewijzer	Petra Lycke	02 731 58 42	dezonnewijzer@kdv.sgr8.be
GO! KDV Babbeltje	Annelies Boets	02 673 37 49	babbeltje@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Bengeltjes	Gerda Fastenaekels	02 675 53 48	bengeltjes@kdv.sgr8.be
GO! KDV 't Kapoentje	Charlotte Aelbrecht	02 675 30 04	kapoentje@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Bloeiende kerselaar	Laura Sanchez Gomes	02 675 81 58	bloeiendekerselaar@kdv.sgr8.be
GO! KDV Floralia		02 763 14 09	floralia@kdv.sgr8.be
Regio Zuid-West	Sigrid Thielemans	0476 65 12 31	sigrid.thielemans@sgrbrussel.be
GO! KDV De Kaarsjesboom	Elke Van Den Sande	02 537 03 62	kaarsjesboom@kdv.sgr8.be
GO! KDV 't Toverfluitje	Evelyne Van Damme	02 413 11 36	toverfluitje@kdv.sgr8.be
GO! KDV 't Zandkasteeltje	Anne De Coker	02 469 33 70	zandkasteeltje@kdv.sgr8.be
GO! KDV Comenius	Veerle Coppens	02 897 34 81	Comenius@kdv.sgr8.be
GO! KDV Zavelput	Els Ydens-Bogaert	02 465 79 80	zavelput@kdv.sgr8.be
GO! KDV Zandlopertje	Nikita Van Gheem (zwanger)	02 482 01 08	zandlopertje@kdv.sgr8.be
GO! KDV Floréal	Wendy De Valck	02 345 61 72	floreale@kdv.sgr8.be
GO! KDV Het Tinnen Soldaatje	Sofie Henseler	02 343 76 31	tinnensoldaatje@kdv.sgr8.be
GO! KDV Magnolia	Ingrid Lots	02 376 26 93	magnolia@kdv.sgr8.be
GO! KDV Peperkoekenhuisje	Elke Van den Sande	02 343 77 03	peperkoekenhuisje@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Rockertjes	Anneke Claus	02 201 03 66	rockertjes@kdv.sgr8.be
Regio Noord-West	Melissa Jacobs	0473 12 10 57	melissa.jacobs@sgrbrussel.be
GO! KDV De Kleurdoos	Phaedra De Roock	02 217 16 06	dekleurdoos@kdv.sgr8.be
GO! KDV 't Folieke	Greetje Van Der Meeren	02 514 70 32	folieke@kdv.sgr8.be
GO! KDV 't Plantzoentje	Nathalie Van den Broeck	02 479 33 37	plantzoentje@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Poesjes	Stephanie Volkaert	02 242 40 37	poesjes@kdv.sgr8.be
GO! KDV Zandmannetjes	Ingrid Roobaert	02 215 31 38	zandmannetjes@kdv.sgr8.be
GO! KDV Zonnekind	Ariane Speltdoorn	02 241 89 29	zonnekind@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Kakkewietjes	Nathalie Canoot	02 421 54 05	kakkewietjes@kdv.sgr8.be
GO! KDV Ukkepekuk	Sanne Pannecoek	02 427 66 29	ukkepekuk@kdv.sgr8.be
GO! KDV De Rakkertjes	Karolien Francois	02 479 35 18	rakkertjes@kdv.sgr8.be
GO! KDV Kasteel Beiaard	Monique Baert	02 270 21 30	kasteelbeiaard@kdv.sgr8.be
GO! KDV Vlindertjes	Dorien Moelants	02 736 27 29	vlindertjes@kdv.sgr8.be

3. Basisonderwijs

Instelling	Directie	Telefoon	E-mailadres
GO! BS De Kleurdoos	Lotte De Wagter	02 512 49 79	lotte.de.wagter@bsdekleurdoos.be
GO! BS 't Plantzoentje	Johan Laermans t.v.v. Geert Willaert	02 474 06 20	Johan.laermans@hetplantzoentje.be geert.willaert@hetplantzoentje.be
GO! BS De Telescoop	Rob Huijghe	02 424 14 12	info@detelescoop.be
GO! BS Hendrik Conscience	Jef Merckx t.v.v. Johan De Bus	02 215 99 95	Directeur@hendrikconscience.be
GO! BS Carolus Magnus	Didier Van de Gucht	02 733 10 97	Directeur@carolusmagnus.be
GO! BS De Mozaïek	Wendy Gautier t.v.v. Veerle Declercq	02 215 09 50	Wendy.gautier@bsmozaiek.be
GO! BS De Muziekladder	Marinka Van Ingelgom	02 216 55 80	marinka.van.ingelgom@muziekladder.be
GO! BS De Buurt	Hans Vanmarsenille	02 217 18 58	directeur@bsdebuurt.be
GO! BS KA Etterbeek	Martine Van der Auwera t.v.v. Katinka Boeykens	02 732 17 04	directie@bsetterbeek.be
GO! BS Tehuis	Ines Muylaert	02 734 19 05	directie@tehuisbrussel.be
GO! BS 't Regenboogje	Nancy Nuyts	02 646 22 97	Directie@regenboogje-etterbeek.be
GO! BS De Wimpel Cansstraat 14-18 1050 Elsene	Mylène Vandenabeele	02 511 52 30	mylene.vandenabeele@dewimpel.be
GO! BS De Wimpel Washingtonstraat 35/ Kroonlaan 11 1050 Elsene	Liesbeth Pieck	02 649 77 18	Liesbeth.pieck@dewimpel.be
GO! BS De Bron	Séverine Persoons	02 538 54 52	severine.persoons@sgrbrussel.be
GO! BS Balder	Kim Lagast	02 897 56 10	Kim.lagast@basisschoolbalder.be
GO! BS Nellie Melba	Isabelle Mewis t.v.v. Rita Janssens	02 521 04 84	Directie@nelliemelba.be
GO! BS De Toverfluit	Sabine Vanheeswijck	02 413 11 30	sabine.vanheeswijck@campustoverfluit.be
GO! BS De Klimpaal	Klaus Bostoën	02 411 56 04	Klaus@klimpaal.be
GO! BS Eugeen Laermans	Veerle Declercq	02 313 80 80	Directie@elaermans.be
GO! BS Comenius	Freya Drachman	02 897 50 37	freya.drachman@comeniusbrussel.be
GO! BS Unesco-school	Guray Turkistan	02 468 16 16	guray.turkistan@unescoschool.be
GO! BS Zavelberg	Liesbet Doucet t.v.v. Nicole Vandeborne	02 482 01 05	liesbet.doucet@zavelberg.be
GO! BS Zavelput	An Lefever	02 465 44 39	directie@zavelput.be
GO! BS De Gouden Regen	Sebastien Froeliger	02 421 54 00	Cathy.desmet@degoudenregen.be sebastien.froeliger@degoudenregen.be
GO! BS T' Overbeek	Lydia D'hont	02 428 41 87	Lydia.dhont@toverbeek.be
GO! BS Theodoortje	Veerle Dierick	02 479 61 28	Veerle.Dierick@theodoortje.be
GO! BS De Kleine Geuzen	Greetje Smekens	02 479 26 82	greetje.smekens@sgrbrussel.be
GO! Campus Heemschool	Barbara Danis Campusdirecteur	02 262 02 20	Barbara.danis@campusheemschool.be

Instelling	Directie	Telefoon	E-mailadres
GO! M.P.I. Heemschool 1	Maaïke De Winne	02 262 03 20	Maaïke.dewinne@campusheemschool.be
GO! BS Kasteel Beiaard	Bart Laevens	02 268 18 97	Bart.laevens@kasteelbeiaard.be
GO! BS De Wegwijzer	Lisa Janssens	02 241 58 09	directie@de-wegwijzer.be
GO! BS Papageno	Bénédicte Stenier	02 705 24 92	benedicte.stenier@bspapageno.be
GO! BS De Zonnewijzer	Heidi Trappeniers	02 770 85 56	Heidi.trappeniers@de-dezonnewijzer.be
GO! BS De Stadsmus	Emilie Breuer	02 672 87 18	directie@destadsmus.be
GO! BS De Bloeiende Kerselaar	Kristel Derdelinckx	02 660 39 41	kristel.derdelinckx@debloeiendekeerselaar.be
GO! BS Floreal	Christel Van Acker	02 340 68 90	directie@bsfloreale.be
GO! BS Magnolia	Anja De Munter t.v.v. Pascal Onderdonk	02 376 92 70	anja.de.munter@bsgo-magnolia.be
GO! BS De Iris	Sandrina Wittenberg	02 332 57 52	sandrina.wittenberg@campus-kalevoet.be
GO! BS Floralia	Rita De Hertogh t.v.v. Griet De Becker	02 771 59 71	directie@bsfloralia.be
GO! BS De Boomhut	Ruben Wiedijk t.v.v. Mieke Vereertbrugghen	02 356 45 65	ruben.wiedijk@boomhut.be

4. Secundair onderwijs

Instelling	Directie	Telefoon	Mailadres
GO! Atheneum Brussel (BA 3138)	Kim Van Waeyenberghe	02 511 07 42	kim.van.waeyenberghe@atheneumbrussel.be
GO! K.H. Muziek en Woord (BA 3122)	Serge Algoet	02 502 05 04	serge.algoet@kunsthumaniorabrussel.be
GO!4city (BA 3113)	Martin Lamouris Bastiaan Libeer (Adjunct-directeur)	02 474 06 00	directie@go4city.be Bastiaan.libeer@go4city.be
K.A. Emanuel Hiel (BA 3114)	Johan Schellemans (t.v.v. An Janssens) Piet Van de Velde (Adjunct-directeur)	02 241 31 08	Johan.schellemans@kahiel.be Piet.vandevelde@kahiel.be
K.A. Etterbeek (BA 3111)	Sophie Allein Els De Clercq (Adjunct-directeur)	02 738 70 40	sophie.allein@kaetterbeek.be
GO! COOVI secundair onderwijs (BA 3144)	An Janssens	02 526 56 00	an.janssens@coovi.be
K.A. Anderlecht (BA 3135)	Catherine Wyckaert Delfien Schadron (Adjunct-directeur)	02 522 71 12	catherine.wyckaert@atheneumanderlecht.be
GO! for Business (BA 3115)	Lotte Selders t.v.v. Erwin De Mulder	02 411 77 07	lotte.selders@campustoverfluit.be
GO! Atheneum Unesco (BA 3112)	Pieter Buggenhout Dirk Van Geertuyen (Adjunct-directeur)	02 468 20 40	Pieter.buggenhout@atheneum-koekelberg.be
GO! Atheneum Comenius (BA 3151)	Barbara De Groot	02 361 65 43	directie@comeniusbrussel.be
K.T.A. Zavelenberg (BA 3119)	Pieter Vielfont	02 482 01 01	Directie@kta-zavelenberg.be
Castor Duaal Leren (BA3131)	Goedele Swillens Coördinator	02 251 41 87	goedele.swillens@clwcastor.be
T.A. Jette (BA 3118)	Chris Pijpen Annelies Piu (Adjunct-directeur)	02 425 92 33	info@tajette.be pijpen.chris@tajette.be
Campus Heemschool (BA 3126)	Barbara Danis Campusdirecteur	02 262 02 60	barbara.danis@campusheemschool.be
BuSO Heemschool 2	Kristien Bockx	02 262 02 60	Kristien.bockx@campusheemschool.be
MS Victor Horta (BA 3134)	Dany Van Bossuyt	02 726 18 89	dany.van.bossuyt@vhorta.be
Meertalig Atheneum Woluwe (BA 3116)	Hilde De Ceuster/Tim Duerinck t.v.v. Helena Van Driessche	02 771 37 42	Hilde.de.ceuster@atheneumwoluwe.be Tim.duerinck@atheneumwoluwe.be helena.van.driessche@atheneumwoluwe.be
GO! MS en Atheneum Kalevoet (BA 3117)	Katrien Houben	02 370 64 40	Katrien.houben@campus-kalevoet.be

5. Volwassenonderwijs

Instelling	Directie	Telefoon	E-mailadres
C.V.O. Brussel – Campus Kaai	Harald De Muynck Directeur CVO	02 528 09 50	harald.demuynck@cvobrusseel.be
	Brussel	02 528 09 52	ina.massij@cvobrusseel.be
	Ina Massij Adjunct-directeur	02 528 09 10	koen.muziek@cvobrusseel.be
	Koen Muziek Adjunct-directeur	02 528 09 50	
	Kevin Tassenoy Adjunct-directeur	02 528 09 50	
Elisabeth Verjans Adjunct-directeur			
C.V.O. Brussel – Campus COOVI	Katrien Dedobbeleer Campusdirecteur	02 526 51 00	katrien.dedobbeleer@coovi.be

6. Deeltijds kunstonderwijs

Instelling	Directie	Telefoon	Mailadres
Muziekacademie J.H. Fiocco (BA 3124)	Hilde Valcke	02 241 41 39	directie@muziekacademieschaarbeek.be secretariaat@muziekacademieschaarbeek.be
Muziekacademie Frédéric Chopin (BA 3125)	Daniël De Clerck	02 733 59 65	ma.etterbeek@gmail.com
Academie Beeldende Kunsten (BA 3121)	Gert Bogaerts	02 733 45 51	gert.bogaerts@rhokacademie.be
Academie Beeldende Kunsten (BA 3120)	Ivo Bryon	02 523 03 71	ivo.bryon@academieanderlecht.be
Muziekacademie (BA 3123)	Kelly Huylenbroeck	02 522 05 51	dir@ma-an.be

7. Internaten

Soort	Instelling	Beheerder	Telefoon	E-mailadres
Autonome internaten	Internaat COOVI (BA 3146)	David De Decker	02 526 51 52	David.dedecker@coovi.be
	De Tuinen (BA 3129)	Marjonela Berisha	02 428 20 13	Marjonela.berisha@detuinen.be
Ingebouwde internaten	De Muze - K.H. Brussel	Rudi Pypops	02 474 06 03	Rudi.pypops@kunsthumaniorabrusseel.be
	Tehuis voor foorreizigers-en schipperskinderen	Sanny Peetermans	02 734 19 05	beheerder@tehuisbrussel.be
	M.P.I. De Heemschool	Nadia Vandenbosch	02 263 63 62	nadia.vandenbosch@campusheemschool.be
Internaat permanente openstelling	Heemhotel	Margaux De Bruyn (Hoofdopvoeder)	02 263 63 62	Margaux.debruyne@campusheemschool.be